HERKESE "FEDAKAR KIZ" FİLMİNİN BÜYÜK BOY AFİŞİ

sinema

SAYI: 2005 - 06 5 YTL (5.000.000 TL.)

ISSN 1304-5695

Yeni sezonun 25 filmi

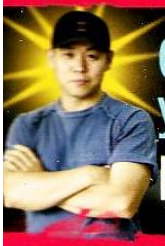

Güney Kore'den yükselen yıldız:
Kim Ki Duk

Sinemanın 10 ünlü robotu

DOSYA:

Sinema tarihi boyunca uzaydan gelen istilacılar

Ayın yeni DVD'leri

Yeniden, yeni baştan

BATMAN BEGINS

Kontör yükle telefonu yenile!

Şimdi 250 kontör yükleyenler Sony Ericsson K300i, 500 kontör yükleyenler Sony Ericsson K700i kazanma şansı yakalıyor. Toplam 500 adet Sony Ericsson, Hazır Kart'lıları bekliyor.

Çekilişe katılmak için: kampanya şifresini, adını, soyadını, yaşını ve adresini aralarda boşluk bırakarak yaz, 2004'e gönder. Unutma, bu kampanya 15 Mayıs - 15 Temmuz 2005 tarihleri arasında geçerli.

1- Çekiliş 22 Temmuz 2005 tarihinde Tümer & Tümer Tanıtım A.Ş. Büyükdere Cad. 78/80 M.köy/İstanbul adresinde, saat 14.30'da yapılacaktır. **2-** Çekiliş sonuçları 29 Temmuz 2005 tarihinde Akşam gazetesinde yayınlanacaktır. **3-** Asil son başvuru 18 Ağustos 2005, yedek son başvuru 07 Eylül 2005'tir. Asil ve yedek talihlilere taahhütlü posta yolu ve SMS ile tebligat yapılacaktır. Başvurmayan asil talihlilerin yerine sırası ile yedeklere geçilecektir. Kazanılan hak devredilmeyecektir. **4-** 18 yaşından küçükler kampanyaya katılamazlar. Katılıp kazansalar dahi hediyelerini teslim alamazlar. KDV ve ÖTV hariç diğer yükümlülükler ve vergiler talihliye aittir. **5-** Kampanyadan yararlanacak kişi hat sahibi değil; mesajda adı, soyadı, yaşı ve adresi geçen kişidir. **6-** Telefonlar kargo ile adrese teslim gönderilecektir. **7-** Katılımcılar, kullanmış oldukları tarife üzerinden 1 SMS/2 kontör (0,172 YTL) karşılığı ücretlendirilecektir. Katılımcılardan sadece katılım SMS'i istenecek, yanlış ya da eksik girişler ile ilgili dönüş SMS'leri ücretlendirilmeyecektir. **8-** Bir şifre sadece bir kez kullanılabilir; ancak bir kişi birden fazla kontör kartı satın alır ve farklı şifrelerle çekilişe katılırsa, her şifre ayrı bir çekiliş hakkı sağlayacaktır. **9-** Hediye tesliminde kart veya şifre SMS'i ibrazı zorunludur. **10-** Bu kampanya MPİ'nin 06.05.2005 tarih ve B.07.1.MPİ.0.13.00.02/743-2792 sayılı izni ile düzenlenmiştir.

www.sonyericsson.com/tr

www.turkcell.com.tr/hazirkart

Y&R / Reklamevi

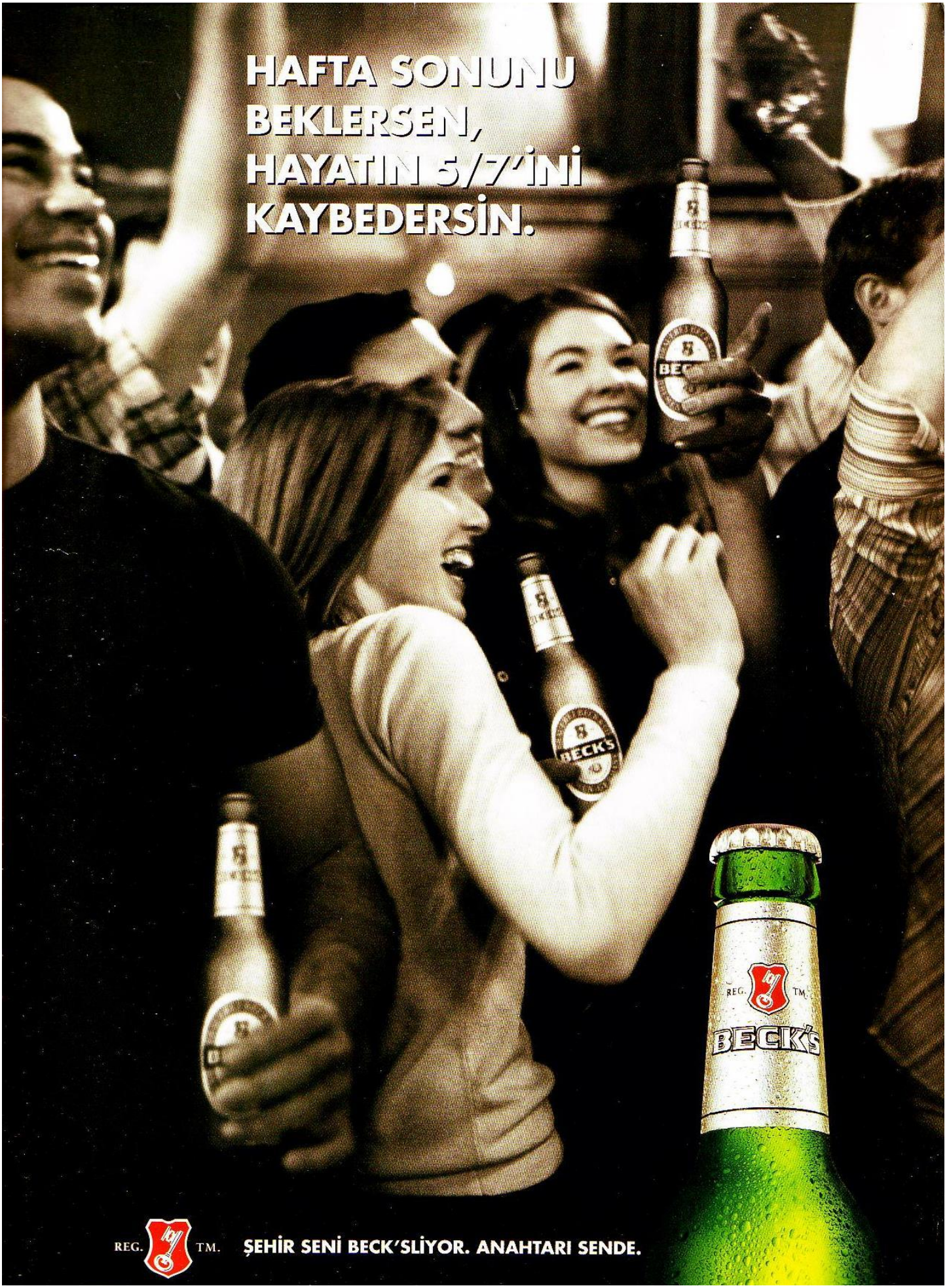
HAFTA SONUNU
BEKLERSEN,
HAYATIN 5/7'Sİ
KAYBEDERSİN.
BECK'S
REG.
TM.
ŞEHİR SENİ BECK'SLİYOR. ANAHTARI SENDE.

içindekiler

Haziran 2005

sinema

MERKEZ

Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.S. adına
Turgay Ciner

Medya Grup Başkanı
M. Kenan Tekdağ

Genel Müdür
Mehmet E. Demirel

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür
Mehmet Açar

Görsel Yönetmen
Murat Bayar

Yazı İşleri
Senem Erdine
Ebru Çeliktuğ
Müjde Isıl

Yönetim
Genel Müdür Yardımcıları:
Levent Tayla (Yazışleri)
Tülay Tosun (Satış Pazarlama)
Güray Çakır (Mali İsler)
Üretim: **Gamze Cin Demir**
Tanıtım Tasarım: **Naci Yavuz**
Teknik: **Engin Altuntas**
Ofset Hazırlık: **Ercan Karaaslan**

REKLAM SATIS PAZARLAMA

Genel Müdür
Rana Karıdağ
Genel Müdür Yardımcıları
Erhan Özdemir
(Finans ve Operasyon)
Serap Yakın *(Satıs)*
Yonca Ertürk
(Pazarlama ve Arastırma)
Reklam Gurup Koordinatörü
Hakan Yonsul
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü
Elif Tetikbas
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA MERKEZ Dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

Merkez Dergi Tel: (0212) 426 64 94
Fax: (0212) 354 47 85
Yazısma: Merkez Dergi Grubu Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Besiktas İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: Haziran 2005
Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.S.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık Ve ticaret Sanayi Anonim Sirketi
Adres:Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Beşiktaş İstanbul
Basıldığı Yer:
Printcity, Fatih Mah. Hasan Basri Cad. Samandıra/Kartal/İstanbul
İsletme Müdürü: Kemal Erginsoy
İsletme Koordinatörü: Kazım Varol
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

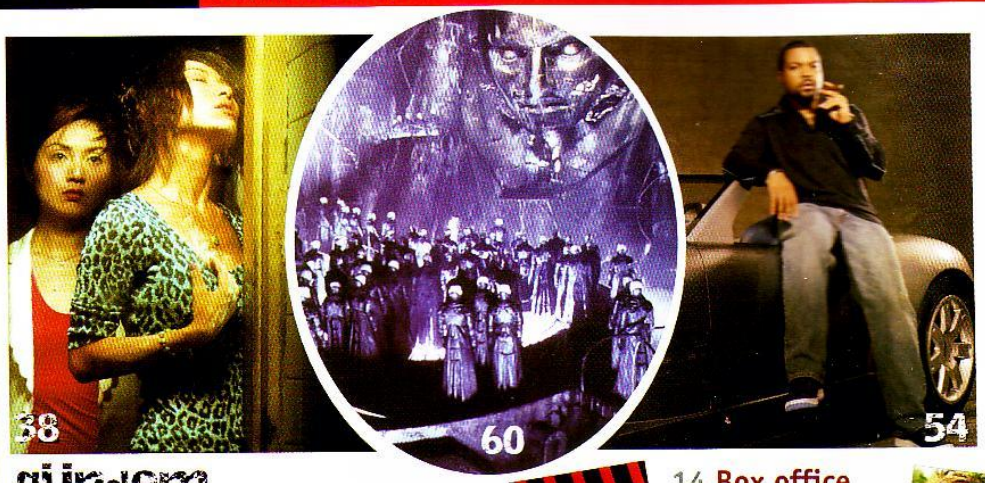

gündem

38 Asya'nın sıradışıları
Uzakdoğulu üç yönetmenden "Üç Sıradısı"

42 Yeniden, yeni baştan
Yeni bir ekip ve yeni bir anlayısla... "Batman Begins"

50 Sessizliğin ustası
Güney Koreli Kim Ki-duk'-tan iki film: "Bos Ev" ve "Fedakar Kız"

54 Üçün ikisi geldi
Yeni alternatif ajanımız Ice Cube: "XXX2: The Next Level"

58 Western'i soy-dum, basucuma koydum
"Blueberry": Jan Kounen, Vahsi Batı'da yeni arayıslar pesinde...

dosya

60 Gözleriniz gökyüzünde olsun
Soğuk Savas döneminden ikibinli yıllara kadar bit-meyen paranoya... Marslılar geliyor mu? Uzaylı istilasını anlatan filmler arasında uzun bir gezinti...

70 25 yeni film
Önümüzdeki aylardan itibaren sinemalara uğramaya baslayacak bütün iddialı filmler tek tek karsınızda...

86 10 ünlü robot
Çok zorlandık ama yine de seçtik. Terminatör'den R2-D2'ya, Jigolo Joe'dan Robocop'a kalburüstü robotlardan bir seçki...

ayın filmleri

Göldeki Hayalet, İstanbul Hatırası, Karanlıktan Önce, Son Kurgu, Batman Basliyor, Madagaskar, Üç Sıradısı, XXX2, Vay Kaynanam Vay!...., Blueberry, Mr. And Mrs. Smith, Guess Who, Fedakar Kız, Kır Zincirlerini, Crash

14 Box office
ve elestirmenlerin yıldız tablosu

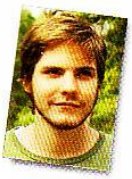

16 Elestiriler
"Cennetin Krallığı", "Bos Ev", "Ölümcül Çözüm"

22 Öküz altında...
Tuna Erdem "İki Genç Kız"ı yorumluyor...

24 Özel seans
Kitaplar, festivaller, gösteriler, portre ve haberler...

32 Isık ve Gölge
Atilla Dorsay "Cennetin Krallığı"nı tartısıyor...

34 Profil
Jane Fonda, Daniel Bruhl, Bill Nighy

92 Kült filmler
"My Own Private Idaho"

96 Ev eğlencesi
Müzik, gömülü hazineler, filmografi, klasik sahne ve dvd...

114 Sinema çıkısı
Engin Günaydın

Armağanlar

Koleksiyon kartı: Kayıp Nişanlı

Afisetler: "Lanet", "Elektra", "Ella", "Melinda ve Melinde"

Büyük boy afis: "Fedakar Kız"

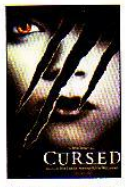

sinema@merkezdergi.com.tr

Anlamaya çalışmak...

Sinema kültürü bir değişim sürecinden geçiyor... Film eleştirisi hem bu değişim sürecinin sancılarını yaşıyor hem de sapla samanın sürekli birbirine karıştırıldığı bir ortamda kendi kimliğini arıyor... Sadece bizde değil tüm dünyada, eleştirmenleri "ürün tanıtmaya yarayan kişiler" olarak görmek isteyenlerin olduğunu hepimiz biliyoruz. Fakat eleştirmenlerin bir filme bir ürün olarak bakmaları mümkün değil; ve benim de zaten bunu tartışmaya niyetim yok. Sadece yapımcılar, ellerindeki filmlere bir ürün olarak bakar ve vitrine çıkarttıkları malı ellerinden geldiğince tanıtmaya, çekici kılmaya çalışırlar. Onlar bir filmin, gösterime girdiği tarihin hemen öncesi ve sonrasında yoğun bir biçimde tartışılmasını, konuşulmasını hedeflerler; temel amaçları, daha çok bilet sattırmaktır... Şüphesiz kendi açılarından haklılar ama ne yazık ki, daha çok seyredilen filmlerin daha iyi olduğunu düşünenler var. Gerçi böyle bir sinema kültürünün tartışılacak çok fazla bir tarafı olamaz ama Türkiye'de son dönemlerde yaşanan tartışmalar acıdır ki, bu sığ sularda cereyan ediyor.

Yönetmenler cephesine gelince... Sığ sularda savunulmaktan ve desteklenmekten hoşlansalar bile, onların aslında gizli ya da açık başka arzuları olduğunu tahmin etmek zor değil. Yönetmenler -iş yapsın ya da yapmasın- filmlerinin daha çok konuşulmasını isterler... Fakat içinde yaşadığımız sinema ortamında bir filmin yeterince tartışılıp konuşulması ne yazık ki pek kolay değil. Çünkü muazzam bir "film bolluğu" içinde yaşıyoruz ve filmler büyük bir süratle geçip gidiyor gözlerimizin önünden...

Öte yandan, sinema kültürü eskisine göre çok daha geniş mecralardan akma şansına sahip. Sözgelimi, internet tek başına büyük bir okyanustan farksız ve bu sayede film eleştirisi ya da sinema yazarlığı artık eleştirmenlerin, akademisyenlerin, uzmanların tekelinde değil.

Tabii bir de, film manyaklarının film kültüründe yarattığı değişimler var.

Malum, "film manyakları" için bir filmin iyi olması önemli bir şey değil. "Well made" dediğimiz "iyi çekilmiş film", bugün artık bir kısım seyircinin burun büktüğü sıradan bir özellik. Doğru kadrajlanmış, hatasız çekilmiş, iyi ışıklandırılmış, iyi basılmış ve iyi seslendirilmiş bir film, bir zamanlar dünyanın her yerinde övgü alabilirdi. Şimdi ise bunların pek bir önemi yok.

John Waters'ın "Pink Flamingos" ile bayağılığı estetik bir kategori haline getirmesi, sadece burjuva toplumunun geleneksel ahlaki değerlerine karşı değil, sinefil elitizmine karşı da gelişen bir tepkiydi. Daha sonra B filmlerinin yeniden gündeme gelmesi, "trash" dediğimiz filmlerin baştacı edilmesi, kötü filmlerin "kültleşmesi" süreci başladı... Bunlar hep elitist zevkleri reddeden yeni nesil sinefillerle film manyaklarının ortak katkılarıydı...

Bunun ardından, Lars Von Trier'in başını çektiği genç yönetmenler "well made" film kriterlerine ve prodüksiyon kalitesi diye adlandırdığımız kavramlara karşı savaş açtılar. "Hikayemizi sallanan kameralarımız, sıçrayan düzensiz kurgumuz, çamur gibi renklerimiz ve tek lamba ışıklarımızla anlatırız," dediler ve anlattılar.

Sonuç olarak, sinema kültürü köklü bir değişim geçirmiş durumda... 50'li yıllardan itibaren sinema kültürü sadece elitist sinefillerin hakimiyeti altındaki bir alandı. Onlar iyi filmleri bulur, seçer, tartışır, ödüllendirir, auteur'lerini belirler ve klasik ilan ederdi. Hala da yapıyorlar ama kendi bahçelerinde... Şimdi artık çok fazla bahçe var. Sinema kültürü son derece kozmopolit bir yapıya sahip ve herkes kendi bahçesinde kendi oyununu oynuyor.

Eski usul sinefillerle yeni nesil film manyakları da böylece birbirlerinden giderek kopuyorlar. Sinefiller, kendi özgün dünyasını yaratan Tarkovski gibi bir yönetmeni baştacı ederken, film manyakları "çok sıkıcı," diyip geçebiliyor. Sinefiller, Özbekistan'dan gelen ve köyde geçen minimal bir sinema örneğini bağrına basarken film manyakları "Bana ne Özbekistan'ın köyündeki çobandan!" diyorlar...

Sinefiller, "kriter kriter" diye ortalığı velveleye verirken film manyakları "haz haz" çığlıkları atıyor...

Kendi adıma ortaya çıkan bu manzaradan buraya kadar yine hiçbir rahatsızlığım yok. Çünkü bu gruplar dünya genelinde birbirleriyle tartışsalar, daha da önemlisi, birbirlerini anlamaya çalışsalar, bunun çok olumlu sonuçlar doğuracağına içtenlikle inanıyorum. Bu tartışma ve anlama çabasından ortaya çıkacak metinler, sinema kültürüne büyük bir ivme kazandırabilir ve sinema eleştirisi ya da film kuramı, 60'lardan sonraki ikinci büyük rönesansını yaşayabilir...

Ama nerede? Bunun yerine, benim pek hoşlanmadığım bir başka süreçten geçiyoruz. Bir tür kendi içine kapanıp, birbirine sırtını dönme süreci bu... Sinema üzerine yazıp çizenlerin birçoğu kendi kararlarını, kendi zevklerini merkeze alıp, başkalarını da, sadece kararları ve zevkleriyle yargılama sürecine girmiş durumda... "Tarantino sevmem, Tarantino seveni de anlamam..." seviyesinde bir muhabbet bu.

Dorsay'ın bu sayıdaki yazısı gibi istisnalar hariç düşünceler pek tartışılmıyor. Neredeyse, "zevkler ve renkler tartışılmaz" noktasına gelip dayanmış bir durumdayız...

Film kültürünün ve kuramının birçok temel meselesi neredeyse hiç ağza alınmıyor ve gündeme getirilmiyor. Bunlar yerine sübjektiflik maskesi altında sığ bir samimiyet çıkıyor her yerde karşımıza...

Bazin, Metz, Eco ve Wollen gibi film kuramcılarının ismini ve fikirlerini anan yok. Kimsenin film kuramı üzerine okuduğu, derin meselelere kafa yorduğu da söylenemez. Bunun yerine herkes her şeyi modası geçmiş ilan edip, yerine kendi fikirlerini koymaktan yana...

Bir filmi anlamaya ve tarafsız bir gözle analiz etmeye çalışmaksa nedense artık bir zaaf olarak değerlendiriliyor... Çünkü yeni eğilim, bir yargıç gibi kesin bir karar bildirmek... Beğenmediyseniz, gerekçe göstermeniz artık kimsenin umurunda değil; tam tersine arenadaki seyirciler gibi filmi yerin dibine sokup, aşağılamanızı istiyorlar. Acımasız olmanız, yönetmenle dalga geçmeniz, oyuncuları tek bir gerekçe göstermeden yeteneksiz ilan etmeniz tercih sebebi...

Bu arada, gerçekten sinema üzerine kafa yoran ve zaman zaman önemli tespitler yapan aklı başında birçok sinema yazarının söyledikleri de güme gidiyor ve sinema yapanlarla sinema üstüne yazanlar giderek birbirlerinden kopuyorlar... Derin sulara dalmak için her şeye üstten bakan bir yargıç edasıyla yazılar yazmayı bırakıp karşımıza konulan filmleri anlamaya çalışmalıyız. Bir düşünür gibi davranmaya gayret edip kendi alanımızı çok iyi tanımalı ve bu ülkenin medyasındaki güçlü akıntılara karşı yüzüp sıkı birer entelektüel olmalıyız... Aksi halde, ne Türk sinemasını ne de dünya sinemasını anlayacağız ve önümüze konulan sığ sularda, çocuklar gibi bağırıp çağırarak oynamaya devam edeceğiz...

MEHMET AÇAR
macar@merkezdergi.com.tr

ayın filmleri haziran

STRANDVASKAREN GÖLDEKİ HAYALET

Yönetmen: Mikael Hafström. Oyuncular: Rebecka Hemse, Jesper Salén, Jenny Ulving, Peter Eggers, Daniel Larsson, Rebecca Ferguson, Anders Ekborg, Kjell Bergqvist, Anders Ahlbom, Sasa Bjurling. Senaryo: Mikael Hafström, Vasa. Görüntü Yönetmeni: Peter Mokrosinski. Müzik: Anders Ehlin. Kurgu: Darek Hodor. Yapımcı: Hans Lönnerheden. Süre: 100 dk. Yapım: İsveç. Dağıtımcı: Sır Film. Gösterim Tarihi: 17 Haziran.

Bundan tam 100 sene önce, Özel Hellestad Yatılı Okulu'ndan üç öğrenci, bir çiftçi tarafından katledilmiştir. Çiftçi, cinayetleri işledikten sonra göle girip boğulur ama cesedi hiçbir zaman bulunamaz. Yıllar geçtikçe, okulun öğrencileri bu olaya Göldeki Hayalet adını vererek bir efsaneye dönüştürürler. Her sene aynı gün, çiftçinin ruhunun okula döndüğüne inanılır. Sara (Rebecka Hemse), Göldeki Hayalet efsanesi üzerine bir ödev hazırlamaktadır. Bu olayda yer alan çocuklardan biri ise Weine soyadını taşımaktadır ve şu anda okulda öğrenim gören Mans Weine'nin (Daniel Larsson) akrabasıdır. Mans'ın aile üyeleri yıllardır Hellestad'da eğitim görmüştür. Hâlâ okulun en önemli destekçilerinden olan ailenin onurunu lekelediği gerekçesiyle, müdür Sara'dan araştırmasına son vermesini ister.

NOTLAR Geçtiğimiz sene İsveç'in Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar adayı ve mekânı yatılı okul olan "Ondskan - Evil"in yönetmeni Mikael Hafström, yine benzer bir temayı korku türünde ele alıyor. "Göldeki Hayalet", teen slasher türünün İsveç versiyonu olarak yorumlanıyor.

SOUND OF ISTANBUL İSTANBUL HATIRASI

Yönetmen: Fatih Akın. Senaryo: Fatih Akın. Kurgu: Andrew Bird. Yapımcı: Fatih Akın, Klaus Maeck, Andreas Thiel, Sandra Harzer-Kux, Christian Kux. Süre: 90 dk. Yapım: Almanya, Türkiye. Dağıtımcı: R Film. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

Fatih Akın, İstanbul aşkını bir belgesel ile seyirciyle paylaşıyor. Film, zaman zaman yalnızca müzik ve imgeleri ön plana çıkartarak izleyiciyi İstanbul ile başbaşa bırakıyor. "Sound of Istanbul ", bir yabancının (Alexander Hacke) gözünden gerilim dolu, erotik, tehlikeli ve baştan çıkaran bir kenti tanımlarken, "İstanbul'un sesi nedir, bu ses tanımlanabilir mi kelimelerle anlatılabilir mi?" gibi sorulara da cevap arıyor. Fatih Akın, Alexander Hacke'ya kamerasıyla eşlik ediyor ve İstanbul'un her yanında mevcut olan ve şehir sakinlerinin çok sevdiği hareketli müzik panoramasını belgeliyor.

NOTLAR Einstürzende Neubauten topluluğunun üyesi Alexander Hacke'nin, Selim Sesler'in müziklerini yaptığı "Duvara Karşı"nın koro müziği için 2003 yılında İstanbul'a gelmesi, bu belgeselin çıkış noktasını oluşturmakta... Orhan Gencebay, Sezen Aksu, Erkin Koray, Mercan Dede, Replicas, Ceza, Burhan Öcal ve Athena, belgesele katkıda bulunan isimlerden sadece birkaçı... Fatih Akın, bu sene 58.si düzenlenen Cannes Film Festivali'nde jüri üyesi olurken, filmi de festivalin özel bölümünde gösterildi.

BEFORE NIGHT FALLS KARANLIKTAN ÖNCE

Yönetmen: Julian Schnabel. Oyuncular: Javier Bardem, Olivier Martinez, Andrea Di Stefano, Johnny Depp, Michael Wincott, Olatz Lopez Garmendia, Giovanni Florido, Lolo Navarro, Sebastián Silva, Carmen Beato. Senaryo: Cunningham O'Keefe, Lazaro Gomez Carriles, Julian Schnabel. Görüntü Yönetmeni: Xavier Pérez Grobet, Guillermo Rosas. Müzik: Carter Burwell. Kurgu: Michael Berenbaum. Yapım Tasarımcısı: Salvador Parra. Yapımcı: Jon Kilik. Süre: 133 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: 35 Milim. Gösterim Tarihi: 24 Haziran.

Film, 1990'da New York'ta AIDS'ten ölen Kübalı yazar Reinaldo Arenas'ın hayat hikâyesini anlatıyor. Küba'nın kırsalında doğan Arenas, babası annesini terk edince, çiftçilik yapan büyükannesi ve büyükbabası tarafından baskı altında yetiştirilir. Batista rejimi sırasında zorluklar içinde geçen çocukluk döneminden sonra umutlarını Castro devrimine bağlar ve isyana katılır. Ancak cinsel tercihi yüzünden Castro rejimi tarafından suçlanır. Bütün bu olumsuz koşullara rağmen yazmaya devam eder. Hapishanede hem diğer mahkûmların mektuplarını hem de gizlice kendi romanını yazar ve el altından ülke dışına kaçırtarak bastırır. 1980'de ise sınır dışı edilerek Amerika'ya göç eder.

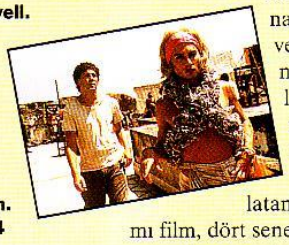

NOTLAR Küba'daki devrim sırasında yaşanan değişim ve halkın buna uyum sağlama çabalarını yazarın kendi gözünden anlatan 2000 yapımı film, dört sene önce İspanyol oyuncu Javier Bardem'e En İyi Erkek Oyuncu dalında Oscar ve Golden Globe adaylığı getirmişti. Filmde Johnny Depp'i bir eşcinsel ve Kübalı bir subay olarak iki rolde izliyoruz. Sean Penn'in de konuk oyuncu olarak küçük bir rolü var. Filmin yönetmeni ise "Basquiat"tan tanıdığımız Julian Schnabel.

FINAL CUT
SON KURGU

Yönetmen: Ömer Naim. Oyuncular: Robin Williams, Mira Sorvino, Stephanie Romanov, James Caviezel, Thom Bishops, Mimi Kuzyk, Genevieve Buechner, Brendan Fletcher, Vincent Gale, Casey Dubois. Senaryo: Ömer Naim. Görüntü Yönetmeni: Tak Fujimoto. Müzik: Brian Tyler. Kurgu: Dede Allen, Robert Brakey. Yapım Tasarımcısı: James Chinlund. Yapımcı: Nick Wechsler. Süre: 105 dk. Yapım: Almanya, Kanada. Dağıtımcı: R Film. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

Zoe Çipi, tüm hayatı kaydeden bir implanttır. Bu çip sayesinde, öldüğünüzde bir kurgu uzmanı cenaze töreninizde gösterilmek üzere hayatınızdan kesitleri birleştirerek bir film oluşturulmakta ve buna "Derleme-Hafıza" adı verilmektedir. Sektörün en iyi "kurgucusu" Alan Hackman'ın (Robin Williams) büyük rağbet görmesinin nedeni, genellikle yozlaşmış müşterilerini olduklarından bambaşka gösterme yeteneğidir. Alan bir gün güçlü bir Zoe Tech çalışanı için "Derleme-Hafıza" hazırlarken, çocukluğundan bir görüntüyle karşılaşır. Bu görüntünün ardında bütün hayatı boyunca peşini bırakmayan bir sırrı fark eder.

NOTLAR "Insomnia" ve "One Hour Photo" ile komedyenlik kimliğinden sıyrılmaya çalışan Robin Williams'ı, bu sefer bir bilimkurguda izliyoruz. Kadrosunda ünlü isimleri barındıran film, yurt dışında pek de iyi eleştiriler almadı. "Final Cut", 1977 Ürdün doğumlu yönetmeni Ömer Naim'e geçen yıl Berlin Film Festivali'nde adaylık getirmişti.

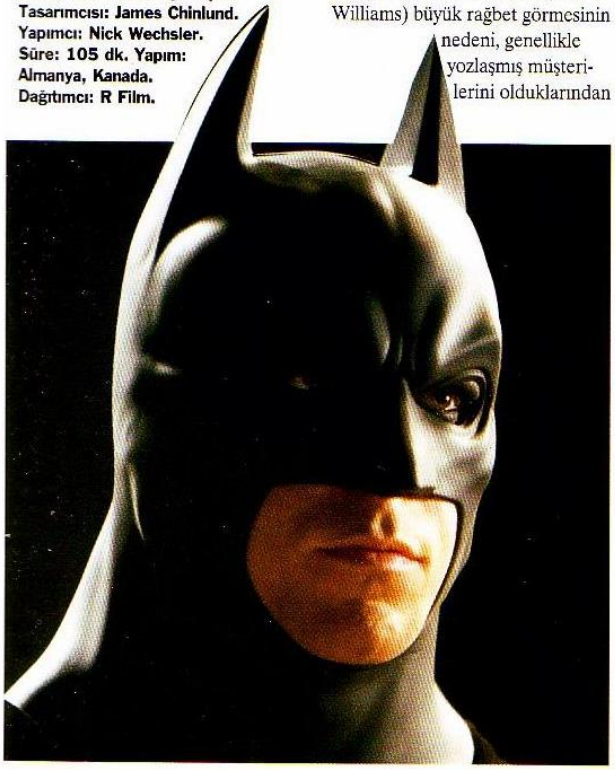

BATMAN BEGINS
BATMAN BAŞLIYOR

Yönetmen: Christopher Nolan. Oyuncular: Christian Bale, Michael Caine, Liam Neeson, Morgan Freeman, Gary Oldman, Ken Watanabe, Katie Holmes, Cillian Murphy, Tom Wilkinson, Rutger Hauer. Senaryo: David S. Goyer, Christopher Nolan. Görüntü Yönetmeni: Wally Pfister. Müzik: James Newton Howard, Hans Zimmer. Kurgu: Lee Smith. Yapım Tasarımcısı: Nathan Crowley. Yapımcı: Larry J. Franco, Charles Roven, Emma Thomas. Süre: 134 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 17 Haziran.

Zengin bir ailenin çocuğu olan Bruce Wayne (Christian Bale), çocukken anne ve babasının öldürülmesine tanık olur. Yaşadığı bu trajediden sonra ülkesini terk ederek adaletsizlikle savaşmanın yollarını bulmak ve güçsüzlere korku saçanların gözünü korkutmak amacıyla dünyayı dolaşır. Doğu'ya gider; burada mücadele tekniklerini öğrenir, ninja eğitimi alır. Yıllarca uzak kaldığı şehri Gotham ise zaman içinde bir suç merkezine dönüşmüştür. Ailesinin sadık hizmetçisi Alfred'in (Michael Caine) yardımıyla Gotham'a dönen Wayne, yarasa kostümünü giyer; gücünü ve aklını kullanarak suça karşı savaşmaya başlar.

NOTLAR Bruce Wayne'in Batman haline geliş sürecini izleme vakti geldi. 8 senelik ayrılıktan sonra Batman, "Amerikan Sapığı" Christian Bale'in vücudunda hayat buluyor. Önce David Fincher, sonra Wolfgang Petersen'in yöneteceği söylenen film, Christopher Nolan'a teslim edildi. Frank Miller'ın Batman: Year One'ından bolca beslenen film, 135 milyon dolara mal oldu. Warner Bros. yıldız isimlerden oluşan kadrosuyla "Batman Begins"e oldukça güveniyor.

MADAGASCAR
MADAGASKAR

Yönetmen: Eric Darnell, Tom McGrath. Seslendirenler: Ben Stiller, Chris Rock, David Schwimmer, Jada Pinkett Smith, Sacha Baron Cohen, Andy Richter. Senaryo: Mark Burton, Billy Frolick. Müzik: Hans Zimmer. Yapımcı: Teresa Cheng, Mireille Soria. Süre: 80 dk.Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 3 Haziran

New York Merkez Hayvanat Bahçesi'nin en popüler hayvanı olan Aslan Alex'in en iyi arkadaşları zebra Marty, zürafa Melman ve suaygırı Gloria'dır. Yaşadığı rahat hayattan tatmin olmayan zebra Marty, bir türlü bastıramadığı merak duygusuna yenilir. Penguenlerin yardımıyla hayvanat bahçesinden kaçar ve özlemini çektiği dünyayı keşfe çıkar. Marty'yi bulup geri getirmek için Alex, Melman ve Gloria da beraber kaçar. Ancak kent caddelerinin tadını çıkaramadan yeniden yakalanırlar. Kafeslere konulup gemiyle Afrika'ya gönderilirler. Ancak üçkağıtçı penguenler gemiyi sabote edince Alex, Marty, Melman ve Gloria kendilerini egzotik ada Madagaskar'da bulur. Hayvanat bahçesi yaşamına alışkın sevimli dostlarımız, Madagaskar'ın vahşi ortamında hayatta kalabilmeyi öğrenmek zorundadırlar.

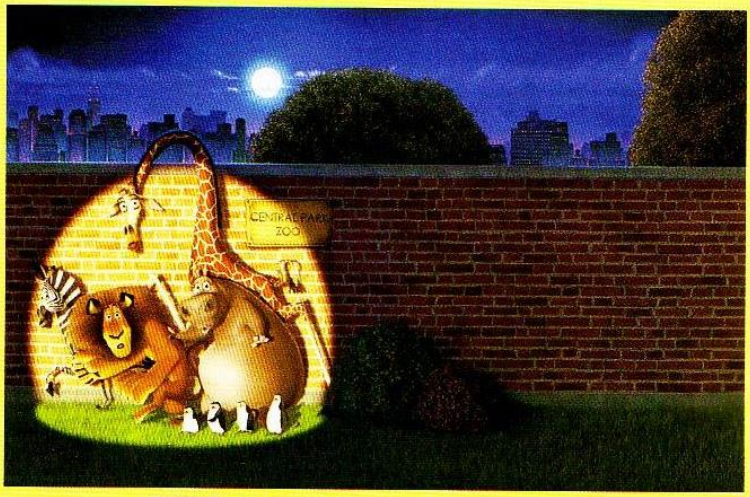

NOTLAR "Shark Tale"den sonra DreamWorks yine hayvanlar aleminde... Madagascar'ın tanıtımı "Shrek 2"nin DVD setindeki ek bir diskle yapılmıştı. DreamWorks, bu animasyonuna çok güveniyor ve 200 milyon dolar civarında hasılat bekliyor.

ayın filmleri haziran

THREE EXTREMES
ÜÇ SIRADIŞI

Yönetmen: Takashi Miike, Chan Fruit, Park Chan-Wook. Oyuncular: Lee Byung-Hun, Kang Hye-Jeong, Yum Jung-Ah, Mitsuru Akaboshi, Ling Bai, Lee Jun Goo, Kyoko Hasegawa, Pauline Lau, Mi Mi Lee, Tony Leung Ka Fai. Senaryo: Haruko Fukushima, Lilian Lee, Park Chan-Wook. Görüntü Yönetmeni: Christopher Doyle. Yapımcı: Peter Chan. Süre: 118 dk. Yapım: Hong Kong, Japonya, Güney Kore. Dağıtımcı: ANS. Gösterim Tarihi: 3 Haziran.

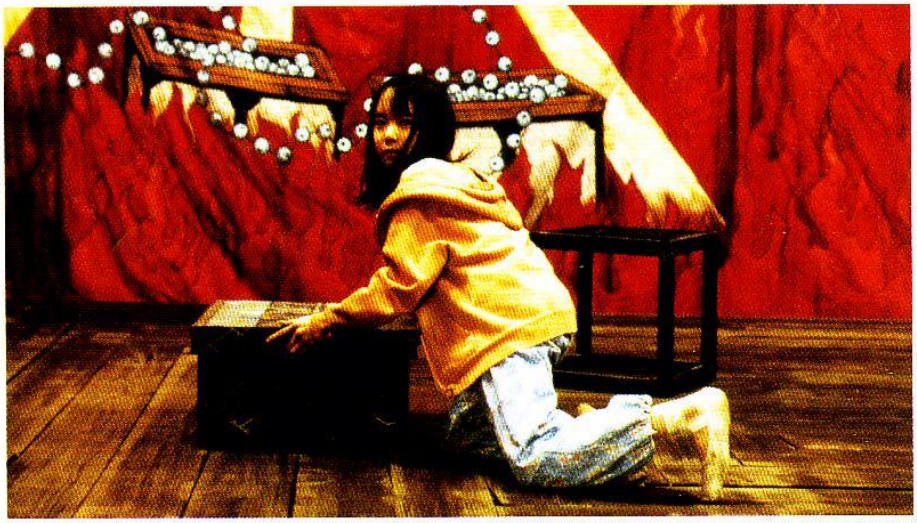

Chan Fruit'in yönettiği Dumplings'de, eski bir televizyon yıldızı olan ve artık genç görünmeyen Quing (Mirriam Yeung), kocasını genç sevgilisinin elinden almak için harakete geçer. Quing, güzelliğini yeniden kazanmak uğruna, gençleştirici etkisi olduğu bilinen mantıdan yemek için yola koyulur. Park Chan-Wook'un yönettiği Cut'ta, kalan başarılı bir film yönetmeni, filmlerinde figüranlık yapmış bir adamın akıl almaz tehdidiyle karşı karşıya kalır. Ya karşısındaki hiç tanımadığı, davetsiz misafirin gelirken yanında getirdiği küçük çocuğu öldürecek ya da karısının beşer dakika arayla parmaklarının teker teker kesilmesini izleyecektir. Takashi Miike yönetimindeki son bölüm Box'da ise 10 yaşındayken trajik bir kaza sonucu ikiz kardeşini öldürmüş, babası da bu üzüntünün ardından ortadan kaybolan roman yazarı Kyoko'nun (Kyoko Hasegawa) öyküsü yer alıyor.

NOTLAR "Eros" benzeri bir "üçleme" daha vizyonda... Uzakdoğu'nun üç ünlü yönetmeninin gözünden insan doğası ve içinde barındırdığı kötülüklerin özünü araştıran bu "sıradışı" filme, içerdiği korku ve şiddet öğeleri nedeniyle 16 yaş sınırlaması getirildi.

XXX2: THE NEXT LEVEL
XXX2

Yönetmen: Lee Tamahori. Oyuncular: Ice Cube, Willem Dafoe, Samuel L. Jackson, Xzibit, Robert Alonzo, Rich Bryant, Steve Carson, Mary Castro, John G. Connolly , Brian David. Senaryo: Simon Kinberg. Görüntü Yönetmeni: David Tattersall. Müzik: Marco Beltrami. Kurgu: Mark Goldblatt, Todd E. Miller, Steven Rosenblum. Yapım Tasarımcısı: Gavin Bocquet. Yapımcı: Gillian Libbert, Neal H. Moritz, Arne Schmidt. Yapım: ABD. Süre: 101 dk. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 3 Haziran.

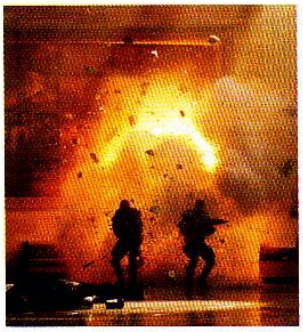

Ulusal Güvenlik ajanı Augustus Gibbons (Samuel L. Jackson) ve teknoloji uzmanı Toby Lee Shavers (Michael Roof) Ulusal Güvenlik Teşkilatı'nın XXX yeraltı operasyon merkezine bilinmeyen bir grup tarafından yapılan ölümcül bir saldırıdan kurtulmayı başarır. Gibbons katillerin hükümetin içinde radikal ve gizli muhalifler tarafından gönderildiğinden şüphelenir ve bunların izini sürmesi için yeni bir ajan aramaya başlar. Ne yazık ki, bu iş için biçilmiş kaftan olan kişi yani Darius Stone (Ice Cube), üst rütbeli bir subayı dövdüğü için hapistedir. Gibbons, Stone'un hapisten kaçışına yardımcı olur ve onu yeni XXX ajanı olmaya ikna eder.

NOTLAR 2002'nin başarılı aksiyonu XXX'in devam filminde Samuel L. Jackson dışında kadro yepyeni isimlerden oluşuyor. İlk filmin gösterime girmesinin akabinde yönetmen Rob Cohen ve başrol oyuncusu Vin Diesel'in ikinci film için imza attıkları açıklanmıştı. Ancak ikisi de projeden ayrıldı. Filmin başına Bond yönetmeni Lee Tamahori geçerken, Yeni Nesil Ajan rolü de Ice Cube'e gitti. "XXX"e göre bütçesi yaklaşık 20 milyon dolar arttırılarak 118 milyon dolara çekilen "XXX 2" için, ilk filmin gerisinde kaldığı yorumları yapılıyor. Film, özel yapım arabaları ile dikkat çekiyor.

MONSTER-IN-LAW
VAY KAYNANAM VAY!...

Yönetmen: Robert Luketic. Oyuncular: Jennifer Lopez, Jane Fonda, Michael Vartan, Wanda Sykes, Adam Scott, Annie Parisse, Monet Mazur, Will Arnett, John Aylward, Lorenzo Cacciatanza. Senaryo Anya Kochoff. Görüntü Yönetmeni: Russell Carpenter. Müzik: David Newman. Kurgu: Scott Hill, Kevin Tent. Yapım Tasarımcısı: Missy Stewart. Yapımcı: Chris Bender, Richard Brener, Julio Caro, Magnus Kim, J.C. Spink, Paula Weinstein. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film - Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 3 Haziran.

Yıllardır "Bay Doğru"yu arayan Charlotte (Jennifer Lopez) sonunda hayallerinin erkeğine rastladığını düşünmektedir. Kevin Fields (Michael Vartan) gerçekten de mükemmel bir erkektir; annesi hariç... Viola (Jane Fonda) bütün genç kadınların korkulu rüyası olabilecek bir kayınvalide adayıdır... Ulusal televizyon kanalındaki işini kaybetmiş ve elindeki tek varlığı olan oğlunu da tıpkı işi gibi kaybedeceğini düşünmektedir. Viola, kendisi ve oğlu için tehlike oluşturduğuna inandığı gelin adayına dünyayı dar eden kayınvalide olmayı kafasına koyar. Viola'nın yıllardır asistanlığını yapan Ruby (Wanda Sykes) de bu işte ona yardımcı olacaktır.

NOTLAR "Legally Blonde"den tanıdığımız Robert Luketic'in yönettiği film, "Stanley ve Iris"ten tam 15 sene sonra Jane Fonda'yı sinemaya döndürdü. Arka arkaya romantik komedilerde izlediğimiz Jennifer Lopez, Fonda'nın müstakbel gelini rolünde... Filmin "Vay Anam Vay"ı anımsatan Türkçe ismi ise orijinaliyle kıyaslandığında oldukça "tuhaf" görünüyor.

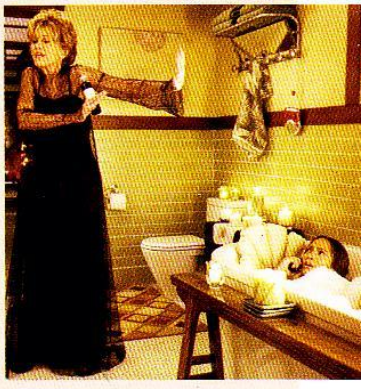

BLUEBERRY

Yönetmen: Jan Kounen. Oyuncular: Vincent Cassel, Juliette Lewis, Michael Madsen, Temuera Morrison, Ernest Borgnine, Djimon Hounsou, Hugh O'Conor, Geoffrey Lewis, Nichole Hiltz, Kateri Walker. Senaryo: Cassidy Pope (Jean-Michel Charlier ve Jean Giraud'nun çizgi romanından). Görüntü Yönetmeni: Tetsuo Nagata. Müzik: Jean-Jacques Hertz, François Roy. Kurgu: Jennifer Augé, Bénédicte Brunet, Joël Jacovella. Yapım Tasarımcısı: Michel Barthélémy. Yapımcı: Thomas Langmann, Ariel Zeitoun. Süre: 124 dk. Yapım: Fransa, Meksika, ABD. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 3 Haziran.

Kızılderililer tarafından büyütülen Mike Blueberry (Vincent Cassel), Palomito adlı küçük bir kasabanın şerifidir. Kızılderililer ile batılılar arasında barışçıl bir yaşamın mümkün olabilmesi için elinden geleni yapan Şerif Blueberry'nin yaşamı, kasabaya gelen Wally Blount'un (Michael Madsen) neden olduğu karmaşa ile değişir. Esrarengiz bir geçmişe sahip olan soğuk kanlı katil Blount, Kızılderililere ait bir hazinenin peşindedir. Blount'un peşine düşen Blueberry, Vahşi Batı'nın amansız dağlarının arasında sadece ezeli düşmanla değil, en büyük korkularıyla da yüzleşmek zorunda kalacaktır.

NOTLAR Ünlü çizgi western serisi "Blueberry"nin orijinaline sadık kalmadığı, kaynağından bir hayli farklı olduğu söyleniyor. Yönetmen Jan Kounen, "Dobermann"dan yedi sene sonra Vincent Cassel ile yeniden biraraya geliyor. Mike Blueberry için Willem Dafoe, Val Kilmer ve Benicio del Toro; Juliette Lewis'in rolü için ise Milla Jovovich düşünülmüştü.

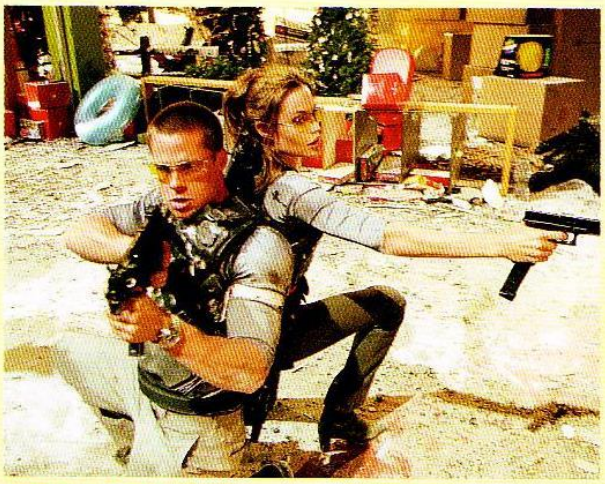

MR. AND MRS. SMITH

Yönetmen: Doug Liman. Oyuncular: Brad Pitt, Angelina Jolie, Elijah Alexander, Theresa Barrera, Angela Bassett, Ron Bottitta, Adam Brody, Miguel Caballero, Patrika Darbo, Keith David. Senaryo: Simon Kinberg. Görüntü Yönetmeni: Bojan Bazelli. Müzik: John Powell. Kurgu: Michael Tronick. Yapım Tasarımcısı: Jeff Mann. Yapımcı: Lucas Foster, Akiva Goldsman, Eric McLeod, Arnon Milchan, Patrick Wachsberger. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Pinema Film. Gösterim Tarihi: 10 Haziran.

John Smith (Brad Pitt) ve Jane Smith (Angelina Jolie), dışarıdan bakıldığında sakin bir yaşam süren mutlu bir çifttir. Ancak onların gerçek mesleği tetikçiliktir. Üstelik birbirlerinin meslek-lerinden haberleri bile yoktur. Günün birinde birbirlerini öldürmek için kiralanırlar. Artık sırların açığa çıkma vaktidir ve meslektaş karı-koca karşı karşıya gelecektir.

NOTLAR Bu sezonun merakla beklenen filmlerinden biri de "Mr. And Mrs. Smith"... Konusu itibariyle bir klasiği, "Prizzi's Honor"u anımsatan film, başrol oyuncularıyla da oldukça dikkat çekiyor. Önceleri Brad Pitt'e Nicole Kidman'ın eşlik edeceği duyurulmuştu. Oyuncu kadrosundaki sorunlar yüzünden çekimleri ertelenen film, görevi Angelina Jolie'nin devralmasıyla tamamlandı. Pitt ve Jolie arasındaki aşk söylentilerinin bu filmle başladığını da ekleyelim. 100 milyon dolar bütçeli filmin yönetmeni "The Bourne Identity"den tanıdığımız Doug Liman... "Mr. And Mrs. Smith", ABD ile aynı anda ülkemizde de gösterime giriyor.

GUESS WHO

Yönetmen: Kevin Rodney Sullivan. Oyuncular: Bernie Mac, Ashton Kutcher, Zoe Saldana, Judith Scott, Hal Williams, Kellee Stewart, Robert Curtis-Brown, RonReaco Lee, Paula Newsome, Phil Reeves. Senaryo: David Ronn, Jay Scherick, Peter Tolan. Görüntü Yönetmeni: Karl Walter Lindenlaub. Kurgu: Paul Seydor. Yapım Tasarımcısı: Paul Peters. Yapımcı: Jason Goldberg, Steve Greener, Ashton Kutcher, Bernie Mac, Erwin Stoff, Betty Thomas, Jenno Topping. Süre: 106 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 10 Haziran.

Percy Jones (Bernie Mac), en iyiyi daima kendisinin bildiğine inanmaktadır; özellikle ailesi söz konusu olduğunda... Günün birinde kızı Theresa (Zoe Saldana), ailesiyle tanıştırmak üzere eve yeni erkek arkadaşı Simon'u (Ashton Kutcher) getirir. Başarılı bir borsacı olan Simon ile Theresa aslında çoktan nişanlanmışlardır. Simon asla onun beklediği damat adayı değildir. İlk şoku atlattıktan sonra genç adamı kendine has bazı deneylerden geçirmeye karar verir. Simon'ı ailesi, eğitimi, kariyeri ve ilgilendiği sporlar hakkında sorguya çeker. Onu bir türlü kabullenemeyince de çeşitli hilelerle müstakbel damadını kızının gözünden düşürmeye çalışır.

NOTLAR Stanley Kramer'ın yönettiği, başrollerinde Spencer Tracy ve Katharine Hepburn'ün oynadığı 1967 tarihli "Guess Who's Coming to Dinner"ın yeniden çevrimi... Filmin ismi kısaltılırken konusu da, beyaz aileye siyah damat yerine siyah aileye beyaz damat şeklinde değiştirilmiş. Film, orijinalindeki gibi ırkçılık eleştirisine odaklı bir dram değil, renk farklılığını içine alan bir zıtlık komedisi olarak nitelendiriliyor.

GECİKMELİ GÖSTERİMLER

Daha önceki aylarda vizyona gireceği açıklandığı için sayfalarımızda yer alan üç film, bir sürpriz olmazsa Mayıs ve Haziran ayında sinemalarda...

LES REVENANTS
GERİ DÖNDÜLER

Yönetmen: Robin Campillo. Oyuncular: Géraldine Pailhas, Jonathan Zaccaï, Frédéric Pierrot, Victor Garrivier, Catherine Samie, Djemel Barek, Marie Matheron, Saady Delas. Süre: 105 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 20 Mayıs.

Bir gün, son 10 yılda ölmüş tüm ölüler hayata döner. Fakat bu ölüler, bildiğimiz vahşi zombilerden değillerdir. Aksine, hayata karışır karışmaz hemen sorunlar yaşamaya başlarlar. (Ayrıntılı bilgi Mart sayımızda)

L'EMPIRE DES LOUPS
KURTLAR İMPARATORLUĞU

Yönetmen: Chris Nahon. Oyuncular: Jean Reno, Jocelyn Quivrin, Arly Jover, Laura Morante, Philippe Du Janerand, Arnaud Duléry, Vincent Grass, Jean-Michel Tinivelli. Süre: 130 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

10. bölgede çalışan inatçı polis şefi Paul Nerteaux (Jocelyn Quivrin) Paris'te Türk mahallesinde üç tane kaçak Türk işçi kadının öldürülmesi davasını araştırmaktadır. Bunun için eski meslektaşı Jean-Louis Schiffer'den (Jean Reno) yardım ister. (Ayrıntılı bilgi Nisan sayımızda)

TE DOY MIS OJOS
GÖZLERİMİ DE AL

Yönetmen: Icíar Bollaín. Oyuncular: Laia Marull, Luis Tosar, Candela Peña, Rosa María Sardà, Kiti Manver, Sergi Calleja, Nicolás Fernández Luna, Elisabeth Gelabert, Chus Gutiérrez, Elena Irureta. Süre: 109 dk. Yapım: Ispanya. Dağıtımcı: Barbar Film. Gösterim Tarihi: 3 Haziran.

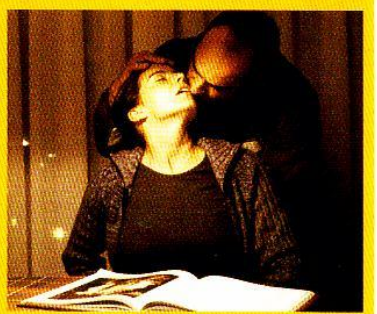

Pilar (Laia Marull), soğuk bir kış gecesi oğluyla birlikte evden kaçar ve kız kardeşinin evine sığınır. Kocasının onu arayacağından şüphesi yoktur. Çünkü Pilar kocasının her şeyidir; ona "gözlerini vermiştir"... (Ayrıntılı bilgi Nisan sayımızda)

SAMARITAN GIRL
FEDAKÂR KIZ

Yönetmen: Kim Ki-Duk. Oyuncular: Kwak Ji-Min, Seo Min-Jeong, Eol Lee, Kwon Hyun-Min, Oh Young, Im Gyun-Ho, Lee Jong-Gil, Shin Taek-Ki, Park Jung-Gi, Kim Gul-Seon. Görüntü Yönetmeni: Sun Sang-Jae, Seon Sang-Jae. Müzik: Park Ji, Park Ji-Woong. Kurgu: Kim Ki-Duk. Yapımcı: Bae Jeong-Min, Baek Jeong-Min. Süre: 95 dk. Yapım: Güney Kore. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 17 Haziran.

Henüz orta okulda okuyan genç bir kız olan Yeo-jin (Kwak Ji-Min), sınıf arkadaşı Jae-yeong'un (Seo Min-Jeong) para karşılığı yetişkin erkeklerle seks yapması için aracılık etmektedir. Jae-yeong'un, Yeo-jin için ayarladığı buluşmaların birinde polisler baskın düzenler. Jae-yeong baskının yapıldığı otelin camından atlayarak intihar eder. En yakın arkadaşının ölümü üzerine Yeo-jin arkadaşı için o güne kadar ayarlamış olduğu tüm müşterilerle son bir kez buluşup onlarla beraber olmaya karar verir. Yeo-jin, onlara paralarını geri verecek ve hissettiği vicdan azabından kurtulacaktır.

NOTLAR "Boş Ev"den sonra Güney Koreli yönetmen Kim Ki-Duk'un bir filmi daha vizyonda... Geçtiğimiz sene Berlin Film Festivali'nde En İyi Yönetmen dalında Kim Ki-Duk'a Gümüş Ayı kazandıran "Fedakâr Kız"; masumiyet, ahlak, pişmanlık, kefaret kavramlarına odaklanan ve yönetmenden aşina olduğumuz şekilde diyalog yerine görselliği ön plana çıkaran bir yapım.

HIPNOS
HİPNOZ

Yönetmen: David Carreras Solè. Oyuncular: Cristina Brondo, Demián Bichir, Féodor Atkine, Marisol Membrillo, Julián Villagrán, Natalia Sánchez, Carlos Lasarte, César Nebreda, Vicente Gil, Marisa Duaso. Senaryo: David Carreras Solè, Juanma Ruiz Córdoba (Javier Azpeitia'nın aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Xavi Giménez. Müzik: Oscar Maceda. Kurgu: Frank Gutierrez. Yapımcı: Pau Calpe. Süre: 93 dk. Yapım: Ispanya. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 24 Haziran.

Genç psikiyatrist Beatriz Varga (Cristina Brondo), hipnoz uygulamaları ile ünlü bir klinikte önemli bir göreve kabul edilir. En yakın yerleşim biriminden kilometrelerce uzakta olan klinikte ilk bakışta her şey yolundadır. Beatriz klinikteki ilk gününde küçük bir hasta kızdan diğer doktorların uzun süredir alamadığı cevabı almayı başarır. Ancak Beatriz'in küçük kıza yardım etme çabaları, kızın bilekleri kesilmiş olarak bulunması ile boşa gider. Hafıza kaybı olan bir başka hastanın uyarıları Beatriz'i içinden çıkılması güç bir duruma sokar. Küçük kızın ölümün ardındaki esrar perdesi aralanırken Beatriz de kendini korkunç olayların ortasında bulur.

NOTLAR Son yıllarda yükselişe geçen İspanyol tarzı korku-gerilim filmlerinden bir örnek daha... Bu yapım, televizyon kökenli yönetmen David Carreras Solè'nin ilk uzun metrajlı sinema filmi...

Yeni Polo. İçiniz rahat olsun, güvendesiniz.

Polo sağlamlığın tanımını yeniden yapıyor. Ön ve arkasının yeni tasarımıyla görünümü daha çekici, daha sportif. Üstelik, motoru çok daha güçlü*. Yeni Polo bu dinamik duruşunun yanında çok da güvenli. Yüksek dirençli şasisi, lazer kaynak teknolojisiyle birleştirilmiş gövdesi ve çift hava yastığı güvenlik özelliklerinden yalnızca birkaçı. Elektrikli ön camlar, elektrikli ve ısıtmalı yan aynalar, klimatik (yarı otomatik klima), radyo-CD çalar ve merkezi kilit gibi özellikleriyle konfor standartları da yüksek. Yeni Polo'yu opsiyonel paketleri sayesinde istediğiniz gibi şekillendirmeniz mümkün. Yeni Polo'yla test sürüşüne çıkın, kendinizi gerçekten de çok rahat hissedeceksiniz.

Otomobil aşkına

DOĞUŞ OTOMOTİV | YENİ POLO DANIŞMA HATTI: 0212 335 04 70 | *TDI motor seçeneğinin gücü 80 hp'ye yükseltildi.

ayın filmleri haziran

DANNY THE DOG
KIR ZİNCİRLERİNİ

Yönetmen: Louis Leterrier. Oyuncular: Jet Li, Morgan Freeman, Bob Hoskins, Kerry Condon, Scott Adkins, Andy Beckwith, Christian Gazio, Michael Jenn, Vincent Regan, Carole Ann Wilson. Senaryo: Luc Besson. Görüntü Yönetmeni: Pierre Morel. Müzik: Massive Attack. Kurgu: Nicolas Trembasiewicz. Yapım Tasarımcısı: Jacques Bufnoir. Yapımcı: Luc Besson, Steve Chasman, Jet Li. Süre: 103 dk. Yapım: Fransa, İngiltere, ABD, Hong Kong. Dağıtımcı: Özen Film - Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 17 Haziran

Bart (Bob Hoskins) adlı gangster, çocukken yanına aldığı Danny'yi (Jet Li) "köpek gibi" saldırmak ve gerektiğinde karşısındakini öldürmek üzere eğitmiştir. Bir çeşit "modern köle" olarak yetiştirilen Danny, hayatı tanımadığı, dünyayı bu adamın öğrettiklerinden ve yaşamı da sadece kendi hapishanesinden ibaret bildiği için Bart'a bağımlıdır. Kör piyano akortçusu Sam (Morgan Freeman) ile tanışınca hayatı anlam kazanmaya başlar. Sam ona, müziğin gücüyle beraber bugüne kadar tatmadığı duyguları öğretir. Kötü bir olay sonucunda Bart'tan ayrılan Danny, Sam'in yanına sığınır. Sam ve yeniyetme üvey kızı, ona evlerini açar. Ancak Bart "köpeğini" geri almak için döndüğünde Danny'nin eski ve yeni hayatı birbirine girer.

NOTLAR Yönetmenlik yerine yapımcılık ve senaristliğe ağırlık veren Luc Besson'dan yine bir aksiyon filmi... "The Transporter"daki gibi Luc Besson yazıyor ve Louis Leterrier yönetiyor. 45 milyon dolar bütçeli filminde Danny rolü için Steven Seagal düşünülmüştü. Seagal "Today You Die"da oynamayı tercih edince, rol Jet Li'nin oldu. Li ve Besson, "Kiss of the Dragon"da da beraber çalışmışlardı.

CRASH

Yönetmen: Paul Haggis. Oyuncular: Sandra Bullock, Don Cheadle, Matt Dillon, Jennifer Esposito, William Fichtner, Brendan Fraser, Terrence Dashon Howard, Thandie Newton, Ryan Phillippe, Larenz Tate. Senaryo: Paul Haggis, Robert Moresco. Görüntü Yönetmeni: James Muro. Müzik: Mark Isham. Kurgu: Hughes Winborne. Yapım Tasarımcısı: Laurence Bennett. Yapımcı: Paul Haggis, Mark Harris, Robert Moresco, Cathy Schulman, Bob Yari. Yapım: ABD, Almanya. Süre: 113 dk. Dağıtımcı: PRA Film. Gösterim Tarihi: 24 Haziran.

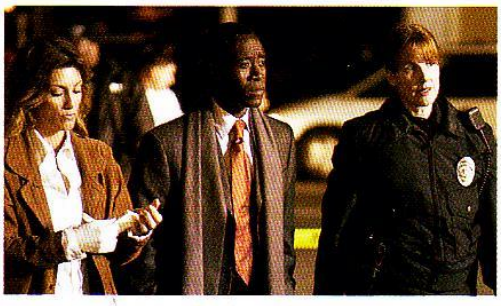

Aynı zamanda sevgili olan iki polis dedektifi, İranlı bir dükkan sahibi, bir ev kadını ve bölge savcısı olan kocası, Afro-Amerikalı bir televizyon yönetmeni ve karısı, bir Meksikalı çilingir, iki araba hırsızı, mesleğe yeni başlamış bir polis ve orta yaşlı Koreli bir çift... Kolay kolay biraraya gelme ihtimali olmayan bu insanların kaderi, Los Angeles'taki bir çarpışmada kesişir. (Bir "son dakika" sürprizi olan "Crash" üzerine ayrıntılı bilgiyi 25 Yeni Film dosyamızda bulabilirsiniz)

NOTLAR Oscar galibi "Million Dollar Baby"nin senaryo yazarı Paul Haggis'in yazıp yönettiği "Crash", kesişen hikâyeleri ile "Pulp Fiction" ve "21 Grams"a benzetiliyor. 6,5 milyon dolar gibi düşük bir bütçeyle kotarılan film, hem seyircinin hem de eleştirmenlerin beğenisini kazandı.

MAYIS SÜRPRİZİ

DÛR
UZAK

Yönetmen: Kazım Öz. Senaryo: Kazım Öz. Görüntü Yönetmeni: Kazım Öz. Süre: 70 dk. Dağıtımcı: Mezopotamya Sinema / Yapım13 Film Produksiyon. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Kazım Öz, memleketine yani Tunceli'nin Pertek ilçesinin Kürmeş köyüne 10 yıldır her gidişinde, kamerasını da beraberinde götürüyor ve hissettiklerini kaydediyordu. Böylece ortaya, yönetmeninin "köy üzerine bir ağıt" dediği bu göç belgeseli çıktı. "Dûr", sosyo-ekonomik nedenlerle köylerini terk eden insanların özlemini ve geride kalan, eski günleri yâd etmekten başka elinden bir şey gelmeyen yaşlıların hüznünü anlatıyor.

NOTLAR Kısa metrajlı filmi "Ax" ve ilk uzun metrajlı filmi "Fotoğraf"tan tanıdığımız Kazım Öz, "Ax"ta , köyüyle ilişkisinden beslenmişti... "Dûr" da "Ax"ın başka bir açıdan ele alınışı olarak nitelendiriliyor. Kazım Öz'ün, Marmara Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sinema-TV Bölümü yüksek lisans tezi olan "Dûr", 2004'de Nürnberg Türk-Alman Film Festivali'de En İyi Belgesel ödülünü aldı. Yapım, video formatında gösterime girdi.

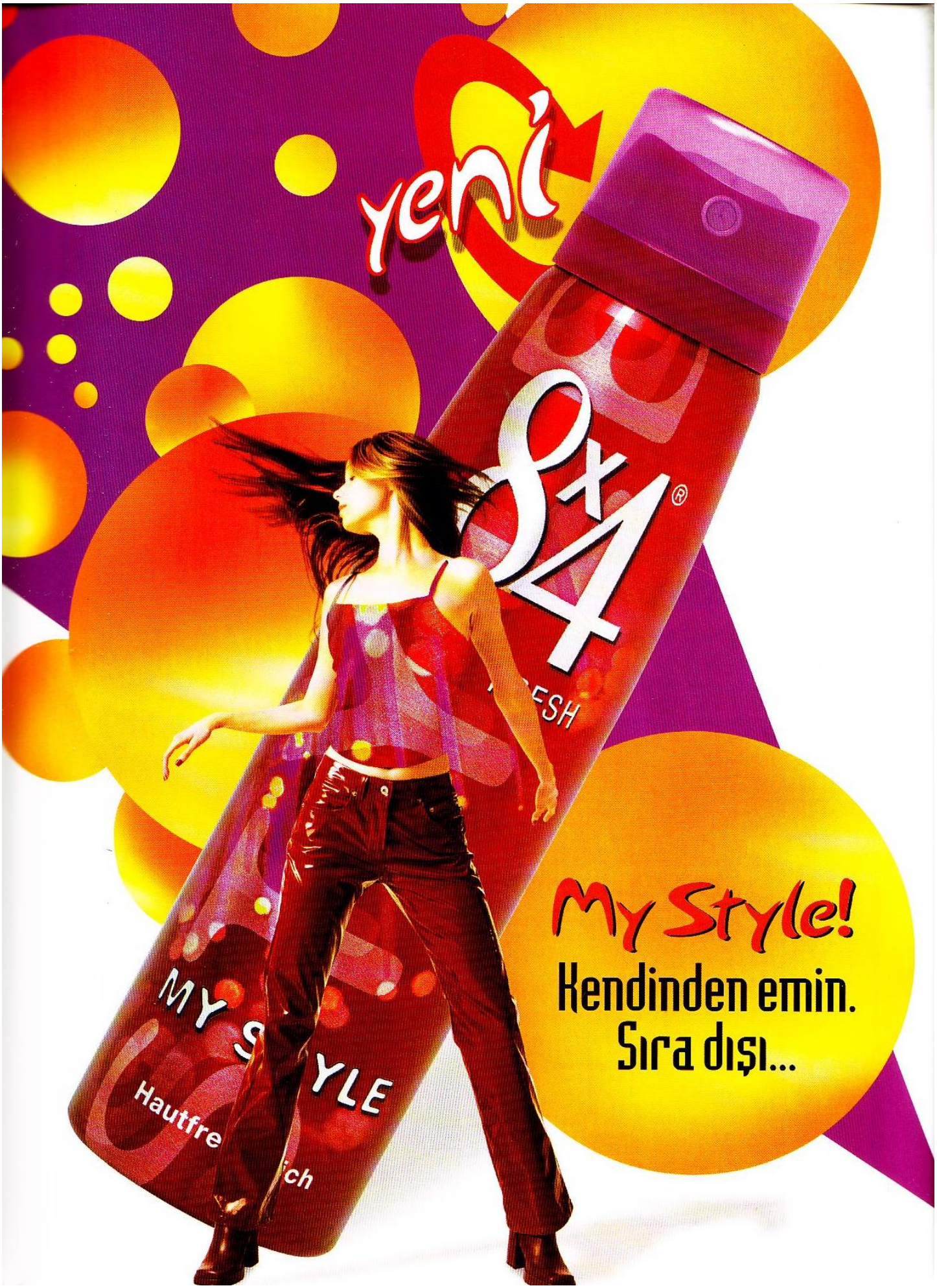
yeni
8x4
MY STYLE!
Kendinden emin.
Sıra dışı...

box office

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@superonline.com

TÜRKİYE box office — 15 Nisan - 12 Mayıs 2005

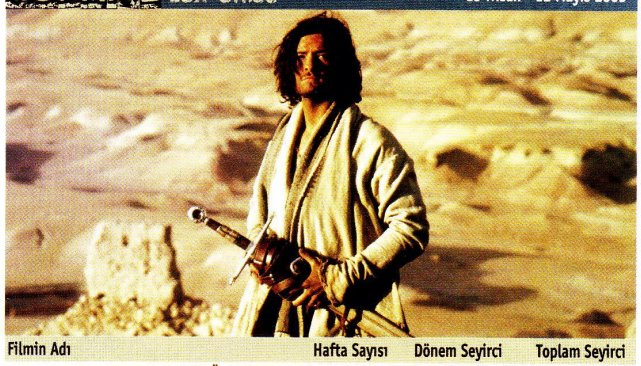

Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Cennet'in Krallığı	Özen Film	1	228.080	228.080
2. O Şimdi Mahkum	KenDa	4	181.958	181.958
3. Çevirmen	UIP	3	172.912	172.912
4. Minik Fil Heffalump	UIP	4	122.617	122.617
5. Saklambaç	Özen Film	6	68.542	174.855
6. Sakin Ol	Özen Film	4	62.945	62.945
7. Halka 2	UIP	8	50.017	403.552
8. Komando Dadı	UIP	5	48.869	78.525
9. Gün Batarken	Özen Film	3	43.772	43.772
10. Rehine	Warner Bros.	2	43.752	43.752

ABD box office — 15 Nisan - 12 Mayıs 2005

Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Robotlar	20th Century Fox	9	124.9	124.9
2. The Amityville Horror	MGM	4	61.4	61.4
3. Çevirmen	Universal	3	56.5	56.5
4. Sahara	Paramount	5	39.2	62.5
5. Bir Otostopçunun Galaksi R.	BuenaVista	2	38.4	38.4
6. Rehine	Miramax	9	34.3	34.3
7. Cennet'in Krallığı	20th Century Fox	1	25.4	25.4
8. Fever Pitch	20th Century Fox	5	24.5	39.7
9. xXx2	Sony	2	22.2	22.2
10. Ask Gibi Bir Şey	BuenaVista	3	19.7	19.7

Rakamlar Milyon Dolardır.

...1 Yıl önce — 2004

09 Nisan - 06 Mayıs
1. Tutku: Hz. İsa'nın Çilesi
2. Kelebek Etkisi
3. Scooby Doo 2
4. Vizontele Tuuba
5. Katil Komsum Geri Döndü

...2 Yıl önce — 2003

11 Nisan - 15 Mayıs
1. O Şimdi Asker
2. Çaylak
3. Gönderilmemis Mektuplar
4. Abdülhamid Düserken
5. X-Men 2

...3 Yıl önce — 2002

03 - 30 Mayıs
1. Star Wars Bölüm 2
2. Akıl Oyunları
3. Bir Zamanlar Askerdik
4. Akrep Kral
5. Gecenin Nefesi

İTALYA box office — 15 Nisan - 8 Mayıs 2005

Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Cennet'in Krallığı	20th Century Fox	1	3.1	3.1
2. Il Ritorno del Monnezza	Medusa	3	3.1	3.1
3. Sakin Ol	20th Century Fox	4	3.0	3.0
4. Sahara	UIP	3	2.7	2.7
5. xXx2	BVI	3	2.6	2.6
6 Manuale d'amore	FilmAuro	8	2.1	17.7
7. Halka 2	UIP	5	1.4	6.5
8. Bulutların Üzerinde	Moviemax	2	1.1	1.1
9. L'Uomo perfetto	Warner Bros.	2	0.8	0.8
10. Çöküş	01 Dist.	2	0.7	0.7

Rakamlar seyirci sayılarıdır.

Mayıs ve Haziran

ABD'de Mayıs ve Haziran, yeni sezonun baslangıcı olarak nitelendirilirken bizde ise tam tersi, sezonun bitisinin habercisidir. Ama ne ilginçtir ki Mayıs ayında gösterime giren "Matrix Reloaded" Türkiye'de tüm zamanların "en iyi açılıs" rakamına sahip yabancı filmdir. Türkiye'de, ABD ile aynı anda vizyona giren filmlerin birçoğu bu aylarda toplanmaktadır. Yazıyı yazdığım hafta vizyona girmis olan "Cennet'in Krallığı" da Özen Film'in vizyona girdiği yabancı filmler içinde "en iyi açılıs" rakamının sahibi oldu. İlginç aylar olarak nitelendirdiğim Mayıs ve Haziran ayında "en iyi açılıs" rakamlarına sahip 10'ar filmi asağıda bulabilirsiniz.

Mayıs

Film Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Salon	İlk 3 Gün
Matrix Reloaded	Warner Bros.	16.05.03	145	456.102
Truva	Warner Bros.	14.05.04	294	334.345
Cennet'in Krallığı	Özen Film	06.05.05	190	150.846
Yarından Sonra	Özen Film	28.05.04	125	150.018
Mumya Geri Dönüyor	UIP	18.05.01	70	148.064
Van Helsing	UIP	07.05.04	135	121.342
Star Wars Bölüm 2	Özen Film	05.04.02	75	97.505
X-Men 2	Özen Film	02.05.03	60	75.438
Exorcist	Warner Bros.	04.05.01	50	62.795
Panik Odası	Warner Bros.	31.05.02	63	52.850

Haziran

Film Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Salon	İlk 3 Gün
Harry Potter 3	Warner Bros.	04.06.04	261	167.904
Örümcek Adam	Warner Bros.	14.06.02	84	148.706
Pearl Harbor	UIP	08.06.01	70	111.966
Asabiyim	Warner Bros.	20.06.03	81	41.371
Gizli Pencere	Warner Bros.	18.06.04	93	36.698
Kadın Avcıları	UIP	11.06.04	86	29.900
Besikten Mezera	Warner Bros.	06.06.03	75	28.500
Johnny English	UIP	06.06.03	64	23.646
Telefon Kulübesi	Özen Film	13.06.03	45	20.249
Kursun	Warner Bros.	15.06.01	50	19.010

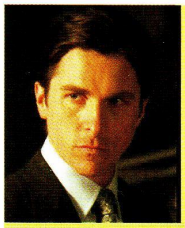

Christian Bale
Batman Başlıyor

2005	Makinist	3.415
2004	İsyan	22.399
2002	Ates Kralığı	66.306
2002	Corelli'nin Mandolini	181.982
2001	Amerikan Sapığı	27.189

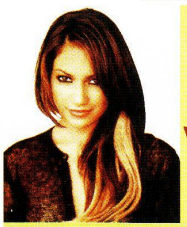

Jennifer Lopez
Vay Kaynanam Vay!...

2004	Aska Davet	150.341
2004	Babasının Kızı	11.169
2003	Ask Masalı	151.567
2002	Yeter	118.564
2001	Darısı Basıma	169.321

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Burak Göral	Kerem Akça	Cumhur Canbazoğlu	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Murat Özer	Murat Erşahin	Uygar Şirin	Yeşim Tabak	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel
Aşk Gibi Bir Şey			★★★	★★½				★★½				★★★½	★★★		
Babamın Kabusu		★★½	★★★½	★★★		★★★		★★★	★★½		★★★	★★★½	★★★	★★½	★★★½
Büyük Yönetmen		★★★	★★★	★★★½	★★★		★★★	★★★★		★★½	★★★	★★★½	★★★½		
Cennet'in Krallığı	★★★½	★★★★	★★	★★★★	★★★★	★★½	★★★½	★★★★	★★		★★★½	★★★★½	★★★★	★★★½	
Dayanılmaz Aşk		★★★½	★★★★	★★★½		★½			★★½	★★½	★★★½	★★★			★★★½
Eğitmenler	★★½	★★★	★★	★★★½	★★½	★★		★★★				★★★½	★★★★	★★★	★★★★
Elektra	★★★	★	★★★	★	★★★		★★	★★			★½	★★½		★★½	
Fedakar Kız	★★★½	★★★★	★★★	★★★½		★★★	★★★½	★★★★	★★½		★★★★	★★★★			★★★½
Gece 11:45	★★		★	★	★★		★½	★★		★	★★		★★	★★½	
İki Genç Kız		★★★½	★★★½	★½		★★★★	★★★	★★★	★★★½	★★★	★★★	★★★	★★½	★★★	★★★★
Kaplumbağalar da Uçar			★★★	★	★★★½	★★★	★★★½	★½	★★★½		★★★	★	★★★★		
Karabasan		★★	★★½	★½				★★½		★★	★	★★★	★★★		
Kebab Connection	★★½	★★★★	★½	★★	★★★		★★★½	★★		★½	★★½	★★	★★★½	★★★½	
Koro		★★★		★★★★	★★★½			★★★½	★★½		★★½	★★★½		★★★	
Lanet	★★	★★★	★★★	★★★			★★	★½	★★		★	★★		★★½	★★
Luther	★★★		★★★	★★½	★★½		★★½	★★½		★★	★★	★★★½			
Müziğimiz	★★★★		★★★½	★★	★★★★	★★★★★		★★★★½	★★		★★★★★	★★★		★	
Ölümcül Çözüm	★★★½		★★★½	★★	★★★½	★★★		★★★★			★★★★	★★★½			
Rehine		★★★	★★	★★	★★★½		★★★★	★★★	★★		★½	★★★	★★★		
Star Wars III	★★★★	★★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★½		★★★★		★★★★★	★★½	★★★★★	
Sünger Bob Kare Pantolon	★★★			★★★½				★★★			★★★½	★★★★		★★½	
Üç Sıradışı	★★★★	★★★	★★★½			★★½					★★½	★★★★		★★★★	★★★½
Votka Limon			★★★★	★★★★	★★★★		★★★	★★★½		★★★	★★★★	★★★½			★★½

Cennetin Krallığı

Kopkoyu bir kasvet

Kutlukhan Kutlu

Film karanlık, sefalet dolu bir atmosfere açılıyor. Bu görsel kasvet kahramanımızın ruhundaki kasvetin bir uzantısı aynı zamanda; tanık olduğumuz ilk birkaç dakikada vuku bulanlar ise, filmin ana temasının işaret fişeği: Bir ölü, intihar etmiş olduğu gerekçesiyle, standart katolik cenaze töreniyle defnedilmek yerine başı kesilerek gömülüyor. Rahip tarafından cehennemlik bir günahkâr olduğu ilan edilen müteveffa kişi, az sonra tanışacağımız kahramanımızın karısı. Yönetmen Ridley Scott, bu kısa zaman diliminde gösterdiği olaylarla ve onlara eşlik eden atmosferle, film boyunca odaklanacağı duyguyu, ahlaki çatışmayı ve kavramları bize sunmuş oluyor aslında. Çünkü "Cennetin Krallığı" temelde "inanç" üzerine bir öykü, ama geniş anlamıyla ele alınan bir inanç bu. Hatta, inancın bir "geniş anlamı"nın olduğu fikri bile filmin meramının önemli bir bölümünü teşkil ediyor. Zamanın Avrupa'sı gibi, nalbant Balian'ın da ruhuna karanlık çökmüş durumda. Karısının intiharı başlı başına yıkıcı bir durum değilmiş gibi, bir de onu bekleyen "öteki dünya tablosu" fikri var ona sürekli eziyet eden. Bu ruh kararticı hayattan kurtuluşu, hiç görmediği ve bilmediği, birden köyünde beliren babası sunuyor: Onunla birlikte kutsal topraklara, Kudüs'e gitmek.

Ridley Scott, epik iç yolculuklara ve buna koşut giden coğrafi yolculuklara inanan bir öykü anlatıcısı. Burada bize başlangıç noktası olarak kopkoyu bir kasvet sunuyor: karanlık bir Orta Çağ Avrupası ve umudunu yitirmiş, ruhu kararmış bir karakter. Hakim inanç tarafından reddedilen ve inancını yitirmiş bir karakter. Balian'ın Kudüs'e yolculuğunun amacı da, hem fiziksel, hem de ruhsal aydınlığa kavuşmak zaten; kutsal topraklara giderek, geçimini kolayca sağlayacağı maddi rahatlığa ulaşmanın yanısıra, yerleşik dini inancın cehennemde yanacağını söylediği karısının ruhunu kurtarmayı da umuyor. Ancak neredeyse ironik bir şekilde, kutsal topraklarda karısı adına af dilediği Tanrı tarafından reddedildiğine, terk edildiğine, unutulduğuna kanaat getiriyor ama "inanç"a yeniden kavuşuyor.

Filmin ana teması da bu çatışma alanı üzerine kurulu zaten. "Cennetin Krallığı" bize, dini dogma ile samimi kişisel inançlar üzerine kurulu ahlaki ilkeler arasında bir mukayese sunuyor bir bakıma. Bir tarafta "dinin gerektirdikleri"ni her durumu kendi arzularına göre yontmak amacıyla kullananlar var (ki filmde bu konudaki aslan payını katolik din adamları alıyor), bir taraftaysa sadece ve samimiyetle "iyi olmak", "iyi davranmak" isteyen insanlar. Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasında tırmandırılmış gerginliği savaşa yol açmaksızın gidermeye çalışan Kudüs Kralı ve Selahaddin Eyyubi üzerinde "dini bakış açısı" aracılığıyla kurulmaya çalışan baskı (ki Kudüs Kralı üzerinde hatırı sayılır ölçüde daha büyük bir baskıya tanık oluyoruz), bu karşıtlığın zirvesini oluşturuyor.

"Gladyatör" gibi "Cennetin Krallığı" da kahramanıyla düşüş noktasında buluşuyor ve ona yeniden umuda ve kurtuluşa giden yolculuğunda eşlik ediyor. Bu kişisel değişim kaçınılmaz bir şekilde daha büyük tabloda da yankılanıyor ve kahraman dönüşümünü tamamlarken bir topluluğun, hatta ülkenin de kaderi belirleniyor. Bu, aslında standart epik öykü şeması. Ridley Scott'ın epik filmlerini diğerlerinden ayıran şey ise, onları bir yandan kadim bir görkemle donatırken, bir yandan da güncel kılmayı başarabilmesi. Eğlence sektörünün giderek güçlendiği bir dönemde çekilen "Gladyatör"de halkı kazanarak yönetimi değiştirmeyi başaran gladyatörün yolculuğu; izleyiciye eğlenceliğin doğası, seyircinin gücü ve sorumluluğu üzerine bir öykü anlatıyordu. Farklı dinlerin ağırlıklı olduğu medeniyetler arasında çatışma kabuslarıyla yaşadığımız şu günlerde gösterime giren "Cennetin Krallığı" ise, halkları her insanın iyiye ve kötüye dair kendi samimi inancının gereğini yerine getirmesinin kurtaracağı mesajını veriyor - yani halkları bir anlamda dinlerden bağımsız "evrensel bir iyilik"e ve hoşgörüye davet ediyor.

Scott'ın bir öykü anlatıcı olarak başarılarından biri, tıpkı "Gladyatör"deki gibi, "Cennetin Krallığı"nda da bu hayli güncel mesajın epik öyküye "iliştirilmiş" gibi durmaması. Hoşgörü ve kendi inancını bulma, zaten Balian'ın belirleyici nitelikleri olarak, yolculuğunun merkezini oluşturuyor. Öte yandan, kahramanın epik iç yolculuğunun kilometre taşlarını bir bir dolaşıp tükettikten sonra yapacak pek fazla bir şey kalmadığı gibi bir hisse de kapılabilir insan. Kahramanın birtakım yan karakterlerle ilişkisi (evet, özel olarak da Prenses Sybilla ile aşk ilişkisi) kendi epik yolculuğundan ziyade Hollywood film normlarının bir gereğiymiş gibi görünüyor. Balian'ın, "insan öyküsü" ile "temel fikir" arasındaki hassas dengenin sınırlarına fazla yakın gezinerek zaman zaman "pür fikirden ve o fikre yönelik tutkudan ibaret bir adam"a benzediği - başka bir deyişle Ridley Scott'ın filmine tematik ve siyasi derinlik ve güncel bağlam kazandırma isteğinin bu defa öyküsüne biraz fazla hakim olduğu - söylenebilir.

Neyse ki "Cennetin Krallığı"nda kahramanın epik iç yolculuğunun kilometre taşları gözden kaybolduğunda bile, karşınızda Ridley Scott'ın elinden çıkma etkileyici resimler bulunuyor. İlk kareden itibaren usul usul kurulan atmosferin tadını çıkarıyor (ki Scott'ın filmlerinde atmosfer hazır sipariş edilmiş bir paket değil, gerçekten de filmin merkezindeki duygunun ya da kavramın üzerine inşa edilmiş bir görsel dünyadır hep), ihtişamlı kuşatma ve savaş sahneleri izliyorsunuz. Ve Scott'ın görsel anlatıcı olarak maharetini bir kez daha takdir etme fırsatı buluyorsunuz. Çünkü o, sadece teknik çıtanın bulunduğu irtifada gezinen bir yönetmen değil; resimlerini ele aldığı kavramlara ve duygulara ait kılmak gibi hayati bir işi de başarıyor. Bu yüzden "Cennetin Krallığı"nda zaman zaman olaylar karakterin gelişiminden taşıyormuş, karakterin gelişim eğrisinin dışında vuku buluyormuş gibi dursalar da, resimler filmi heybetle taşımaya devam ediyor.

Kingdom of Heaven

✪✪✪◡

Yönetmen: Ridley Scott. **Oyuncular:** Orlando Bloom, Eva Green, Liam Neeson, Jeremy Irons, Jouko Ahola, Shane Attwooll, Tim Barlow, Christian Boeving, Brendan Gleeson, Ghassan Massoud. **Senaryo:** William Monahan. **Görüntü Yönetmeni:** John Mathieson. **Müzik:** Harry Gregson-Williams. **Kurgu:** Dody Dorn. **Yapım Tasarımcısı:** Arthur Max. **Yapımcı:** Ridley Scott. **Süre:** 121 dk. **Yapım:** ABD, İspanya. **Dağıtımcı:** Özen Film. **Gösterim Tarihi:** 6 Mayıs.

binboa
vodka

İstisnalar kaideleri değiştirir.

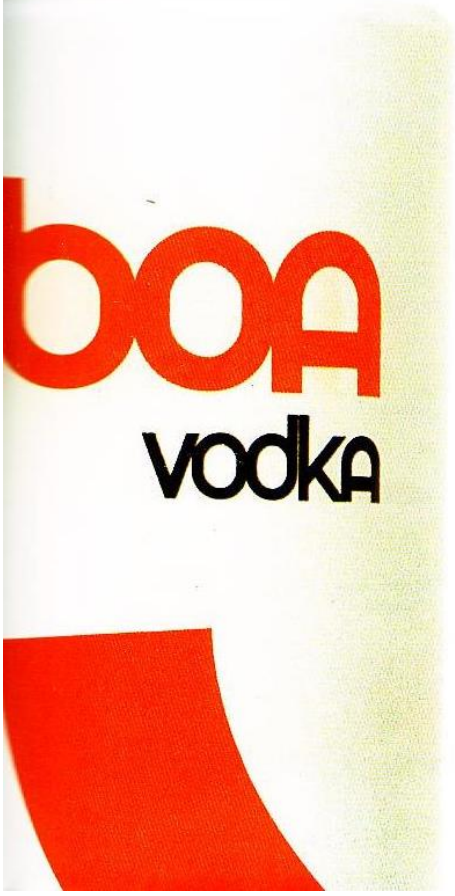

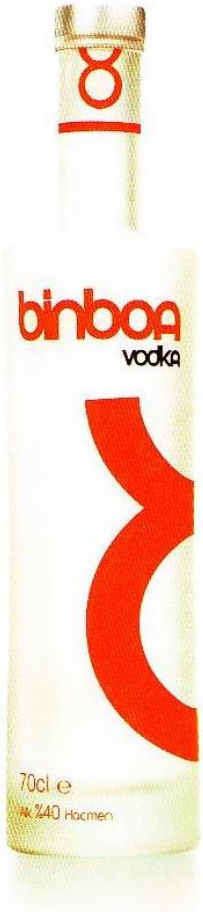

www.binboa.com

İki kez distile, üç kez filtre edilip dinlendirilerek şişelenmiştir.

mey

Boş Ev

Genç bir ruhun büyüyüşü...

Uygar Şirin

Filmin sessizliğinde herkese yer var. Baş karakterlerin konuşmadan iletişim kurduklarını bu tuhaf ve çekici filme dileyenler kadın-erkek ilişkisi, dileyenler sınıf çatışması üzerinden yaklaşabilir. Kimileri de haklı olarak düşünmeyi bir yana bırakmak isteyecektir, sonuçta "Boş Ev"in akla seslendiği söylenemez. Benim tercihim ise filme bir ruhsal büyüme öyküsü ve sinemada "aşkın biçim"in yeni bir uygulaması olarak bakmak.

Sinema yazarı-senarist-yönetmen Paul Schrader "Transcendental Style In Film" (Filmde Aşkın Biçim) adlı ünlü eserinde, sinema sanatının ustalarından Yasujiro Ozu, Robert Bresson ve Carl Dreyer'in filmlerinden yola çıkarak "aşkın biçim"i tanımlar.

Schrader'a göre aşkın biçim, sinemada "İnsanüstü"yü, "İlahi"yi doğrudan sergilemenin tek yoludur. Farklı kültürlerden gelen yönetmenler "insan duyularıyla algılanamayan"ı aynı biçimde anlatır. Ozu ve Bresson bu biçimi gelişkin ve katıksız bir şekilde, Dreyer gibi birçok yönetmen ise kısmen kullanır.

Aşkın biçim üç aşamalıdır. "Gündelik" denen ilk aşamada yönetmen gerçekliği sıradanlaştırır ve duygusal içeriğinden arındırır. Bu bölüm, sinemanın en temel olanaklarının (müzik, kurgu, kamera hareketi) reddedilmesi veya sınırlanması, yaşamın en "önemsiz" ayrıntılarının gösterilmesi ve aynı olayların sürekli yinelenmesi gibi yöntemler nedeniyle çoğu seyirci için sıkıcı ve boştur.

İkinci aşamada bu boşluk bir "ayrılığa" işaret etmeye başlar: Filmin merkezindeki karakter ya doğayla (Ozu) ya da ruhuyla (Bresson) çelişki içindedir, ikiliğe düşmüştür. Yüzeydeki "hiçliğin" ardında insanı aşan bir şeylerin varlığı hissedilir. Ardından, filmin geri kalanına duygusal ve sinemasal anlamda ters düşen bir sahne gelir. Schrader bunu "karar eylemi" olarak adlandırır. Karar eylemi mantıkla açıklanamaz, seyircinin duygusal katılımını ve inancını davet eder. Seyirciyi "İlahî"yle karşı karşıya bırakır. "Sabitlik" adlı üçüncü ve son aşamada ise filme damgasını vuran ayrılığın aksine, doğaya/dünyaya sonsuz ve değişmez "Birlik"in hakim olduğu vurgulanır.

"Boş Ev"in ilk bölümleri, diyaloğun işlevsizleştirilmesi, yinelemeleri ve yalın kurgusuyla, aşkın biçimin "gündelik" diye adlandırılan birinci aşamasına büyük ölçüde denk düşüyor. Bu bölümde, boş bulduğu evlere girip bir geceliğine o evde yaşayan, banyo yapan, televizyon seyreden, kendi fotoğrafını çeken, ev sahiplerinin çamaşırlarını yıkayıp araç gereçlerini onaran genç bir adamı tanıyoruz.

Girdiği evlerin birinde karşısına çıkan kadınla birbirlerine aşık olmaları hem filmi hem de adamı dönüştürüyor. Film aşkın biçimin ikinci aşamasına geçiriyor. Artık, her gün bir başkasının evini ve yaşamını ödünç alan bu adamla dünya arasında bir çelişkinin, ikiliğin olduğuna eminiz. (Bu ayrılık, Bresson filmlerindeki gibi, bedenle ruh arasındaki karşıtlıktan besleniyor.) Adam kadının hayatına girmesiyle birlikte bu ikilikle boğuşmaya ve ruhsal açıdan gelişmeye başlıyor.

Önceleri, ruhsal anlamda küçük bir çocuktan farksız. Başkaları aracılığıyla yaşıyor, başkalarının arızalarını onarıyor, başkalarının kirli çamaşırlarını yıkıyor. Nelere sahip olduğunu da bilmiyor, sahip olduklarını nasıl kullanabileceğini de.

Örneğin, golf konusunda çok yetenekli. Bu "Tanrı vergisi" armağan onun kurtarıcısı da olabilir, belası da; nasıl kullanacağına bağlı. Önce kolay yolu seçip yeteneğini bilinçsizce harcıyor, ağaçlara bağladığı golf topuna rastgele vuruyor. Kadın onu engellemeye çalışıyor, topun önünde durarak "Yapma" diyor ama adam dinlemiyor. Ta ki bu hareketi masum bir insanın ölümüne yol açana kadar... O zaman anlıyor, değişiyor ve bir parça büyüyor.

Daha sonra, diğer boş evlerde yaşadıkları aracılığıyla (ve yine kadının yardımıyla) tekamülü devam ediyor. Örneğin bir evde yakalanıyor ve yaptığının bedelini ödüyor. Bir başkasında, son derece önemli ve gerekli bir aşamadan geçiyor: Ölümle yüzleşiyor. Ona kalsa kaçacak ama kadın kolundan tutup çektiği için gidemiyor.

Böylece adam giderek büyüyor. Öyle bir an geliyor ki golf oynamak için sopaya ve topa ihtiyaç duymuyor. Aklını yitirdikçe ruhuna yaklaşıyor.

Adam, bütün bunların ardından, budizm dahil birçok inanç ve öğretide yer bulan bir sürece giriyor: Bedeniyle ruhu arasındaki karşıtlığa son vermek ve ruhsal gelişimini tamamlamak için kendini inzivaya ve fiziksel acıya mahkum ediyor (hapse giriyor). Tıpkı bir keşiş gibi. Hapishanede dayak yedikçe, aç bırakıldıkça güçleniyor, güçlendikçe ruhu üzerindeki hakimiyetini artırıyor. Karşısına çıkan herkes bir "öğretmen" aslında. Zalim gardiyanın alay etmek ve aşağılamak için söylediği "Dünyadan tamamen kaybolmak mı istiyorsun?", "Gölgene dikkat et", "İnsan aklını hesaba katmayı da unutma" gibi sözler bile ona yol gösteriyor.

Sonunda "karar eylemi" geliyor: Adam dünyaya (eline çizdiği) "yeni bir göz"le bakmaya başlıyor ve dilediği zaman bedeninden sıyrılmasını sağlayan bir ustalığa ulaşıyor. (Yönetmenin kamerasına görünmemeyi bile başarıyor!) Ruhunu bedeninin hapishanesinden kurtardığında, bedeni de dört duvarın oluşturduğu hapishaneden kurtuluyor.

Bu süre boyunca kadın adamı sabırla bekliyor. O kendi hapishanesinde (evinde) kendi zalim gardiyanı (kocası) aracılığıyla acısını çektiği, çilesini doldurduğu için çoktan büyümüş. Sevdiği adamın gelip onu kurtarmasını beklediği sanılmasın, sevdiği adamın büyüyüp kendisiyle "aynı düzeye gelmesini" bekliyor. Nitekim adam hapishanede büyüdükçe, adımları kadınınkilere uyum sağlıyor.

Filmin son karesi Dreyer'in başyapıtlarından "Ordet"nin finaliyle kıyaslanabilecek ölçüde doğaüstü. Zaten Kim Ki-Duk, aşkın biçimin üçüncü aşamasına geçmemesiyle de Dreyer'i anımsatıyor.

Schrader'a göre Dreyer'de "sabitlik" yoktur, çünkü ikiliğin geçici ve gerçekdışı olduğuna inanan Ozu ve Bresson'un aksine Dreyer için bedenle ruh arasındaki kavga sürmektedir.

Kim Ki-Duk için de öyle. Ona göre de kavga devam ediyor. Her evin içinde ve her insanın içinde.

Bin Jip

★★★★½

Yönetmen: Kim Ki-Duk. **Oyuncular:** Lee Seung-yun, Jae Hee, Park Se-jin. **Senaryo:** Kim Ki-Duk. **Görüntü Yönetmeni:** Jang Seong-Back. **Müzik:** Slvian. **Kurgu:** Kim Ki-Duk. **Yapım Tasarımcısı:** Chungsol Art. **Yapımcı:** Ki-duk Kim. **Süre:** 95 dk. **Yapım:** Güney Kore, Japonya. **Dağıtımcı:** 1Film. **Gösterim Tarihi:** 27 Mayıs.

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

Daha fazlasını görmek için.
Yeni Nokia 6681.

NOKIA 6681

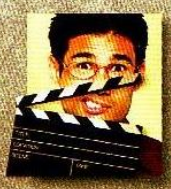
Video streaming

1.3 megapiksel kamera

- 1.3 megapiksel kamera, entegre flaş
- Video streaming ve video kaydı
- EDGE şebekeleriyle uyumlu*
- Nokia Xpress Printing baskı çözümü ve PictBridge ile doğrudan baskı desteği
- Ekli dosya desteği ile e-posta yönetimi
- Ofis çözümleri; QuickWord, Quickpoint, QuickSheet ve Adobe PDF görüntüleyici

* Operatör desteği gerekmektedir.

XpressPrint

www.nokia.com.tr

Telif hakkı © 2005 Nokia. Tüm hakları saklıdır. Nokia ve Nokia Connecting People, Nokia Corporation'ın ticari veya tescilli ticari markalarıdır.

Ölümcül Çözüm

Kapitalizme "satır" darbeleri

Engin Ertan

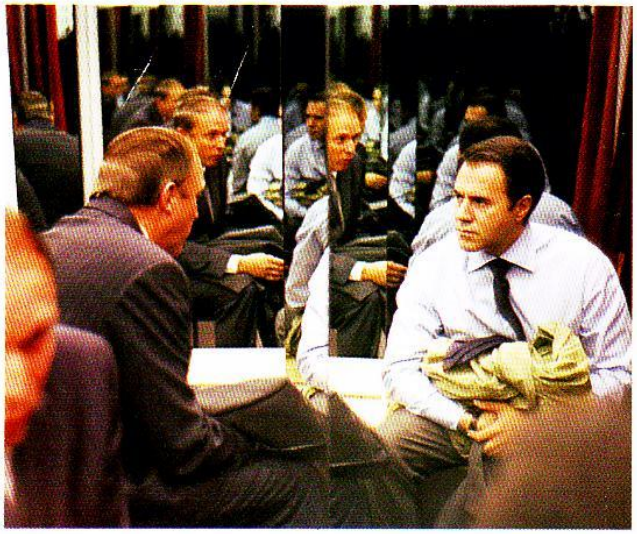

"İşim olmadan ben neyim ki?" Costa Gavras'ın yönettiği "Ölümcül Çözüm"ün başkarakteri Bruno Davert bir sahnede böyle isyan ediyor. Dile kolay, iki buçuk yıldır işsiz kendisi. Evi ve arabası için ödemesi gereken taksitleri, ayrıca gelişme çağında iki çocuğu var. Öyle ufak tasarruflarla da yürümüyor bu işler; en iyi ihtimalle çocuğu kapıya dayanıp "Baba, annem interneti kestirmiş", diye şikayet ediyor. Bruno Davert'in yukarıda alıntıladığımız cümleyi telaffuz ettiği sahne, "Ölümcül Çözüm"ün seyircinin boğazına bir şeylerin düğümlendiği anlarından birisi. Film belki bir bütün olarak çok da çarpıcı değil ancak birkaç sahnesi gerçekten sizi oturduğunuz koltuğa mıhlıyor ve uzun süre kalkamayacakmışsınız hissi yaratıyor.

İşsizlik günlerine son vermek için potansiyel rakiplerini, yani kendisiyle aynı alanda uzman ve iyi bir özgeçmiş sahibi erkekleri öldürmekten yana tercih kullanan bir karakteri karşımıza getiriyor film. Sistemlerin ayakta kalmak için kendi düşmanlarını yaratması gibi, Bruno ve dünya üzerindeki onunla aynı kaderi paylaşan başka milyonlarca insan da kapitalizmin bir bakıma "yan ürünleri". Üretme ve tüketme zinciri arasındaki yerini kaybedince, başka bir deyişle tüketmesi için gerekli parayı kazanamamaya başlayınca "işim olmadan ben neyim ki?" sorusu da gündeme geliyor. İşsizler sistem için çeşitli şekillerde tehlike oluşturabilirler ancak diğer yandan da başka insanlara "bakın, para kazanmaya devam etmezseniz hâliniz ne olur", mesajını vermek için kapitalizmin onlara, bu "yan ürünlere" ve "yaratılmış düşmanlara" ihtiyacı var.

Bruno Davert'e dönmek gerekirse, onun üzerine giydiği düşman kimliği biraz radikal. Daha önce de söylediğimiz gibi, bir iş başvurusunda potansiyel rakibi olabilecek kişileri bir bir öldürüyor. Esasında bu iyi bir kara mizah örneği için zengin bir malzeme. Filmin uyarlandığı roman nasıl bir noktada seyrediyordur, bilemeyeceğiz. Ancak Gavras filmde olayın dramatik boyutunun ağır basmasından yana tercih kullanıyor. Diğer yandan uyarlanan romanın yazarı Donald E. Westlake polisiye türüyle özdeşleşmiş bir isim olarak tanınıyor ancak Gavras'ın niyeti asla bir polisiye çekmek de değil. Davert'in banliyölere dalıp kurbanlarını öldürdüğü sahneler, polisiye türünün mantığının kaldıramayacağı kadar sıradan, hesapsız ve belki de bir o kadar gerçekler. Son derece süssüz çekilmiş bu sahneler, belki de başka bir insanı öldürme sınırına gelmenin ne kadar kolay olduğunu yüzümüze çarpmaları açısından etkileyiciler. Bruno'nun bir kurbanıyla girdiği muhabbette söylenenleri anımsarsak; "Bu gidişle hepimiz sistem yüzünden kafayı yiyeceğiz. Elimize silahı alıp kendimizi veya başkalarını öldürmemek için ne yapacağız? Daha fazla şarap içeceğiz".

Aslında ne kadar tehlikeli olurlarsa olsunlar, sistemin elbette bu eli silahlı düşmanlara da ihtiyacı var. Onlar olmasalar televizyon programları, gazetelerin üçüncü sayfaları neyle doldurulacak? Hepsinden önemlisi, "bakın sizden birisi, sizin gibileri öldürüyor!" mesajı verilmedikçe insanların gözü nasıl korkutulacak? Gavras filminde sistemi eleştirmek için o kadar temel noktada duran bir malzeme yakalamış ki, bu konuların hepsine değinme imkânı buluyor. Kapitalist sistemdeki iş dünyasını ve iş ahlakını düpedüz suç dünyasıyla eş tutmakla kalmıyor, medyadan reklam dünyasına kadar (hemen her sahnede karşımıza çıkan reklam panolarına, özellikle de elde bıçak gibi duran saate dikkat) sistemin hemen her koluna eleştiri oklarını atıyor.

Filmin anlattığı hikâyenin en trajik boyutuysa Bruno'nun tüm bu yaptıklarının ardındaki niyetin, ki aynı şey sistemin düşmanı pozisyonuna geçen veya sokulan başka çoğu insan için de geçerli, tekrar sistemin bir parçası haline gelmek olması. İşte bu kısır döngü aracılığıyla Gavras hem kapitalist sistemi, hem de ona bağlı olarak yaşayan toplumların hâlini bir bakıma kendi kuyruğunu ısıran bir yılan gibi görüyor. Giderek kendini tüketen ve çember daraldıkça vahşileşen bu ortamın nereye varacağı yönündeki endişeyle bizi baş başa bırakıyor. Filmin ilk bir saatinin neredeyse bütünüyle bir geriye dönüşten oluşması ancak başkaraktere verilen anlatıcı rolü ve iç sesin kullanımı nedeniyle film şimdiki zamana geldiğinde bile geçmiş duygusunun devam etmesi, ayrıca sonu açık tutulmuş finalde bir anlamda başlanılan noktaya dönülmesi hep bu kısır döngüye işaret ediyorlar. Gavras'ın anlatımla ilgili bu tercihleri "Ölümcül Çözüm"e neredeyse mobius şeridi benzeri bir hâl veriyor. Dolayısıyla karşımızdaki sadece anlattığı hikâye ve söyledikleriyle değil, yer yer yönetmenliğiyle de dişe dokunan bir film.

Filmde yönetmenliğin özellikle hissedildiği bir diğer sahneyse yine Davert ve başka bir rakibi (potansiyel kurban da diyebiliriz) arasında geçmekte. İki erkeği her tarafı aynalarla kaplı bir soyunma kabininde gösteren bu sahnede Davert bir bakıma kendi yansımasıyla karşılaşıyor. Beş yıldır işsiz olan Gerard Hutchinson (perdede kısa süre gözükse bile performansıyla unutulmaz bir tip ortaya koyan Ulrich Tukur) yavaş yavaş çözüldükçe ve konuştukça, Davert de kendisinin gelecekteki hâlini görüyor. Özetle, hem filmin finalini hazırlayan, hem başkarakterinin yaşadığı çatışmayı cisimleştiren, hem de mekân kullanımıyla takdire şayan, çok iyi düşünülmüş bir sahne. İşte bu ve benzeri anlar "Ölümcül Çözüm"ü sıradan bir politik film olmaktan çıkartıyorlar. Şöyle de diyebiliriz, bir önceki filmi "Amen"de iyi bir konuyu sıradan bir yönetmenlikle harcayan Gavras, bu sefer aynı hataya düşmüyor. Aslında daha da mesafeli, şöyle buz gibi bir film tüm bu söylenmek istenenleri daha da çarpıcı, filmi de çok daha sıradışı bir boyuta taşıyabilirdi. Ne yazık ki "Ölümcül Çözüm" bazı anlarda söylediklerine oranla biraz fazla uysal ve kolay hazmedilir duruyor. Yok eğer ki uzun süre etkisinden çıkamayacağınız, balyoz etkisinde bir film konusunda ısrar ederseniz; ilk dönem Haneke'leri veya yine Avusturya sinemasından gelen "Zor Günler"i, "Mücadele"yi önerebiliriz. "Ölümcül Çözüm" iyi, hoş ama maalesef bu filmler kadar "damardan" değil. Yine de bu haliyle bile yer yer çarpıcı ve vurucu olmayı başarmakta. Bu nedenle görülmeyi ve üzerinde düşünülmeyi de hak ediyor.

Le Couperet

✪✪✪

Yönetmen: Costa-Gavras. **Oyuncular:** José Garcia, Karin Viard, Geordy Monfils, Christa Theret, Ulrich Tukur, Olivier Gourmet, Yvon Back, Thierry Hancisse, Olga Grumberg, Yolande Moreau. **Senaryo:** Costa-Gavras, Jean-Claude Grumberg (Donald E. Westlake'in The Ax adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Patrick Blossier. **Müzik:** Armand Amar. **Kurgu:** Yannick Kergoat. **Yapım Tasarımcısı:** Laurent Deroo. **Yapımcı:** Michèle Ray-Gavras. **Süre:** 122 dk. **Yapım:** Belçika, Fransa. **Dağıtımcı:** Umut Sanat. **Gösterim Tarihi:** 6 Mayıs.

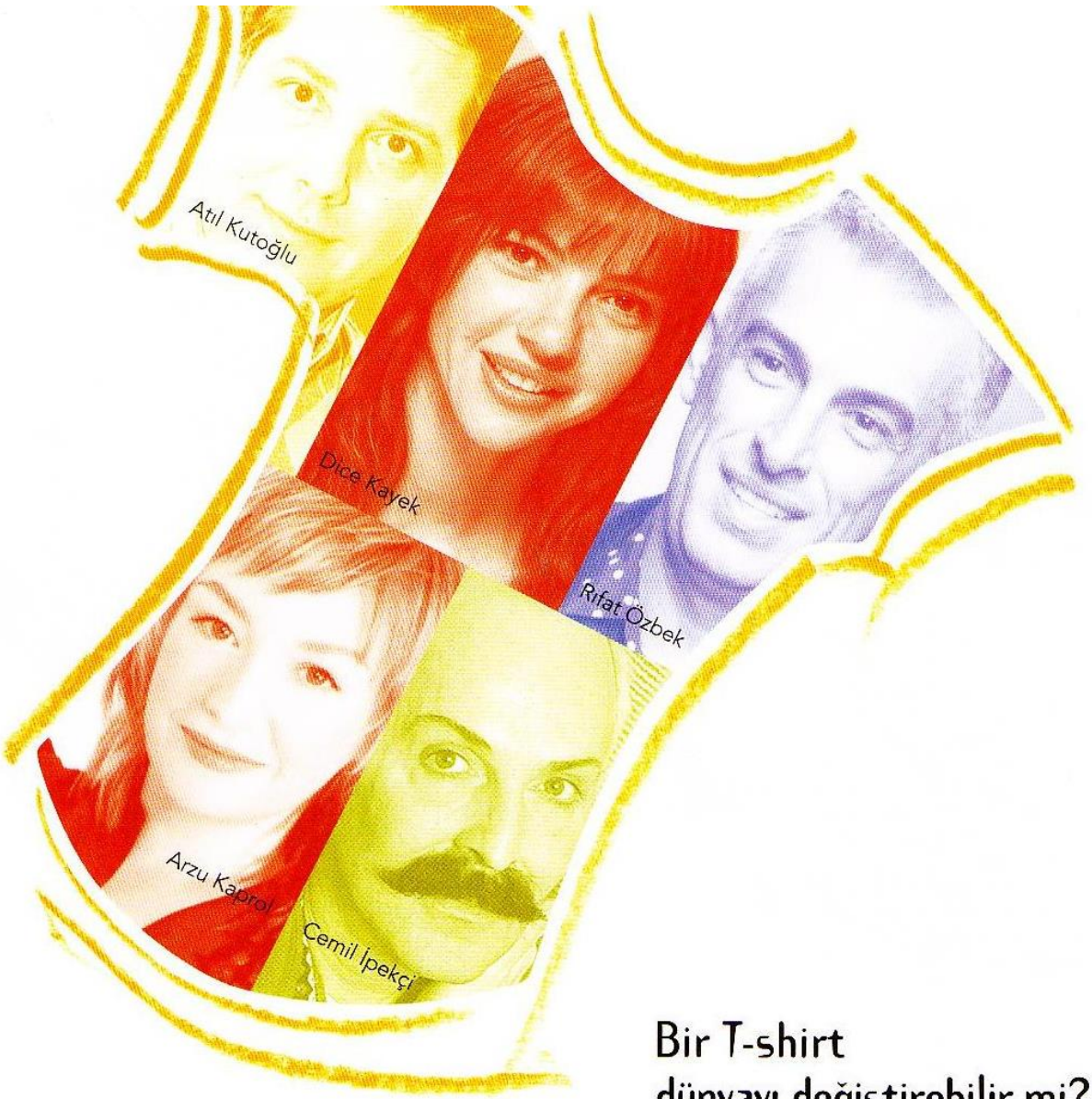

Bir T-shirt dünyayı değiştirebilir mi?

Dünyaca ünlü Türk tasarımcıların AÇEV için hazırladığı özel T-shirt'lerden alarak, binlerce ailenin ve çocuğun gelecek umutlarına destek olabilirsiniz.

Arzu Kaprol, Atıl Kutoğlu, Cemil İpekçi, Dice Kayek ve Rıfat Özbek tarafından tasarlanan ve sınırlı sayıda üretilen bu özel koleksiyonun tüm geliri AÇEV'e kalacaktır. T-shirt'ler Beymen, DKNY, İpekyol, Marks & Spencer, Mudo ve YKM mağazalarında satışa sunulmuştur.

Evet, bir T-shirt'le dünyayı değiştirebilirsiniz...

7 çok geç!

0-6 YAŞ ARASI EĞİTİMİN ÖNEMİNİ ANLAYAMAYAN TOPLUMLAR, YERİNDE SAYMAYA MAHKÛMDUR.

AÇEV

ANNE ÇOCUK EĞİTİM VAKFI

www.acev.org

Tuna Erdem
tunae@bilgi.edu.tr

Aynası iştir kişinin lafa bakılmaz.

"Kutluğ Ataman kurguyla bağlantıları kurup bütüncül bir tablo oluşturmamızı olanaksızlaştırırken, zamanı bölmediği anlarda da ışığı kısarak, mizanseni görmemizi engelleyecek biçimde kullanarak, ya da düpedüz bizi bir boşluk, bir eşikle baş başa bırakarak, 'çıplak gerçeğe' ulaşmamızı engelliyor. Gösterip vermeyen, ya da göstere göstere vermeyen bir yönetmen var karşımızda."

Çağdaş sanatçıların ezici çoğunluğu gibi Kutluğ Ataman da, gerçeklik ile gerçeğin temsili arasındaki açıya odaklanıyor. Uluslararası ününü borçlu olduğu işlerinde, gerçekliğin, bir yandan öykü ve öykülemeyle, diğer yandan ise görme ve görsellikle ilişkisini deşiyor. Dolayısıyla yapıtları, çoğunlukla "mockumentary" olarak anılıyor. Alay etmek anlamına gelen "mock" ile belgesel anlamına gelen "documentary" sözcüklerinin bir araya getirilmesiyle oluşan bu terim, hem içeriği yalan ama üslubu gerçek izlenimi yaratan, hem de içeriği gerçek olsa da, üslubu gerçekliği reddeden belgeselleri tanımlamak için kullanılıyor. Ataman'ın işleri, ikinci kategoriye giriyor. Yaşamış kişilerin gerçek öykülerini öyle bir formatta sunuyor ki, izleyicinin, önündeki malzemenin tümünü takip etmesi mümkün olmuyor. Böylece içerikten gelen gerçeklik iddiası, biçim tarafından yalanlanıyor. Türkiye'de de gösterilen iki işi, "Semiha Unplugged" ve "Peruk Takan Kadınlar" da böylesi çalışmalar. Sekiz saatlik uzunluğu ile "Semiha Unplugged" adeta baştan sona izlenmesini olanaksızlaştırıyor. Keza, yan yana duran dört ayrı perdede, dört ayrı röportajın, seslerin de birbirine karışacağı bir biçimde sunulduğu "Peruk Takan Kadınlar"da tüm "belgeye" ulaşmak mümkün olmuyor. Zaten işlerin amacı da bu. Gerçeğin tümüyle, tüm veçheleriyle kavranacak bir şey olmadığını, gerçeği sunanın işin içine tüm öznelliğiyle karıştığını, her izleyicinin kendi gerçeğini, kendi bütününü kurmak zorunda olduğunu, gerçeğin peşine düşmenin, insanın dayanma sınırlarını aşan bir "zaman" gerektirdiğini bize anımsatmak.

Peki, bir romandan uyarlanan, kurmaca bir filmde aynı tür bir anlayışın yattığını düşünmek mümkün mü? Ataman'ın yapıtına değil lafzına bakarsanız, sanat işleriyle filmlerini, üstelik son filmiyle de önceki çalışmalarını ayırmanız gerekiyor. Bu ayrımı da popülerlik kavramı etrafında konumlandırıyor. Hem sinema daha popüler bir alan, hem de "İki Genç Kız" önceki filmlerinden daha popüler Ataman'a göre. Gelgelelim film, sinemanın elindeki tüm olanakları seferber ederek, izleyicisinin malzemenin bütününü algılamasını engelliyor.

Öncelikle, "jump-cut"larla dolu, atlaya, sıçraya ilerleyen bir kurgu var ortada. Ataman'ın kendisinin de ifade ettiği gibi, film izlediğimizi bir an bile unutmamıza izin vermiyor, bir gerçeklik yanılsamasına kapılmamızın önünde duvar gibi dikiliyor bu kurgu. Birçok eleştirmenin dile getirdiği gibi, ilişkilerdeki kopukluğu, süreksizliği de görselleştiriyor. Ama çok daha önemli bir şey yapıyor bu kurguyla Ataman: perde sayısını arttırmadan, filmi standartların ötesinde uzatmadan, malzemeyi çoğaltıveriyor. Önce bir tabağın kırıldığını görüyoruz, sonra yere atıldığını. Son derece basit bir oynama yapılmış kurguda: iki kısacık planın yerleri, kronolojileri değiştirilmiş. Gelgelelim bu kadar basit bir oynamayla, birçok yeni sonuç alınıyor. Öncelikle, tabağın kaza eseri düştüğünü sanacak, kasten düşürülmesine şaşacak kadar vaktimiz oluyor. Dileyen bu filmin dünyasında hiçbir şeyin kazara olmadığı, tüm kazaların geliyorum dediği, tüm kırıklıklara kasten yol açıldığı sonucunu bile çıkarabilir buradan. İkincisi, kurgudaki bu oynama ile neden-sonuç ilişkisi tersine çevriliyor, sonuç nedenden ayrılıp kaçınılmazlaşıyor. O tabak illa ki kırılacak, bilahare, iş işten geçtikten sonra anlayabileceğiz nedenlerini. Üçüncüsü, ister istemez bu kurgu bizde, ortada kırılan iki tabak olduğu yanılgısını doğuruyor. Üstelik yanılgıda bile bir gerçek payı var: Bu kadın bu işi "hep" yapıyor. O an için iki tabak kırmamış olsa da, sık sık ceviz kırdığı ortada.

Kurgu, olasılıkları çoğaltıp, her izleyiciyi seçtiği olasılığın izinden giden bambaşka bir filmle yetinmek zorunda bırakırken, kurgunun durağanlaştığı, planların uzayıp sek sek oynamadan diğer planlara bağlandığı anlara da dikkat etmek gerekiyor. Asıl bu anlarda, yönetmenin izleyicinin malzemeye erişmesini ne derece zora koştuğu anlaşılabiliyor. Örneğin uzun uzun Behiye'nin hem buzlu, hem renkli cam arkasında kalan gölgesini izliyoruz. Ya da, Handan'ın tümüyle karanlıkta kalan yüzünün belli belirsiz siluetini seçmeye çabalıyoruz. Diyelim aydınlık

ve net bir görüntü elde ettik ve uzun uzun görmeyi de başardık. Ne görüyoruz dersiniz? Boş bir koridorun ucundaki kapı eşiğini. Kısacası Ataman kurgu ile bağlantıları kurup bütüncül bir tablo oluşturmamızı olanaksızlaştırırken, zamanı bölmediği anlarda da ışığı kısarak, mizanseni görmemizi engelleyecek biçimde kullanarak, ya da düpedüz bizi bir boşluk, bir eşikle baş başa bırakarak, "çıplak gerçeğe" ulaşmamızı engelliyor. Gösterip vermeyen, ya da göstere göstere vermeyen bir yönetmen var karşımızda. Neyi? Amiyane deyişin kastettiği gibi seksi öncelikle: Röntgenci hazzımızı sürekli baltalıyor zira. Ama asıl önemlisi, üzeri şeker kaplı hap bilgiyi: Yani işin gerçeğini.

Hal böyle olunca, Ataman'ın her röportajında dile getirdiği bir başka iddianın da rengi değişiyor: Yönetmen, özellikle bir lezbiyen filmi yapmadığını, çünkü lezbiyen filmi yapmış olsa sınırlı seyirciye ulaşacağını söylüyor. Sadece bu konuda değil, her düzlemde izleyicisine her şeyi, olduğu gibi, açıkça vermeyi reddeden, onu kendi tahminleriyle baş başa bırakan, tahminlerinin seçeneklerini alabildiğine çoğaltan bir yönetmenin, "lezbiyenlik" olasılığını kesin ve net biçimde dışarıda bıraktığını zannetmek safdillik olur.

Öncelikle lezbiyenliğin bir filmin popülerliğine balta vuracağı iddiası doğru değil. Aksine Ataman'ın da pekala bildiği gibi heteroseksüel erkek fantazisine hitap eden, röntgenci hazzı kışkırtacak bir lezbiyen seks sahnesi, geçmişte birçok filmin popülerliğini artırmış olduğu gibi, tercih edilseydi bu filminkini de arttırabilirdi. Gelgelelim böylesi bir sahne, Ataman'ın röntgenciliği baltalayan, hiçbir olayı net ve tam görmemize olanak tanımayan stratejisine taban tabana zıt düşerdi. Öte yandan, misal, Wachowski kardeşlerin bir lezbiyen danışmanı da kadroya katarak çektikleri popüler film "Bound", hem seksi gösteriyor, hem erkek fantazilerine prim vermiyor, hem de popüler olabiliyor. Ataman, bu yolu da seçmiyor çünkü amacı her zaman olduğu gibi malzemenin tümünü, bütün seyircilerin ulaşamayacağı bir uzaklıkta tutmak, herkesin kendi filmini kendisinin yazmasını sağlamak. Gelgelelim lezbiyen izleyicinin, "İki Genç Kızı" dilediği gibi okumasını sağlayacak görsel ipucu, filmin neredeyse her karesinde var zira bu, Behiye'nin kendisi, ya da Behiye'yi canlandıran oyuncunun kullandığı beden dili. Behiye yürüyüşü, oturuşu, somurtuşu, aniden yüzünü kaplayıveren gülüşü, giyinişi ve soyunuşuyla dört dörtlük bir "butch".

Peki nedir "butch"? Resmi dilde, bir saç kesiminin, asker traşının adı. Daha argo kullanımıyla ise güçlü, sert erkek, yani maço anlamına geliyor. Lezbiyen altkültüründe ise, genelgeçer muhayyilede tek tipe indirgenen lezbiyenliğin bin bir veçhesinden biri "butch" ve ancak diğer veçheleriyle birlikte, bir yelpazenin üzerine yerleştirildiği zaman bir anlamı var. Bu son anlamıyla, önceki anlamlarını içeriyor ve dönüştürüyor zira, "butch" gerçekten de çoğu zaman asker traşı kestirir saçını ve maço bir beden dilini, delikanlılığın hareket kodlarını kullanır ama bu "görünüşleri" bir kadın bedeninde cisimlendirdiği için genelgeçer anlamlarının içini boşaltır. "Bound" filminde Gina Gershon'ın canlandırdığı Corky karakteri "butch"tur mesela. Keza "Temel İçgüdü"de Sharon Stone'un oynadığı Catherine'in, sevgilisi Roxy de "butch"tur. Gelgelelim illa ki bir çiftin parçası olması gerekmez "butch"un, "Alien" filmlerinin Ripley'si de "butch"tur, "Terminator 2"nin Sarah'ı da. Öte yandan "butch"un da dereceleri ve alt kategorileri vardır. "Milyon Dolarlık Bebek"teki Hillary Swank, "butch"tur mesela da, "Erkekler Ağlamaz"daki Hilary Swank, "stone butch"tur. Bu örneklerin hepsine birden itiraz edenler çıkabileceği gibi, örnekler çoğaldıkça kavramın muğlaklaşması da mümkündür. Kavramın cazibesi, ele avuca sığmazlığındadır zaten.

Öte yandan, basitçe "erkeksi kadın" diye toparladığınızda, tehlikeli bir indirgemeye sapmanız işten bile değildir. Erkekliğin de kadınlık gibi bir rol olduğunu, karşı cins tarafından benimsendiğinde de, rol yönünün vurgulandığını unutmuş olursunuz zira. Egemen kültürün yaratıp yücelttiği, "gerçeklikte" bir karşılığı olmayan bir ideal olarak "erkeklik" rolünün, bir kadın tarafından benimsenerek, rol olduğunun serimlenmesi olarak bakılabilir. Mert, sözünün eri, boyun eğmeyen, yılmayan, "kıvırmayan", günümüzde popüler dizilerde mafya mensuplarında karşılığı aranmaya çalışılan bir erkekliğin, ancak erkeklik iktidarından el etek çekmekle mümkün olacağını gösterir.

Behiye "İki Genç Kız"da yer alan tüm erkeklerden, daha erkektir bu anlamda. Erkek gibi, "bitti" demek yerine, kaçak dövüşen Leman'ın sevgilisinden de, iktidarını ancak zorbalıkla ayakta tutabilen Behiye'nin abisinden de, yalan dolanla genç kızları tavlayan yeniyetme zengin oğlanlardan da daha erkektir. Yani, erkeklik idealine daha yakın durur. Öte yandan erkek gibi tavırlarına karşın, filmin hatırı sayılır bir bölümünü "ev işi" yaparak geçiren de odur. Behiye tam da bu yüzden erkeklik ve kadınlık rollerine kısa devre yaptırır. Süsüne püsüne düşkün bunca kadın arasında, ayna karşısında en çok vakit geçirenin Behiye olması da bundandır, kadınlık ve erkekliğin rol olduğunu bilen bir tek o vardır zira. Ancak Behiye sadece "erkek gibi kadın" değildir, aynı zamanda tüm ilgisi kadınlara odaklıdır. İster Handan, ister Çiğdem isterse Leman olsun, tüm kadınlarla ilişkisinde aktif bir ilginin varlığı ortadadır. Behiye'nin lezbiyenliği sadece Handan'a düşkünlüğünde değil, gizlice gözetlediği Leman'a iltifatlarında, onu "fıstık gibi" kadın olarak anmasında yatmaktadır. Bu ilgiyi hemen marazi bulup yaftalamamızı sağlayan da yine yönetmenin seçimidir. En açık cinsel ilginin odağı haline gelen Leman karakterini Hülya Avşar'a oynatarak, Behiye'nin ilgisini "norm"alleştiriyor yönetmen. Hollywood'da eşcinselliğin ele alındığı, İstanbul Film Festivali'nde de vaktiyle gösterilmiş olan "Celluloid Closet" belgeselinde, Susan Sarandon, "The Hunger" filminde oynadığı lezbiyen seks sahnesi hakkındaki görüşlerini şöyle açıklıyordu: "Senaryoya göre seks sahnesinden önce sarhoş olmam gerekiyordu. Oysa ister kadın, ister erkek olsun dünyada hiç kimsenin Catherine Denueve ile sevişmek için sarhoş olma bahanesine ihtiyacı yok". Gerçekten de star, evrensel bir cinsel cazibe sembolü olarak, cinsel ilgiyi evrenselleştiriyor.

Ancak Behiye'ye "butch" diyebilmek için ne beden dili, ne de kadınlara bakışı yeterlidir. "Butch"un olmazsa olmaz koşulu, "erkeksilik" değil, "erkeksizlik"tir. Behiye'nin annesi kocasında aradığı "erkeği" bulamadığında, kendi elleriyle bir canavar erkek yaratmışken, Leman zengin koca hayalleriyle yaşamını geçirirken, Handan sonunda varlığı bile meçhul bir erkeğin, babasının peşinden dünyanın bir ucuna giderken, Behiye erkeğe ihtiyacı olmadığına inanan tek kadındır. Hırsızlık yaptığını gördüğü halde görmezden gelen kitapçıdaki kasiyer, Behiye ile Handa'nın maskesini düşürdüğünü sanarak otorite kurmaya çalışan, beyaz maskeli kozmetik tezgahtarı ve lafını geçirebileceğine zerre kadar inanmadan konuşan eczacı kadın gibi, her biri "satıcı", kadın karakterlerle yüzleştirilip durulması da bundandır. Bu kadınlar, bir yandan kitap, makyaj ve hap gibi her biri farklı yollarla "gerçekleri" çarpıtmaya yarayan mallar satarken, diğer yandan, kadınların gücüne ihanet etmek anlamında da "satıcıdırlar".

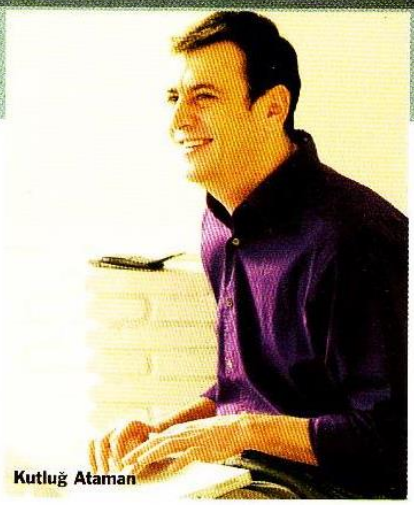
Kutluğ Ataman

Handan, sekiz yaşında babasının hediye ettiği "pembe" kazağı saklayıp hala pembe giymeden sokağa çıkamayarak, "kızlara pembe, erkeklere mavi" ayrıştırmasını aşamadığını ortaya koyarken, Handan'ın utandığı kan kırmızısını, pastel ve silik bir kadınlığa tercih ettiğini, alev alev saçlarıyla ilan eden Behiye'dir bu yüzden.

"Bound"un sonunda "butch" karakter, tümüyle kadınsı sevgilisinin, kendisinden hiçbir farkı olmadığını teslim eder. Zira sevgilisi, yönetmenlerin her dönemeçte kaşıdıkları, "kazık atacak" beklentisini yerine getirmemiştir. Ataman'ın sürpriz olarak addettiği sonun, herkesin zaten beklediği son olduğunun farkındadır Wachowskiler. Handan da, "satan" kadınlar arasına katılıp, önce kendini, sonra da Behiye'yi sattığı için, yani filmde lezbiyenliği temsil etmek sadece Behiye'ye kaldığı için, bir lezbiyen filmi değildir "İki Genç Kız". Gelgelelim Behiye karakteri "butch" kimliği ile erkekliği ancak kadınların kurtarabileceklerini önerdiği için radikal ve rahatsız edicidir. "İki Genç Kız" tam da bunu önerdiği oranda, Ataman'ın iddia ettiği gibi bir "başkaldırı filmi"dir.

Son tahlilde Kutluğ Ataman, yine bir "mockumentary" yapmış. İçeriği gerçek olarak algılanacak tek alan olan röportajlarında söyledikleri, gerçeği bütünüyle yansıtmıyor; içeriği kurmaca olan filminde ise, gerçekliğin tarifini, anlayana veriyor. Ustanın "dediğini yapıp, yaptığını yapmamak" gerekirmiş. Söz konusu olan meramını dil ile değil, görsellikle aktaran bir usta olduğunda, yaptığına bakıp, dediğine aldırmamak daha doğru gibi gözüküyor. ■

Hogwarts'da Dördüncü Yıl...

J.K. Rowling'in yarattığı Harry Potter serisinin dördüncü filmi "Harry Potter and the Goblet of Fire"da Lord Voldemort ile tanışacağız...

"Ana kahramanları ergenlik çağına girdi; artık kadro değişmeli" şeklindeki eleştiriler süredursun "Harry Potter and the Goblet of Fire - Harry Potter ve Ateş Kadehi" vizyona girmek için gün sayıyor. Harry Potter, Hogwarts'daki dördüncü yılında Üç Büyücü Turnuvası'na katılıyor. Filmin en büyük sürprizi ise Lord Voldemort... Kötü büyücüye Ralph Fiennes hayat veriyor. Kadroya katılan yeni isimler arasında Brendan Gleeson ve Miranda Richardson da var. Chris Columbus ve Alfonso Cuarón'dan sonra yönetmen koltuğuna Mike Newell oturuyor. "Dört Nikah Bir Cenaze / Four Weddings and A Funeral" ve "Mona Lisa Smile"dan tanıdığımız İngiliz yönetmen bu film için stüdyoyla 1 milyon dolara anlaştı. 130 milyon dolar bütçeli film 18 Kasım'da vizyona girecek.

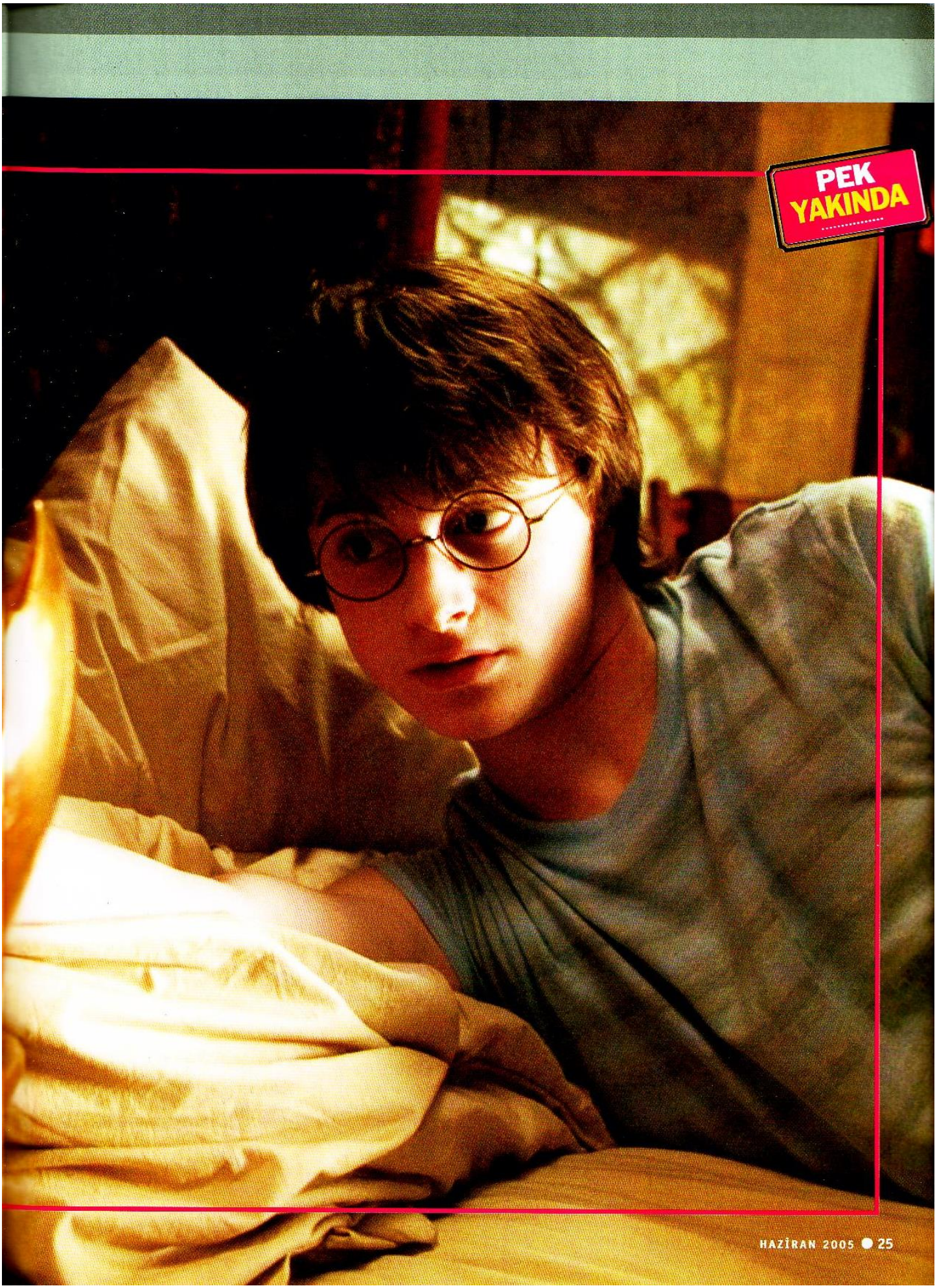
PEK
YAKINDA

MEMOIRS OF A GEISHA

Rob Marshall'dan Geysa anıları

İsmi kadar yapım süreci ve kadrosu ile merakla beklediğimiz bu film, Arthur Golden'in bestseller romanından uyarlandı. Golden'ın kitabı, ülkesi Japonya'da ünlü bir geysa olan Nitta Sayuri'nin anılarına dayanıyor. Film; fakir bir balıkçı kasabasında doğan, 9 yasında iken bir geysa evine satılan küçük kızın büyüme sürecini ve bu "mesleği" öğrenmesini anlatıyor. Renkli dekor ve kostümler eşliğinde geysa kültürünü gözler önüne seren yapımın yönetmeni Rob Marshall. Proje aşamasındayken Steven Spielberg'in yöneteceği söylenen film, Chicago'nun yaratıcısı Rob Marshall'a gitmişti. Senaryo ise "Batman & Robin", "A Time to Kill", "Batman Forever" ve "A Beautiful Mind" gibi başarılı çalışmalarından tanıdığımız Oscar ödüllü Akiva Goldsman'a ait. Filmde başrolleri Ziyi Zhang (Crouching Tiger Hidden Dragon, 2046) ve Ken Watanabe (The Last Samurai) paylaşıyor.

Ömer Kavur'u kaybettik

Türk sineması yasta... Filmleriyle yurt içinde ve yurt dışında pek çok ödüle layık görülen Ömer Kavur, 61 yaşında aramızdan ayrıldı.

1944 yılında Ankara'da doğan Ömer Kavur, Kabataş Lisesi'nden mezun oldu. 1965'te Fransa'ya gitti. Paris'te gazetecilik ve sosyoloji eğitimi aldı. Sorbonne'un Sinema Tarihi Bölümü'nde yüksek lisansını tamamladı. 1971'de Türkiye'ye döndükten sonra çeşitli belgeseller ve reklam filmleri yönetti. İlk uzun metrajlı filmi olan "Yatık Emine"yi 1974'te çekti. Ardından senaryosunu Onat Kutlar'la beraber yazdığı ve Milano Film Festivali'nde Büyük Ödül alan "Yusuf ile Kenan" geldi. İlk filmleri ile dikkatleri üzerine çeken Kavur, 80'ler boyunca Türk sinemasının en verimli yönetmenlerinden oldu. "Kırık Bir Aşk Hikâyesi" (1981) ile 19. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü kazandı. Türk sinemasının en iyi 10 filminden biri olarak nitelendirilen "Anayurt Oteli" (1986), İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi seçilirken yönetmenine de 24. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ve Venedik Film Festivali'nde FIBRESCI ödülü getirdi. Sonraki sene "Gece Yolculuğu" ile yine Altın Portakal'ın galibi oldu. 90'larda sadece iki film yönetti: Senaryosunu Orhan Pamuk'un yazdığı "Gizli Yüz" ve Macit Koper'le beraber senaryosunu kaleme aldığı "Akrebin Yolculuğu"... Ödüllü bu iki filmden sonra 2000'de yönettiği Melekler Evi ise beklenen ilgiyi görmedi. Ömer Kavur'un son sinema filmi "Karşılaşma" oldu. 2003'te çektiği bu film ile 40. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Film ve En İyi Yönetmen başta olmak üzere yedi ödül kazandı. Son olarak TRT için Aziz Nesin kitaplarından uyarlanan "Patronişe", "Beş Kollu Avize" ve "Koltuk" adlı televizyon filmlerini yönetti. Bir süredir kanser tedavisi gören usta sinemacının cenazesi Teşvikiye Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi.

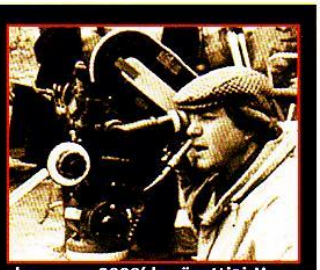

3. PAM
İstanbul Çevre Kısa Film Festivali

21-25 Eylül tarihleri arasında düzenlenecek olan etkinlikte Ulusal Çevre Kısa Film ve Ulusal Çevre Kısa Film Öyküsü Yarışması ile Çevre İçin Bir Dakika Projesi gerçekleştirilecek.

Profilo Alışveriş Merkezi ve Etkin Prodüksiyon işbirliği ile bu sene 3.sü düzenlenen İstanbul Çevre Kısa Film Festivali 21-25 Eylül tarihleri arasında gerçekleşecek. Festival kapsamında Ulusal Çevre Kısa Film Yarışması ve Ulusal Çevre Kısa Film Öyküsü Yarışması yapılacak. Çevre konusunu dolaylı ya da doğrudan ele alan kısa film ve öykülerin katılabileceği yarışma amatör ve profesyonel herkese açık. Yarışmaya sinema, video ve dijital formatlarında yapılmış filmler katılabiliyor. Katılım için filmin yayın kalitesinde bir adet kopyası ile VHS, VCD ya da DVD kopyasının gönderilmesi gerekiyor. Yarışmaya katılacak kurmaca, canlandırma ve dencysel yapıtlar en çok 30 dakika; belgesel yapıtlar ise en çok 40 dakika ile sınırlı olacak. Yarışmalara son katılım tarihi 20 Ağustos 2005.
3. İstanbul Çevre Kısa Film Festivali kapsamında "1 dakikalık film projeleri" de gerçeklestirilecek. Çevre İçin 1 Dakika Projesi'nde bu yıl "çevre ve çocuk" temalı 1 dakikalık kısa film projeleri arasından seçilenlerin post prodüksiyonları karşılanacak. Projeye başvurular 15 Nisan - 15 Temmuz 2005 tarihleri arasında yapılacak.

Detaylı bilgi için: Etkin Prodüksiyon - Çevre Kısa Film Festivali Organizasyonu
Osmaniye Mah. Cemiyet Sok. No:49 Bakırköy / İstanbul
Tel: 0212 660 81 24
660 10 75
Fax: 0212 660 81 24
http://www.cevrefilm.com
e-mail: info@cevrefilm.com

Özgür Kızların Dergisi Cosmo Girl!

Hediye

Sana özel **LEE** ve **DUNCAN** kartları

Resmini kes yapıştır senin de LEE ve DUNCAN ile fotoğrafın olsun...

2 Dev Poster

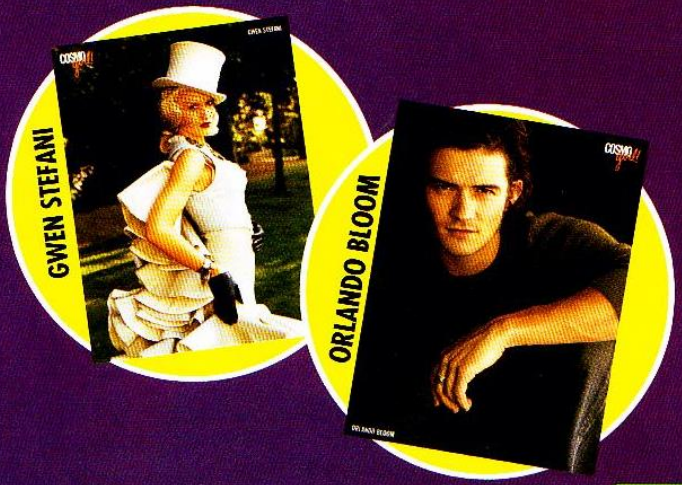

Haziran Sayısı Bayilerde

MERKEZ DERGİ GRUBU

Yeniden Altın Koza

31 Mayıs - 05 Haziran 2005 tarihleri arasında düzenlenecek olan 12. Altın Koza Film, Kültür ve Sanat Festivali'nde 84 film sinemaseverlerle buluşuyor.

Marmara depreminin meydana geldiği 1999'dan beri kesintiye uğrayan ve yıla yayılmış kültür sanat etkinlikleri seklinde sürdürülen program, yeniden festival haline getirildi. 12. Altın Koza Film, Kültür ve Sanat Festivali'nde 6 bölüm içinde toplam 84 film gösterilecek. 31 Mayıs'ta baslayan festivalin açılış filmi, 11. Altın Koza Film Festivali'nde En İyi Film ödülünü kazanan, Zeki Demirkubuz imzalı "Masumiyet"... Uzun Metrajlı Ulusal Film Yarışması'nda 12, Öğrenci Filmleri Yarışması'nda 40, Dünya Sinemasından Örnekler bölümünde 8, Altın Koza Ödüllü Filmler Seçkisi'nde 10, Belgesel Film Gösterimleri'nde 4 ve Hisar Kısa Film Seçkisi'nde 10 film yer alıyor. Festivalin bu seneki Yaşam Boyu Onur Ödülü Ekrem Bora, Hülya Koçyiğit, İrfan Atasoy, Sevdağ Ferdağ ve Yılmaz Köksal'a veriliyor.

Ulusal uzun metrajlı film yarışması
Türk sinemasının gelişimine ve eserlerinin tanıtımına katkıda bulunmayı amaçlayan, kitleleri sanatsal etkinlikler vasıtasıyla sanatçılar ve eserleriyle buluşturan Ulusal Uzun Metrajlı Film Yarışması'nda 14 film yer alıyor. "Anlat İstanbul" (Ümit Ünal, Kudret Sabancı, Selim Demirdelen, Yücel Yolcu, Ömür Atay), "Ayın Karanlık Yüzü" (Biket İlhan), "Balans ve Manevra" (Teoman), "Eğreti Gelin" (Atıf Yılmaz), "Gece 11:45" (Ercan Durmuş), "Hababam Sınıfı Askerde" (Ferdi Eğilmez), "Hayal Kurma Oyunları" (Yavuz Özkan), "Hosgeldin Hayat" (Ümit Elçi), "Kalbin Zamanı" (Ali Özgentürk), "Korkuyorum Anne/İnsan Nedir ki?" (Reha Erdem), "Meleğin Düşüşü" (Semih Kaplanoğlu), "Pardon" (Mert Baykal), "Yazı Tura" (Uğur Yücel) ve "Yolda" (Erden Kıral) Altın Koza için yarışacak. Festival, Büyük Jüri tarafından seçilen En İyi Türk Filmi'ne 100.000 YTL, En İyi 2. Film'e 40.000 YTL, Halk Jürisi tarafından seçilen En İyi Film ve En İyi Yönetmen'e 40.000'er YTL ödül veriyor.

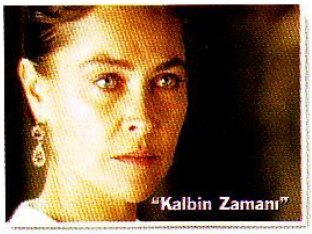
"Kalbin Zamanı"

Öğrenci filmleri yarışması
Genç sinemacıları tesvik etmek ve başarılarını ödüllendirmek için düzenlenen yarışmada En İyi Kurmaca Film, En İyi Canlandırma Film, En İyi Deneysel Film ve En İyi Belgesel Film dalında ödül veriliyor. Her dalın galibi 5.000 YTL ödül kazanacak.

Dünya sineması
Bu bölümde geçtiğimiz sezon büyük şehirlerde vizyona girmiş ve uluslararası festivallerden ödüllerle dönmüş yapımlar gösteriliyor. Bu filmler: "Buongiorno, Notte - Günaydın, Gece " (Marco Bellocchio), "Le Temps Du Loup - Kurdun Günü" (Michael Haneke), "Trilogia I: To Livadi pou dakryzei - Ağlayan Çayır" (Theo Angelopoulos), "La Fleur Du Mal - Kötülük Çiçeği" (Claude Chabrol), "Sass - Nazi Hırsızları" (Carlo Rola), "Der Tunnel - Tünel" (Roland Suso Richter), "Zatoichi" (Takeshi Kitano) ve "10" (Abbas Kiarostami).

"Yolda"

Altın Koza'lı filmler
Geçmiş yıllarda Altın Koza kazanmış filmlerin gösterildiği bu bölümde "Umut" (Yılmaz Güney), "Piano Piano Bacaksız" (Tunç Başaran), "Camdan Kalp" (Fehmi Yaşar), "Berdel" (Atıf Yılmaz), "Zıkkımın Kökü" (Memduh Ün), "Bir Sonbahar Hikâyesi" (Yavuz Özkan) , "Mavi Sürgün" (Erden Kıral), "Soğuk Geceler" (Kadir Sözen) ve "Böcek" (Ümit Elçi) yer alıyor.

Belgesel film gösterimleri
Programda, Süha Arın'ın "Şairler ve Evleri", Artem'in "Ebru Sanatı", Konsept Film'in "İçimizden Bir Yunus" ve Arslan Kaçar'ın "Hasankeyf" adlı belgeselleri gösterilecek.

Dünden bugüne Altın Koza
Adana Belediyesi ve Adana Sinema Kulübü öncülüğünde ilk defa 1969 yılında düzenlenen Altın Koza Film Şenliği'nde En İyi Film "Kuyu", En İyi Yönetmen Metin Erksan, En İyi Kadın Oyuncu Fatma Girik ve En İyi Erkek Oyuncu da Yılmaz Güney seçilmişti. 1973'ten sonra ekonomik sorunlar nedeniyle festivale 18 yıl ara verildi. 1992'de Altın Koza Kültür ve Sanat Festivali adıyla yeniden açıldı ve sinemanın yanısıra resim, tiyatro, müzik ve fotoğraf eserlerini de sanatseverlerle buluşturdu. 1998'de Adana depremi, 1999'da da Marmara depremi nedeniyle festival düzenlenmedi ve festival için ayrılan bütçe depremzedelere aktarıldı. 1999'dan beri, yıla yayılan kültür sanat etkinlikleri seklinde sürdürülen program bu sene 12. Altın Koza Film, Kültür ve Sanat Festivali adıyla yeniden sinemaseverlerle buluşuyor.

"Umut"

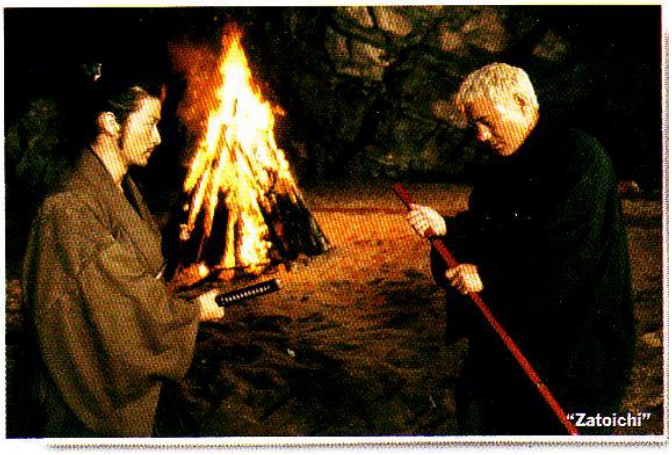
"Zatoichi"

Ödüllü belgeseller peş peşe

Barbar Film, uluslararası festivallerden ödüllerle dönmüş 7 belgesel filmi 3-16 Haziran haftasında Beyoğlu Beyoğlu ve Ankara Kavaklıdere Sineması'nda gösteriyor.

"'Sıkıcı', diye haksız bir önyargı ile karşılanan bu türün, kurmaca filmler kadar sürükleyici hatta daha da sarsıcı olabileceği fikriyle belgesel film izleyicisinin profilini ve niceliğini yükseltmek amacındayız." Barbar Film, DocuMental Ödüllü Belgesel Filmler Haftası düzenleme nedenini bu cümleyle açıklıyor. Aralarında Barbar Film'in dağıtımını üstlendiği yapımların da yer aldığı 7 belgesel, 3-16 Haziran haftasında Beyoğlu Beyoğlu ve Ankara Kavaklıdere Sineması'nda gösteriyor. Etkinlik çerçevesinde dünyanın değişik coğrafyalarından, değişik konular üzerine yapılmış ve çeşitli festivallerde adından çokça söz ettirip ödüllere boğulmuş filmler, sinemaseverlerle buluşuyor. Barbar Film, dünyada olduğu gibi ülkemizde de belgesel filmlerin ticari gösterim amacıyla vizyon şansı bulduğu günümüzde türün meraklılarını sevindirecek bu etkinliği geleneksel hale getirmeyi amaçlıyor.

"Ağlayan Devenin Öyküsü"

The Story of the Weeping Camel - Ağlayan Devenin Öyküsü

Yönetmenler : Byambasuren Davaa & Luigi Falorni
2004, Almanya-Moğolistan, Renkli / 91', Moğolca; İngilizce ve Türkçe altyazılı
2005'te En İyi Belgesel dalında Oscar adayı olan yapımın konusu Moğolistan'da geçiyor. Dünyanın en uzak bölgelerinden birinde, modern hayatın tehdidi altındaki Moğolistan'ın güneyinde, Gobi çölünde deve çobanlığı yaparak geçimlerini sağlayan göçebe bir ailenin dişi develerinden biri, bin-bir güçlükle doğurduğunda, yavru deve herkesi şaşırtır: Nadiren görülse de, rengi bembeyazdır. Anne deve İngen, yavrusu Botok'a süt vermez ve onu reddeder.

My Architect - A Son's Journey / Mimar Babam - Bir Oğlun Yolculuğu

Yönetmen: Nathaniel Kahn, Senaryo/Anlatıcı: Nathaniel Kahn
2003, ABD, Renkli , 35 mm., 116', İngilizce-Türkçe Altyazılı
2004'de En İyi Belgesel dalında Oscar adayı olan filmde, efsanevi bir sanatçının gayrımesru oğlu Nathaniel Kahn'ın, uzun zaman önce ölen babasını anlamak için dünya çapında sürecek olan beş yıllık bir keşfe çıkışı anlatılıyor. Nathaniel Kahn, 20. yüzyılın ikinci yarısının en önemli mimarı olarak görülen babası Louis I. Kahn'ın anıtsal eserlerinin unutulmaz güzelliklerini meydana çıkarır ve izleyenleri dağılmış ailesinin içine alarak ebeveynleri ve çocukları rahatsız eden önyargı, entrika ve mit dolu bir dünyanın kapılarını aralar.

"Şirket"

Corporation - Şirket

Yönetmenler: Mark Achbar & Jennifer Abbott. Anlatan: Mikela J. Mikael
2003, Kanada, 121', Renkli, İngilizce, Türkçe altyazılı
"Şirket"te çokuluslu şirket kapitalizm, büyük şirketlerin dünya genelinde oynadığı rol, sergiledikleri etik ve sosyal tavırlar, son derece eğlenceli ama aynı derecede de uyarıcı bir biçimde ele alınıp inceleniyor. Filmde konuyla ilgili olarak görüşü alınan 40 kişi arasında, petrol, ilaç, bilgisayar, lastik, üretim, halkla ilişkiler, reklamcılık ve gizli pazarlama gibi farklı sektörlerden üst düzey yöneticiler ve CEO'lar var.

The Fog of War - Yüzyılın İtirafları

Yönetmen: Errol Morris
2003, ABD, Renkli ve Siyah-Beyaz, 35 mm., 106', İngilizce; Türkçe Altyazılı
2004'te En İyi Belgesel dalında Oscar kazanan belgesel, Kennedy döneminde Savunma Bakanlığı yapmış Robert S. McNamara'nın siyaset yaşamından çıkardığı dersler ve kişisel itiraflarını konu alıyor. Film, Beyaz Saray'daki Oval Ofis'ten, Johnson ve McNamara arasında yapılan telefon görüşmelerinin kayıtlarının geniş çaplı olarak kullanıldığı ilk tarihi araştırma olma özelliğini taşıyor.

"Bukowski..."

Bukowski: Born Into This - Bukowski: Böyle Geldi, Böyle Gitti

Yönetmen : John Dullaghan.
Katılanlar: Charles Bukowski, Sean Penn, Bono, Linda Bukowski, Taylor Hackford, Harry Dean Stanton
2003 / ABD, Renkli ve Siyah-Beyaz , 121', İngilizce; Türkçe Altyazılı
Amerika'nın en büyük yazarlarından, çağdaş edebiyatın efsanevi ozanı Charles Bukowski'nin renkli hayatına ve yasadığı döneme odaklanarak kötü söhretli hedonist şair / yazarı desifre edecek biçimde ele alan John Dullaghan'ın bu kapsamlı belgeseli, toplumun karanlık uç noktalarından uzlaşmaz raporlar sunarken metafor ve betimlemeden uzak durmayı yeğleyen ozana yakışır biçimde, süssüz, dürüst bir portre çiziyor.

Capturing The Friedmans - Canım Babacığım

Yönetmen: Andrew Jarecki
2003 / ABD, Renkli ve Siyah-Beyaz , 107', İngilizce; Türkçe altyazılı
2004'te En İyi Belgesel dalında Oscar'a aday olan film, Friedman ailesinin başına gelen trajik olay ve bunun getirdiklerini anlatıyor. Arnold Friedman ödüllü bir öğretmen, karısı Elaine ise iyi bir ev hanımıdır. Bir Şükran Günü'nde aile sakin bir tatil yemeği için evde biraraya gelmistir. Aniden polisler ön kapılarını kırıp eve girer ve evdeki her köşeyi arayıp aileye ait birçok şeye kanıt olduğu düşüncesiyle el koyarlar. Arnold ve 18 yaşındaki oğlu Jesse tutuklanırlar. Aile suçlu olmadığını iddia etse de kasaba halkının giderek büyüyen öfkesinin hedefi haline gelir.

Kings of Ads - Reklamın Kralları

Derleyen : Jean Marie Boursicot
Renkli / 75', Çeşitli diller; Türkçe altyazılı
Birbirinden önemli projelere imza atmış dünyanın en saygın yönetmenleri... Dünyanın ödüllü yönetmenlerinden dünyanın en özel reklam filmleri ve onların pek görmeye alışkın olmadığımız yüzleri... Büyük prodüksiyonların yanında dünyanın en ünlü markaları onların ellerinde hayat buluyor... Bunların arasında David Cronenberg, David Fincher, John Woo ve Terry Gilliam'dan Nike, Ang Lee'den Visa Gold Card, Martin Scorsese'den Armani, Spike Lee ve Woody Allen'dan Telecom Italia, Federico Fellini'den Campari, Ridley Scott'tan Pepsi Cola, Jean-Jacques Annaud'dan Perrier, Luc Besson'dan Club Internet, Emir Kusturica'dan Infostrada, Carlos Saura'dan Orangina, Wim Wenders'ten Barilla, Tarsem Singh'den Lee, Tim Burton'dan Hollywood Gums, Sam Raimi'den Absolut, Francis Ford Coppola'dan Illy, David Lynch'ten Sony Playstation, Sergio Leone'den Renault, Jean-Pierre Jeunet'den BNP reklam filmleri yer alıyor.

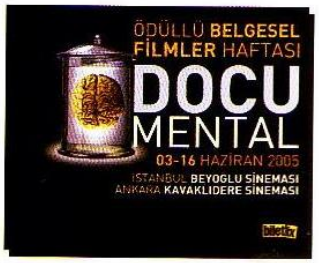

Sinema dersine hazır mısınız?

İnkılâp Kitabevi'nden çıkan "Ünlü Yönetmenlerden Sinema Dersleri", sinemayla yakından ilgilenen, özellikle yönetmen olarak kamera arkasına geçmek isteyenler için önemli bir başvuru kaynağı...

Robert Rodriguez, Tim Burton, John Woo, Takeshi Kitano, Bertrand Blier, Milos Forman, Jean-Luc Goddard, Claude Sautet, David Cronenberg, Woody Allen, Martin Scorsese, David Lynch, Sydney Pollack, Emir Kusturica, Pedro Almodovar ve Wim Wenders... Tarzlan farklı olsa da, bazısı "ticari" bazısı "auteur" olarak nitelendirilse de, tümü sinema dünyasına damgasını vurmuş, "yönetmen sineması"nın has isimleri... Bu yönetmenlerin verdiği sinema dersleri, Sinema dergisi okuyucuları için hiç de yabancı değil aslında. Geçtiğimiz senelerde dergimizde özel dosya olarak yer alan yazılar, "Ünlü Yönetmenlerden Sinema Dersleri" adıyla kitap halinde getirildi. Kitapta her yönetmen, önce biyografileri ve önemli filmleriyle kısaca tanıtılıyor. İlerleyen sayfalarda neden yönetmen olmayı seçtiklerini, kimlerden etkilendiklerini, kariyerleri boyunca karşılaştıkları zorluklarla nasıl başa çıktıklarını ve mesleklerinin püf noktalarını kendi üsluplarıyla anlatıyorlar. "Sonsöz"de ise Milos Forman'ın yönetmenlik tarzları ile ilgili açıklaması üzerine Mehmet Açar'ın yorumu yer alıyor.

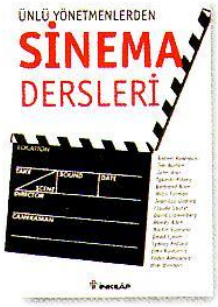

Hemen hemen tüm yönetmenlerin hemfikir olduğu bir konu var ki o da, yönetmenliğin istek, yetenek ve yaratıcılığın birlesimi olduğu... Bazen espriyle karışık ama mutlaka kulağa küpe olması gereken nasihatler yer alıyor kitapta. İşte derslerden birkaç örnek:

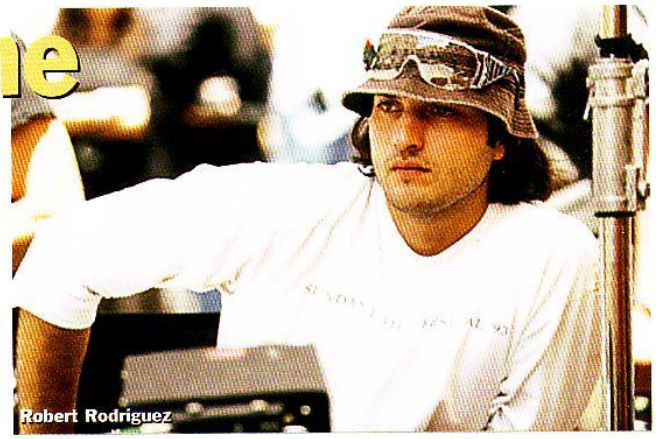
Robert Rodriguez

Robert Rodriguez: Etrafınıza bakın. Ne var etrafınızda? Sahip olduklarınızı saklayın. Babanızın içki deposu vardır; bir içki deposu hakkında film yapın. Köpeğiniz var mı? Köpeğinizi anlatan bir film yapın.

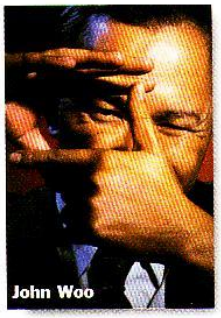
John Woo

John Woo: Sanıyorum ki sinema yapmamın başlıca iki sebebi var. Film yapıyorum çünkü konuşmayı bilmiyorum... Diğer neden ise dünya, insanlar ve kendim hakkında yeni şeyler keşfetmeyi hep sevdim.

Takeshi Kitano: Ben bir yönetmenin işinin, her şeyden önce parlak fikirlere sahip olmak olduğunu sanıyordum. Sonrasında bu işin fikirleri gerçekleştirmek için uygun bir ortam yaratmak üzere, birbirine eklenen birçok sorunu yönetmek olduğunu fark ettim.

Bertrand Blier: Bir yönetmenin kaçınması gereken başlıca hata süphesiz, seyircinin hoşuna gidecek olanı tahmin etmeye çalışmak ve ne olursa olsun seyirciyi tatmin etmek istemektir.

Claude Sautet: Hiçbir saygıdeğer sinemacı yönetmekle yetinmez. Senarist addedilmeseler de, ciddi yönetmenlerin büyük bölümü, filmlerin yazılışına "kılavuzluk" eder.

Woody Allen: Bir film çekimi için büyük bir hata da, kötü bir senaryoyla ya da böyle bir senaryo için "önemli değil; ben çekimlerde hallederirim" diyerek başlamaktır.

Martin Scorsese: Yönetmenlik açısından öğrendiğim başlıca ders, yönetmenin bir yandan ne istediğini çok iyi bilmesi ve onu elde etmek için her şeyi yapması; diğer yandan da şartlara göre her şeyi değiştirme kabiliyetine sahip olması gibi iki sürekli gerilime maruz kalmasıdır.

Sydney Pollack: Eğer bir sahnede gerilim yaratmak istersem, karakteri görüntünün sağ köşesinde çerçevelerim ve tam tamamına sağ tarafa bakmasını isterim. Bu klasik kompozisyona aykırıdır ve bir dengesizlik ve huzursuzluk hissi yaratır.

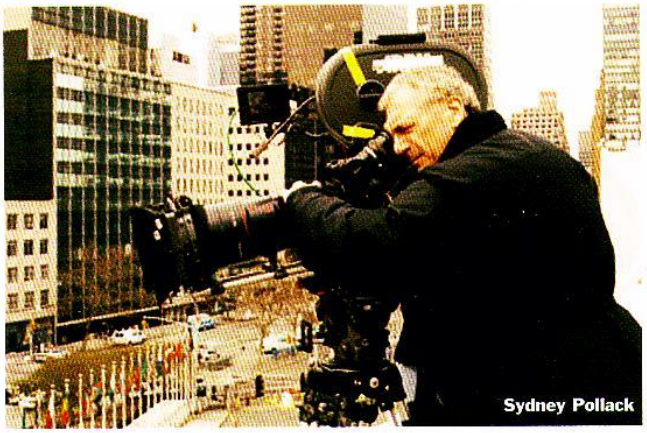
Sydney Pollack

5. Ulusal Kısa-Ca Öğrenci Filmleri Festivali

Konya Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi'nce düzenlenen 5. Ulusal Kısa-Ca Film Festivali'nde ödüller sahiplerini buldu.

Konya Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi 1/2 Sinema ve Anadolu Video Topluluğu tarafından, bu sene beşincisi düzenlenen Ulusal Kısa-Ca Film Festivali sona erdi. 21-22 Nisan 2005 tarihleri arasında gerçekleşen Kısa-Ca Film Festivali'ne yirminin üzerinde üniversiteden 92 film başvurdu. Ön elemeyi geçen 14 belgesel film ve 19 kurmaca film, festivalde yarıştı.

5. Ulusal Kısa-Ca Film Festivali'nde ödül alan filmler:

Belgesel Dalında En İyi Film Ödülü: "Çıkmaz" (Pınar Okan, Tuğba Karakaya - Ankara Üniversitesi)

Kurmaca Dalında En İyi Film Ödülü: "Üç Heykeltıraş" (N.Evren Şit - Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Kurmaca Dalında Alim Şerif Onaran Özel Ödülü: "Kofles" (Armağan Uslu - Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Süha ARIN Özel Ödülü: "Çadır" (A.Murat Koçak - Selçuk Üniversitesi)

Belgesel Dalında Jüri Özel Ödülü: "Arka Bahçenin İnsanları" (Serkan Şavk,Barış Şahin, Şevket Onur Cihan - Ankara Üniversitesi)

Kurmaca Dalında Jüri Özel Ödülü: "LSD" (A.S.Hakan Gök - Selçuk Üniversitesi)

Sinefil oyuncu

"Tiyatro benim sadakatimin olduğu yer ama sinema benim aşkım. Sonsuza kadar oynamak, oynamak, oynamak istiyorum" diyen FADİK SEVİN ATASOY, artık en çok sinema filmlerinde rol almak istiyor.

İlk sinema filmi "O Simdi Mahkum" ile dikkatleri üzerine toplayıp olumlu eleştiriler alan Fadik Sevin Atasoy, henüz doğmadan annesi Emel Göksu ile sahnedeymiş. Babası Sönmez Atasoy gerçek bir tiyatro emekçisi; oyuncu, yazar, yönetmen ve öğretim görevlisi. Hal ve şartlar böyle olunca; Fadik Atasoy'un dört yaşında sahneye çıkıp Selçuk Tiyatro Festivali'nde ilk ödülünü almasıyla başlayan oyunculuk tutkusuna şaşırmamak gerek. 1975 doğumlu genç sanatçı, kolej sonrası İtalyan Dili ve Edebiyatı'nda bir yıl okumuş ama tiyatro sevgisi o kadar ağır basmış ki, izlediği oyunlarda oyuncuları kıskanmaya başlayıp alkıştan önce salondan çıkacak kadar içini yakan bir kora dönüşmüş: "Bu kadar acı çekmeye gerek yok deyip bir günde karar verdim ve Bilkent Üniversitesi'nde tiyatro bölümüne girdim." Aynı üniversitede yine oyunculuk üstüne master'ını tamamladıktan sonra 1999'da Antalya Devlet Tiyatrosu'nda oyunculuk ve yöneticilik yapan Atasoy, Haluk Bilginer'in daveti üzerine Oyun Atölyesi'nde sahnelenen Moliere klasiği "Cimri"de rol almak için İstanbul'a gelmiş. Bu arada 2 yıl kadar önce Bulgaristan Devlet Tiyatrosu'nun daveti üzerine "Carmen" müzikalinde "Carmen" rolüyle en iyi kadın oyuncu ödülünü almış. Ondeşi aşkın tiyatro oyununda oynayan, 1994 yılında Don Gianelli'nin kısa filmi "Cyber Surfer"da rol alan oyuncu, televizyon dizisi ve reklam filmlerinde de kendini göstermiş. Ama artık kalbi sinema için atıyor. Fadik Atasoy için televizyon: konfeksiyon, tiyatro: er meydanı, sinema ise: haute couture, yani özel dikim. "Özel dikim elbise giyebilmen için konfeksiyon kıyafetlerle dolaşman gerekiyor. Er meydanına çıkmak da her yiğidin harcı değil. Düşünsenize, arkaik bir iş yapıyorum tiyatroda; çağlar öncesinden hiç değişmeyen aynı enstrümanı kullanıyorum: insanı." Kendini gerçek bir sinefil olarak tanımlayan Atasoy, günde iki film seyretmeden uyuyamadığını söylüyor. "Bertolucci'nin 'Dreamers' filmindeki karakterleri gibiyim. Gördüğüm her şeyi, yaşadığım her anı bir film karesiyle birleştirebiliyorum. Ben aşığım sinemaya, bembeyaz bir perde üzerinde sonsuzluğa kazınıyorsunuz." Resim, müzik hatta moda tasarımı bile gerçek bir kitap kurdu olan genç oyuncunun ilgisinden nasibini alan diğer sanat dalları. Fadik Sevin Atasoy'un, enerjisi, zekası ve entelektüel birikimiyle kotardığı oyunculuğuna gelecekte daha fazla tanık olacağımız kesin gibi görünüyor.

ışık ve gölge

Atilla Dorsay
at.dorsay@superonline.com

"Gelin biraz polemik yapalım!"

Ridley Scott'un tartışılan filmi "Cennetin Krallığı" dolayısıyla aynı yaklaşımda bulunan iki yazar ve görüşlerine karşı...

Ne yazmalı? Tam Cannes festivalinin eşiğinde...Üstelik Cannes dönüşü bir 'rapor' veremeyeceğim: dergi için geç kalmış olacak. Elbette olaylar eksik değil: bir hafta arayla büyük görüntü ustası Gani Turanlı ve sinemamızdaki sayılı 'auteur'lerden biri olan Ömer Kavur'un ölümleri... Ama onlar için gazetede yeterli değilse de genişçe birşeyler yazdım. Tekrar olmasın diye, bambaşka bir konu seçiyorum. Gelin biraz polemik yapalım, polemik yaratalım. Bundan zevklisi var mı?

Evet, ana konu Ridley Scott'un son filmi "Cennetin Krallığı". Merakla beklenen ve beklentileri doğrulayan bir film. Kendi adıma çok beğendim, hatta "Gladyatör"den iyi buldum. "Gladyatör"de beni biraz, hatta çok rahatsız eden bir şey, o görkemli olması gereken Roma arenasının bilgisayarla canlandırılmış halinin pek güdük kalmasıydı. Ayrıntı demeyin: neredeyse tümü bir arenada geçen bir film için ayrıntı olur mu? Oysa bu filmde hemen hep arkada dekor olarak gözüken Haçlılar dönemindeki Kudüs son derece etkileyiciydi, tüm kalabalık sahneler son derece usta işiydi. Kendimizi sanki o dönemde Kudüs'te bulduk. Benim gibi Cecil B. de Mille'in 1930'lardan kalma "Haçlı Seferleri"ni ve 1950'lerde, hani o "Türk lokumu" Necla Ateş'in göbek attığı ünlü "Salahaddin Eyyubi ve Haçlı Seferleri" adlı uyduruk filmi görmüş olanlar için, alınan mesafe müthişti. Sinema artık çocukluk dönemini aşmış, olgunluk çağına girmişti. Gerçi tümüyle aksini iddia edip filmlerin gitgide çocuklaştığını düşünenler de yok değil ya!...

Üstüne üstlük film ciddi, önemli ve güncel bir mesaj sunuyor, bir yandan Haçlı seferlerinin ardındaki dinle ilişkisi şüpheli siyasal ve ekonomik faktörleri verirken, öte yandan dinlere eşit bir tavırla yaklaşıyor, hatta Selahaddin Eyyubi'nin kişiliğinde o dönemdeki İslamı daha çok yüceltiyordu. Ve de o kısa barış ve uyum dönemine atıfta bulunarak, günümüzde de Ortadoğu sorununun çözümü yönünde bir umut yaratıyor, bir model sunuyordu.

Daha doğrusu, biz saftirikler böyle düşündük, böyle yazdık. Ama Allahtan herkes bizim gibi saftirik değil. Bu gibi tuzak-filmlerin arkasına geçip gerçekleri görenler ve gösterenler de var. "Cennetin Kırallığı" için de basından iki ses, bize soğuk birer duş yaptırdılar ve filmin melanetlerini anlattılar: Hürriyet'te Ahmet Hakan ve Radikal'de Fatih Özgüven. Böylece, eski-İslamcı-ama-yeni-modern-yaşamcı-ve-özellikle Saffran'cı Ahmet Hakan ve laik-liberal-entelektüel Fatih Özgüven sayesinde ayılmış olduk.

Ahmet Hakan'ın yazısı çok uzun, burada vermem imkansız. Ama Hakan özetle, "Hollywood'un en ünlü yönetmenlerinin elinden çıkan ve müslümanlara 'çiçek' uzatan bir film karşısında kendisini kaybetme olasılığı yüksek" olanlardan söz etti ve filmin mesajını Şenay'ın ünlü şarkısına göndermeyle "Bütün dünya buna inansa/ hayat bayram olsa" gibi 'iyi niyetli, ama saftirik' olarak niteledi. Böylece Hakan'ın çiçek filan istemediği anlaşıldı da, onun yerine neyi (bombaları mı?) tercih ettiğine dair bir kanaat oluşamadı. Hakan filmdeki "selam-ün-aleyküm/ aleykum-selam"ları da yeterli bulmayarak, "sular seller gibi İngilizce konuşan" müslümanlardan yakındı. Kudüs'ün müslümanlar tarafından fethinden sonraki namaz sahnesi hakkında "güneş doğduktan sonra namaz kılınması"nı eleştirerek din bilgisini gösteren Hakan, saldırı sırasındaki "Allahu Ekber sedalarının tüyleri diken diken ettiğini" kabul ettiyse de, filmi "herhangi bir Malkoçoğlu senaryosunun kusursuz savaş sahneleriyle filme çekilmiş hali" olarak niteledi. Elimde yetki olsa Hakan'a bir Malkoçoğlu filmini 10 kez arka arkaya izleme cezası verirdim!... Hakan bence bir demagoji başyapıtı olan yazısının sonunda günümüzün Sabetaycılık veya Kürtçülük gibi tartışmalı, ama güncel akımlarından söz edip yazısını daha da vurucu kılmaktan kaçınmadı.

Fatih'in yazısı çok daha kısaydı, hatta kısacıktı. Sadece şöyle yazdı: "İyi niyet elçisi Haçlı epiğinin de dil sorunu var. Ortaçağ Avrupalılarının hafif tumturaklı, ama buz gibi günümüz İngilizcelerini, Selahaddin Eyyubi'nin halis Hollywood Arabı İngilizcelerini bir kenara bırakıyorum. Buradaki dil sorunu, iyi niyet elçiliğinin basitliğinde. Hakkaniyetli, halkçı (hatta hafif ateist) bir demirci, gün gelir, Haçlı ordularının başına geçerse ve kötü Hıristiyanların kışkırtıcı politikalarına her an karşılık verebilecek, ama aslında iyi niyetli müslümanla el sıkışırsa herşey halollacak fikri, bir 11 Eylül sonrası temennisi olarak bile filmdeki onca gürültü patırdıyı taşıyamıyor. İyi niyet ayrı, Orlando Bloom'un safdilliğine prodüksiyon adamak ayrı. 'Cennetin Kırallığı' bir Unicef kartı etkisi bırakıyor".

Gördünüz mü, benim, birçok sinema yazarının beğenip övdüğü, dışarda birçok hıristiyan kurum ve çevrelerini kızdıran, genelde hemen heryerde "müslüman yanlısı" diye karşılan filmin ardında neler gizliymiş? Ve ne denli basit ve yalınkat bir filmmiş, bizler de ne safmışız!... Dedim ya, iyi bu keskin görüşlü yazarlarımız var. Yoksa herşeye kanacağız gidecek...

Şimdi... Önce iki yazarın da buluştuğu 'dil sorunu'na bir bakalım. Özellikle tarihsel filmlerde herkesin hep İngilizce konuşması beni de rahatsız edegelmiştir. Diyelim ki Naziler dönemini anlatan bir filmde Almanca yerine İngilizce, bir

Dostoyevski uyarlamasında Rusça yerine yine İngilizce konuşulması elbette ters birşeydir. Ama bunu eleştirenler, bir çare de göstermelidirler. Eğer Hollywood dünyanın en güçlü sinema sanayiine sahip olmayıp da diyelim ki Ruslar böyle bir sanayi kurabilselerdi, belki de Shakespeare kahramanları bile sinema uyarlamalarında Rusça konuşacaklardı. Parayı veren düdüğü çalar ya da bir dönemde egemen olan siyasal-ekonomik güç, kendi kültürünü de getirip ortaya koyar ve herkese empoze eder.

Amerika üstelik bunu zorla yapmıyor ki... O filmler kırbaç zoruyla izletilmiyor. Öyle bir sinema yarattılar ki, dünyanın her yerinde öncelikle ve özellikle onu izlemek istiyor insanlar... O sinemanın içinde üstün-yapım koşulları var, büyük bütçeler var, star sistemi var, geniş bir dağıtım ve tanıtım ağı var. Ve de, en önemlisi, yeteneğe, yaratma gücüne karşı büyük bir özendirme ve yüreklendirme var. O starlara filmine göre Rusça, Almanca veya Arapça mı konuşturacaksınız? Eskaza konuşsalar kim ister, kim dinler?

Ya eski, ölü dillerin konuşulduğu filmlerde? Latince veya eski Yunanca mı konuşulacak? İskender öyle konuşsa film daha mı çok gerçekçi olacak veya beğenilecek? İşte Mel Gibson İsa üzerine filminin tümünü, dönemin dili olan Aramice çekti. Tüm oyuncular bu dili iyi-kötü ezberlediler ve konuştular. Peki ama ne oldu? İnsanlar çok mu mutlu oldu? Seyirci "aman ne iyi, otantik dönem dili konuşuluyor, gidip dinleyelim" deyip sinemalara mı koştu? Hadi o halktır. Ya aydınlar, ya tarih veya din adamları, ya titiz sinema yazarları? Mel Gibson bu önemli çabası yüzünden övüldü mü? Övüldüyse de ben hiç duymadım. Tersine, birçok eleştirmen bu filmi yerin dibine batırdı, Aramice'yi ise bir özenti saydı, filmle alay etmek için kullandı. Buyrun burdan yakın!...

Sinema aslında bir "miş gibi yapma" olayıdır, tam da Özgüven'in dediği gibi bir basitleştirme, hatta onun demediği gibi bir vulgarizasyon sanatıdır. Bunu başından kabul etmek zorundasınız. Yoksa vulgarize edilmiş eserleri veya filmlerdeki vulgarizasyon olaylarını, örneklerini veya dozunu saymaktan veya hesaplamaktan hiçbir filme gönül vermeniz mümkün olmaz. Vaktiyle, örneğin Cecil B. De Mille'in filmleri tarih anlayışlarıyla hep alaya alınırdı, en ünlü örnek de Amerikan aksanıyla söylenmiş "Here comes Cleopatra" cümlesiydi. Hazret'in ünlü "Cleopatra" filminde duyulan... Peki ama, De Mille gerçek Mısırlıların nasıl konuştuğunu nerden bilecekti?

Çok ünlüdür: vaktiyle William Faulkner, Howard Hawks için eski Mısır'ı anlatan "Firavunlar Ülkesi" filminin senaryosunu yüklenmiş. Ama onlar nasıl konuşur, hiç bilmiyor. Hawks'ı arayıp sormuş. O da "hiçbir fikrim yok, modern insanlar gibi konuştur, bitsin" demiş. Ama bu yaklaşım, "Firavunlar Diyarı"nın tüm sinema tarihi içinde eski Mısır'ı en iyi anlatan film olma özelliğine zarar vermedi. Hatta piramitleri inşa etme sahnelerinin neredeyse belgesel düzeyinde olduğu da bilinir. Çünkü Hawks elbette dil sorununu çözemedi, ama konusuna ciddiyetle ve tarihsel/bilimsel açıdan olabildiğince çabayla yaklaşan sorumlu bir yönetmendi. Ridley Scott'un da ilke olarak ayni hamurdan geldiğini söylemek, bilmem abartılı olur mu?

Ayrıca "İşte Cleopatra geliyor" vulgar oluyor da, Shakespeare'de örneğin "Hamlet geliyor, şu perdenin arkasına saklanalım da dinleyelim" denmesi ya da herkesin yüksek sesle düşünmesi çok mu normal? Çünkü Shakespeare dahil tüm tiyatro sanatı da vulgarizasyona ve 'mış gibi yapmaya' dayanır. Ne gerçek insan öyle sürekli konuşur, ne de kimse yüksek sesle monolog yapar. Ama bu Shakespeare veya başkalarının alaya alınmasına yol açmamıştır. O yöntem, tiyatronun özel koşulları gereğidir. Sinemanın da benzer biçimde özel koşulları vardır ve onlarsız sinema düşünülemez ve yapılamaz.

Bu 'mış gibi yapma' tavrı sinemayı belli ölçüde naif bir sanat yapar. Naiflik sinemanın doğasında vardır. En karışık olay dizilerini, en karmaşık kişilikleri, en gizli düşünme biçimlerini görselleştirme sanatıdır sinema... Bunun içindir ki, çeşitli yöntemler arayıp bulmuştur. Flash-back'lerle geri gitmek, flash-forward'la ileriye gitmek, bulanan bir görüntüyle birden hatırlamak, yine bulanan görüntü veya sis sahneleriyle rüyaları göstermek...Ve benzeri yapaylıklar, trükler, yöntemler... Ama bunların hepsi zaman zaman eleştirilmiştir. Alfred Hitchcock'un "Spellbound- Öldüren Hatıralar" filmindeki rüya sahnelerini Salvador Dali'ye hazırlatması bile...

İki yazarda da asıl temel sorun, Ridley Scott'un iyi niyetine veya filminin etkisine hiç inanmamak, işin ardında çeşitli hesaplar aramak tavrı. Belki doğrudur, belki de İngiliz sanatçının çeşitli hesapları varolmuştur: başta Papalık, temel hıristiyan kurumlarını kızdırarak skandal yaratmak, iki din arasında diyalog önererek ilgi toplamak, çağdaş bir sanatçı olduğunu kanıtlamak için bu görkemli fırsatın üstüne atlamak, vs. Tüm bu hesaplar varolabilir. Ama bunun bile ne önemi var? Mesele bu hesapları deşifre etmek, hangi görüntünün ardında hangi niyetin saklı olduğu konusunda detektiflik yapmak değil. Mesele, daha basit biçimde, filmin ilk ağızda ve ilk tahlilde geniş kitlelere verdiği mesajın, sunduğu önerinin önemini, ciddiliğini ve uygulanabilirliğini tartışmak. Yani, o kısa Kudüs Barışı döneminden yararlanılabilir mi, öyle bir barış uzun ömürlü kılınabilir mi, öyle bir atmosfer yaratılabilir mi? Elbette Ortadoğu sorununda barış umutlarının artık herkesi kötümserliğe yöneltecek kadar uzun bir zamandır gerçekleşememiş olması ve bu umudun hala çok, çok uzaklarda gözükmesi, bir filmin, tek bir filmin yapabilecekleri konusunda belki ancak gülme duygusu uyandırabilir. Ama, bir kez daha, ne önemi var? Bir filmin, üstelik çok izlenme şansı taşıyan bir filmin böyle bir öneri getirmesinde ne zarar var? Hatta bir yararı da olamaz mı?

Bunları yazarken, şunu da belirteyim: bu iki sayın yazarın ve elbette başkalarının filmlere ve başka şeylere, çoğumuza benzemeyen çok özel ve kişisel biçimde bakmalarına karşı değilim, olamam. Ama bu durum, örneğin onların niye ilerde birer SİYAD üyesi olamayacaklarını da gösteriyor. Biz istemediğimiz veya istemeyeceğimiz için değil... Ama sanırım eskaza önersek bile, onlar o zeka ve yargı düzeyinden bizlerin, yani sinema yazarlarının daha alt düzeydeki dünyasına inmeyi kabul etmeyecekler ve 'aydınlar kategorisi' içinde bir, hatta birkaç basamak inmek anlamına gelen böyle bir üyelik konumunu asla düşünmeyeceklerdir. Bilmem yanılıyor muyum? ■

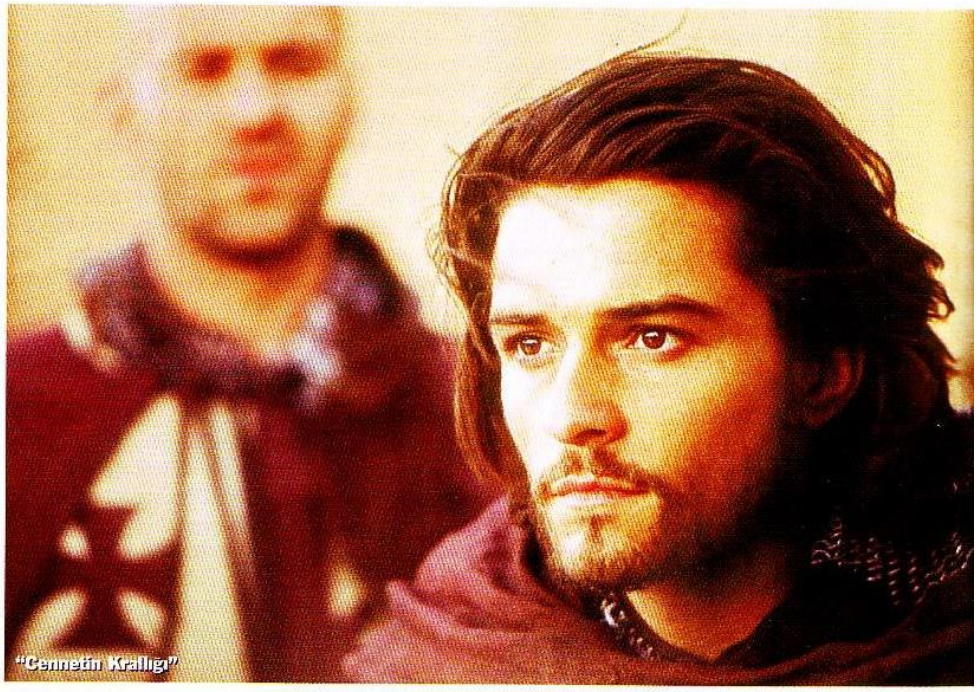
"Cennetin Krallığı"

Jane Fonda

barbarella'dan canavar kayınvalideye

70'ine yaklaşmasına rağmen zamanın izlerini hala üzerinde taşımayan Jane Fonda ile yıllar sonra bu ay gene buluşuyoruz.

DERLEYEN: EBRU ÇELİKTUĞ

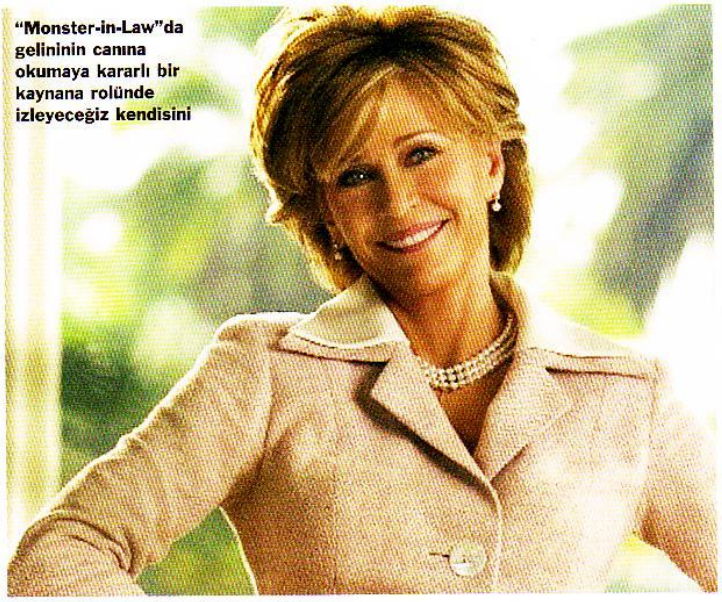

"Monster-in-Law"da gelininin canına okumaya kararlı bir kaynana rolünde izleyeceğiz kendisini

Stanley & Iris"ten sonra, yaklaşık on beş yıldır Jane Fonda'yı beyazperdede izleme şansını bulamamıştık; ta ki romantik komedi "Monster-in-Law"da Jennifer Lopez'e kök söktüren geçimsiz kayınvalide rolüne dek. Ama 2000'lerde bazı belgesellerde (ünlü babalar ve çocuklarıyla ilgili "Tell Them Who You Are" ve kadınlara uygulanan şiddete karşı çekilen "Until The Violence Stop" gibi) yer almıştı. Aslında tekrar setlere dönüşünün çok basit, net ve yaşamsal bir nedeni var: para kazanmak; böylece kurucusu ve başkanı olduğu Georgia Gençleri Gebelikten Koruma Kampanyası'na daha fazla katkıda bulunabilmek. 67 yaşında olmasına rağmen hala bu kadar genç ve diri görünmesinin altında, 80'lerin başından beri tam bir egzersiz gurusu olarak yaşaması yatıyor herhalde. Efsanevi oyuncu Henry Fonda ve New York'un kaymak tabakasına mensup Frances Seymour Brokaw'un kızı olarak 21 Aralık 1937'de sıradışı bir yaşama gözlerini açtı. 12 yaşında annesi intihar etti ama aylarca ölüm nedenini kalp hastalığı sandı. Yönetmen Joshua Logan'ın ısrarıyla ilk kez babasıyla birlikte "Country Girl" tiyatro oyununda sahneye çıktı. Daha sonra Lee Strasberg'ün Actors' Studio'sunda oyunculuk eğitimi aldı. İlk sinema filmi, 1960'ta yine Joshua Logan yönetiminde, Anthony Perkins ile oynadığı "Tall Story". Ama daha sonra evlendiği Roger Vadim'in çektiği "La Ronde"daki (Circle of Love) cesur sahneleri ve Manhattan'ın göbeğine asılan çıplak film afişiyle herkesi şaşırttı. Vadim, daha önce Brigitte Bardot ile tecrübe ettiği "seks tanrıçası" yaratma sevdasına Fonda ile de kapılmıştı anlaşılan. 1965'te evlendiler ve 1968'de Vanessa adında bir kızları oldu. (Vanessa Vadim oyuncu değil ama yapımcı ve yönetmen olarak sinema sektöründe çalışıyor). Yine Vadim yönetiminde, 1968 yapımı "Barbarella"da Rolling Stones üyelerini birbirine katan Anita Pallenberg ile karşı karşıya geldi. Büyük bütçeli, gösterişli ve başarısız bir film çıktı ortaya. Neyse ki 1969'da "Atları da Vururlar"ın başarısıyla iyi eleştiriler aldı ve en iyi kadın oyuncu dalında Oscar'a aday oldu.

1970'ler olgunluk döneminin meyvelerini topladığı bir dönemdir artık. Vadim dönemi bitmiş, Tom Hayden adlı politik bir aktivistle (dönemin tehlikeli muhalif gruplarından Kara Panterler'in destekçisi) evlenmiş ve Vietnam Savaşı karşıtı hareketlerin içinde yer almaya başlamıştır. Kuzey Vietnam'a yaptığı meşhur gezi yüzünden artık lakabı "Hanoi Jane"dir, Vietnam gazilerini çok sinirlendiren yanlış üsluplu savaş karşıtı beyanatlarıyla şimşekleri üzerine çeker. Daha sonra düşüncesizce davrandığını söyleyerek günah çıkarır. Sinema kariyeri boyunca çok sayıda ödüle aday olur ama 1972'de Alan J.Pakula'nın yönettiği, Donald Sutherland ile başrolü paylaştığı "Klute"daki telekız rolüyle ilk Oscar'ını kazanır. Ardından 1979'da Hal Ashby'nin yönettiği ve Jon Voight ile oynadığı "Eve Dönüş" ile bir kez daha akademi ödüllü olur. 1980'lerde daha seyrek film çeker. En ses getireni, 1981'de Henry Fonda ve Katherine Hepburn ile oynadığı "Altın Göl Üzerinde"dir. İlk kez babasıyla beyazperdeyi paylaşır, ama bu film, Henry Fonda'nın 76 yaşında ilk Oscar'ını kazanacağı son sinema filmi olacaktır.

Bu arada spor ve sağlıklı yaşam çılgınlığına kendini kaptırmış, çektiği video filmleriyle döneminin egzersiz ikonu haline gelmiştir. Kasetleri dünya çapında 16 milyon adet satar. 1991'de doğum gününde medya imparatoru Ted Turner ile üçüncü evliliği başlar, hemen ardından sinema oyunculuğundan emekliliğini ilan eder. 2001'de boşanmalarından sonra verdiği bir demeçte, kendisini yeni doğmuş bir Hıristiyan gibi hissettiğini söyler. Ted Turner'ın genelde din kurumuna sert eleştirileri olan biri olması, bu konuda Jane Fonda'nın evliliği süresince kendini baskı altında hissettiği akla gelebilir. Artık sürekli küçük bir İncil'le dolaşıp içinden pasajlar okuyacak kadar kendini dine veren Jane Fonda'nın, yaşamını dönemin trendlerine ve galiba biraz da hayat arkadaşlarının tarzına uyarak şekillendirdiğini düşünebiliriz: 60'larda çiçek kız, 70'lerde muhalif, 80'lerde aerobik kraliçesi, 90'larda zengin eş sahibi hayırsever Hollywood starı. 2000'ler, belki maddi sebeplerle de olsa sinemaya dönüp yeniden filmlerde oynayacağı bir dönem olabilir, kim bilir?

"Monster-in-Law", 3 Haziran'da gösterimde.

Daniel Brühl

alman sinemasının taze kanı

90 kuşağı genç oyuncular içinde zekası ve yeteneğiyle sivrilen Daniel Brühl, "Elveda Lenin!"den sonra daha politik bir kimlikle karşımıza çıktı.

Pan-Avrupa'nın dünya sinemasına son armağanı Daniel Brühl. (Aslında Daniel Cesar Martin Bruehl Gonzales Domingo). İspanyol anne ve Alman oyuncu baba Hanno Brühl'ün -bu yüzden iki dili de ana dili gibi konuşmakta zorlanmıyor- 1978'de Barcelona'da doğan oğulları, 2003 yapımı "Elveda Lenin!" ile dikkatlerimizi çekmişti. Zaten özellikle Almanya'da büyük ün yapmasının ve en iyi Avrupalı Aktör Ödülü'nü kazanması da bu filmle oldu. İlk kez 1992'de 14 yaşında TV filmi "Freunde fürs Leben" ile kamera karşısına geçip oyunculuk uğruna öğrenimini yarıda bırakmaya kalkan ama ailesinin ısrarıyla okumaya devam eden Brühl, 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin açılış filmi olan "Lavanta Kokulu Kadınlar"da "Dame" Judi Dench ve "Dame" Maggie Smith gibi iki akademi ödüllü deneyimli oyuncuya eşlik etti. Üstelik hiç bilmediği halde sadece 3 hafta içinde aldığı keman dersleriyle hem yönetmeni Charles Dance'i hem de filmin orijinal müziğine katkısı olan ünlü kemancı Joshua Bell'i kendisine hayran bıraktı. Aslında müzikle iç içe olduğu bir yaşam sürdürüyor: "Purge" adlı bir müzik grubunun bir dönem bas gitarcısı ve hala solistliğini yürütüyor. Geçen ay da "Eğitmenler" ile yeniden karşımıza çıkan genç oyuncu, iki Alman meslekdaşı Til Schweiger ve Franke Potente'den farklı olarak, şartları pek de fazla zorlamadan hedefini bulmuşa benziyor. Çünkü uluslararası kariyeri artık daha da yerine oturdu. Amerikan kamuoyu, "Elveda Lenin!"in sansasyonel başarısıyla Sundance'de genç oyuncuyu bağrına basmıştı. Almanya'da 2002-2004 arasında -özellikle "Elveda Lenin!" ile- birçok ödül topladı.

Kariyerini oluştururken; herkesin gittiği kötü, popüler filmler yerine az sayıda insanın gittiği nitelikli filmlerde oynamayı hedefleyen Brühl, Meksikalı yaşıtı Gael Garcia Bernal ile de yakışıklılığı ve oyunculuğuyla kıyaslanmakta. Daha önce "Eğitmenler"in yönetmeni Hans Weingartner ile şizofren bir genci başarıyla canlandırdığı "Das Weisse Rauschen"da (The White Sound) beraber çalışmış olan oyuncu, yönetmeni kadar politik bir kimliğe sahip olmasa da belli bir sinerjiyi tutturmuş oldukları aşikar. Girdikleri varlıklı kişilerin evlerinde eşyaların yerini değiştirip "Çok fazla paranız var -İhtiyacınızdan bile fazla!", "Varlıklı günleriniz artık sayılı!" yazılı mektuplar bırakarak eylemlerini gerçekleştiren gizli bir devrimci grubun öyküsünü işleyen "Eğitmenler"in tarzını fazla dogmatik, ağır ve ciddi bulmadığı için çok beğeniyor. Gerçek hayatta, gelecekteki bir G8 toplantısında barikatlara saldırmayacak kadar korkak olduğunu röportajlarda itiraf edecek kadar da samimi: "Tabii ki Almanya ve dünyanın genelindeki adaletsizliğe karşı öfke duyuyorum; çok zenginlerle çok fakirler arasındaki uçurum gitgide daha da vahşi ve aşılmaz bir hal alıyor. Üstelik, çelişkili olan şu ki, Almanya'da sosyal demokratlar iktidarda!"

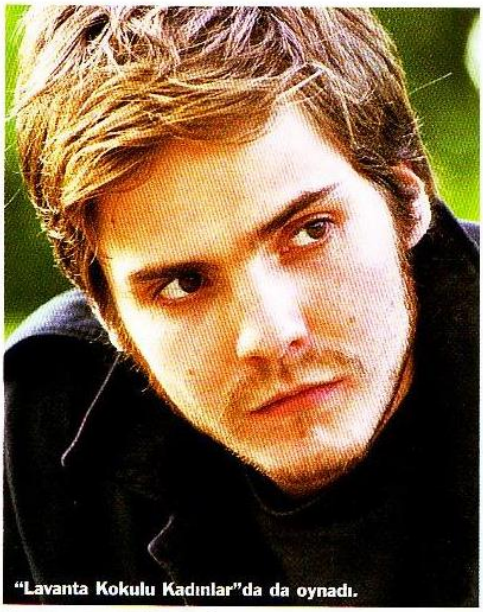

"Lavanta Kokulu Kadınlar"da da oynadı.

"Lavanta Kokulu Kadınlar" da yılların usta oyuncularıyla bir arada olmak, gözünü korkutmaktan çok mesleki anlamda yepyeni pencereler açmış: "Onları seyretmek harikaydı. Judi ve Maggie söyledikleri her cümlenin hakkını veriyorlardı. Benim için her şey gözlerinde olup bitiyordu. Son derece profesyoneldiler. Oyunculuk tamamen enerji işi. Benim gibi genç bir oyuncu için de onlarla oynamak büyük bir ayrıcalıktı. Bu rolün, performansımı daha iyi bir noktaya getirdiğine inanıyorum." Deniz kazasına uğramış Polonyalı bir kemancıyı canlandırdığı filmin konusunu çok seven Daniel, farklı kuşaklar arasındaki ilişkileri anlatan öykülerin kendisini çektiğini; aşkın zamansızlığını ve yaşın ilişkilerdeki önemsizliğine de değinirken, filmin sanıldığı gibi sadece 40 yaş üzeri kadınlara değil 20-70 yaş arası herkese hitap ettiğini düşünüyor.

Berlin'in kuzeyinde bohem-burjuvaların tercih ettiği bir semt olarak tanınan "Prenzlauer Berg"de yaşayan oyuncunun günden güne artan şöhreti şimdilik yaşam tarzını değiştirmemiş. Erken gelen bir şöhret de olsa, -babasından da kaynaklandığı kesin olan- oyuncu yaşantısını benimseyip belli bir alışkanlık kazandığını söylüyor: "Kötü olan şey tanınmamak. Bir oyuncuyu motive eden en önemli şeylerden biri kendini göstermek. Tanındığım için mutluyum. Filmimi görüp beğenen insanlar sayesinde yaptığım işin daha da anlam kazandığını düşünüyorum."

Şimdilik gelecek planları içerisinde Hollywood bağlantıları yok. Tabii ki bir Amerikan ajansına kayıtlı ama öncelikli hedefi Avrupa'da tutunmak. Özel hayatı ise son derece mazbut gözüküyor, 2001 yılında çevirdiği "No Regrets"deki rol arkadaşı Jessica Schwarz ile nişanlı hala.

"Eğitmenler", Haziran'da gösterimde.

Bill Nighy

sakin ama sağlam adımlarla

İlgi çekici yan rollerin başarılı aktörü şimdilerde kariyerinin olgunluk döneminde. Peki onun bir zamanlar yazar olmak için yanıp tutuştuğunu biliyor muydunuz?

Otuz yılı aşkın sahne tecrübesine rağmen bir gecede şöhreti yakalamışcasına ünü durmadan yayılan Bill Nighy; 1949 Surrey, İngiltere doğumlu. Babasının garajı vardı, annesi psikiyatri hemşiresiydi. "Utangaç ve kendi kendine eğlenebilen bir çocuk" olduğunu hatırlıyor. Edebiyat notları süper olmasa da kitaplarla iç içe geçirdiği çocukluğundan olsa gerek, gençlik ideallerinin ilk sırasında müthiş bir roman yazma fikri yer alıyor. Hayran olduğu yazar ise Ernest Hemingway. Henüz 15 yaşındayken evdekilere veda mektubu bırakıp bir arkadaşıyla İran'a gitmek üzere evden kaçıyor. Ama parası Fransa'nın güneyine kadar yetiyor ve babasının gönderdiği -borç olarak tabii- parayla ülkesine geri dönüyor. Yazar olma arzusu bu kez de ertesi yıl gene arkadaşlarıyla evden kaçmasına yol açıyor. Fakat bu kez hedef Paris'tir ve Hemingway'in izi sürülerek en müthiş İngiliz romanını yazacaktır. Gene para biter, üstelik tek satır bile yoktur ortada. Bu kez İngiliz Konsolosluğu eve dönüşüne yardımcı olur. Gazeteci olma isteği notlarının yetersizliği yüzünden gerçekleşemeyecektir ama bir gazetenin ofisboyu olup mürekkep kokusunu soluyarak az da olsa tatmin olacaktır. Bir kız arkadaşı Guildford Drama ve Dans Okulu'nda açılacak olan seçmelere katılmasını önerir, hatta onun için bir referans mektubu bile hazırlar. Böylece oyunculuk kariyeri başlamış olur, çünkü seçmelere sıkı bir şekilde Shakespeare çalışarak hazırlanır ve okula kabul edilir. Okuldan sonra, 1970'lerin ortalarında Liverpool'daki Everyman Tiyatro Topluluğu'nda üç yıl çalışır. TV dizilerinde ufak roller ve radyo piyesleri ardı sıra gelir. "Yüzüklerin Efendisi"nin BBC'deki radyo versiyonunda Ian Holm Frodo rolündeyken, Sam Gamgee'yi oynar. Sırada Ulusal Tiyatro dönemi vardır. Ünlü oyun yazarı ve senarist David Hare'in ses getiren oyunları "Pravda" ve "A Map of the World"de rol alır. "Pravda"da Antony Hopkins ile oynama şansı yakalar. Bu arada şimdiki eşi, ünlü bir İngiliz tiyatro oyuncusu olan Diana Quick ile tanışır. (1984 yılında doğan kızları Mary de oyunculuk için kolları sıvamış durumda, artık radyo programlarında ve TV dramalarında roller almaya başlamış).

80'li yıllar, içki sorununun da ortaya çıktığı yıllardır. Ama Diana Quick hep yanında olur. Tedavi görür ve kurtulur. Şimdi sigara bile içmiyor, yoga yapıyor. Tek bağımlılığı artık kola ve şeker.

Sinema kariyerine göz atacak olursak, İngiltere dışında pek gişe hasılatı yapmasa da bugüne dek çekilmiş en iyi İngiliz filmleri arasında anılan 1998 yapımı "Still Crazy"de canlandırdığı, Ozzy Osbourne'un şimdiki halini andıran eski alkol ve uyuşturucu bağımlısı rock şarkıcısı Ray Simms karakteri bir dönüm noktası denebilir. Çünkü Peter Sellers adına verilen ödüle bu rolle layık görüldü. Belki de geçmişindeki alkol problemi -Pollyanna bakış açısıyla- rolü canlandırmada başarısını artıran pozitif bir etkene dönüştü, kim bilir?

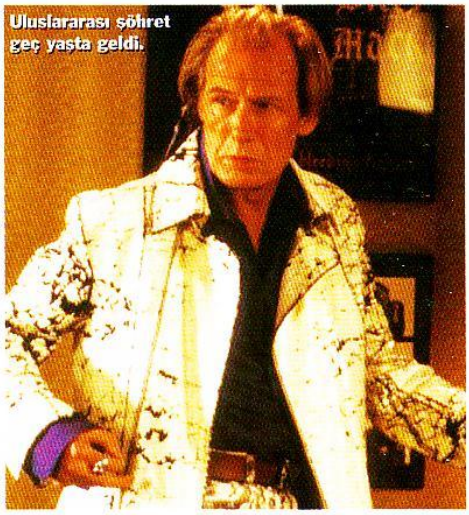
Uluslararası şöhret geç yaşta geldi.

"Still Crazy"nin Rolling Stones'un tur otobüsünün arşivinde bulunduğu söylentisi de Bill Nighy'nin özellikle hoşuna gidiyor çünkü grubun ilk çıktığı günlerden beri sıkı bir takipçisi. Benzer bir rolde, 2003 yapımı "Love Actually" ile karşımıza çıkan oyuncu, canlandırdığı eski alkolik şarkıcı Billy Mack sayesinde, filmi Emma Thompson, Alan Rickman, Liam Neeson, Colin Firth için seyretmeye gelen herkesin, salondan birer Bill Nighy hayranı olarak çıkmasına neden oldu. Filmin ardından yine Peter Sellers, Bafta, Londra Film Eleştirmenleri ödüllerini kazandı. Filmde söylediği "Christmas is all Around" hit olup, elde edilen gelir "Comic Relief" adlı yardım derneğine bağışlandı ve bu derneğin düzenlediği bir gecede Radiohead üyeleriyle şarkıyı seslendirdi. Nisan ayında ülkemizde de izleme fırsatı bulduğumuz "Enduring Love"da başrol karakterleri Joe ve Claire'in yakın arkadaşlarından Robin'i canlandırdı. Ağustosta ülkemize girecek olan "Bir Otostopçunun Galaksi Rehberi"nde ise dünyayı dizayn eden sempatik karakter Slatibartfast olarak karşımıza çıkacak. Douglas Adams'ın karakterleri dünyanın, evrenin ve her şeyin anlamını ararken, Nighy bir röportajında aslında "sorunun ne olduğu"nu soruyor kendi "cool" ve bilge tavrıyla. İleride Dr. Who ve Voldemort için adının geçtiği de söylentiler arasında.

Çalışmadığı zamanlarda Londra'nın kuzeyindeki evinde, karısı, kızı, iki köpeği ve tek gözlü kedisiyle sakin bir yaşantısı var. En sevdiği yazarların kitapları, bir fincan çay, köpekleriyle yürüyüş ve tabii favori rock grupları olan Rolling Stones, The Who, Led Zeppelin kayıtları, bu sakin yaşantıya eşlik ediyor. Roman yazma konusuna gelince, artık hevesi kalmamış, Paris deneyimi buruk bir iz bırakmış; anılarını yazma konusundaysa iyice umutsuz, çünkü geçmişi pek de net hatırlamıyor.

"Dayanılmaz Aşk", Haziran'da gösterimde.

ERKEĞİN İLK ALIŞVERİŞ DERGİSİ GARAJ'IN BAHAR SAYISINDA:

En beğenilen ünlüler gibi giyinmenin yolları • yaza girerken dolapta bulunması gerekenler • reyonların şampiyonları kim • her keseye uygun jeanler • üst üste giyinmenin püf noktaları • motorize özgürlük: Scooter... Erkek modasından teknolojiye • stilden otomobile • bakımdan hobilere ve yeni çıkan ürünlere kadar yüzlerce ürün ve fiyat...

GARAJ'DA ÖZGÜRLÜK VAR!

SEÇ, BEĞEN, STİLİNİ YARAT!

Alışverişte minimum zaman, **maksimum keyif!**

MERKEZ DERGİ GRUBU

Park Chan-Wook "Cut"da yine intikam temasıyla iştigal ediyor.

Asya'nın sıradışıları

Takashi Miike, Fruit Chan ve Park Chan-Wook'un üç kısa filminden oluşan "ÜÇ... SIRADIŞI / THREE... EXTREMES" !F İstanbul'daki ilk gösteriminin ardından bu ay vizyona sunuluyor. Kamera arkasındaki isimler, özellikle çağdaş Uzakdoğu sineması takipçilerinin iştahını ve merakını kabartıyor. ALKAN AVCIOĞLU

2002 yılında gerçekleştirilen "Three" adlı proje, yükselişteki üç Asya'lı yönetmenin çektiği kısalardan oluşuyordu. Uzakdoğu korku sinemasının yükselişinden doğan fikir için Pe[illegible]an, Kim Jee-Woon ve Nonze[illegible]simleri seçilmişti. "Three"nin [illegible]dından projeye devam etmele[illegible]ekim öyle de oldu. Yine Hong [illegible]'den birer ve bu sefer Tayland [illegible]nya'dan bir isim seçildi. Bu isimlerden özellikle Takashi Miike (Japonya) ülkemizde gün geçtikçe hayran sayısı artan bir yönetmen. Japon avant-garde sinemasının en çok ses getiren yönetmenlerinden biri olan Miike, bu toplama için "Box"ı çekmiş. "İhtiyar Delikanlı" ile herkesi kendisine hayran bırakan Park Chan-Wook'un (Kore) filmi ise "Cut". "Üç... Sıradışı" için seçilen Fruit Chan (Hong-Kong) ise diğerlerine göre daha ilginç bir tercih. Miike ve Chan-Wook'un aksine ticari sinema alanında pek gözükmeyen Fruit Chan, Hong-Kong bağımsız sinemasının en istikrarlı isimlerinden biri. Chan'in filmi "Dumplings" birçok Batılı eleştirmene göre üç filmin arasında en öne çıkanı.

"Üç... Sıradışı" Miike'in filmi "Box" ile bitiyor. Kısaca, konusunun bir yazar olan Kyoko'ya ve onun travmatik çocukluk anılarına dayandığını söyleyebiliriz. Toplamanın ismi "Üç... Sıradışı" olunca ve söz konusu adam Takashi Miike olunca, sınırları çok zorladığını düşünebiliriz. Ama durum öyle değil. Zaten yönetmen de "Nedenini tam olarak açıklayamam ama aklımda sadece ılık, sakin bir

Fruit Chan'ın "Dumplings"inin uzun bir versiyonu da mevcut.

film yapmak vardı" diyor. Miike hayranlarının bu cümleyi duyunca hemen heveslerinin kırılmasına gerek yok, nitekim söz konusu sakinlik haliyle Miike usulü bir sakinlik. "Box"ta, Kitano'nun "Dolls"unu andıran bir düşsel görselliği Nakata'nın "Ringu"su ayarında donuk, tüyler ürpertici bir atmosfer dengeliyor. Miike "Hikayenin kendisinin donmuş bir hikaye olduğu hissini birçok karlarla kaplı sahne çekerek vermek istedim" diyor. İdeal bir dramatik yapı kurmaktan da kaçındığını belirten Miike'in filmi "Tale of a Two Sisters"ı oldukça andırıyor. Hayalet, küçük Japon kızları gibi Uzakdoğu korku filmlerinden beklenecek, alıştığımız öğeler de mevcut. Üç film arasında tek doğaüstü atmosfere sahip olan "Box", Miike'in önceki filmlerinde kolay kolay bulunmayan yoğun bir lirizm ve görselliğiyle görülmeyi hak ediyor.

İlk film "Dumplings" aslında uzun metrajlı bir filmin kısaltılmış hali. Üçlemenin en fazla konuşulan filmi olan "Dumplings", kocası tarafından aldatılan, gençliğindeki güzelliğini kaybetmiş, ilgi görmek isteyen Mrs. Lee'yi konu alıyor. Mrs. Lee, çareyi insanları esrarengiz bir şekilde gençleştiren mantılar yapan Mei adlı bir kadında arar. Mrs. Lee'yi Hong-Kong'un ünlü aktrislerinden Miriam Yeung takdire şayan bir oyunculukla canlandırıyor. Görüntü yönetmenliğinde ise Christopher Doyle bulunuyor. Filmde, "Aşk Zamanı", "Kahraman", "Evrende Son Yaşam" filmlerindeki çalışmasıyla övgü alan Doyle'un dokunuşlarını hissetmemek mümkün değil. Bunun dışında "Dumplings", uzun metrajlı bir film olarak tasarlanmasının avantajlarını da, karakter ve hikaye yapısı açısından sonuna kadar üstünde taşıyor. Meraklıları için "Dumplings"in 91 dakikalık bir versiyonunun bulunduğunu ve uzun versiyonunda birçok kilit sahnenin var olduğunu belirtelim. Fruit Chan'in, "Dumplings"in korku atmosferini doğaüstü bir olaydan ziyade gündelik hayatın içine yerleştirdiği bir mit üzerine kurması hedefine ulaşmasında önemli bir nokta. "Dumplings"te izleyiciyi ürküten ve rahatsız eden birçok sahne mevcut.

Takeshi Miike "Box"ta hoş bir biçim denemesi gerçekleştirmiş.

İkinci film "Cut", Park Chan-Wook imzası taşıması nedeniyle üç filmin en çok merak edileni. Park Chan-Wook, Asya sinemasının en yetenekli isimlerinden birisi. "Cut"ta yönetmenin alıştığımız teması "intikam" yine ön planda. Chan-Wook bu konuda "Çoğu filmim intikam temasını taşır. Aslında hikayelerim, kendini suçlayamayan insanların bu suçu nasıl başkalarının hareketlerine yüklemeleriyle ilgili" diyor. "Cut" ünlü bir yönetmenin başına gelenleri konu alıyor. Ryu, yakışıklı, zengin, yetenekli, mutlu bir evliliği olan bir yönetmendir. Bir gün film çekimi sonrası bir yabancı tarafından esir alınır. Bu yabancı daha önce hiç dikkatini çekmeyen eski bir oyuncusudur. Yönetmeni, karısını ve onları esir alan oyuncuyu bir odaya kapatan

yönetmen, Polanski usulü sıkı bir psikolojik gerilim yaratıyor. David Fincher-vari kamera çalışmalarıyla, barok korku türüne göndermeleriyle, gergin temposuyla, ilerledikçe derinleşen temalarıyla ve üçlemeden beklenen gore çıtasını geçmesiyle hakkını veren bir film "Cut". Özellikle akıllardan çıkmayacak mizanseni ile birçok açığını kapamayı başarabiliyor. Gerilim atmosferi açısından diğer filmlere göre çok daha tekinsiz bir tansiyona da sahip. "Yaşam, seçim yapmanın bitmeyen bir sürecidir. "Cut"ta 'seçim'in kendisinin, günlük hayatlarımızda en dehşet verici korku olabileceğini göstermek istedim" diyor yönetmen.

"Üç... Sıradışı" sahip olduğu iddialı ismin hakkını ne kadar verebilir tartışılır ama filmle ilgili beklentilerin bu iddia ile şekillendiği de inkar edilemez. Özellikle filmlerin korku janrında olması, seçilen yönetmenlerin seyircinin sınırlarını zorlama potansiyelleri barındırması ve haliyle filmin orijinal ismindeki kelimenin çağrışımı çok uç noktada işler vaat edebilir sinemaseverler için. Uç noktanın / sınırların bu ölçüde aşılmadığını fakat her üç filmin de teknik açıdan bu fırsat sayesinde sınırları zorladığını belirtmek gerek. Bu, özellikle sinemada görselliğe önem verenler için son derece heyecan verici bir deneyim olabilir. Bu iddianın yükünü hafifletmek içinse en iyisi Miike'in cümlelerine kulak vermek: "3 yönetmenin 3 ayrı film

ikinci film "Cut" şiddet dozunun yüksekliğiyle dikkat çekiyor.

çektiği bu projeyi ilk duyduğumda, film okulunda deneysel film çekmeyle bağdaştırdım. En iyi tarafıysa biz çok daha rahat olacaktık". "Üç... Sıradışı"nın sahip olduğu özelliği en iyi özetleyen cümle de bu olsa gerek; bu yönetmenlerin bu imkan dolayısıyla daha rahat bir şekilde, içlerinden gelen şeyleri çekebilmeleri. Konu sınırları zorlamaksa, üstelik de Asya sinemasından bahsediyorsak, beklentilerin karşılanması zor olabilir. Ama bu yönetmenlerin bu fırsattan istifade neler çektiklerini merakla izlemekten, son derece özenli ve şık filmlerini görmekten sinemaseverlerin şikayetçi olması da olası değil. Her şeyden öte, vizyondaki birçok film arasında yeni olmasa bile değişik bir soluk arayanlar ve de özellikle türün meraklıları salonun yolunu tutmalılar. ■

Meraklısına 5 ekstrem film

Schramm (1994)

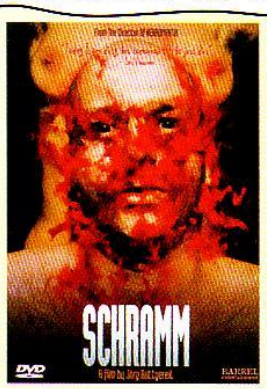

Yön: Jörg Buttgereit.
Süre: 75 dk.
"Nekromantik" serisiyle tanınan yönetmenin suç ve korku türü arasında gidip gelen, pek bilinmeyen filmi. Lothar Schramm adında kadınları öldüren bir seri katilin hayatından uyarlanan film, gore açısından sınırları zorluyor. Kurbanlarını öldürdükten sonra onlara tecavüz eden katilin, kendi penisini masaya çivilediği bir sahne mevcut.

Begotten (1991)

Yön: Elias Merhige.
Süre: 78 dk.
Susan Sontag tarafından "Modern zamanların en önemli 10 filmi" arasında gösterilen "Begotten" avant-garde filmleri sevenlerin mutlaka izlemesi gereken sürreal bir film. İzleyen herkesin filmin rahatsız ediciliğinin etkileyiciliği konusunda hemfikir olduğu "Begotten"ı, evde tek başınayken izlemek cesaret gerektirebilir.

Tetsuo: The Iron Man (1989)

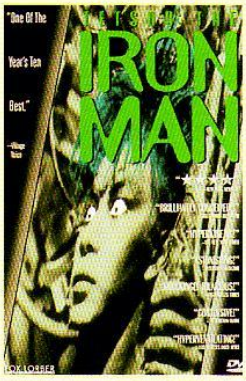

Yön: Shinya Tsukamato.
Süre: 67 dk.
Sinemada groteskin efendisi olarak isimlendirilebilecek Tsukamato'nun gün geçtikçe ününe ün katan kült klasiği. Son derece düşük bir bütçeyle, 16 mm formatında çekilmesine rağmen izleyiciyi sarsabilen "Tetsuo: The Iron Man", Cronenberg ile Lynch arası siyah beyaz bir kabus.

In My Skin (2002)

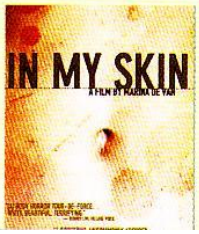

Yön: Marina de Van.
Süre: 93 dk.
Daha önceleri Ozon'la beraber çalışmış olan Marina de Van'ın ilk filmi "In My Skin", beyaz perdede görülebilecek mazosizmin sınırlarını zorluyor. Kendi vücuduna zarar vermeye bağımlı hale gelen bir kadını konu alan film geçen sene !F İstanbul'da izleyici karşısına çıkmıştı.

Pig (2002)

Yön: Rozz Williams, Nico. **Süre:** 23 dk.
Deneysel sinemaseverler için kült bir DVD klasiği haline gelen "Pig", çölün ortasında kaçınlan bir adama, maskeli bir yabancı tarafından yapılan iskenceleri gösteriyor. Fanteziyle gerçeğin ayırt edilemediği filmi izlemeden önce kendinize "Emin miyim?" diye defalarca sormanızda fayda var. Yönetmenlerinden Rozz Williams'ın aynı sene intihar ettiğini belirtelim.

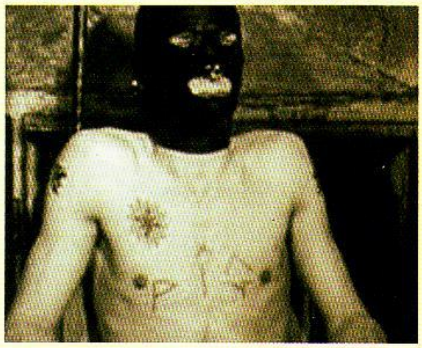

Kadını en güzel gösteren dergi...

Yaz modasının en iyileri

Rengarenk bikiniler, minicik şortlar, tiril tiril elbiseler, seksi sandaletler...

Muhteşem fotoğraflarla **Cansu Dere**

Yaşlanmadan güneşlenmenin 10 altın kuralı

Vintage tarzının incelikleri
Nereden alınır, nasıl giyilir?

Milyon dolarlık bebek olmaya hazır mısınız?
Fitness'da yeni trend: Dövüş Kulüpleri

Moda hilelerimizi okuyun...
Plajlarda bikiniyle rahatça salının...

Haziran sayısı bayinizde!

MERKEZ DERGİ GRUBU

Yeniden, yeni baştan!

1997'de Joel Schumacher'in çektiği başarısız bir devam filminden sonra sinemaya veda etmek zorunda kalan Batman, sekiz yıl sonra seyirciyi heyecanlandıran isimlerle dolu yeni bir kadronun hayata geçirdiği bir filmle geri dönüyor. Yeni Batman, Christian Bale. Yeni yönetmense, "Akıl Defteri" ve "Insomnia" ile hatırı sayılır bir hayran kitlesi edinen Christopher Nolan. Çizgi romanın karanlık ve gerçekçi dönemini temel alan "BATMAN BAŞLIYOR" (BATMAN BEGINS), Kara Şövalye'nin hikayesini baştan alıyor.

DERLEYEN: SENEM ERDİNE

Hem seyirciden beklenen ilgiyi görmeyen hem de eleştirmenler tarafından yerin dibine sokulan dördüncü Batman filmi "Batman ve Robin", çoğu kişiye göre serinin sonunu getiren filmdi biliyorsunuz. O filmden sonra Warner Bros. epeyce bir zaman Batman'in adını ağzına almamıştı. Ancak bir süredir stüdyonun Batman'i hayata döndürecek yeni bir proje arayışı içinde olduğunu ve Kara Şövalye'nin hikayesini baştan almak istediğini biliyorduk. Bu arada birçok yönetmenin ve bir sürü oyuncunun adı geçti. Bir ara Joel Schumacher'in "Batman: Year One"ı temel alan bir film çekmek üzere stüdyoyla anlaştığı bile söylendi. Hepimizi şaşırtan bu haberin ardından Schumacher'in projeden çekildiğini ve daha karanlık bir yaklaşımla yeni bir çıkış yapmak isteyen yapımcıların David Fincher'a resmi olarak teklif götürdüklerini duyduk, ama Fincher teklifi reddetmişti. Sonra Clint Eastwood'un hem yönetmenlik görevini hem de Batman rolünü üstleneceği bir proje üzerinde duruldu. 2002'de yönetmenliğini Wolfgang Petersen'ın üstleneceği bir "Batman vs Süpermen" projesi çıktı ortaya ama sonra iptal edildi ve Petersen, onun yerine "Truva"yı çekti Warner Bros. için. En son, senaryosunu "Batman: Year One"ın yaratıcısı Frank Miller'ın yazacağı, Darren Aronofsky'nin yöneteceği bir film projesinden söz ediliyordu. Hayranları en fazla heyecanlandıran projelerden birisi de buydu doğrusu ama stüdyonun son anda bu projeyi de hayata geçirmekten vazgeçtiğini duyduk. Sebebi tam olarak bilinmiyordu ama söylenenlere göre Bruce Wayne'i sokaklarda yaşayan bir evsize, uşağı Alfred'iyse Afro-Amerikalı bir teknisyene dönüştüren Miller'ın hayalgücünü dizginlemekte zorlanan stüdyo, yol yakınken dönmeyi tercih etmişti.

Yeni Batman filmiyle ilgili haberler nihayet kesinlik kazandığında iki sürpriz isim çıktı karşımıza. Yönetmen, "Akıl Defteri" ve "Insomnia" ile eleştirmenler üzerinde iyi bir izlenim bırakmış ve hatırı sayılır bir hayran kitlesi edinmiş olmasına rağmen daha önce bu boyutlarda bir projenin sorumluluğunu üstlenmemiş, gişede ne yapabileceği bilinmeyen bir sinemacı olan Christopher Nolan'dı, yeni Batman'se, Joshua Jackson, Eion Bailey, Hugh Dancy, Billy Crudup, Cillian Murphy ve Jake Gyllenhaal gibi isimler arasından sıyrılarak rolü alan Christian Bale. Daha önce "Amerikan Sapığı" ve "Makinist"teki performanslarıyla sıradışı karakterleri canlandırmak konusundaki yeteneğini gösteren Bale, uzun zamandır hayranların favori Batman adayları arasındaydı aslında ama stüdyonun daha garantici bir tavırla A sınıfı bir yıldızı tercih etmesi bekleniyordu. Bu iki sürpriz isim, farklı bir yorumla seyirci karşısına çıkmak ve Batman'in sinema macerasında yeni bir sayfa açmak niyetinde olduğu söylenen stüdyonun bu konuda ciddi olduğunu gösteren işaretler olarak algılandı ve yeni Batman filmine yönelik beklentileri ziyadesiyle yükseltti. Bu ay dünyayla aynı anda ülkemizde de gösterime girecek olan "Batman Begins", bu yılın en fazla merak uyandıran, en büyük prodüksiyonlarından biri şüphesiz. En başarılı Batman uyarlamaları sayılan Tim Burton filmlerinin izinden giderek çizgi romanın Frank Miller'ın etkisiyle daha karanlık ve

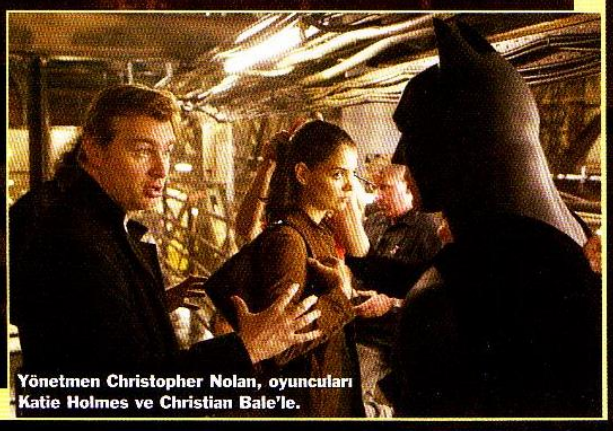

Yönetmen Christopher Nolan, oyuncuları Katie Holmes ve Christian Bale'le.

"Batman Başlıyor"

Bruce Wayne'in Uzakdoğu yolculuğu sırasında karşılaştığı ünlü ninja lideri Ra's Al Ghul'u Ken Watanabe oynuyor.

sert bir havaya büründüğü dönemini temel alan yönetmen Christopher Nolan, Batman'i her zamankinden gerçekçi ve karakter merkezli bir yaklaşımla perdeye yansıtmak konusunda iddialı. Hikayenin hiçbir noktasında seyircinin bir şeyleri önceden bildiğini farz ederek hareket etmemiş ve Kara Şövalye'nin üstün yeteneklerinden tutun da giydiği kostüme kadar her şeye mantık sınırlarını zorlamayan gerçekçi bir açıklama getirmeye çalışmış. İnandırıcılıktan ve derinlikten çok maceranın boyutlarını önemseyen diğer süper kahraman filmlerinin aksine bu kez her şeyin bir sebebi var. Mesela Batman daha önce hiç görmediğimiz onca silahı nereden buluyor? Çünkü o bir milyarder, üstelik silah sanayiinde faaliyet gösteren bir şirketin sahibi, o yüzden de gizli üretilen silahlara ulaşabiliyor. Peki o tuhaf kostümünü neden giyiyor? İnsanları korkutup kaçırmak için, çünkü aslında dövüşmek istemiyor.

Filmin hikasiyle ilgili her türlü ayrıntı hala sır gibi saklanıyor. Birçok büyük stüdyo prodüksiyonunda durum pek farklı değildir aslında ancak bu kez Christopher Nolan ölçüyü biraz kaçırmış görünüyor. Öyle ki, bir kez daha Bruce Wayne'in sadık hizmetkarı Alfred rolünü canlandırması için Michael Caine'e teklif götüren yönetmenin, ünlü aktöre senaryoyu okuması için sadece iki saat verdiği ve bu sürenin sonunda hemen bir araba göndererek senaryoyu geri aldırdığı söyleniyor. Dolayısıyla şu an itibarıyla tek bildiğimiz yeni filmin, hikayeyi en baştan aldığı ve Batman efsanesinin doğuşunu, yani Bruce Wayne'in Kara Şövalye'ye dönüşümünü ilk kez, hiçbir aşamayı atlamadan bütün ayrıntılarıyla anlatacak olduğu. Bu hikayeyi kaba hatlarıyla biliyoruz zaten. Zengin bir sanayicinin oğlu olan Bruce Wayne (Bale) günün birinde annesiyle babasının gözlerinin önünde öldürülüşüne tanık olur. Bu trajik olaydan sonra yüreğinde dinmek bilmeyen bir acı ve öfkeyle yollara düşer. Dünyayı dolaştığı yıllar boyunca haksızlıkla savaşmanın, bunun için ruhunu ve bedenini eğitmenin yollarını arar ve bu arada Uzakdoğu'da tehlikeli bir ninja lideri olan R'as al Ghul'un (Ken Watanabe) rehberliğine başvurur. Sonra Gotham'a geri döner; düşmanlarının yüreklerine korku salacak ürkütücü kostümünü giyerek Batman kimliğine bürünür ve bütün gücünü, zekasını ve ileri teknoloji ürünü silahlarını kullanarak şehri tehdit eden suçlularla savaşmaya başlar.

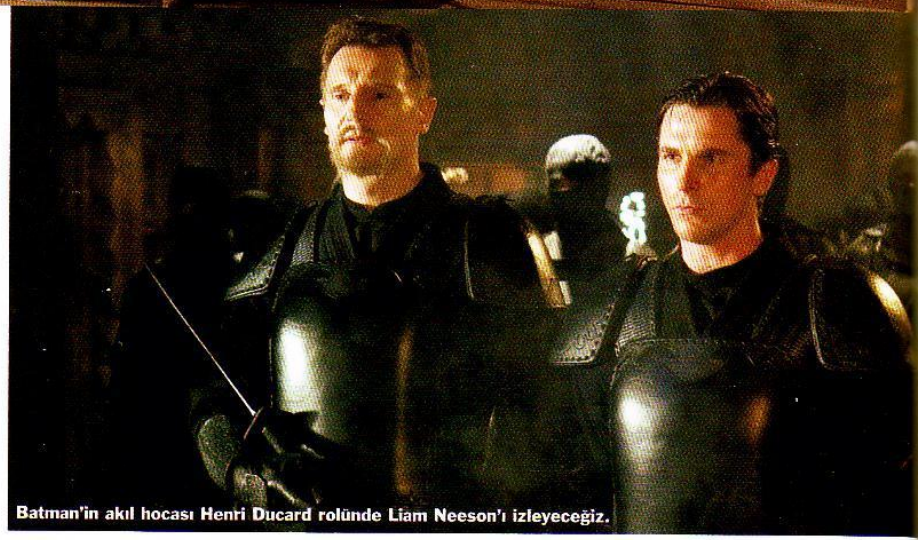

Batman'in akıl hocası Henri Ducard rolünde Liam Neeson'ı izleyeceğiz.

"Batman Begins"in senaryosunu Christopher Nolan ve David Goyer birlikte yazmışlar. Goyer, filme ilişkin beklentileri yükselten isimlerden birisi şüphesiz. Özellikle "Blade" serisi ve "The Crow: City of Angels" için yazdığı senaryolarla çizgi roman okurlarının gönlünü çoktan fethetmiş olan yazar, çocukluğundan beri Batman'i sinemaya uyarlamayı hayal eden bir çizgi roman tutkunu. "Hep beklediğim bir fırsattı bu" diyor. "Sadece bir Batman filminin senaryosuna imza atmak değil, Chris-

"Gerçek Batman komik replikler arasında kaybolmuştu."

"Amerikan Sapığı"ndaki Patrick Bateman ve "Makinist"teki Trevor Reznik'in ardından yine saplantılı bir karakteri canlandırmak üzere kamera karşısına geçen CHRISTIAN BALE, bu sefer de intikam duygusunu saplantı haline getirmiş ve bütün yaşamını suçlularla mücadeleye adamış ünlü çizgi roman kahramanı Batman rolünde karşımıza çıkıyor.

"Batman Begins" maceranız nasıl başladı?
Bu işin içinde olmamın en önemli sebebi Christopher'dır. Ben kesinlikle bir çizgi roman okuru değilim, hiçbir zaman olmadım ama ilk defa Batman'i okuduğum zaman gerçekten çok etkilendim. Ne televizyon dizilerinde gördüklerime benziyordu ne de önceki Batman filmlerinde izlediklerime. Çok daha ilginçti. Bir ara Darren Aronofsky yeni bir Batman uyarlaması yapmayı planlıyordu; neden olmadı bilmiyorum ama sonra en az onun kadar ilginç bir yönetmen olan Chris Nolan işin içine girdi. Sadece projenin ona teslim edilmiş olması bile daha önce izlediklerimize benzemeyen bir şey yapmak istediklerini gösteriyordu. Benim ilgimi çeken de bu oldu; öncekilerden farklı, tamamen yeni bir Batman yaratmak.

Christopher Nolan sizi nasıl yönlendirdi?
İlk konuşmamızdan itibaren çizgi romanlara odaklanmak istediğini söylemişti. Sonra, benim ortaya koyduklarımdan hoşlandığını hissettim. Çok uzun bir çekimdi ama bir şeyler ters gittiği için durup sorunu çözmek zorunda kaldığımızı pek hatırlamıyorum. Genellikle arkasına yaslanıp benim ne çıkardığımı izlemeyi tercih ediyordu. Önceden iyi bir iletişim kurmuş olduğumuz için olsa gerek, yaptıklarım genellikle hoşuna gitti. En önemli sorun fiziğimle ilgiliydi tabii. Filme başlamadan önce çok zayıftım biliyorsunuz. O konuda gerçekten endişeliydi. Kara Şövalye rolünde inandırıcı görüneceğimden emin değildi ama sonra o meseleyi hallettik.

"Batman Begins" hakkında ne söyleyebilirsiniz? Önceki Batman filmlerinden farkı nedir?
Her şeyden önce bu, hikayenin başlangıcını anlatan bir film ve önceki hiçbir filmle ilişkisi yok. Ne bir devam filmi ne de o filmlerin öncesini anlatan bir film ve bana göre onlardan en önemli farkı Batman karakterini ele alışı. Önceki hiçbir filmde Batman'in yeterince iyi ifade edildiğini düşünmüyorum. Ben, bir süreliğine insan kimliğinden bütünüyle uzaklaşan ve bambaşka bir yaratığa dönüşen bir karakter yaratmaya çalıştım. Daha doğrusu bu bir zorunluluktu benim için çünkü Batman kostümü giyip ortalarda dolaşan bir insan olarak çok aptal hissediyordum kendimi. Aklı başında hiç kimse böyle bir şey yapmaz. Onun için bu adamın fanatik birisi olduğunu ve zaman zaman bambaşka bir yaratığa dönüştüğünü hep hatırlamaya çalıştım. 20 yıl önce yaşanmış bir olayın acısını ve öfkesini ilk günkü gibi içinde taşıyan bir adamın saplantılı ruh halini düşünün. Bu inanılmaz bir saplantı, yani sağlıksız bir şey. İçinde korkunç yıkıcı duygular uyandıran, etrafındaki her şeyi kırıp dökme, tahrip etme isteği yaratan bütün acısını, suçluluk duygusunu, öfkesini ve hırsını iyi bir şeyler yapmak için kullanan bir adam Bruce Wayne. Bu çelişkiyi hiç aklımdan çıkarmamaya çalıştım. En önemli esin kaynağım da çekimler boyunca hiç yanımdan ayırmadığım çizgi romanlar oldu.

"Amerikan Sapığı"ndaki Patrick Bateman, "Makinist"teki Trevor Reznik ve şimdi de Batman; hep saplantılı karakterler ilginizi çekiyor galiba.
O kadar saplantılı olmayan karakterleri de oynadım tabii ama saplantılı bir karakterlerin daha ilgili çekici olduğunu kimse inkar edemez. Hayatımıza girmelerini pek istemediğimiz ama izlemekten ya da hakkında bir şeyler duymaktan hoşlandığımız insanlar bunlar. Tarihe battığımızda çoğu başarının arkasında saplantılı insanlar görürsünüz. Ayrıca böyle karakterleri canlandırmak, hayatınızı etrafınızdakileri üzüp incitmeden geçirmek için mutlaka bilmek ve kabullenmek zorunda olduğunuz toplumsal kuralları kısa bir süreliğine de olsa pencereden fırlatıp kendi kurallarınızı koymak için iyi bir fırsat.

Sinemada, daha önce Batman'i oynamış aktörlerden kalma bir Batman mirası var. Sizin yaklaşımınızın öncekilerden farkı ne?
Tim Burton'ın çektiği filmler en stilistik olanlardı bence. Ben de severim onları ama bana sorarsanız onlar da Batman'den ziyade düşmanlarını stilize eden filmlerdi. Diğer filmler zaten hiç bana hitap etmiyor. Dizilerde ve diğer filmlerde de hep düşmanlar daha ilgi çekicidir bence. Oysa çizgi romanları okuduğum zaman Batman'in çok daha ilginç bir karakter olduğunu gördüm. Bir kere çok ince bir çizginin üzerinde duruyor; iyi şeyler yapıyor ama nihayetinde o bir Kara Şövalye. Kolaylıkla çizginin öbür tarafına geçip kötü biri olabilir. Öncekilerden çok daha gerçekçi bir Batman portresi çizdiğimizi düşünüyorum. Gerçekçi bir bakış açısıyla çocukluğunda geçirdiği travmaya, yaşadığı acıya odaklandık; çünkü aksi takdirde birdenbire son derece teatral bir kostüm içinde karşımıza çıkıveren ve doğrusu bana göre hiç de korkutucu değil tam aksine komik ve aptal görünen bir kahraman yaratmış oluyorsunuz. Bruce Wayne'in Batman gibi bir alt benlik yaratmasının sebebini çok iyi açıklayan bir hikayemiz var. Kullandığı cihazlardan tutun da giydiği kostüme kadar her şeyin bir sebebi, bir açıklaması var. Filmde, seyircinin hiçbir şeyi önceden bildiğini ve hemen anlayacağını varsayan bir şey yok. Her şey, bütün ayrıntısıyla iyice açıklanıyor. Bence yeni filmin en önemli farkı da bu, böylece gerçek bir karakter görüyorsunuz karşımızda.

Batman'in kullandığı cihazlardan en çok hangisini sevdiğiniz?
Otomobil, çünkü çok değişik bir şey yaptılar. Estetik olarak müthiş. Çok güzel görünüyor. Daha uzun süre kullanabilmek isterdim. Setteki en havalı adam otomobili kullanan dublördü zaten. Önceleri Batman

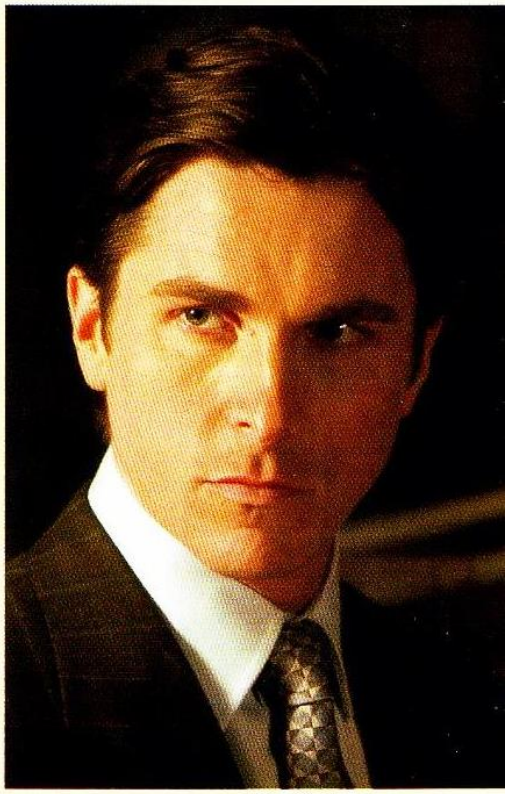

kostümüyle biraz prim yapmıştım ama sonra herkes o kostümle bir köşede oturmama alıştı ama otomobil müthişti. Ben otomobillerden çok hoşlanmam aslında, motorsiklet severim ama bunun içine girince ister istemez otomobil sevmeye başlıyorsunuz. Sürücü koltuğundan her indiğimde kalbim deli gibi çarpıyordu. Çok hızlı gidiyor ve hızı yükseldikçe bir çığlık sesi çıkarıyor.

Michael Keaton, Val Kilmer, George Clooney, önceki aktörlerden hangisi Batman karakterinin saygınlığına daha çok şey kattı sizce?
Hepsinin yorumu farklıydı biliyorsunuz. Bence Adam West'in yaptığı harikaydı. Çocukken izlediğimde ne kadar muzip bir yorum olduğunu anlasamamışım. Ondan sonra Michael Keaton diyeceğim; Tim Burton'ın yaklaşımından dolayı. Ama biz aynı yaklaşımı benimsemedik tabii. Bir keresinde Frank Miller, Batman'i hiç de komik bulmadığını söylemişti. Ben de böyle düşünüyorum. Komediye hiç yer olmadığını söylemiyorum ama başka yerlerden kaynaklanmalı, Batman'in kişiliğinden değil. Oysa bugüne kadar, Bruce Wayne'in Batman'e dönüşmesinin gerçek sebebi olan içinde taşıdığı inanılmaz acı, öfke, suçluluk duygusu ve hırs yeterince iyi ifade edilmedi. Gerçek Batman komik replikler arasında kaybolmuştu.

topher Nolan gibi bir sinemacıdan böyle bir teklif almak da büyük bir onurdu." Ona göre bu yeni Batman filminin önceki uyarlamalardan ve diğer süper kahraman filmlerinden en önemli farkı, çizgi romanın ruhuna sadık gerçekçi bir karakter ortaya koyması. "Batman, süper güçleri olmayan ulaşılabilir bir kahramandır" diyor. "Dolayısıyla bu filmde de canavarlar ya da başka gezegenlerden gelmiş yaratıklar yok. Her şeyiyle gerçek bir dünyada geçiyor hikaye, kahraman da her şeyiyle gerçek. Öyle ki, Süpermen olamazsınız, Hulk olamazsınız ama Batman olabilirsiniz. Birkaç milyar dolar mirasa konmuş olmanız gerekiyor tabii ama yine de imkansız değil. Bu hikayenin en iyi taraflarından biri de daha önce hiç anlatılmamış olması; çizgi romanlarda bile anlatılmadı. Örneğin bizim filmimize en fazla yaklaşan çizgi roman, Batman'in Gotham'a dönüşünden sonrasını anlatan 'Batman: Year One'dır ama orada bile Bruve Wayne'in Gotham'dan ayrılmasıyla başlayan yedi yıllık bir boşluk vardır. İşte o kısım hiç anlatılmadı. Hepimizi heyecanlandıran da buydu zaten."

Tıpkı Goyer gibi Christopher Nolan da eski bir Batman okuru. O da çocukluk kahramanını beyazperdeye taşımanın heyecanıyla sarılmış projeye. Bir röportajında önceki hiçbir Batman uyarlamasının ne Gotham'ı ne de Batman karakterini doğru dürüst yansıtmadığını söylediği için Tim Burton hayranlarını biraz üzmüş olsa da çizgi romanı ciddiye alan yaklaşımıyla önceki Batman yönetmenleri arasında en fazla Tim Burton'ın yorumuna yaklaşan bir film ortaya koyması bekleniyor. "Çocukluğum Batman'le geçti" diyor Nolan. "Ona bayılıyorum ve bu karakteri çevreleyen büyüye katkıda bulunmaktan heyecan duyuyorum tabii ki. Batman, en gerçekçi süper kahramanlardan birisidir ve çok karmaşık bir psikolojisi vardır. Bu filmde temel olarak 'Batman Year One'dan yola çıktık diyebilirim, bir de "The Long Halloween' ve benzerlerinden; 70'li yılların Batman çizgi romanlarından esinlendik daha çok aslında, zamanın Roger Moore'lu Bond filmlerinden çok etkilendikleri bir dönem olan Adams/O'Neil döneminden. Ra's al Ghul'un devreye girmesi de öyle oldu. O dönem beni daha çok heyecanlandırıyor."

Çekimler sırasında seti ziyaret eden bir gazetecinin izlenimlerine bakılacak olursa yine büyük oranda Tim Burton'ın filmlerindekini hatırlatan sisli puslu, karanlık, harap durumda bir Gotham'la karşılaşacağız filmde. Hatta Nolan'ın birçok bakımdan daha da karanlık bir atmosfer yarattığı söyleniyor. Sıkı bir Ridley Scott hayranı olduğu bilinen yönetmen, çekimlerden önce bütün ekibi özel bir "Blade Runner" gösterimine davet etmiş ve onlarla birlikte filmi seyrettikten sonra "Batman'i işte böyle çekeceğiz" demiş.

Nolan'ın önceki filmi "Insomnia"da da çalışan yapım tasarımcısı Nathan Crowley, hem Gotham'ın hem de Batman'in kullandığı otomobilin ve silahların tasarımında inandırıcılığı esas alan bir çalışma yaptıklarını söylüyor. Warner Bros.'un stüdyolarında sokakları, binaları ve hatta demiryollarıyla tepeden tırnağa yeni bir şehir inşa edilmiş. Başta New York ve Hong Kong olmak üzere büyük merkezler model alınarak tasarlanmış bu şehrin hepimize tanıdık geleceğini söylüyor Crowley. Christopher Nolan'la sıkı bir işbirliği içinde tasarladığı yeni Gotham'ı gerçek şehirlerden, tasarımı yine ona ait olan Batmobile'ı da gerçek otomobillerden esinlenerek yaratmış. Gerçekten çok hızlı ve güçlü bir otomobil olduğu söylenen ve hakikaten ürkütücü görünen yeni Batmobile'ın, Lamborghini türü spor otomobillerle Hummer tipi ciplerin birleşimini yansıtan bir tarzı var. Batman kostümünüyse önceki Batman filmlerinin tümünde çalışmış bir tasarımcı olan Day Murch yapmış. Aradan geçen zaman içinde gelişen tekstil teknolojisinin sağladığı imkanlardan yararlanarak biraz daha kullanışlı bir kos-

Bruce Wayne'in çocukluk arkadaşı Rachel'i oynayan Katie Holmes, muhtemelen Batman'in kalbini çalan kadın olacak.

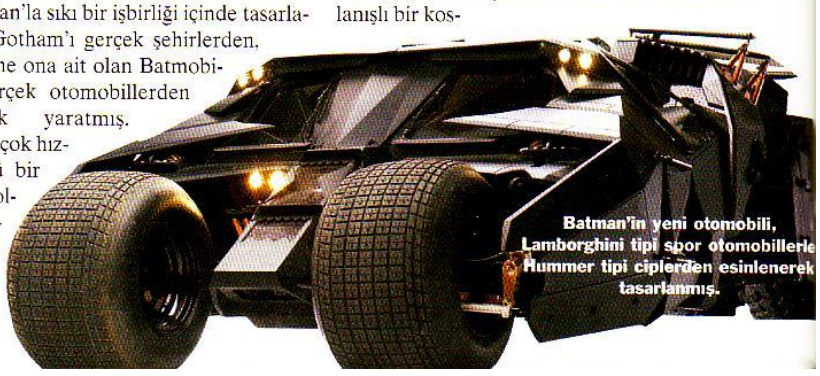

Batman'in yeni otomobili, Lamborghini tipi spor otomobillerle Hummer tipi ciplerden esinlenerek tasarlanmış.

Yeni Batman kostümünün en dikkat çekici bölümü, yönetmenin isteği doğrultusunda kıyafetin en dinamik parçası olarak tasarlanan pelerini.

Çizgi romanda Batman

1940'dan bu yana çizgi romandaki yolculuğuna ara vermeden devam eden pek az kahramandan birisi olan Kara Şövalye'nin kendinden önceki süper kahramanlardan en önemli farkı, süper güçlere sahip olmamasıydı.

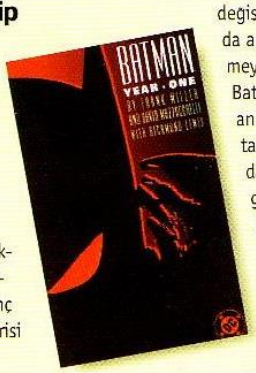

1938'de Süpermen'in ortaya çıkışıyla başlayan ve Amerikan çizgi roman tarihine Altın Çağ olarak geçen dönemi başlatan süper kahraman furyasının öncülerinden biri sayılan Batman, Süpermen'den sadece bir yıl sonra 1939'da, DC Comics'in 27. sayısında çıkmıştı ilk kez okurların karşısına. Süpermen'in başarısı üzerine DC Comics, genç ancak umut vaat eden çizerlerinden birisi olan Bob Kane'den Süpermen kadar popüler olacak yeni bir kahraman yaratmasını istemiş, bunun üzerine genç çizer bir süredir kafasında kurduğu kostümlü kahramanı geliştirmiş ve adına da yarasa adam anlamına gelen Batman demişti. Kane, o sırada daha 22 yaşındaydı ve söylentilere göre Batman'i hayal ederken üç seyden esinlenmişti; Leonardo da Vinci'nin çizimlerinden birindeki sırtına yarasa kanatlarına benzer kanatlar ilistirilmis bir insan figürü, yarasa suratlı bir karakterin hikayesini anlatan "The Bat Whisperer" adlı 1930 yapımı bir sessiz film ve "The Shadow and Zorro"nun maskeli kahramanları. Hem çizip hem yazmaya vakit bulamadığı için birlikte geliştirdikleri fikirleri yazar dostu Bill Finger kaleme alıyordu. Amerika'da çizgi romanın peynir ekmek gibi satıldığı ve adım başı yeni bir süper kahramana rastlandığı bir dönemde ortaya çıkan Batman kısa sürede popüler oldu ve bir yıl geçmeden o da Süpermen gibi kendi adıyla anılan bir çizgi romana sahip oldu. Batman'in kendinden önceki diğer süper kahramanlardan en önemli farklı süper güçlere sahip olmamasıydı. Uzun pelerinli siyah yarasa kostümünü giymesinin de, sahip olduğu yeteneklerin de mantıklı birer açıklaması vardı. Batman'in doğusu, ilk kez Detective Comics'in 33. sayısında anlatılmış, en ayrıntılı biçimde ortaya konuluşuysa 1948'de Batman'in 47. sayısında olmuştu. Yıllar içinde ufak tefek değişikliklere uğramış olsa da ana hatları hiç değişmeyen bu hikayeye göre Batman, çocuk yasta annesiyle babasının katledilişine tanık olmuş ve bu korkunç olaydan kaynaklanan intikam duygusuyla bütün yaşamını suçlularla mücadeleye adamış çok zengin bir adam olan Bruce Wayne'in gizli kimliğidir. Yıllarca içinde korkunç bir acı, öfke ve intikam büyüten genç adam, suç biliminin inceliklerini öğrenir, fiziksel ve zihinsel yeteneklerini geliştirmek için Uzakdoğu'da sıkı bir eğitimden geçer ve tamamen kendi çabasıyla kazandığı yeteneklerini babasından kalan mirası seferber ederek geliştirdiği ileri teknoloji ürünü araçlar ve silahlarla destekleyerek Gotham'daki suçluların peşine düşer. Bir gece penceresinden gördüğü yarasadan esinlenerek, "korkak ve boş inanç sahibi" suçluların yüreklerine korku salacak bir kostüm giymeye karar verir. Toplum içinde ince zevklere sahip, zengin bir playboy olarak tanınan Bruce Wayne'in çift kişilikli yaşamı böyle başlar.

Sonradan suçlularla mücadelesinde onun yanında savaşacak olan asistanı Robin 1940'ta, DC Comics'in 38. sayısında ortaya çıkmıştı. Batman'in sadık hizmetkarı Alfred ise 1943'te Batman'in 16. sayısında aralarına katıldı. 1940'lı yıllardan 60'lı yıllara kadar bütün Batman hikayeleri, Kara Şövalye'nin aksine süper güçlere sahip olan, Joker, Penguen, Riddler ve kimi zaman adı Batman'le aşk dedikodularına karışmış olsa da, düşman kategorisinde değerlendirilebilecek olan Kedikadın gibi birçok azılı düşmana karşı Gotham'ı savunan bu üç karakter etrafında gelişiyordu. 70'li ve 80'li yıllarda Soğuk Savaş döneminin karanlık ve karamsar ruh halinden etkilenen çizgi romanların eskisinden sert, karanlık ve gerçekçi bir havaya büründüğü dönemde Batman de payına düşeni aldı. Alan Moore'la birlikte modern çizgi romanın yaratıcılarından biri kabul edilen Frank Miller, söz konusu dönemde Kara Şövalye'nin hikayesine yeni ve farklı bir boyut kazandırdı. Frank Miller imzalı "The Dark Knight Returns" (1986) ve bir yıl sonra çıkan "Batman: Year One"da Kara Şövalye, politikanın, yozlaşmanın ve insan ruhundaki çelişkilerin büyük rol oynadığı son derece karanlık ve gerçekçi bir hikayede her zamankinden ciddi ve derinlikli bir yaklaşımla ele alınıyordu.

1940'tan bu yana aralıksız olarak yayınlanan pek az çizgi romandan birisi olan Kara Şövalye'nin bu mecradaki yolculuğu hala devam ediyor. Bir iddiaya göre şu anda Süpermen, Mickey Mouse, Robin Hood, Kral Arthur, Tarzan ve Sherlock Holmes'le birlikte dünyada en fazla tanınan yedi hayali karakterden birisi de o. İlk kez 1966'da bir televizyon dizisinde hayranlarının karşısına çıkan ve o zamandan bu yana birçok çizgi filme, televizyon dizisine ve sinema filmine konu olan kahramanın 1997'de, Joel Schumacher'in çektiği başarısız bir uyarlamayla son bulmuş görünen beyazperde macerasıysa şimdi yeniden başlıyor. En başarılı Batman uyarlamalarının yönetmeni olan Tim Burton gibi çizgi romanın karanlık döneminden esinlendiği söyleyen Christopher Nolan'ın bu ay gösterime girecek filmi "Batman Begins"in Frank Miller imzalı "Batman Year One"ı temel aldığı söyleniyor.

"Batman Başlıyor"

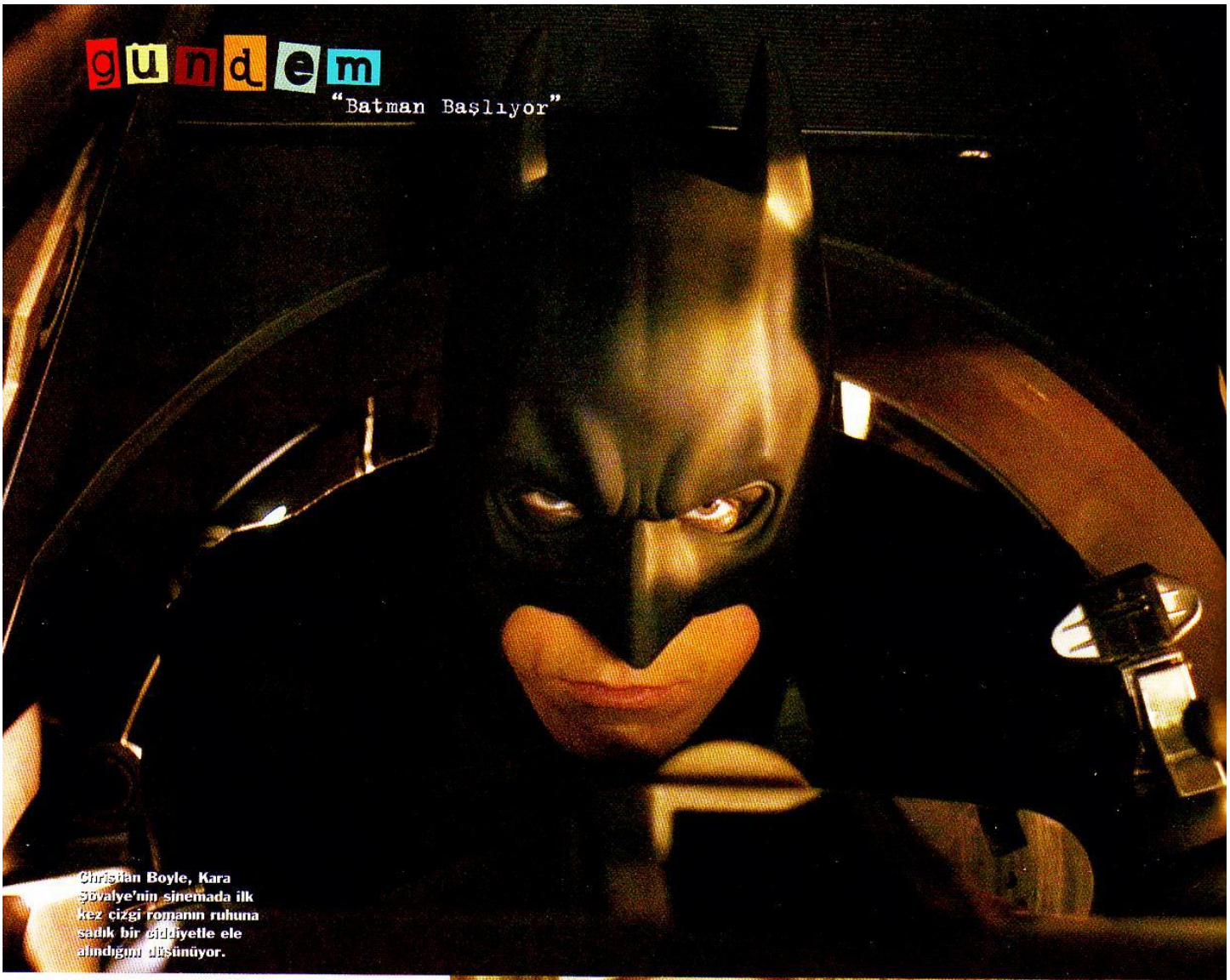

Christian Boyle, Kara Şövalye'nin sinemada ilk kez çizgi romanın ruhuna sadık bir ciddiyetle ele alındığını düşünüyor.

tüm yaratmaya çalışan Murch, ana hatlarıyla öncekilere çok benzeyen bir kostüm tasarladıklarını söylüyor. Tek farkı, fazlalıklarından - göğüs kısmındaki sarı Batman işareti meselaarınıp biraz daha sadeleşmiş olması.

Büyük bölümü İngiltere'de çekilen filmin Christian Bale'e eşlik eden güçlü bir oyuncu kadrosu var. Gotham polis merkezinin detektiflerinden James Gordon rolünde Gary Oldman'ı izleyeceğiz mesela. Wayne şirketlerinin eski çalışanlarından birisi olan Lucius Fox'ı Morgan Freeman, Wayne'in akıl hocası Henri Ducard'ı Liam Neeson, filmin şu an itibarıyla bilinen yegane kötü adamı olan Ra's Al Ghul'u Ken Watanabe, Dr. Jonathan Crane'i daha önce Batman rolü için düşünülmüş oyunculardan birisi olan Cillian Murphy, Bruce Wayne'in sadık hizmetkarı Alfred'iyse her zamanki gibi Michael Caine oynuyor. Bu macerada muhtemelen Batman'in kalbini fetheden kadın olarak karşımıza çıkacak olan Katie Holmes ise Bruce Wayne'in çocukluk arkadaşı Rachel'ı oynuyor.

Batman'in sinema macerasında yeni bir sayfayı temsil eden "Batman Başlıyor" seyirciyi memnun ederse Kara Şövalye'nin beyazperde yolculuğu yeniden başlamış olacak. Oyunculardan bazıları, örneğin Michael Caine, şimdiden devam filmlerinde rol almak üzere imza atmış bile. İlk kez bu boyutlarda bir prodüksiyonun sorumluluğunu üstlenen Christopher Nolan ise eğer bu film başarılı olursa sinema tarihine Batman serisini hayata döndüren yönetmen olarak geçecek. Şimdilik devam filmleri konusunda temkinli konuşmayı tercih eden yönetmen bir röportajında "Dürüst olmak gerekirse şu anda bütün dikkatimi bu filme vermiş durumdayım" demiş. "Bundan sonrasını pek düşünmüyorum ama sonuçta Batman yeni hikayeler anlamında sonsuz bir kaynak sunuyor bizlere. Bu kadar uzun ömürlü olmasının sebebi de bu." ■

Morgan Freeman, Wayne Enterprise'ın eski yönetim kurulu üyelerinden Lucius Fox'u oynuyor.

Sinemada Batman

Orijinal hikayeyi baştan alan yeni film gösterime girerken bugüne kadar beş filmde dört farklı aktör tarafından canlandırılan Kara Şövalye'nin sinemadaki geçmişine göz atıyoruz.

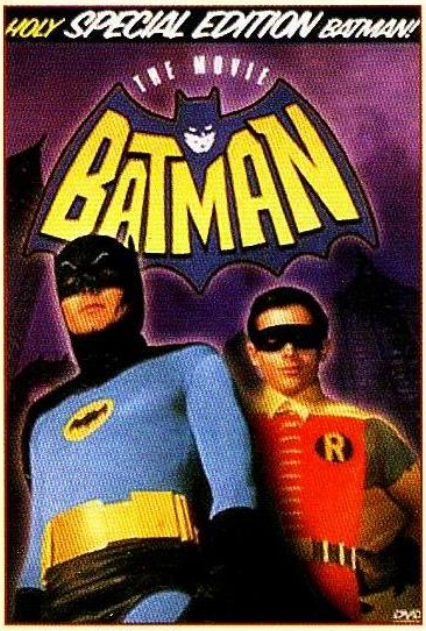

Batman: The Movie (1966)

Yön: Leslie H. Martinson
Bruce Wayne/Batman: Adam West
Tim Burton'ın Batman'i çizgi romanı ciddiye alanlar içindir denir, Adam West'in canlandırdığı Batman ise diğerleri için. 60'lı yıllarda ne kendisini ne de Batman'i pek fazla ciddiye almayan hatta çizgi romanın parodisi olarak nitelenebilecek olan, mizah dozu yüksek, düşük bütçeli bir televizyon dizisinde ekrana gelen Batman çok ilgi görünce yapımcılar aynı kadroyla bir sinema filmi çekmeye karar verirler. Onu beyazperdede ilk kez hayranlarıyla buluşturan bu filmde Batman, yardımcısı Robin'le (Burt Ward) birlikte Gotham'da dünyayı ele geçirmek üzere işbirliği yapan düşmanları Penguen (Burgess Meredith), Riddler (Frank Gorshin), Joker (Cesar Romero) ve Kedikadın'a (Lee Meriwether) karşı savaşır.

Batman (1989)

Yön: Tim Burton
Bruce Wayne/Batman: Michael Keaton
Tim Burton'ın olağandışı görsel dünyalar yaratmaktaki yeteneğinden nasibini alan ve çizgi romanın dünyasını bütün zenginliğiyle perdeye taşıyan film, çoğu sinemasevere ve eleştirmene göre tartışmaya yer bırakmayacak şekilde en iyi Batman uyarlamasıdır. Çizgi romanı ciddiye alan ve dizilerin yarattığı gülünç Batman imajını silerek Kara Şövalye'ye hakkını veren ilk Batman uyarlaması olarak da hayranların kalbini kazanmıştır. Gişede de çok iyi iş yapan filmde Bruce Wayne ünlü kostümünü giyip suça karşı savaş açalı sadece birkaç hafta olmuştur. O sırada 40 yaşında olmasına rağmen çiçeği burnunda Batman'i başarıyla canlandıran Michael Keaton kimilerine göre sinema tarihinin en iyi Batman'lerinden biridir. Batman'in başdüşmanı Joker'ı canlandıran Jack Nicholson'ın olağanüstü performansını da unutmamak lazım.

Batman Returns (1990)

Yön: Tim Burton
Bruce Wayne/Batman: Michael Keaton
Tim Burton'ın çektiği ikinci ve son Batman filmi olan "Batman Returns", ilk filme damgasını vuran, yönetmene has Gotik estetiğin doruğa ulaştığı görüntüleri, karanlık atmosferi ve mizah anlayışıyla bir Batman filminden çok bir Burton filmi olarak anılabilecek kadar özgün bir devam filmiydi ve kimilerine göre 1989 yapımı "Batman"le birlikte en başarılı Batman uyarlamalarından biriydi. Batman'i yine Michael Keaton'ın canlandırdığı filmde eskisinden de karanlık ve soğuk bir havaya bürünen Gotham'da kötüler daha da kalabalıklaşmış, aralarına Max Shreck (Christopher Walken), Penguen (Danny De Vito) ve tabii o unutulmaz deri kostümüyle Kedi Kadın (Michelle Pfeiffer) da katılmıştı.

Batman Forever (1995)

Yön: Joel Schumacher
Bruce Wayne/Batman: Val Kilmer
Serinin üçüncü filminde yönetmen koltuğuna Tim Burton yerine Joel Schumacher oturmuş, Batman kostümünüyse Michael Keaton yerine Val Kilmer giymişti. Batman'i, önceki iki filmden çok daha hafif, daha aksiyon odaklı, daha klasik bir kahramanlık hikayesine dönüştürdüğü ve dolayısıyla Tim Burton'ın Batman'e kazandırdığı saygınlığı ve ciddiyeti yerle bir ettiği için serinin başarısız uyarlamalarından biri kabul edilen filmde Batman, Gotham'ı süper güçlere sahip iki suçlunun -Two-Face (Tommy Lee Jones) ve Riddler (Jim Carrey)- gazabından kurtarmak için mücadele eder. Yardımcısı Robin (Chris O'Donnell) ilk kez bu filmde sahneye çıkmıştı.

Batman and Robin (1997)

Yön: Joel Schumacher
Bruce Wayne/Batman: George Clooney
Schumacher'in çektiği son Batman filminde kahramanımız bu kez George Clooney'nin bedeninde karşımıza çıkar. Yanında yine Chris O 'Donnell'ın canlandırdığı Robin vardır, karşılarındaysa Gotham şehrini tehdit eden yeni düşmanları Mr. Freeze (Arnold Schwarzenegger) ve bir öpücüğüyle öldüren Poison Ivy (Uma Thurman). Büyük bütçesi ve ünlülerle dolu kadrosuna rağmen, çizgi romanı hafife alan tavrı, zayıf hikayesi ve Batman hayranlarını hayal kırıklığına uğratan birtakım tasarım hataları nedeniyle çok kötü eleştiriler alan film, gelmiş geçmiş en kötü çizgi roman uyarlamalarından biri olarak tarihe geçti ve Burton/Schumacher ikilisinin çektiği Batman serisinin sonunu getiren film oldu.

Sessizliğin ustası

Güney Koreli KIM KI-DUK, bu ay içerisinde iki filmiyle birden sinemalarımıza konuk oluyor: Mayıs ayı sonunda gösterime giren "BOŞ EV" (Bin-jip) ve bu ayın dikkat çeken filmleri arasında yer alan "FEDAKÂR KIZ" (Samaria)... Söz konusu iki filmin Berlin ve Venedik Film Festivallerinden En İyi Yönetmen ödülüyle döndüğünü de belirtelim.

ENGİN ERTAN

Kim Ki-duk mütevazı bütçelerle çalışmayı tercih ediyor.

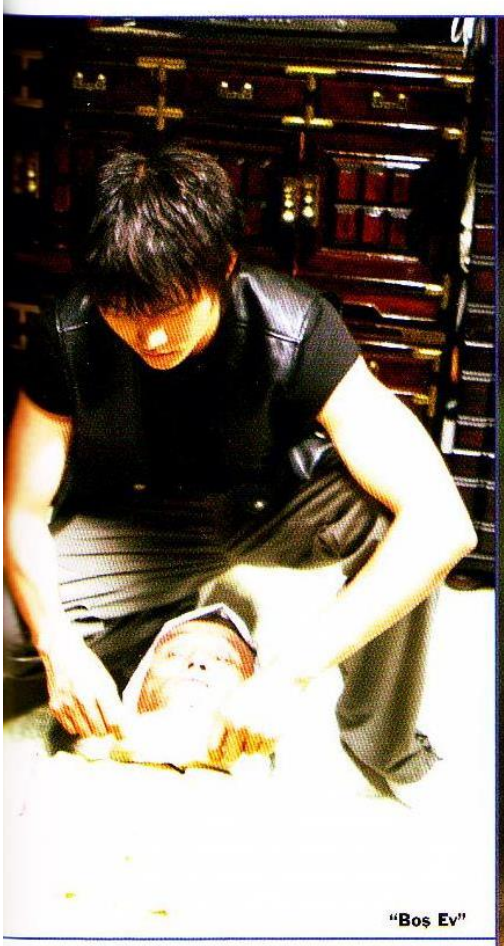

"Boş Ev"

"Fedakar Kız"

Bu yılın sinema alanındaki gözde ülkesi Güney Kore, ona şüphe yok. "İhtiyar Delikanlı" başta olmak üzere vizyonda izlediğimiz kimi filmler de, geride bıraktığımız Uluslararası İstanbul Film Festivali'ndeki bu ülkenin sinemasına ayrılmış özel bölüm de aynı şeye işaret ediyorlar. Elbette dünyanın geri kalanında da durum farklı değil. Markette en çok ilgi çeken ülkelerin başında gelmekte Güney Kore. Bu patlamanın fitilini ateşleyen yönetmenlerin başındaysa Kim Ki-duk'u sayabiliriz. Aslında kendisinin uluslararası arenaya ilk çıkışı beş yıl önce Venedik Film Festivali'nde olmuştu. "Seom" isimli filmi grafik şiddet sahneleriyle adından çokça bahsettirmiş, gösterimi sırasında fenalaşan seyircilerle de ufak bir skandala imza atmıştı. Geçtiğimiz yıl önce Berlin'de, daha sonraysa Venedik Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü kazanmasıysa, Kim Ki-duk'u Güney Kore sinemasının en gözde isimleri arasına sokuverdi. Kendisine söz konusu ödülleri kazandıran "Fedakâr Kız" (Samaria) ve "Boş Ev" (Bin-jip), İstanbul Film Festivali'ndeki gösterimlerinin ardından şimdi de ülkemizde vizyona giriyorlar.

Biraz yönetmenin geçmişinden bahsetmek gerekirse, Kim Ki-duk 1960 yılında dünyaya gelmiş. Çeşitli röportajlarında da belirttiği üzere orta halli bir ailenin çocuğuymuş ve yetişme sürecinde zaman zaman yokuluğun ne demek olduğunu deneyimlemiş. Filmlerini kısa sürede, pratik şekilde ve mütevazı bütçelerle kotarmasının ardındaki sırrı da çocukluğundan beri takip ettiği, babasının tutumlu olması yönünde verdiği öğütler üzerinden açıklıyor zaten. 1990 yılında güzel sanatlar konusunda eğitim almak üzere Paris'e gitmiş. İki yıl süren Fransa deneyimi süresince yaptığı resimleri satarak hayatını kazanmış. Kendisi bu yıllarda adeta yersiz yurtsuz bir serseri gibi yaşadığını ifade ediyor ve büyük bölümü Fransa'da geçen bu Avrupa deneyimini yönetmen olmasındaki en büyük etki olarak görüyor. Bu deneyim sayesinde Güney Kore'deki pek çok alışkanlıktan ve gelenekten ki bunlarla hayatın ve gücün para ile materyalizme bağlı olmasını kast ediyor, uzaklaştığını belirten yönetmen, böylece kendi isteğinin önemini keşfetme imkânı bulmuş. Bu dönemde yaptığı resimleriyse hâlâ filmleri için bir görsel malzeme olarak göstermekte.

1993 yılında Güney Kore'ye dönen Kim Ki-duk çeşitli senaryolar yazmaya başlamış. Yazdığı senaryolarla çeşitli ödüller kazandıktan sonra, 1996 yılında ilk uzun metraj filmi "Ago"yu yönetmiş. "Seom" öncesinde yönettiği filmler Güney Kore dışında pek bilinmeseler bile, Kim Ki-duk'un ilk filmlerinden bu yana ülkesinde epey tartışma yarattığını duymuş olmanız mümkün. Bunun en büyük sebebiyse klasik Güney Kore sinemasından ayrı düşen

"Boş Ev"de diyalogların sayısı çok az.

"Artık eski öfkem kayboldu ve şu an daha ziyade insanları ve toplumu anlamaya çalışıyorum. Bu ruh halinin daha ne kadar devam edeceğini bilmiyorum ama öyle sanıyorum ki bir süre daha iç huzura yoğunlaşan filmler çekmeye devam edeceğim."

tarzı. Başka bir deyişle, şu gün Güney Kore Yeni Dalgası olarak tanımlanan akımın ilk tohumlarını atan kişilerden birisi olduğunu söylemek pek de yanlış değil. Kim Ki-duk'un ilk dönem filmlerinin yarattıkları tartışmanın merkez noktasındaysa içerdikleri yoğun şiddet yer almakta. Yönetmen bu nedenle çeşitli çevrelerden, özellikle de feministlerden olumsuz tepkiler almış. Kendisiyse bu tepkilerin filmlerinin yanlış anlaşılmasından kaynaklı olduğunu ileri sürüyor ve şöyle savunmaya geçiyor: "Feministlerden negatif tepkiler aldığımı düşünmüyorum. Bence esas sorun, filmlerimin geleneksel Kore sinemasının değer yargılarıyla değerlendirilmesi ve bu filmlere yeterince iyi anlaşılmaları için gerekli zamanın verilmemiş olması. Kore'de gerçek anlamıyla feminizmin varlığına da inanmıyorum ve bence esas karmaşık olan benim farklı tarzdaki filmlerimi yargılayış şekilleri. Yine de filmlerimin bu şekilde tartışılıyor olması önemli. Kore toplumunda kadınlar çok büyük acılar çektiler ve benim filmlerim de bu konuya değiniyorlar. Bu kitlelerin filmlerime karşı saldırgan ve önyargılı yaklaşmamalarını ve bir gün gerçek anlamlarını görebilmelerini diliyorum".

"Fedakar Kız" seyirciyi aktif biçimde düşündüren bir film.

Grafik şiddet ve seks sahneleri bir yana, Kim Ki-duk'un filmlerinde belirleyici olan bir diğer etken de diyalogların son derece az olması. Yönetmen derdini daha ziyade resimler üzerinden anlattığı ve ekseriyetle minimal bir tarzın öne çıktığı filmlere imza atmakta. Çoğumuz bu tarzı ilk olarak 2000 yapımı "Seom"da görme şansı bulmuştuk. Üzeri küçük balıkçı kulübeleriyle dolu bir gölde geçen bu film, Kim Ki-duk'un suçluluk duygusu ve kötülükle içsel bir mücadele veren karakterlere yoğunlaştığı sinemasının tipik bir örneğiydi. Yönetmenin mekânı kullanmaktaki başarısı ve yakaladığı resimsel anlatım da gözden kaçacak gibi değildi. "Seom"dan sonra uluslararası areneda dikkat çeken ikinci Kim Ki-duk filmiyse 2001 yapımı "Nabbeun namja" oldu. Bu filmse daha ziyade şehirde geçiyor ve yönetmen resimsel genel planlardan ziyade, karakterlere yoğunlaşan detay planlara ağırlık veriyordu. Adını geniş kitlelere duyurmasını sağlayan "İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış... ve İlkbahar" (Bom yeoreum gaeul gyeoul geurigo bom) ise (Aynı zamanda ülkemizde de gösterilen ilk Kim Ki-duk filmi. Geçtiğimiz yıl İstanbul Film Festivali'nin programında yer almış, daha sonra da Digiturk ekranlarına gelmişti) yönetmenin sinemasındaki bir değişime işaret etmekteydi. Bu filmle beraber daha sakin bir sinema diline ve iç huzura yoğun-

laştığını kendisi de kabul etmekte; "İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış... ve İlkbahar'dan bu yana değiştim. Artık eski öfkem kayboldu ve şu an daha ziyade insanları ve toplumu anlamaya çalışıyorum. Bu ruh halinin daha ne kadar devam edeceğini bilmiyorum ama öyle sanıyorum ki bir süre daha iç huzura yoğunlaşan filmler çekmeye devam edeceğim. Anlamak ve yanlış anlaşılmak arasındaki duygular üzerine bir süre daha kafa yoracağa benziyorum".

Kim Ki-duk'un filmografisinde "İlkbahar, Yaz, ..."ı geride bıraktığımızda, ülkemizde de bu ay gösterime girecek olan "Fedakâr Kız"a geliyoruz. Filmin merkez noktasında üç karakter yer alıyor ve yapısı da üç bölüme ayrılmış durumda. Önce iki yeniyetme kızla tanışıyoruz, Yeo-jin (Ji-min Kwak) ve Jae-yeong (Min-jeong Seo). İki kız da Seul'den kaçmak niyetindeler ve bu hayallerini gerçekleştirmek için paraya ihtiyaçları olduğunun bilincindeler. Buldukları yol ise fahişelik yapmak. Yeo-jin kendini biraz daha dışarıda tutarak bağlantıları ayarlıyor. Jae-yeong ise arkadaşının ayarladığı erkeklerle beraber olarak para kazanıyor. Jae-yeong kendisine Hint mitolojisinden bir fahişeyi, Vasumitra'yı örnek alırken (filmin ilk bölümü de "Vasumitra" adını taşımakta), Yeo-jin suçluluk duygusu içerisinde kıvranıyor. Bir bakıma arkadaşının pezevenkliğini yaparken ciddi bir ikilem yaşıyor. Jae-yeong'un polisten kaçarken kendini otel odasının penceresinden atması ve ölmesi, filmin ikinci bölümüne geçişi sağlıyor. "Samaria" (film de adını buradan almakta) isimli bu bölümde Yeo-jin arkadaşının rolünü üstleniyor ve bir bakıma arınmanın peşinden koşuyor. Jae-yeong'un beraber olduğu erkeklerle tek tek buluşuyor ve onlarla beraber olduktan sonra paralarını iade ediyor. Filmin üçüncü bölümü "Sonata" ise Yeo-jin'in polis babasının kızının yaptıklarının ayırdına varmasını ve bununla nasıl baş ettiğini konu alıyor.

"Fedakâr Kız", filmleri çoğunlukla Doğu Felsefesi üzerinden yorumlanan Kim Ki-duk'un Batı'ya en yakın duran filmi , hatta açıkça Katolik inancındaki kimi mitlerden beslendiğini söylemek mümkün. Bu noktada Kim Ki-duk'un da Katolik bir aileden geldiğini belirtmekte belki fayda var. Yönetmen acı çekme ve kendini feda etmek üzerinden arınma duygusunu anlattığı filminde, toplumun yerleşik ahlak anlayışına da ters düşüyor. Kendisi bunun bir saldırı olmadığını, sadece kendi değer yargıları ve kendi gerçekliğinden yola çıkarak bir hikâye anlattığını vurguluyor. Ancak bu, "Fedakâr Kız"ın gösterildiği hemen her yerde tartışma yarattığı gerçeğini, hatta Kim Ki-duk geçen yılki Berlin Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü almak için sahneye çıkarken alkışlayanlar kadar tepki gösterenlerin de olduğu gerçeğini bize unutturmuyor. Son noktada film için bütün bir başarı diyemeyiz. Kim Ki-duk'un genel planlar üzerine kurulu resimsel sinemasının, en azından bizim için daha cazip olduğunu da belirtmeliyiz. Ancak "Fedakâr Kız" politik doğruculuktan ve yerleşik ahlak anlayışından uzak duran tavrı ve seyirciyi üzerine düşünmeye çağırdığı temalarıyla kesinlikle izlenmeyi hak eden bir film.

"Boş Ev" bir aşk filmi olarak da seyircileri derinden yakalamasını başarıyor.

Yönetmenin filmografisinde "Fedakâr Kız"ın takipçisiyse, ülkemizde geçen ay sonunda "Boş Ev" adıyla gösterime giren "Binjip". Kim Ki-duk geçtiğimiz yıl bu filmle de Venedik Film Festivali'nden En İyi Yönetmen ödülüyle döndüğünü ve aynı yönetmenin, aynı yıl içerisinde bu derece önemli iki festivalde birden ödül kazanmasının pek rastlanmayan bir durum olduğunu bir kez daha hatırlatalım. "Boş Ev" hem stil, hem de içerik açısından "Fedakâr Kız"dan farklı bir noktada seyrediyor. Yine az diyaloğun ve sözler yerine resimlerin ve beden dilinin olduğu bir Kim Ki-duk evrenindeyiz. Bulduğu boş evlere giren ve orada kaldığı süre boyunca evin çeşitli eksiklerini tamamlayan veya bozuk eşyaları tamir eden genç bir erkek ve girdiği bir evde karşılaştığı ev kadını arasındaki aşk ilişkisini konu alıyor film. Bir yandan Ki-duk'un Güney Kore'deki farklı yaşam tarzlarını göstermesi açısından gerçekçi, hatta belgesele yaklaşan bir dokuya sahip film. Diğer yandan karakterlerin konuşmadıkları plan sekansları ve yakalanan üst düzeydeki görselliğiyle, bu gerçekçi ev hali giderek süblime bir boyut kazanıyor. Başka bir deyişle Ki-duk belgeselle gerçeküstücülük arasında kendine has bir doku yakalıyor. Öyle ki, filmin geride tatlı bir rüya etkisi bırakması bile mümkün. Diğer yandan girdikleri evlerdeki eşyaları konuklukları süresince sahiplenen karakterleriyle politik bir altmetne de kapı açıyor. Burada, bir bakıma kontrollü de olsa, yıkımdan uzak duran ama paylaşmayı öneren bir anarşi sezmek mümkün. Ufak bir not, filmin ses bandına birden fazla sahnede eşlik eden Natacha Atlas'ın "Gafsa" isimli şarkısı "Boş Ev"in yakaladığı kendine has atmosferde önemli bir role sahip. Sonuçta "Boş Ev"in bu yılın en iyilerinden birisi olduğunu söyleyebilir ve kaçırmamanızı öğütleriz. Kim Ki-duk'un geçtiğimiz ay Cannes Film Festivali'nde Belirli Bir Bakış bölümünde gösterilen yeni filmi "Hwal" ise ona önümüzdeki yıl boyunca yeni ödüller kazandırabilir. ■

Üçün ikisi geldi

"XXX2: THE NEXT LEVEL", daha fazla patlama, hareket, yenilik, yaratıcılık ve hız içeren farklı bir XXX macerası. Lee Tamahori'nin yönetiminde, Ice Cube'ün varlığıyla renkli ve eğlenceli bir aksiyona hazırlanın. DERLEYEN: EBRU ÇELİKTUĞ

2002 yapımı "XXX"in (Triple X) devamı olarak çekilen "XXX2: The Next Level" bu ay içinde macera seven sinema izleyicileriyle buluşacak, şu farkla ki; zorla ajan olan Xander'ı canlandıran Vin Diesel'in yerini ünlü hip hop müzisyeni ve sinema oyuncusu Ice Cube alacak. Karizmatik ajan Augustus Gibbons rolünde yine Samuel L.Jackson'ı izleme şansını bulacağız. "Aldatan Yürek" gibi sert bir filmle yönetmenliğe geçiş yapan Asia Argento da herhalde bu tip aksiyonlardan kendini uzak tutuyor olsa gerek; Rus gizli ajanı Yelena'nın da zaten yeni macerada yer alması biraz zorlama olurdu. Çünkü, ilk filme nazaran, maceranın çapı küçülmüş gibi gözükse de (tüm dünyayı ortadan kaldıracak çılgın anarşist grup, bir tür sinir gazı üretmişti ve olayın neredeyse tamamı Prag'da geçiyordu) aslında daha konsantre bir aksiyona dönüştüğü söylenebilir. "Kötü adamlar"ın bu kez hedefi ABD başkanıdır ve Amerikan tarihinin ilk darbesini engellemek görevi XXX ajanlarına düşmüştür.

Sadece birkaç yüksek rütbeli hükümet görevlisinin varlığından haberdar olduğu özel XXX merkezinin yeri ve yaptıkları belirsizdir. (Aslında, XXX ilk filmde Xander'ın ensesinde gördüğümüz dövmesi ve lakabıydı, ikinci filmde başlı başına NSA-Ulusal Güvenlik Teşkilatı'nın birimi halini almış).

ABD'nin her türlü düşmana karşı savunmada ulaşacağı en son teknoloji XXX departmanında üretilmektedir. Gezegenin her yeriyle anında iletişim kurabilme ve çıkan problemleri analiz edebilme yeteneğine sahip, üstün teknoloji merkezi konumundadır. Yedi gün/24 saat boyunca durmadan çalışan departmanın eşsiz bir başarı grafiği ve ileri operasyon yeteneği, global iletişim ağına bağlı yeraltındaki ana merkezden kontrol edilmektedir. NSA, ABD hükümetinin önde gelen araştırma ve geliştirme programlarını yönetir, bunların içerisinde XXX en başarılısıdır ve NSA ajanları dünyanın en iyi eğitilmiş ajanlarıdır. Ama karargaha yapılan bir saldırıdan zor kurtulan ajan Gibbons, saldırganların hükümе-

Üstün yetenekli asi ajan Darius'u Ice Cube canlandırıyor.

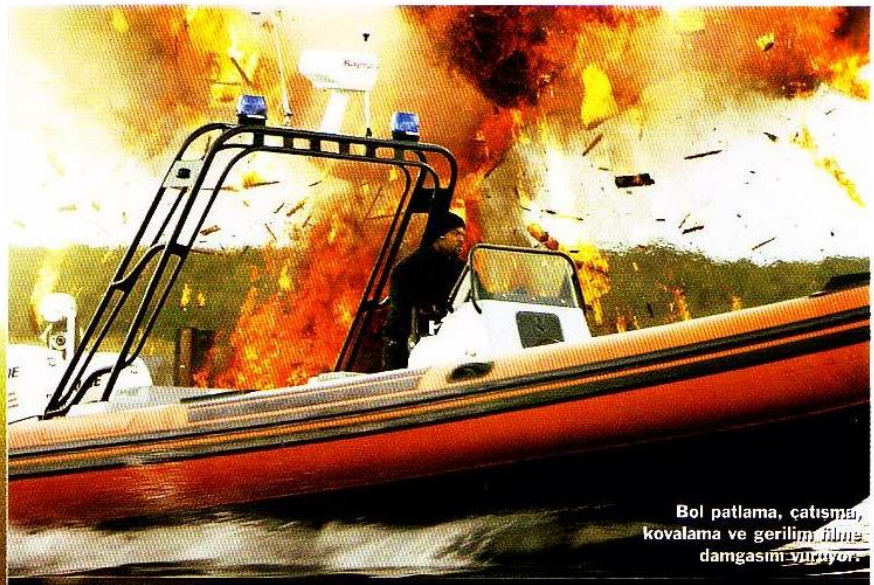

Bol patlama, çatışma, kovalama ve gerilim filme damgasını vuruyor.

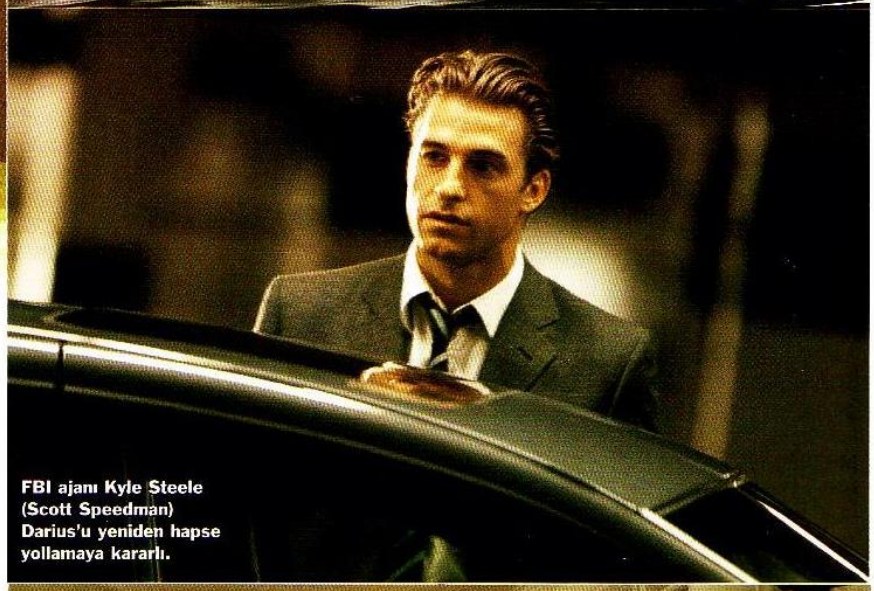

FBI ajanı Kyle Steele (Scott Speedman) Darius'u yeniden hapse yollamaya kararlı.

Aksiyonun çokluğu başta Kongre Sarayı olmak üzere resmi makamların platoda kurulmasına neden olmuş

tin içinde güçlenmiş ve kök salmış radikal bir grupla bağlantıları olduğunu düşünmektedir. Şüpheleri, sık sık başkanla (Peter Strauss) polemiğe giren savunma bakanı George Deckert (Willem Dafoe) üzerinde yoğunlaşmaktadır. Olayları çözmek için güvenebileceği tek kişi, ajan Darius Stone (Ice Cube) üst düzey bir subayı dövdüğü için hapistedir. Sağlam bir askeri eğitime sahip, yetenekli ve sokak kültürüne de yabancı olmayan ajan Darius, Gibbons için biçilmiş kaftandır. Bu durumda tahmin edileceği gibi, Gibbons önce Darius'un hapisten kaçmasına yardımcı olur ve XXX departmanına katılmasına ikna eder. Ama Darius'un peşine, O'nu tehlikeli bir suçlu olarak gören hırslı ve inatçı FBI ajanı Kyle Steele'in (Scott Speedman) takılmasına engel olamayacaktır. Darius ise en büyük yardımı lüks araba galerisine sahip eski sevgilisi Lola (Nona M.Gaye) ve sokaklardan tanıdığı çalıntı araba parçalayıp satan Zeke'den (Xzibit) görecektir. Amerikan başkanının kaçırılmasıyla ortalık iyice karışacak ve zamana karşı yarış başlayacaktır.

İyi bir gişe getiren ilk filmin devamını çekerken, deniz aşırı bir ülke yerine mekan olarak kongre binasını seçen yapımcıları (aralarında ilk filmin yönetmeni Rob Cohen de var) tabii bazı prodüksiyon güçlükleri bekliyordu. 11 Eylül olaylarından sonra en sıkı güvenlik önlemlerinin alındığı hükümete ait binalarda çekim yapabilmek, yapım ekibini bayağı zorlayacaktı. Yapımcılardan Arne L. Schmidt, "Kamyonların aranması, malzemenin kontrolü ve kısıtlı bir alanda yerle-

şip çekim yapma şartları zorlayıcıydı. Uçak veya helikopter kullanımı zaten söz konusu bile değildi. Lojistik açıdan Washington D.C.'de çekim yapmak pek kolay olmayacaktı" diyor. Yönetmen Lee Tamahori de bu nedenle çekimlerin sadece bir kısmını gerçek mekanlarda yapmayı ve diğer resmi mekanları platoda kurarak çalışmayı tercih etmiş. Pahalı bir yöntem gibi gözükse de maliyetleri belli bir noktada tutmayı başarmışlar. Kongre binasının çizim ve fotoğrafları sayesinde, ana salonu, heykel odasını ve kubbeli odayı bire bir inşa etmekte zorlanmayan yapım ekibi, 140 metre eninde ve dokuz metre yüksekliğindeki setin, son derece otantik olduğunu ve bittiğinde "The West Wing" TV dizisinin yapımcılarının satın almak için görüşmeye geldiklerini söylüyorlar.

Yapım tasarımcısı Gavin Bocquet, henüz "Star Wars: Episode III - The Revenge of The Sith"i tamamladığından yeni bir aksiyon filmine hazırlıklıymış. Tamahori'nin son teknolojiye ve casusluğa dayandırarak hareketli bir film çekmek isteğiyle karşılaşınca ve Washington D.C.'deki gerçek mekanları kullanma konusunda güçlükler çıkınca tabii iş başa düşmüş; setler, maketler tasarlayıp yeşil perde yöntemi ve bilgisayar desteğine başvurmuş. Kongre binasının kubbesi dahil birçok bölümü yeniden tasarlanıp inşa edilmiş; aradaki farkların kongrede çalışanlar tarafından bile algılanamayacak kadar küçük olduğu söyleniyor.

Filmin sanat tasarımı bölümüne düşen bir diğer önemli görev de tam bir meydan okumadır: ABD ordusunun uzun zamandır üzerinde çalıştığı, en gelişmiş teknolojilerin kullanıldığı son derece gelişmiş bir silah olan "gizli harekat tankı"nı sıfırdan ve tamamen kendi hayal güçleriyle inşa etmek. Gerçek bir tankın 50 ton olduğunu ve bunun çekimlerde sorun yaratacağını bilen yapımcılar, eski bir kamyon kasisinin üzerine dizel kamyon motoru yerleştirip çevresine hafif kamuflaj panellerini monte ederler. Aracın paletleri başka bir tanktan alınıp yerleştirilir, zaten tek orijinal parça da paletlerdir. Tankın gerçek ağırlığında olmaması için çaba sarf edilmesinin nedenlerinden biri de İkinci Dünya Savaşı'nda kullanılmış ve şu anda California'da, Alameda rıhtımında sergilenmekte olan U.S.S. uçak gemisinin kargosuna konacak olmasıdır. Tarihi gemide çekim yapma şansını bulan yönetmen Lee Tamahori atmosferden çok etkilenir, çünkü savaş sırasında Pasifik Okyanusu'nda 71 adet kamikaze uçağı bu gemiden düşürülmüştür.

Aksiyon filmi deyince akla mutlaka arabalarla kovalama sahneleri ve hızlı araçlar gelir. İlk filmde Xander'ın kullandığı 1967 model GTO, aksesuarlarla zenginleştirildi. Sayısı da iç ve dıştaki çekimleri kolaylaştırmak için dör-

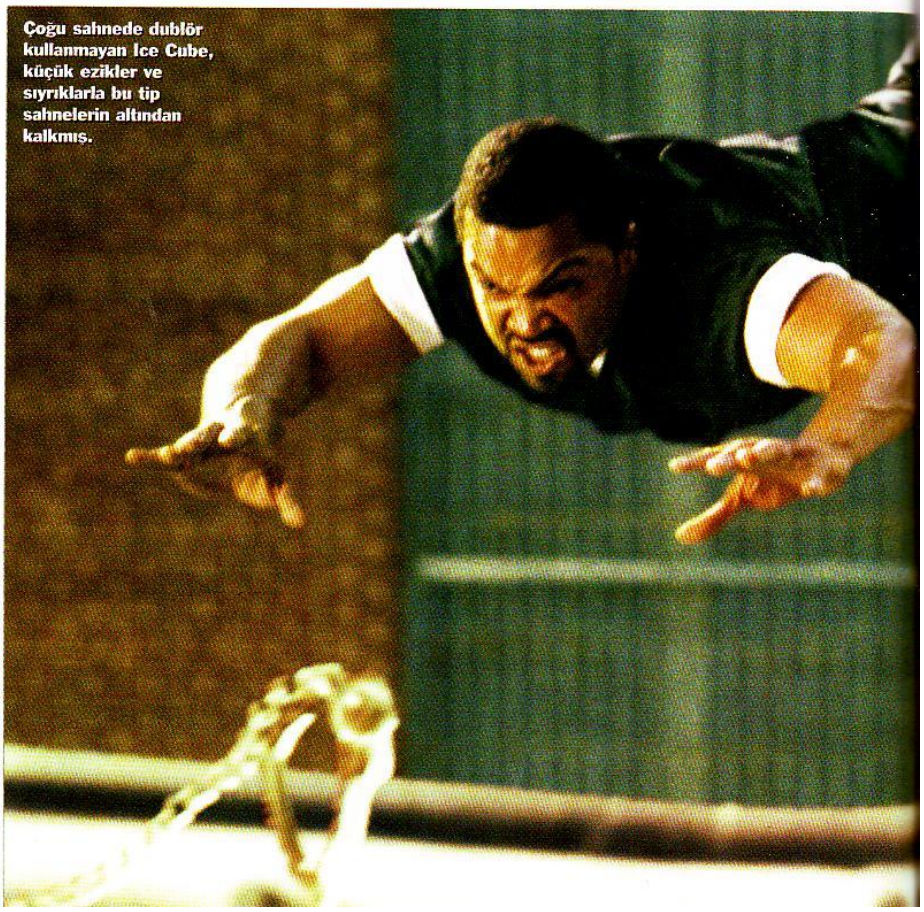

Çoğu sahnede dublör kullanmayan Ice Cube, küçük ezikler ve sıyrıklarla bu tip sahnelerin altından kalkmış.

de çıkarıldı. Ayrıca bukalemun boyası denen özel bir boya sayesinde izleyicinin bakış açısına ve güneşe göre araba dört-beş kez renk değiştirebiliyordu. Çekimlerde kullanılan en özel tasarım ise Ford Cobra Concept'di. 1960 yapımı orijinal Cobra Mustang'in tasarımcısı Carroll Shelby anısına Ford firması tarafından tasarlandı. 600 beygir gücündeki motora sahip arabadan sadece bir adet prototip üretilmişti. Darius'un araba parçalayıp satan arkadaşı Zeke'nin mekanı bir sürü silah ve cephanenin yanısıra çok sayıda lüks ve hızlı arabayı da barındırdığından, film seti, oyuncular için gerçek bir lunapark gibiydi; zira bir çok marka arabaya (Rolls Royce, Mustang, Ferrari vb.) rol gereği de olsa binmek ve hız yapmak başta Ice Cube olmak üzere herkes için eğlenceli bir fanteziye dönüştü.

Başkana ait özel bir hızlı tren tasarımı da yapım tasarımcısı Bocquet'nin görsel efekt süpervizörü Scott Farrar ile ortak fikir alışverişi sonrasında meydana getirildi. Vagon, motor ve iç dekorasyona sahip tren, Tamahori'nin bilgisayarı, yeşil perde yöntemini ve set tasarımını başarıyla koordine etmesiyle kovalama sahnelerinde kullanıldı.

Lee Tamahori, Yeni Zelanda doğumlu bir film yönetmeni. Annesi İngiliz, babası bir Maori. 1970'lerin sonunda ses teknisyeni olarak başladığı kariyeri, yönetmen yardımcılığıyla devam ediyor ve uluslararası ödüller kazanan televizyon dizileriyle ünleniyor. Hollywood'un dikkatini, Alan Duff'ın şehir hayatına yabancılaşmış Maori'leri anlattığı tartışmalı romanından uyarladığı "Bir Zamanlar Savaşçıydılar - Once Were Warriors" ile çekiyor. Bu sarsıcı filmin kariyerinin dönüm noktası olması bir tesadüf değil, çünkü taşıdığı Maori kanı ve öyküyü filme çekmenin taşıdığı önem, gerçekten de incelikli bir film ortaya çıkarmış. Bundan sonra Tamahori'nin Hollywood dönemi başlar ve "Los Angeles Sırları"nın habercisi sayılabilecek 1950'lerin "film-noir" tarzını anımsatan "Mulholland Falls"u çeker. Ardından Sir Anthony Hopkins ve Alec Baldwin'in oynadığı "Edge" gelir. 2000'lere geldiğimizde, favori oyuncusu Morgan Freeman'i başrolde izlediğimiz popüler gerilim filmleri "Kiss The Girls" ve "Along Came A Spider" ı yöneten Tamahori; son James Bond Filmi "Die Another Day"e de imzasını atar. Aksiyon ve gerilime olan yatkınlığı, "XXX2: The Next Level" yapımcılarının tercihinde büyük rol oynar.

Filmin müziklerini ünlü müzisyen Jerry Goldsmith'in yönetmen Tamahori'ye önerisi üzerine besteci Marco Beltrami hazırladı. Beltrami'nin daha önce müziğini hazırladığı filmler arasında; "I, Robot", "Scream", "Mimic", "Resident Evil", "Blade II", "I am Dina" ve "Terminator 3" yer alıyor.

İngiliz senarist Simon Kinberg'ün filme çekilen ilk senaryosu "XXX2: The Next Level"şans getirmiş olmalı ki daha sonra "X-Men 3" ve Angelina Jolie ile Brad Pitt'in başrolleri paylaştığı "Mr. And Mrs. Smith"in de senaryoları ona ait. Yapımcılar Kinberg'ün senaryosunu kabul etti ama belki üçüncü film için, Rich Wilkes'in öyküyü Asya'ya taşıdığı alternatif senaryoyu kullanacaklar. ▮

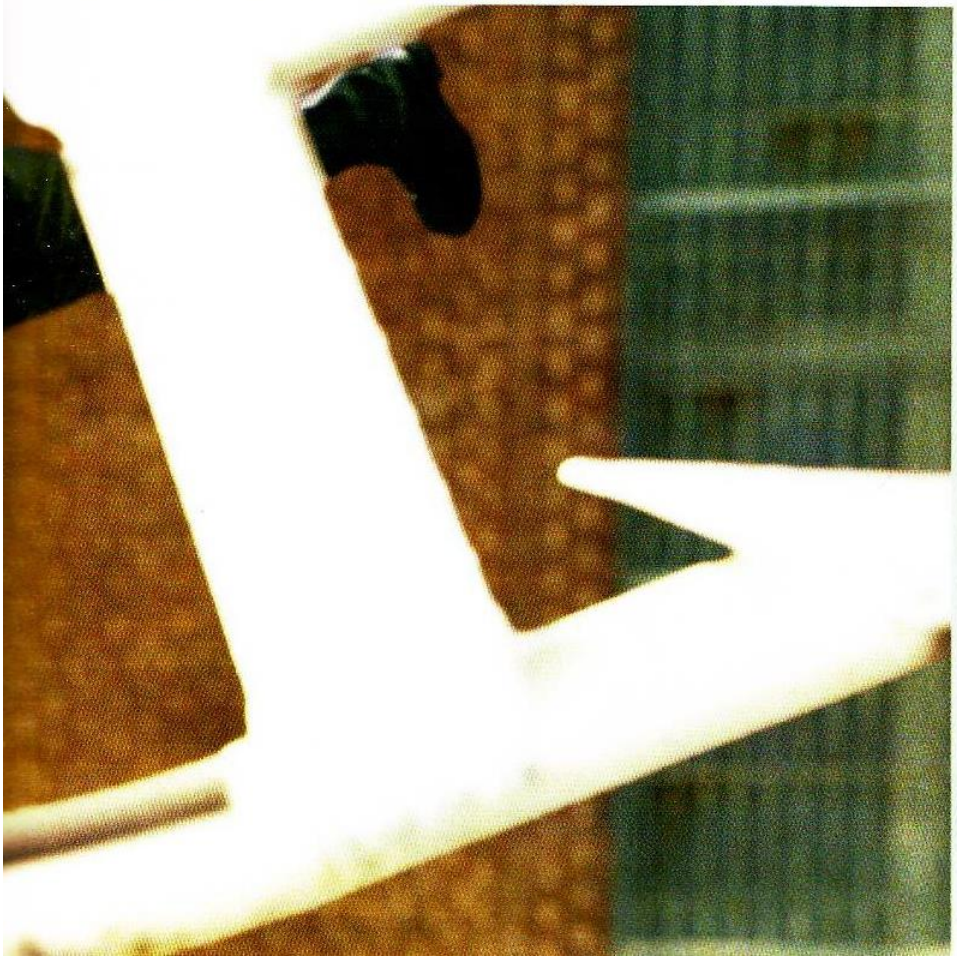

Ice Cube

Ünlü hip hop şarkıcısı ve MC Ice Cube, komedi ve aksiyon filmlerinin aranan oyuncusu durumuna geldi. Vin Diesel'den ajan XXX rolünü devraldı ve çoğu sahnede dublörsüz oynadı.

Gerçek adı O'Shea Jackson. 1969'da bir işçi ailesinin çocuğu olarak Los Angeles'ın varoslarında doğdu. Lisede bir sınıf arkadaşının iddialaşmasıyla ilk "rap"ini yazdı. Mahlasındaki "Ice", eski bir kadın satıcısı ve ucuz macera romanı yazarı Iceberg Slim'in adından geliyor, tıpkı diğer rap müzisyenleri Ice-T ve Just Ice gibi. İlk grubu, içinde Dr.Dre'nin de yer aldığı N.W.A. yani "Niggaz with Attitude" (Tavırlı zenciler). Dönem Reagan-Bush dönemi ve siyahlara gene ikinci sınıf insan muamelesi yapıldığından; aslında "nigger, negro" gibi sıfatları aşağılayıcı bulduklarından ironik olarak kendilerini böyle adlandırıyorlar. Sert ve prokovatif sözlere sahip "F... Tha Police" parçası yüzünden FBI, yapım şirketine uyarı mektubu gönderiyor. 1991'de amatör bir kameranın çektiği görüntüler Los Angeles'ta adeta sosyal bir deprem yaratıyor: dört polis memuru Rodney King adlı bir siyahı dövüyor ve 1992'de sonuçlanan mahkemede ceza almadan kurtuluyorlar. Tabii ortalık karışıyor ve günlerce süren yağmalama ve çatışmalar sonunda 50 civarında ölü, binlerce yaralı ve milyon dolarlık zarar gibi bir bilanço çıkıyor. Olayların günah keçisi; NWA'nın "F... Tha Police"i başta olmak üzere genel olarak hip hop grupları ve şarkı sözleri oluyor. Ice Cube hem şarkı sözü yazıp hem solist olduğundan gruptan daha fazla para talep edince anlaşmazlık çıkıyor ve bir diğer muhalif ve sert gruba, Public Enemy'ye geçiyor. 1991'den başlayarak da sinema filmlerinde görünmeye başlıyor; ilk filmi, adını kendisine ait bir parçadan alan "Boyz N The Hood". Sadece oynamakla kalmayıp yapımcı, yönetmen ve senarist olarak da film dünyasının içinde olan Ice Cube, "Anaconda", "Three Kings" gibi filmlerle oyunculuğunu ispatlarken ; "The Players Club"ı yazıp yönetir, ayrıca video klipler de çeker. "XXX: State of The Union" dan sonra film tekliflerinin daha da arttığını belirten sanatçı, gene de ilk sıraya, kendini en fazla özgür hissettiği ve gerçek bir terapi gibi gördüğü müziği koyuyor.

gündem

"Blueberry"

Western'i soydum, başucuma koydum!

Ülkemizde özellikle "Dobermann" ile tanınan Fransız yönetmen Jan Kounen, bu sefer ilginç ve kelimenin tam anlamıyla garip bir western ile karşımızda. Jean Giraud'nun ünlü çizgi roman serisinden uyarlanan "BLUEBERRY" büyük bütçesi, oyuncu kadrosu, özel efektleri ve özgün yapısıyla ayın ilgiye layık filmlerinden. ENGİN ERTAN

Western türünü yeniden canlandırmaya yönelik çabalar sadece Amerika'dan gelecek değil ya... En son Kevin Costner'ın yönettiği "Uzak Ülke" (Open Range) klasik western türüne bir saygı duruşu olarak dikkat çekerken, ülkemizde bu ay gösterime girecek bir Fransız filmi (Meksika ve ABD de ortak yapımcı ülkeler) sadece son yıllarda çekilen westernler arasında değil, türün tüm bir tarihi içerisinde özel bir yere sahip olacak gibi gözüküyor. Hollanda doğumlu Fransız yönetmen Jan Kounen'in imzasını taşıyan "Blueberry"den bahsediyoruz. Ülkemizde de yayımlanmış, Jean Giraud'nun (takma adı Moebius ile tanıyanlar da olabilir) aynı adlı çizgi roman serisinden uyarlama "Blueberry" gerek 37 milyon avroluk bütçesi, gerekse ünlü isimlerin yer aldığı kalabalık oyuncu kadrosuyla proje aşamasındayken epey dikkat çekmişti. Ancak gösterime girdiğinde aynı etkiyi devam ettiremedi. Yaklaşık 700 bin seyirciyi salonlara çektiği Fransa dışında vizyona girdiği diğer ülkelerde gişede pek başarılı olamadığı gibi, ABD'de ticari gösterim şansı elde edemedi ve doğrudan video piyasasında yer aldı. Filmle ilgili eleştirilerin de pek olumlu oldukları söylenemez. "Blueberry" hayranları da sonuçtan pek memnun değiller ancak sinema uyarlamalarında tutkulu fanatikleri tatmin etmenin son derece zor olduğunu hepimiz biliyoruz.

Başrolde Vincent Cassel var.

Filme bakınca Jan Kounen'in çizgi roman serisinin hayranlarını tatmin etmekle pek ilgilenmediği açıkça ortaya çıkıyor. Açılış jeneriğinde de buyurduğu üzere yönetmen, ünlü çizer Giraud'nun elinden çıkma seriden sadece serbest bir uyarlama yapmak için faydalanmış. Başka bir deyişle, olay örgüsünden ziyade atmosfer üzerine kurulu, yenilikçi bir western çekmek için "Blueberry"nin sunduğu malzemeden yararlanmış. Film olay örgüsünden ve türden alışık olduğumuz aksiyondan ziyade başkarakterinin ruh haliyle ilgilense bile, elbette anlattığı bir hikâye ve Blueberry'nin evveliyatıyla ilgili, üzerine kurulu olduğu bir mit var. Yeniyetme çağındaki Fransız asıllı Mike Blueberry (Hugh O'Conor), Louisiana'dan amcasının yanına, Arizona'daki bir sınır kasabasına gelir. Burada beraber olduğu bir fahişenin belalısı Wally Blount (Michael Madsen) ile bir tartışma yaşar. Tartışma Blueberry'nin aşık olduğu kadının ölümü ve genç adamın çöle doğru kaçmasıyla sonuçlanır. Çölde bölgenin yerlileri tarafından bulunan ve iyileştirilen Blueberry, kızılderililer arasında geçirdiği zaman boyunca kendisini de geliştirir. Zamansal bir atlama sonrasında genç adam karşımıza Teğmen Blueberry (Vincent Cassel) olarak tekrar çıkar. Yıllar önce geldiği kasabanın güvenliğinden sorumlu olan, ayrıca beyazlar ve kızılderililer arasında elçilik görevini üstlenen Blueberry, gün gelir en büyük kâbusunu tekrar karşısında bulur. Gizli bir altın madenini arayan Wally Bount tekrar kasabaya gelmiştir. Yardımcısıysa Prosit (Eddie Izzard) isimli bir Almandır.

Yönetmen Jan Kounen aslında çoğunuza ta-

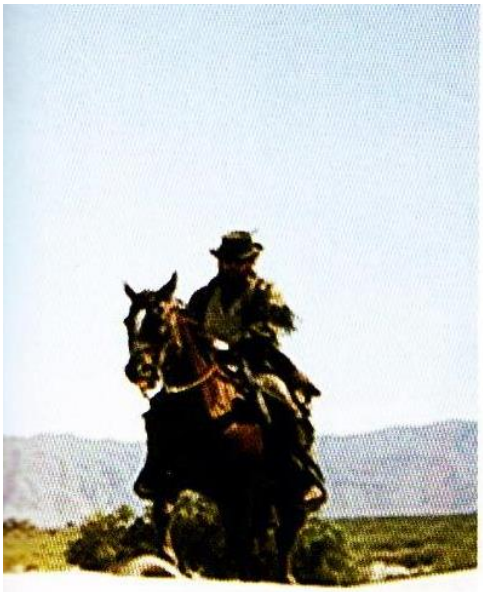

nıdık gelebilecek bir isim. Özellikle ülkemizde de gösterime girmiş ve epey hayran kazanmış "Dobermann" nedeniyle. Kendisinin reklam filmleri ve video klip yönetmenliğinde (Erasure'ın "Lay All Your Love On Me" veya "Always" gibi videoları onun elinden çıkma) deneyimi var. "Gisele Kerozene" (1989), "Vibroboy" (1994) veya "Le Dernier chaperon rouge" (1996) gibi müthiş kısa filmlerininse ona kazandırdığı haklı bir ün söz konusu. Çılgıncasına hareketli bir kamera ve hızlı bir kurgudan yana tercih kullanmasıyla tanınan Kounen'in klasik bir western çekmesini beklemek yanlış olacağı gibi, bu tarz yönetmenin çizgi romana sadık kalmakla ilgili bir derdi olmadığı konusundaki tahminlerimizi de haklı çıkartıyor. Kendisi de "Blueberry"yi sinemaya uyarlama projesini şöyle anlatmış; "Çizgi romanın yapısını bozmayı hedeflemediğim gibi asla klasik bir western çekmeyi de düşünmedim, her ne kadar türün kurallarını ve seyirciyi sürükleyecek epik bir film yapmanın yolunu kavramak için 'Blueberry'ye hazırlık evresinde yaklaşık yetmiş-seksen tane western izlemiş olsam bile. 'Blueberry' çizgi romanlarını okuduktan sonra 'Bunu bozmayacağız ama etrafında dolaşıp üzerinde oynayarak yeni bir şey yaratacağız,' dedim. Bu nedenle filmi çekerken okuduğum 'Blueberry' çizgi romanlarını unutmaya çalıştım. Yaratıcı sürecin devreye girmesi için bu gerekliydi. Esasında sette zaman zaman 'Blueberry'yi uyarladığımın aklımdan çıktığı bile oluyordu. Filmde denediğimiz şey iki farklı dünyanın arasını bulmaktı, bildiğimiz Vahşi Batı ve başkarakterin hayatının bir bölümünü geçirdiği kızılderililerin dünyası. Bunu başarmak için Blueberry kişisel bir yolculuğa çıkıyor, başka bir deyişle kendisiyle yaşadığı ve onu her zaman zorlayan bir macera deneyimliyor. Tahminimce bu Moebius'un da yazabileceği bir Blueberry macerası. Ancak yaptığımız her şey Jean Giraud'nun onayıyla gerçekleşti. Karakterle ilgili bazı şeyleri değiştirmek için son derece özgürce davranmış olsam bile hep Jean'dan yaptığım katkıları kabul etmesini bekledim. Filmi çekmeye başlamadan önce senaryoyu okumasını talep ettim ve fikirlerini paylaşmak konusunda samimi olmasını rica ettim. Ufak bir anlaşmazlık bile olsa, Jean'ın ihanete uğramış gibi hissetmemesi için tüm karakterlerin isimlerini değiştirecektik".

"Blueberry" için klasik westerni bir yana bırakın, aslında bir anti-tür filmi bile diyebiliriz. Kounen westernin kimi klişelerini kullansa bile asla seyircinin zihnindeki yapıya yakın düşmüyor. Hatta filmin ikinci yarısında ciddi şekilde ağırlığı hissedilen CGI efektleri sayesinde "Blueberry" westernden başka bir alana doğru yol alıyor. Efektlere aldanıp fantastik demek doğru olmaz, zira bunlar Blueberry karakterinin ruh halini ve zihnini perdeye taşımak için kullanılmışlar. Anlayacağınız, Kounen'in filminde iyi ve kötü arasındaki düello gerçekte değil, Blueberry'nin zihninde geçiyor. Yönetmenin filminde Blueberry'nin kendi içinde çıktığı bir yolculuğu resmetmeyi hedeflediğini aktarmıştık. Dolayısıyla, türe bütünüyle ters düşseler bile, özel efekt destekli bu sahneler filme cuk oturuyorlar.

Elbette tüm bu sahneler ve "Blueberry"nin bütünündeki psychedelic hava farklı okumalara da kapı açıyor. Filmin uzun final bölümünü peliküle aktarılmış bir asit tribi gibi görüp geçebilirsiniz. Ancak tüm bu atmosfer filmi psikanaliz üzerinden yorumlamak için son derece zengin. En basitinden, ilk cinsel deneyimi Wally Bount tarafından bir bakıma bölünen ve beraber olduğu kadın elinden alınan Blueberry'nin ruh hali ödipal komplekse bağlanabilir. Filme bu açıdan yaklaşırsanız, Juliette Lewis'in canlandırdığı Maria karakterinin üstlendiği rol ve su altındaki son sahne de ayrıca anlamlı bir hâl alıyor. Wally'nin bir bakıma "baba" figürü olması bir yana, Blueberry'nin kendi içinde çıktığı yolculuğu ve mevcut iyi-kötü veya Wally-Blueberry çatışmasını bir ayna olarak görebilir, filmi Lacancı bir yaklaşımla da çözümleyebilirsiz. Elbette tüm bunlar, Kounen'in beyazların ve kızılderililerin dünyası arasındaki bir çatışmayı anlatma gayesinin üzerine eklenince film çok daha sağlam bir zemine oturuyor. Başka bir deyişle "Blueberry" klasik westernin ırkçı ve yabancı olanı ötekileştiren tavrının çok uzağına düşüyor. Unutmadan ekleyelim, filmin senaryosunda pek çok ismin yanında, özellikle Roman Polanski ile ortak çalışmalarından ("Tiksinti", "Cul-de-sac", "Kiracı", vd.) tanıdığımız Gérard Brach'ın da imzası var.

Bahsettiğimiz bu özellikleri "Blueberry"yi western hayranları için ne derece cazip kılar, bilemeyeceğiz. Belki de karşımızdaki türü sevenlerden çok sevmeyenlere hitap eden bir western. Yer yer ağırlaşan temposu ve dramatik yapısındaki belirsizlikse "Blueberry"yi zevki klasik sinemaya yakın duran seyirci için yorucu ve sıkıcı bir hâle sokabilir. Ancak son noktada Kounen'in filminin özgün ve ilgiye layık olduğunu söylememiz gerek. En azından Vincent Cassel'den Juliette Lewis'e, Ernest Borgnine'dan Michael Madsen'a, Tchéky Karyo'dan Eddie Izzard'a (hemen her filminde travesti bir karakter yer alan Kounen, bu sefer kadın kılığında yaptığı stand-up şovlarıyla tanınan Izzard'dan bir erkeği canlandırmasını talep etmiş) uzanan oyuncu kadrosu veya birinci sınıf görüntü yönetimi çalışması için. Belki de vizyona girdiğinde iki seksen yatan ancak ileride külte dönüşecek bir "büyük yapım"ı önceden keşfetmiş olursunuz, kim bilir? ■

Jan Kounen

Her anlamda stilize bir western.

dosya

Uzaylı istilası filmleri

Gözleriniz gökyüzünde olsun

Dünya dışından gelen zeki varlıkların gezegenimizin tamamını ya da bir bölümünü istila etme girişimini konu alan filmler, her ne kadar 50'li yılların Soğuk Savaş atmosferinde yeşermiş olsa da, bilimkurgunun bugün de popülerliğini sürdüren bir kulvarı. Bilgisayar ürünü görüntüler ve özel efekt teknolojisinin hızla gelişmeye devam ettiği, yeni binyılla birlikte kıyamet saplantısının doruğa ulaştığı ve ABD'nin dünyaya bir kez daha kuşku ve tedirginlikle baktığı bu dönemde, Hollywood'da uzaylı istilası filmleri daha da çok rağbet görmeye başlayabilir. KUTLUKHAN KUTLU

İnsanlığın "hakim tür" konumunun salanmasını ve dünyanın dünya dışı varlıklar tarafından istilasını konu eden öyküler, aslında zengin geleneğini büyük ölçüde belli bir döneme, belli bir ülkeye borçlu: 1950'lerin Amerika'sına. Bu kadar kalabalık, irili ufaklı bunca ürün vermiş bir alt türün bu denli dar bir zaman diliminden kaynağını aldığı düşüncesi belki biraz şaşırtıcı gelebilir. Ancak bu alt türe biraz dikkatli baktığınızda klasiklerinin neredeyse tamamının bu dönemde yapıldığını ve temalarının büyük ölçüde 50'ler ABD'sinin politik ve toplumsal dokusundan beslendiğini görebilirsiniz.

Bu durumda, gayet spesifik bir "konu" üzerine kurulu olan bu alt türün yazınsal köklerini araştırdığınızda karşınıza çıkan en heybetli yapıtın Amerikan eseri değil, İngiliz eseri olması hayli ilginç. Sözkonusu eser, elbette ki H.G. Wells'in "Dünyalar Savaşıyor" romanı. İngiliz yazarın 19. yüzyılın sonunda yazdığı kitap, yirminci yüzyılın hemen şafağında İngiltere'nin Marslılar (ya da eski popüler deyişi tercih ederseniz, Merihliler) tarafından istila edilişini anlatıyor. Bilimkurgunun Atlas Okyanusu'nun öbür tarafında, çok ürün veren, kalıplara sahip bir türe dönüşmesinden otuz yıl kadar önce yazılmış bu erken dönem klasik, aslında sırf zamanı ve mekanıyla bile uzaylı istilası türünün doğasına dair birtakım ipuçları veriyor ve bazı bağlantıları yapmamızı kolaylaştırıyor. Öncelikle bu öyküde de, tıpkı İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan ve Amerika'da geçen uzaylı istilası öykülerinde gördüğümüz üzere, istilaya açılan penceremiz dünyanın en önemli ekonomik ve askeri gücüne sahip ülke - 20. Yüzyılın başındaki İngiltere. Zaten Wells'in kitabını besleyen ana duygu da, bu gezegenin en büyük teknolojik ve askeri gücünün yabancı bir güç tarafından zahmetsizce mağlup edilişini - kağıttan ya da beyazperdeden - takip etmenin yarattığı o yarı uyuşturucu şok duygusu. Yani insanoğlunun yabancı varlıkların saldırısı karşısındaki çaresizliği, kendi medeniyetini ve gücünü birçok açıdan insanoğlunun zirvesi olarak konumlandıran ülkenin mağlubiyeti üzerinden anlatılırken bir bakıma manzara tersine çevrilmiş, avcı av konumuna getirilmiş oluyor. Tabii ki böyle bir senaryo - yani av olma durumu - kendini güç zincirinin en üst halkası olarak konumlayan toplum için gayet etkili, kavurucu bir korku (tıpkı İkinci Dünya Savaşı sonrası ABD'de olduğu gibi)...

Ama H.G. Wells'in romanının etkileyiciliği sadece bu korkuyu sağmaktan ileri gelmiyor. Hazır ters çevrilmişken, aslında bu manzaranın bir tür ayna olarak kullanılabileceğini de göstermesinden geliyor. Çünkü sonuçta "Dünyalar Savaşıyor"un Marslıları'nın yaptığı, aslında "güneşi batmayan imparatorluk"un çok uzun süre uyguladığı bir sistemi, sömürgeciliği ciddi bir şekilde andırıyor. Bu yüzden Wells'in bu klasik bilimkurgu romanı sık sık bir sömürgecilik eleştirisi olarak ele alınmıştır.

H.G. Wells'in romanı yarım asır kadar sonra filme çekildiğindeyse, farklı bir tarihi ve toplumsal dokuya aitti artık. İkinci Dünya Savaşı bitmiş, ardında bitkin bir Avrupa bırakmıştı, bir de elbette sosyalist Sovyetler Birliği ile kapitalist Amerika arasında da son derece gerilimli bir soğuk savaş. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından tam anlamıyla sürüyle ürün veren Amerikan bilimkurgu sineması, neredeyse tamamen bu Soğuk Savaş döneminin paranoyasıyla yoğurulmuş bir sinemaydı. Ve bu paranoya atmosferinin bağrında, dönemin iki süpergücünden biri olan ABD'de geçen filmde Marslıların saldırısı, beklenmedik olanın sarsıcılığından ziyade, zaten çok korkulan bir şeyin temsili haline geliyordu. Öykünün kökleri emperyalizmin eleştirisine uzanıyor olabilirdi, ama muhtemelen 50'lerde "Dünyalar Savaşıyor"un Amerikalıların kafalarında bulduğu karşılık, Büyük Britanya sömürgeciliğinden çok, Sovyetler Birliği ile yaşanan büyük gerilimle bağlantılıydı.

Atom bombasına ve nükleer güce, Sovyetler Birliği'ne ve Komünizm'e yönelik korku, 50'ler Amerikası bilimkurgusunun hatırı sayılır bir bölümünü etkilemişti. İlk ikisinin sinemadaki ürünü nükleer güç sonucu ortaya çıkan ⇨

"War of The Worlds" (2005)

"The Thing from Another World" (1951)

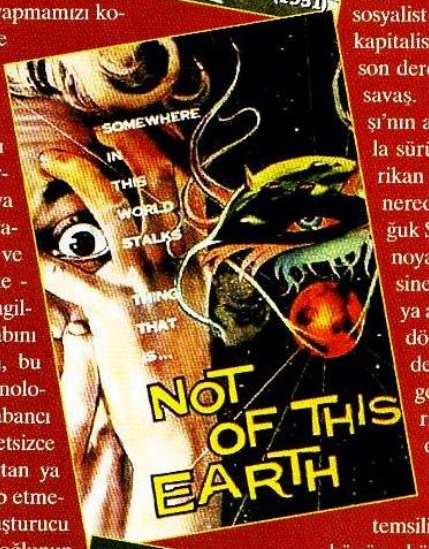

"It Came From Outer Space" (1953)

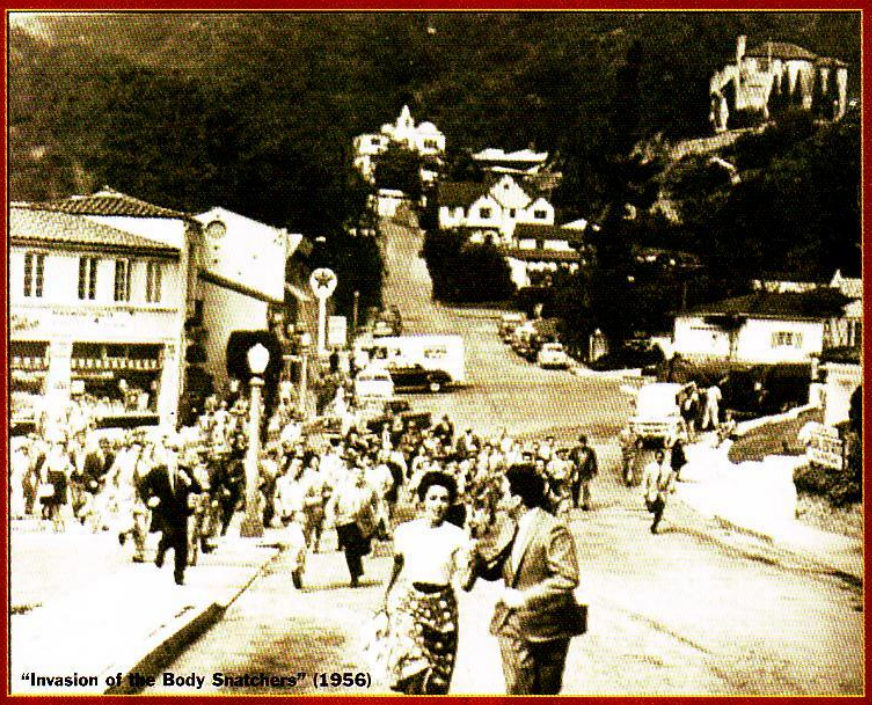
"Invasion of the Body Snatchers" (1956)

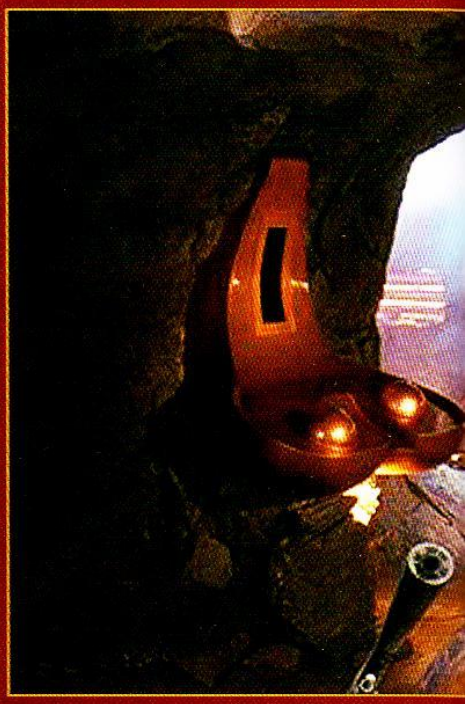

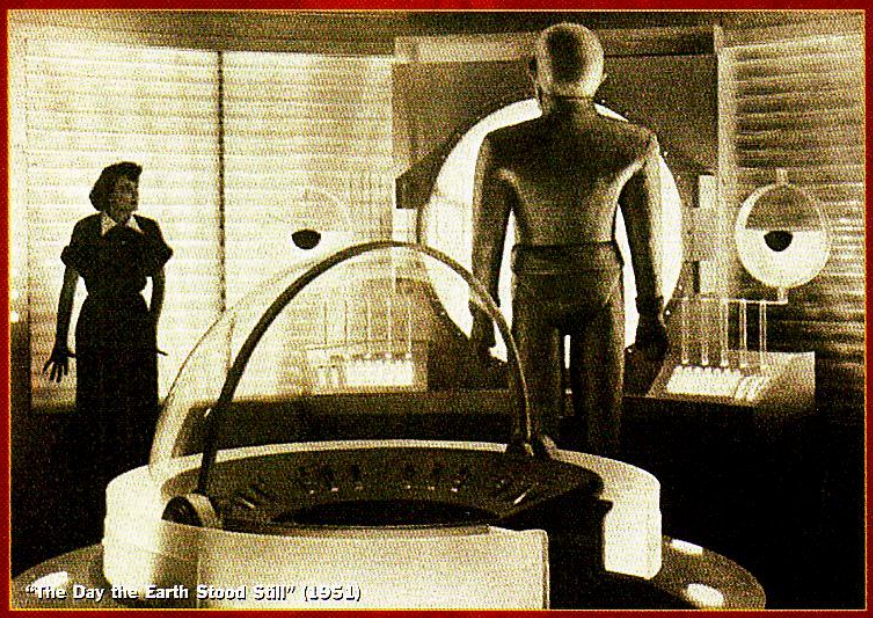
"The Day the Earth Stood Still" (1951)

"The Thing" (1982)

(ya da uyanan) ve etrafa dehşet saçan yaratıklar üzerine kuruluydu (mesela Them!)... Diğer ikisinin ürünü olan tür ise, uzaylıların dünyayı (aslında daha çok, Amerika'yı) istila ettiği filmlerden oluşuyordu. Bu ilişkinin en belirgin olduğu örnek ise muhtemelen "Invasion of the Body Snatchers" idi.

Don Siegel'in 1956 tarihli filmi, genellikle 50'ler Amerika'sındaki komünizm korkusunun sinemadaki en etkileyici temsili olarak kabul edilir. Küçük bir kasabada, komşuların, tanıdıkların teker teker soğuk birer yabancıya dönüşmesini, bedenlerinin başka iradelerin etkisine girmesini anlatan bu öykü, ABD vatandaşlarının "komünizm tarafından ele geçirilişi" endişesinin resmedilebileceği bir tuval sunuyor. Filmde uzaylılar insanları uykularında "ele geçirerek" kasabada kansız bir istila yönetiyor ve bu şekilde dirençle karşılaşmadan amaçlarına doğru ilerliyorlar (ele geçirilen insanın yerine, bir tohum zarfından doğan ve kurbana tıpatıp benzeyen kopyalar geçiyor). Burada "öteki"nin bir toplumdan ya da milletten çok bir sistem olduğu söylenebilir; zaten düşmanın "görünmezliği"nin vurgulanması, uzaylıların nihayetinde tıpatıp kasabalı kişilerin görünümünü alıyor olmaları da bu durumun altını çiziyor. Kopya insanlar (ya da "tohum zarfı insanları"), dönemin ABD'sinde komünist toplum konusunda yaygın olan imajın bir yansıması aslında: İşlevci, duygusuz ve soğuklar. Ancak bu insanların "yabancı bir fizyonomi" ile değil, farklı zihinlerle temsil ediliyor olması, asıl endişenin yabancı bir ideoloji tarafından "dönüştürülen" ABD vatandaşlarına yönelik olduğunu gösteriyor.

"Duygusuz ve soğuk", 50'ler Amerikan sinemasında komünizm korkusunun ürünü olan her düşmanı tanımlamak için başucu sıfatları (Örneğin Roger Corman'ın düşük bütçeli "Not of This Earth"ü de, neredeyse tamamen insan görünümlü uzaylısını sadece bu "soğukluk" hissiyle dünyalılardan ayırıyordu). Görünüş açısından ele alındığında, başta böcek gözlüler olmak üzere çeşit çeşit uzaylı var, ama tutuma geldiğimizde geçer akçe "duygusuz ve soğuk". Burada hemen, Türkçe'de "uzaylı" dediğimiz dünya dışı varlıkların bu alt türde hangi kelimeyle anıldığını söylemek lazım. Amerikan filmlerinde (ve genel olarak İngilizce'de) uzaylılara çoğunlukla "alien" deniyor. Bu kelimenin asıl anlamıysa "yabancı";

Bitmeyen paranoya

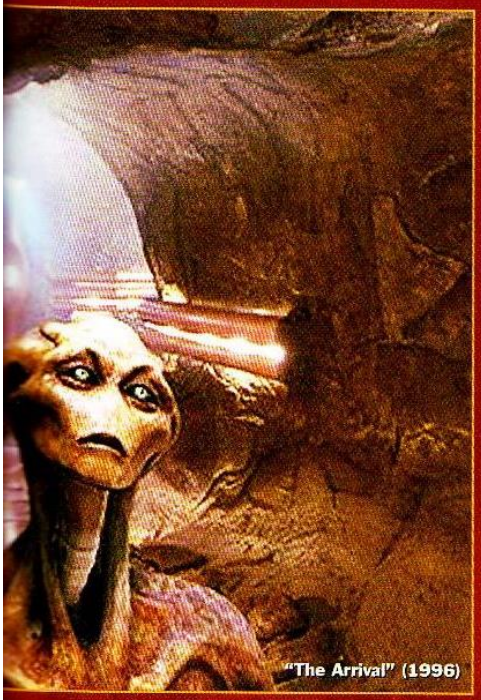
"The Arrival" (1996)

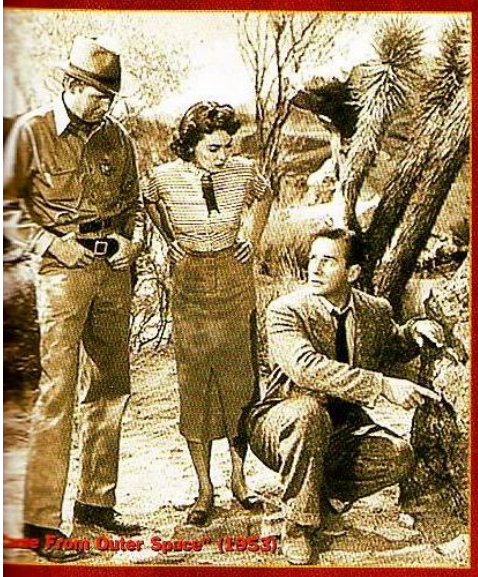
From Outer Space" (1953)

"İşaretler" (2002)

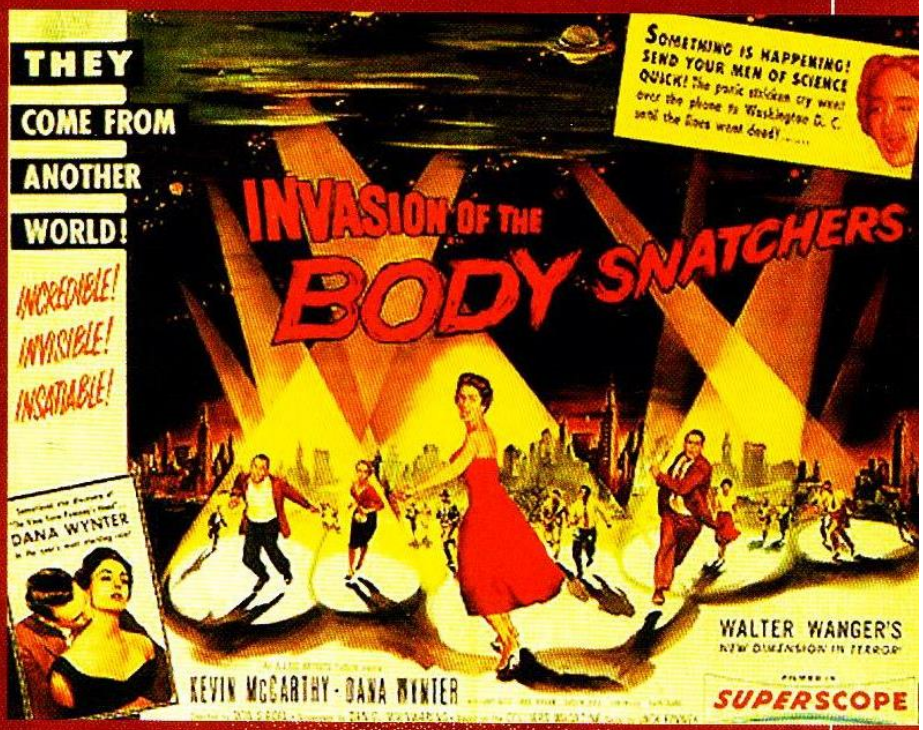

Don Siegel klasiği "Invasion of the Body Snatchers", en çok yeniden çevrilen ve en sık taklit edilen bilimkurgu filmlerinden biri. Ancak filmin senaryosu özgün öykü değil - Jack Finney'nin romanının bir uyarlaması. Kaldı ki Finney'nin romanının da devrinde tamamen benzersiz ya da yepyeni olduğu söylenemez, çünkü büyük bilimkurgu yazarı Robert Heinlein'ın birkaç sene daha önce yazdığı "The Puppet Masters" romanıyla epey benzerliğe sahip. Geçtiğimiz yıl yeni bir uyarlamasından söz edilmeye başlayan bu öykünün kurmaca alemindeki seyrine göz atmak istiyorsanız, aşağıdaki mini listeye bakabilirsiniz.

The Body Snatchers (roman; Jack Finney, 1955)
Klasik filme kaynaklık eden roman. Bir doktorun gözünden, küçük bir kasabanın sakinlerinin birer birer değişmesinin, bedenleri aynı kalırken davranışlarının adeta birer yabancıya dönüşmesinin öyküsü.

Invasion of the Body Snatchers (sinema filmi; Don Siegel, 1956)
Defalarca yeniden çevrilmiş ve taklit edilmiş bir paranoya klasiği. Kitapla kimi farklılıklar gösteriyor ama önemli değil; Siegel'in filmi tamamen kendi ayakları üzerinde durabilen, kendi dokusuna sahip bir film. Bu bilimkurgu başyapıtı, 50'ler Amerika'sının ruhsal coğrafyasını en iyi yansıtan filmlerden biri olarak kabul ediliyor.

Invasion of the Body Snatchers (sinema filmi; Philip Kaufman, 1978)
Philip Kaufman'ın bu son derece etkileyici yeniden yapımdaki en cesur hamlesi, öyküyü kaotik kasabada şehre taşımak. Ama bir şekilde hedefine ulaşıyor ve şehirde de bunaltıcı bir paranoya atmosferi kuruyor. İkinci "Invasion of the Body Snatchers", toplumsal bağlamını Soğuk Savaş ya da McCarthy rüzgârından değil de Vietnam savaşı sonrası Amerikan toplumunda oluşan keskin ayrımlardan ve güvensizlik ortamından alıyormuş gibi görünüyor.

Body Snatchers (sinema filmi; Abel Ferrara, 1993)
"Body Snatchers" kitabının adını bire bir taşıyan bu uyarlama, askeri bir hava üssünde geçiyor. Askeri bir üs, bu öykü için ideal bir "kapalı alan" sunuyor; Ferrara'nın uzaylıların tek tipliğini ve bir bakıma kolektif bir organizmanın parçası olmasını askeri sistem için bir metafor olarak kullanıp kullanmadığı ise, izleyiciye kalıyor.

"The Fifth Element" (1997)

Bu durumda uzaylıların, genelin "insanlık" olarak kabul ettiği birtakım özelliklerden yoksun resmedilmesi pek de şaşırtıcı değil. Ama ilginç olan başka bir şey var: "Yabancı" olarak tarif edilenin genellikle mantık ve rasyonalite gibi bilimkurgunun temelinde yer alan birtakım niteliklerle özdeşleştirilmesi. ABD'de McCarthy komünist avını başlatan "Amerika için asıl tehdidi oluşturan şey Sovyetler değil, içerideki komünizm eğilimliler" düşüncesine paralel bir şekilde, uzaylı istilası filmlerinde çoğu zaman "içeride" de (yani insanlar arasında da) kötü adamlar oluyor. Tabiri caizse "mantığın pençesinde" olarak resmedilen karakterler - genellikle bilimadamları. Bütün uzaylı istilası alt türüne hakim olmasa da, örneklerinin hatırı sayılır bir bölümünde karşımıza çıkan bu mantığı ve rasyonelliği öcü ilan etme yaklaşımı da, ilginç bir şekilde, ABD'de karşı kutba (yani Sovyetler Birliği'ne) yönelik süren stereotipleştirmenin bir parçası olarak görülebilir. Amerika'nın komünizm korkusunda düşman bir "fikir" olduğu için, düşünen, akıl yürüten, fikre ve mantığa yaslanan ve bunların sonucunda da "ikna olabilen" ya da "ele geçirilebilen" tip olarak bilimadamı, bazı filmlerde "tehdit" rolünü uzaylılardan bir çırpıda çalıyordu.

Usta yönetmen Howard Hawks'un yapımcısı olduğu, Christian Nyby'nin yönettiği (ve kimilerine göre aslında Hawks'ın kamera arkasına da geçmiş olabileceği) "The Thing From Another World", bilimadamına ve genel olarak entelektüellere yönelik bu güvensizliğin hayli belirgin bir örneğini içerir. Kuzey Kutbu'nda buzların içindeki dünya dışı bir araç bulunmasıyla başlayan öyküde Dr. Carrington, sırf yabancı olduğu tehdit teşkil ettiğini varsaymamız gereken uzaylıyı yok etmek varken incelemek istediğinden dolayı toplumu için bir tehlike teşkil eden birisi olarak sunuluyor. Askerler ise başından beri "sağduyulu" davranıp uzaylıyı yok etmek istiyorlar ve sonuçta haklı çıkıyorlar. Düşünmeyi "oyalanmak" olarak gören bir çizginin ürünü olan "tehlikeli raddede saf" ya da "kalpsizlik raddesinde rasyonel" bilimadamı tipi, artık türde

"Battlefield Earth" (2000)

bir gelenek halini almış durumda ve "uzaydan gelen tehlike"yi konu alan filmlerde, özellikle de 50'lerin bilimkurgularına saygı duruşunda bulunanlarda yaşamını sürdürüyor. Örneğin bilimadamını "öteki"nin bir parçası olarak sunan bu denklem Ridley Scott'ın "Alien"ında mantıki sonucuna götürülerek, uzaylı yaratığı önceliği haline getirip mürettebatına ihanet eden android bir bilimadamına yer veriyor. (Eski uzaylı istilası filmlerinin parodisi olarak kabul edilebilecek "Mars Attacks"de Pierce Brosnan'ın karakteri ise, bize bu tür filmlerde "tehlikeli derecede saf" olarak sunulan bilimadamlarının bir karikatürüdür).

"Alien", Yerküre'den uzakta bir uzay gemisinde geçmesi sebebiyle, bir uzaylı istilası filmi olarak tanımlanamaz, ama yine de filmi izlediğinizde bu alt türle birtakım organik bağlantılar saptamanız neredeyse kaçınılmaz bir durum (Aslında "Alien"ın öyküsü, "The Thing From Another World"ün uzaya uyarlanmış hali gibidir). Bunun önemli sebeplerinden biri de, uzaylı istilası filmlerinin bilimkurgunun korku türüne en yakın gezinen kollarından olması. Örneğin serüven öykülerinin bir ürünü olarak görülebilecek uzay operasının aksine, uzaylı istilası filmlerinin kökleri daha çok korku öykülerine uzanıyor. Bu alt türde rasyonellik ve bilimsellik, genellikle çok da ön planda tutulan bir kaygı değil; çoğu öykü sırf adettendir diye bilimselliğe şöyle bir uğruyormuş gibi yapar, hatta çoğu bunu bile yapmaz. Sonuçta bu tür, daha çok toplumun

Dünyalar savaşıyor da savaşıyor

"War of the Worlds" (1953)

H.G. Wells'in klasik romanı "Dünyalar Savaşıyor", daha sonra birçok farklı mecraya uyarlandı. İşte bu öykünün kitaptan beyazperdeye, oradan televizyon ekranına oradan da yeniden sinemaya uzanan macerasının bir izleği:

The War of the Worlds (roman, H.G. Wells, 1898)
20. yüzyılın başında, Marslılar dünyaya saldırıyor. Londra da dahil olmak üzere İngiltere'nin hatırı sayılır bir bölümünün yerle bir edilişini okuyoruz.

Invasion from Mars (radyo programı, Orson Welles, 1938)
Orson Welles'in yönettiği ve 30 Ocak 1938'de yayınlanan bu meşhur radyo uyarlaması, haber formatıyla dinleyicilerin anlatılanların gerçek olduğuna inanmasına sebep olunca ve ufak çaplı bir panige yol açmıştı. "Sözde belgesel" formatının erken bir başyapıtı.

The War of the Worlds (sinema filmi, Byron Haskin, 1953)
Öykünün bu ilk sinema uyarlamasında olaylar İngiltere'den Amerika'ya taşınmış, silahlar güncellenmiş (artık insanların elinde atom bombası var), Marslılar ise yıkım için üç bacaklı yürüyen makineler yerine, uçan araçlar kullanıyor.

War of the Worlds (TV dizisi, 1988)
TV dizisi, filmdeki olaylardan yıllar sonra, öldüğü sanılan yaratıkların aslında bir tür uyku halinde bulunduğu fikrinden yola çıkıyor.

War of the Worlds (sinema filmi, Steven Spielberg, 2005)
Spielberg'in filmi, Wells'in klasik öyküsünde anlatılan türden bir uzaylı istilasını Amerikalı bir ailenin penceresinden anlatacak.

korkularına suret kazandırmakla ilgileniyor. İster komünizm korkusu olsun, ister sadece "yabancı" korkusu; ister toplum içi çekişmenin gerilimi, ister tüketim toplumuna geçişin tedirginliği... Ya da aslında, herhangi bir geçişin tedirginliği. Uzaylı istilası filmleri zaman içinde hepsine tercüman olmuştur.

Örneğin "Invasion of the Body Snatchers"ın en güçlü taraflarından biri de, gayet yerleşik ve güçlü olan "komünizm uyarısı"nın ötesinde okumalara da müsait olması. İlginç bir şekilde, birçok incelemeci filmin komünizm uyarısı değil, dönemin komünist avının bir eleştirisi olarak okunması gerektiğini ileri sürmüştür... Doğrusu film, kendi kendisine düşmanlaşan ve yabancılaşan bir toplum tablosu sunması açısından, bu tür bir okumaya da gayet uygun. Hatta komünizmle ilişkisi olmayan okumalara da - bu öykü şemasının daha sonra bambaşka durumlar için kullanılması da bunun kanıtı zaten (bu öykünün çeşitli uyarlamalarının bir listesi için "Bitmeyen Paranoya" başlıklı kutuya bakınız).

80'lere gelindiğinde Soğuk Savaş hâlâ sürüyordu ve Reagan ABD'yi uzaydan savunması planlanan projelerden söz ediyordu (bu sistem ilginç bir şekilde Yıldız Savaşları olarak anılıyordu)... Ancak artık uzaylıların istilasını konu alan filmler komünizme yönelik korkunun bir dışavurumundan çok, sinemasal bir geleneğin yeniden ziyareti niteliğini kazanmışlardı. 70'lerde Amerikan sinemasına damgasını vuran yeni kuşak yönetmenler (özellikle de Spielberg, Lucas, De Palma ve Carpenter), eski filmleri ve eski sinema geleneklerini yeni teknolojiyle (ve daha büyük bütçelerle) ziyaret etmekten keyif alıyordu. Bunun sonucunda, eski uzaylı istilası öykülerinin yeniden yapımlarına ve çeşitlemelerine sıkça rastlanıyordu. Dan O'Bannon'ın senaryosundan Ridley Scott'ın çektiği "Alien", zaten "The Thing From Another World"ü hayli andırıyordu; ama bu durum John Carpenter'ı söz konusu 50'ler klasiğinin bir yeniden yapımını çekmekten alıkoymadı. Daha da ilginç olanı, Carpenter'ın da son derece etkileyici bir film çıkarmasıydı. Antartika'daki bir grup Amerikalı bilimadamının, aralarında her tür canlıyı taklit edebilen parazitik bir uzaylının bulunması sebebiyle birbirlerine kopkoyu bir kuşkuyla baktığı bu film, tam bir paranoya klasiği. Bu yeniden yapımda 50'ler uzaylı istilası furyasının temelindeki izolasyon refleksini ve 60'ların sonunda Romero'nun "Night of the Living Dead"iyle yeniden popüler kılınan "kapalı bir sistemde kısılı kalmış bir grup" formülünü başarıyla kullanan Carpenter, 80'ler kapanmadan seyircilerin karşısına yine ilgi çekici bir uzaylı istilası filmiyle çıkacaktı: 1988 tarihli "They Live". Carpenter'ın Reagan yönetiminin aldığı kararlar sonucu Amerika'da orta sınıfın erimeye başlamasına bir tepki olarak çektiği bu film ("filmin çıkış noktası, 'Reagan Devrimi'nin aslında uzaylılar tarafından yönlendirildiği" diyordu yönetmen), uzaylı istilası filmi formatında ve B filmi formülleriyle yapılmış unutulmaz bir eleştiri. İşçi sınıfına ait, geçinmekte hayli zorlanan kahramanımızın, bir güneş gözlüğü takarak reklamların ardındaki gerçek sloganları ("İtaat et"; "Uykuda kal"; "Evlen ve Üre") görmeye başladığı filmde uzaylılar aramızdalar ve dünyayı gizlice yönetiyorlar; bunu yapmak için de zenginlerle işbirliği içinde orta ve alt sınıfı televizyonla uyutuyorlar.

Öte yandan 80'ler uzaylı istilası filmlerinin külliyyen Reagan politikalarına tepki olarak yapıldığı da pek söylenemez. Dönemin örnek-

"Kurtuluş Günü" (1996)

"Blob" (1988)

5 modern uzaylı istilası filmi

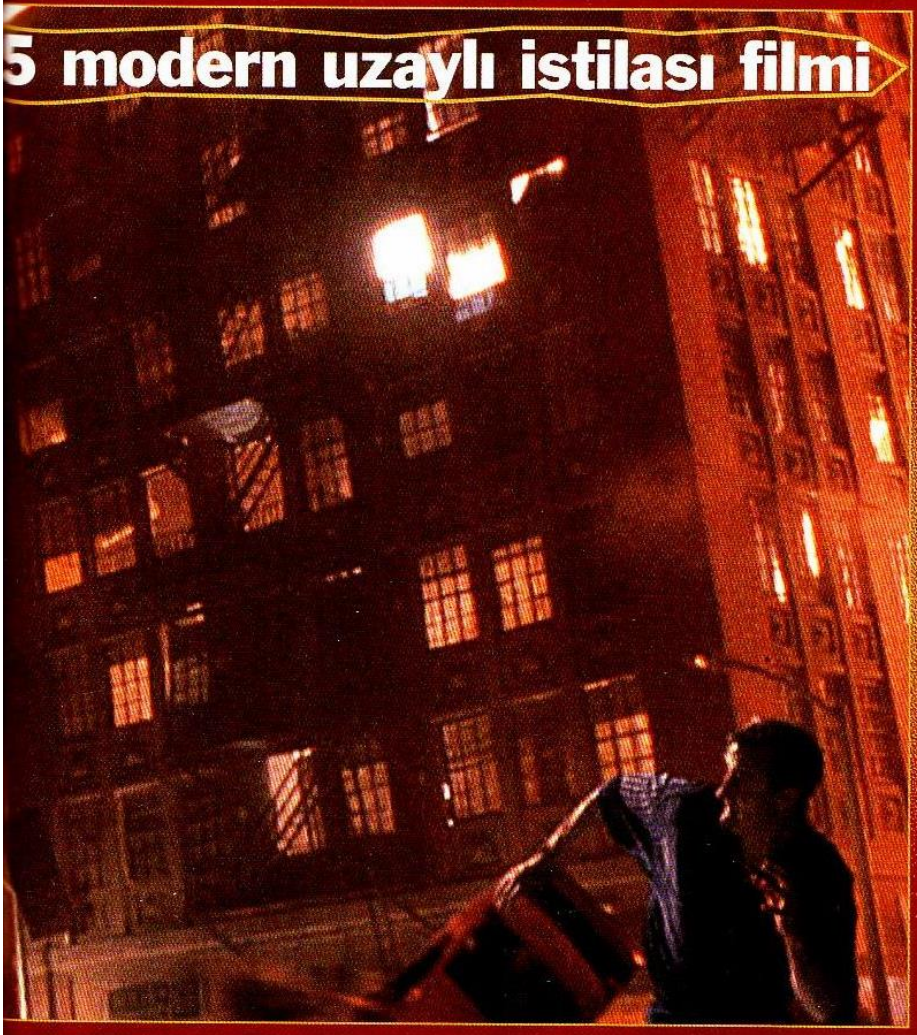

50'ler bilimkurgu sineması, tam anlamıyla uzaylı istilası filmleriyle kaynıyor kaynamasına... Öte yandan bu alt türün 80'lerden bu yana da faal olduğu ve hiç de az örnek vermediği asikar. Asağıda bu dönem içindeki (yani asağı yukarı son çeyrek asırdaki) faaliyeti söyle bir gözden geçirebilmemiz için hazırlanmıs, 25 filmlik bir uzaylı istilası filmleri listesi var:

Invasion of the Body Snatchers (1978, Philip Kaufman)
UFOria (1980, John Binder)
The Thing (1982, John Carpenter)
Strange Invaders (1983, Michael Laughlin)
Lifeforce (1985, Tobe Hooper)
Critters (1986, Stephen Herek)
Blob (1988, Chuck Russell)
They Live (1988, John Carpenter)
Killer Klowns From Outer Space (1988, Stephen Chiodo)
Body Snatchers (1993, Abel Ferrara)
The Puppet Masters (1994, Stuart Orme)
Village of the Damned (1995, John Carpenter)
Species (1995, Roger Donaldson)
Independence Day (1996, Roland Emmerich)
Mars Attacks! (1996, Tim Burton)
The Arrival (1996, David Twohy)
Men in Black (1997, Barry Sonnenfeld)
The Faculty (1998, Robert Rodriguez)
Dark City (1998, Alex Proyas)
The X Files: Fight the Future (1998, Rob Bowman)
The Second Arrival (1998, Kevin Tenney)
Battlefield Earth (2000, Roger Christian)
Impostor (2002, Gary Fmedder)
Signs (2002, M. Night Shyamalan)
Dreamcatcher (2003, Lawrence Kasdan)

lerine baktığımızda Tobe Hooper'ın uzaydan gelen yaşam enerjisi vampirlerini konu alan "Lifeforce"unu, bir kasabayı tüketme niyetindeymiş gibi görünen obur, edepsiz ve toparlak uzaylı yaratıkları konu alan "Critters"ı (ki seri oldu sonra bu), Chuck Russell'ın yönettiği "The Blob" yeniden yapımını ve sonradan kült film mertebesine yükselecek olan "Killer Klowns From Outer Space"i (evet, hakikaten de uzaylı katil palyaçoları konu alıyor) görüyoruz. Bu örnekler 80'lerdeki yaygın bir eğilimin, korku ve bilimkurgu türlerinin komediye sık sık uğraması eğiliminin ürünleri. Uzaylı istilasının bu "neşeli" çeşitlemeleri, konunun bir şov ve eğlence demirbaşı haline geldiğinin kanıtı gibiydi bir anlamda.

90'lara gelindiğinde soğuk savaş sona ermiş, dolayısıyla da orijinal uzaylı istilası filmleri furyasına sebep olduğu söylenebilecek durum ortadan kalkmıştı. Ancak ilginç bir şekilde, uzaylı istilası filmlerinde önemli bir artış görüldü. Bir taraftan bilgisayar ürünü özel efektlerin getirdiği yeni olanaklarla her tür felaket filminin revaçta olması sonucunda uzaylı istilası filmleri için de çok müsait bir teknolojik ortam oluşmuştu... Bir taraftan eskilerin, özellikle de ucuz örneklerin cilalanarak yeniden sunulması her zamankinden daha çok rağbet gören bir yaklaşım haline gelmişti... Bir taraftan da söz konusu ucuz örneklere hızla artan sevgide de işaretleri görülebilecek bir "trash" ve "camp" furyası başgöstermişti. Bu eğilime en büyük katkısı olan sinemacılardan Tim Burton, 1996 tarihli "Mars Attacks!"iyle uzaylıları eski bir popüler kültür ürünü ve sonuna kadar "camp" bir eğlence malzemesi olarak ele alıyordu. Bu film, sırf 50'ler uzaylı istilası filmlerinin birçok kalıbını

"Faculty" (1998)

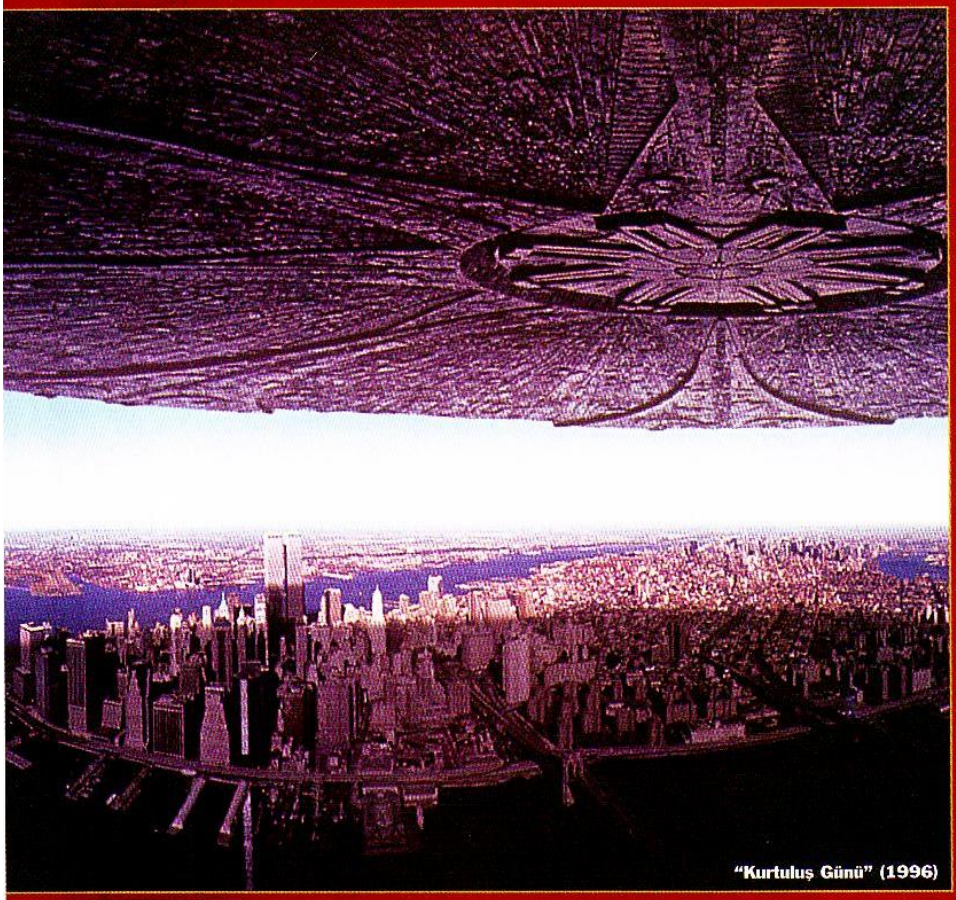

"Kurtuluş Günü" (1996)

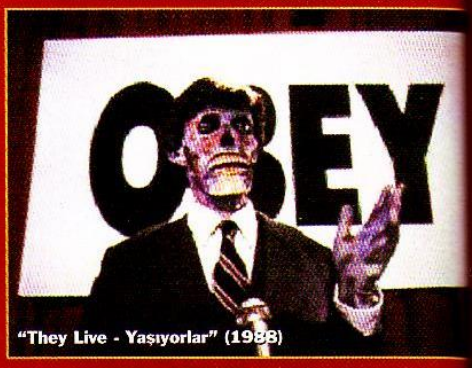

"They Live - Yaşıyorlar" (1988)

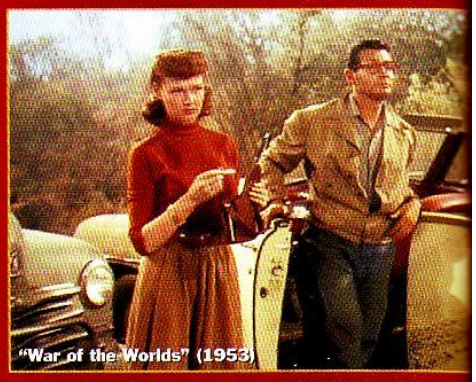

"War of the Worlds" (1953)

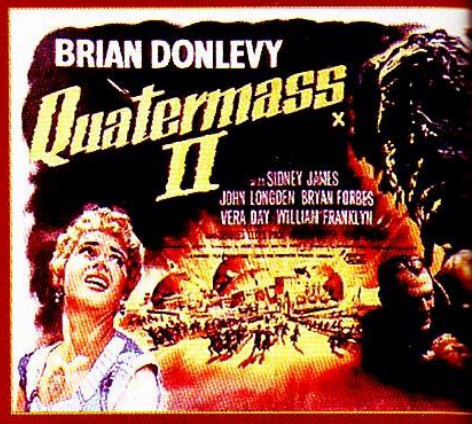

Uzaylıların TV istilası

Maalesef Türkiye'de uzaylı istilasını konu alan pek fazla dizi yayınlanmadı. Evet, belki bu alt türün TV'deki klasiklerinden olan "V"yi ya da Byron Haskin'in filminin devamı gibi tasarlanan "War of the Worlds" adlı TV dizisini izleme fırsatı bulmuşsunuzdur, ama özellikle ABD televizyonları için son on yılda çekilen dizileri bulup izlemek çok da kolay değil. Yine de aşağıda, bu alt türe dahil edilebilecek 10 TV dizisinden oluşan bir liste:

The Invaders (1967-1968)
V (1984-85)
The Tripods (1984-1985)
War of the Worlds (1988)
The Invaders (1995, mini dizi)
Dark Skies (1996-1997)
Invasion (1997 mini dizi)
Earth: Final Conflict (1997-2002)
First Wave (1998-2001)
Odyssey 5 (2002-2004)

ve görsel fetişini aynen kullanmak yoluyla parodi yapmayı başarmasıyla bile ilgiye değerdi. İlginç bir şekilde aynı sırada yapılan diğer bir uzaylı istilası filmi olan "Independence Day" ise, alt türün 50'lerdeki örneklerinin çoğu kalıbını parodi amacıyla değil, büyük ölçüde eski örneklerle aynı etkiyi yaratmak için kullanıyordu. Roland Emmerich'in çektiği bu büyük bütçeli film, bir taraftan eskiyi neşeyle yadederken, bir taraftan da 50'lerin milliyetçi ve militarist formülünün gişede hâlâ işleyebileceğini gösteriyordu. Bu dönemde "Mars Attacks!"e yakın bir çizgide gezinerek uzaylı ve genel olarak UFO merakını bir popüler kültür alanı olarak ele alan diğer bir film ise "Men in Black"ti. Barry Sonnenfeld'in filmi, uzaylıların ABD hükümetiyle bağlantı halinde olduğu ama bu durumun hükümet tarafından gizli tutulduğu şeklindeki komplo teorisini gerçek kabul eden bir uzaylı kültürü parodisi olarak nitelenebilir. Bu komplo teorisinde sıkça rastlanan "siyah giyen adamlar"ın, bu devlet sırrından kazara haberdar olmuş kişilerin anılarını silmekle görevli olduğu filmde, uzaylılar dünyada kayıt altına girdikten sonra, yeni kimliklerle çeşitli işlere atanıyorlar ve bu işi idare eden bir devlet bürosu var. Göçmen bürosuyla aradaki paraleli görmemek neredeyse imkansız - bu şekilde "Men in Black", bir taraftan uzaylıların hükümetle işbirliği içinde olduğu biçimindeki komplo teorisiyle eğlenirken, bir taraftan da uzaylı istilası filmlerinde izini gördüğümüz diğer bir temaya, "yabancı korkusu"na dikkat çekiyor (Sonuçta ABD'de yasadışı göçmenleri tanımlamak için "illegal alien" deyimi kullanılıyor ve "alien" aynı zamanda "uzaylı" anlamına da geliyor).

90'larda televizyonda da uzaylı istilası alt türü epey canlandı. Gerçi 80'li yıllarda, "War of the Worlds"ün TV versiyonu ve kulvarında bir TV klasiği olan "V" gibi dizilerle uzaylı istilası alt türünün bazı örneklerini görmüştük televizyonda. Ancak 90'larda TV yapımlarının teknolojik maharetlerinin epey gelişmesinin de katkısıyla, zaten genel olarak bilimkurgu dizilerinde görülen artış, ortaya çok sayıda "uzaydan gelen tehlike" dizisi çıkardı. Şüphesiz bunların en ünlüsü, genel olarak UFO

ve uzaylı kültürünün en önemli ürünlerinden biri sayılabilecek "X Files" adlı diziydi. Küçük kızkardeşinin uzaylılar tarafından kaçırıldığına inanan (ya da dizinin deyimiyle "inanmak isteyen") Ajan Mulder ile bilimsel yaklaşımdan taviz vermeyen Ajan Scully'nin maceraları, çeşitli sıradışı konulara uzansa da, en çok "uzaylılar" durağına uğruyordu. "Earth: Final Conflict" ve "First Wave" gibi dizilerin yanısıra, giderek popülerleşen "mini dizi" formatında "The Invaders" ve "Invasion" gibi örnekler de yapıldı (10 dizilik bir liste için "Uzaylıların TV İstilası" başlıklı kutuya bakabilirsiniz).

2000'li yıllarda da uzaylılarla ve uzaylı istilalarıyla ilgili diziler ve filmler görmeye devam edeceğiz gibi görünüyor. Dijital özel efektler her zamankinden de etkileyici ve bilgisayar ürünü ikna edici görüntüler yaratmak giderek ucuzluyor. Üstelik, yeni binyıla yaklaşırken dünyanın önemli bir bölümünün kapıldığı kıyamet merakı, zaten dini, doğaüstü ve gizemli öykülerde epey bir artışa sebep oldu; bu kıyamet saplantısı da şüphesiz uzaylı istilası filmleri için son derece verimli bir ortam oluşturuyor. Dahası, ABD 11 Eylül'den sonra, bir kez daha "dışarı" karşı büyük bir tedirginlik duyuyor ve bir kez daha Amerikan medyasında ve genel olarak popüler kültüründe dünyanın belli bir bölümüne yönelik ciddi bir "ötekileştirme" başgöstermiş durumda. Bütün bunlar, sinemada uzaylı istilası alt türünün yaratımına tanıklık eden dönemi andırıyor. Ve bu arada Amerikan sinemasının son otuz yılının en büyük yönetmenlerinden biri olan Spielberg, bu alt türün en ünlü öyküsünü bir kez daha sinemaya uyarlamakla meşgul. Yani "The Thing From Another World"ün tedirgin kapanış repliğindeki gibi - Gözleriniz gökyüzünde olsun. ■

"Mars Attacks!" (1996)

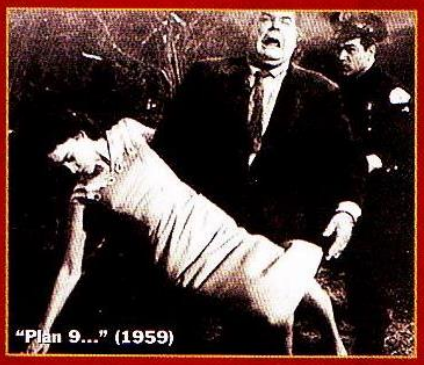
"Plan 9..." (1959)

10 klasik uzaylı istilası filmi

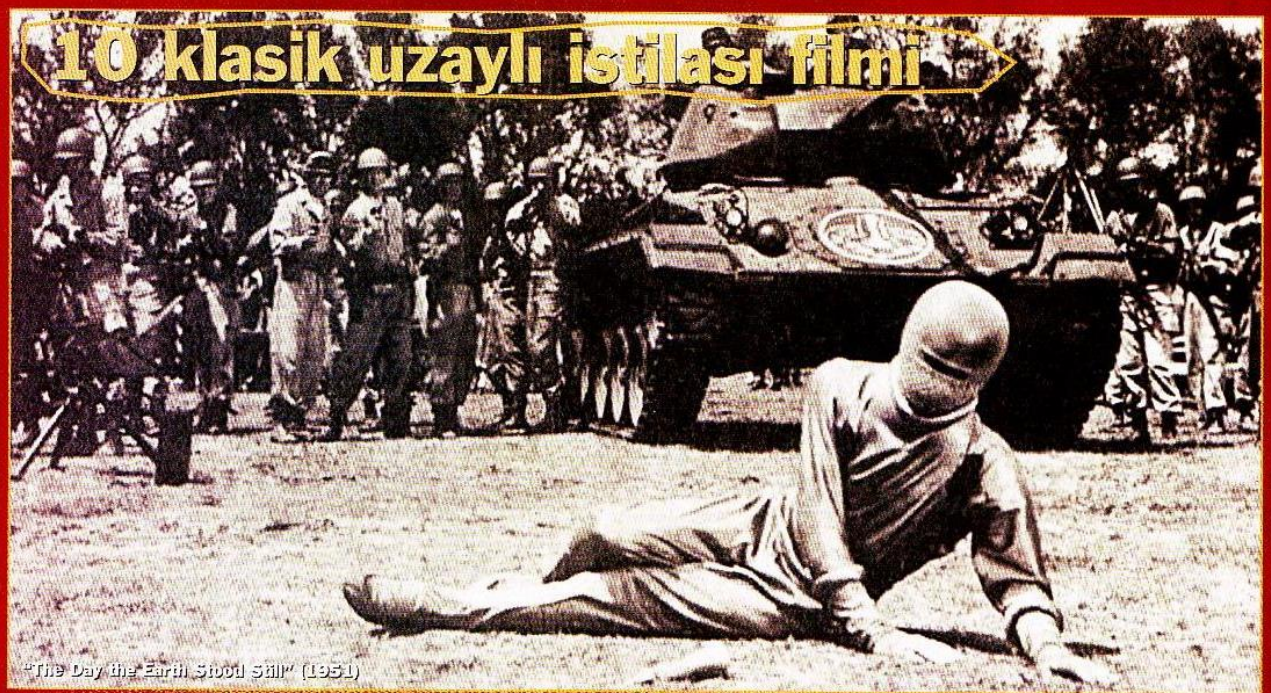
"The Day the Earth Stood Still" (1951)

1950'ler... Her seyin basladığı dönem. Uzaylı istilası filmlerinin temeli bu dönemde, Soğuk Savaş'ın başlarındaki o kesif paranoya atmosferinin bağrında çekilen örneklerle atılmıstı. İşte düsük bütçelisinden büyük yapımına, mesaj verme kaygısıyla ciddi tavır takınanından pür B filmi pervasızlığına sahip olanına, bu alt türün 10 önemli örneğine yer veren bir liste. Ve, evet, "gelmis geçmis en kötü film" listelerinin gediklisi, Ed Wood filmi "Plan 9"u bu listeye koymamak olmazdı.

The Thing From Another World (1951, Christian Nyby)
The Day the Earth Stood Still (1951, Robert Wise)
It Came from Outer Space (1953, Jack Arnold)
The War of the Worlds (1953, Byron Haskin)
Invasion of the Body Snatchers (1956, Don Siegel)
Earth vs The Flying Saucers (1956, Fred Sears)
Plan 9 From Outer Space (1956, Edward D. Wood, Jr.)
Not of This Earth (1957, Roger Corman)
Quatermass II (1957, Val Guest, UK/US)
The Blob (1958, Irvin Shortess Yeaworth, Jr.)

dosya

25 yeni film

Geçtiğimiz ay gösterime giren "Star Wars: The Revenge of the Sith" ve "Kingdom of Heaven" ile açılan yaz sezonu, büyük bütçeli aksiyonlara, ütopik bilimkurgulara, iddialı gerilim filmlerine ve yeniden çevrilen komedilere gebe. İşte önümüzdeki aylarda adlarından sıkça söz ettirmeleri beklenen 25 yapım.

DERLEYENLER: ENGİN PALABIYIK - SENEM ERDİNE

THE ISLAND

Yön: Michael Bay
Oyuncular: Ewan McGregor, Scarlett Johansson, Djimon Hounsou, Steve Buscemi, Sean Bean
Gösterim tarihi: 29.Temmuz.2005
Konu: 21. yüzyılın ortalarındaki bir felaketten sonra nüfusu 3000'e düşen insan ırkı, tekrar üreyebilmeleri için sıkı yönetim altındaki ütopik bir tesiste tutulmaktadır. Belirli aralıklarla düzenlenen piyangoyu kazananlar, Dünya'nın kirlenmemiş tek bölgesi olduğu söylenen "Ada"ya giderek üreme sansını elde edeceklerdir. Ancak piyangonun kendisine vurmasını hayal edenlerden biri olan Lincoln Six-Echo'nun (McGregor), korkunç gerçeği öğrenmesi uzun sürmez. Kendisi dahil tesiste yaşayanların tümü aslında sadece birer kopyadır ve gerçek dünyadaki orijinallerine "yedek parça" sunmak amacıyla üretilmişlerdir. Er ya da geç yaratılış amacını yerine getireceğininin farkına varan Lincoln, bir diğer kopya olan Jordan Two-Delta (Johansson) ile tesisten kaçar. Tesisin zorba yöneticileri, yaratıcılarını bulmaya çıkan Lincoln ve Jordan'ın peşini bırakmayacaktır.
Notlar: "Armageddon", "The Rock" ve "Pearl Harbor" gibi büyük bütçeli yaz filmlerinin yönetmeni Michael Bay, kendisinden görmeye alıştığımız aksiyon sahnelerinin yanısıra güçlü oyuncu kadrosuyla da dikkat çeken bir bilimkurguyla geri dönüyor. Sırtını görsel efektlere mümkün olduğu kadar az dayadığını söyleyen Bay, patlamaları ve bol dublör gerektiren sahneleriyle "gerçek" hissiyatı veren bir film yaptığını düşünüyor. "Birçok bilimkurgu filminde anlam veremediğim bir konunun içinde kaybolmuş buluyorum kendimi" diyor Bay. "Bu filmin öne çıkan yanı ise insani boyutu". 100 milyon dolara mal olan film, Temmuz ayında Amerika'da gösterimde.

STEALTH

Yön: Rob Cohen
Oyuncular: Josh Lucas, Jamie Foxx, Jessica Biel
Gösterim tarihi: 23.Eylül.2005
Konu: Yakın bir gelecekte geçen "Stealth", Amerikan Hava Kuvvetleri için geliştirilen ve yapay zekayla yönetilen bir savaş uçağını konu alıyor. Savaş tekniklerini tam olarak öğrenebilmesi için öncelikle iyi eğitilmiş pilotlar tarafından uçurulan uçak, kendi kendine hareket etmeye başlayınca ölümcül bir hal alır. Bu yok edici gücün yeni bir dünya savaşı çıkarmasını engellemek, yetenekli üç pilota düşer.
Notlar: Baş aktörlüğe oynayan Josh Lucas ve Oscar'ı kazanmasıyla popülerliği yükselen Jamie Foxx'un özel efektlerle kol kola yürüttüğü "Stealth", yapay zekanın bir gün insanlığı ele geçireceği korkusunu yansıtan bilimkurgu türüne bir örnek teşkil ediyor. Yüreklerin ağza gelmesi olası zira, "Fast and the Furious" ve "xXx" gibi aksiyon filmlerinde gördüğümüz üzere yönetmen Rob Cohen adrenalini nasıl yükselteceği konusunda bir iki numara biliyor. Setten sızan birkaç fotoğrafın, hava kuvvetlerinde geliştirilen bir uçağın prototipi olduğu hakkında çıkan söylentiler, filmdeki detaylara verilen önem konusunda bir ipucu.

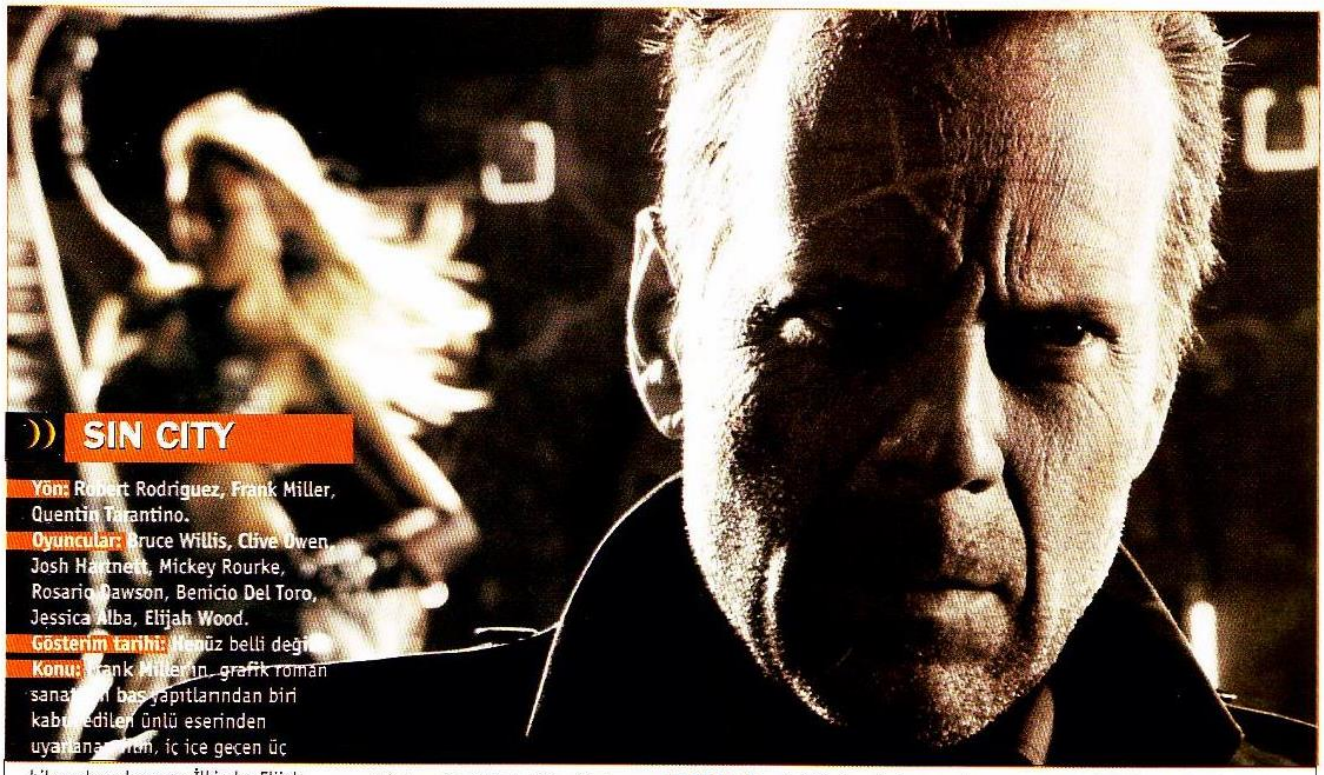

SIN CITY

Yön: Robert Rodriguez, Frank Miller, Quentin Tarantino.
Oyuncular: Bruce Willis, Clive Owen, Josh Hartnett, Mickey Rourke, Rosario Dawson, Benicio Del Toro, Jessica Alba, Elijah Wood.
Gösterim tarihi: Henüz belli değil
Konu: Frank Miller'ın, grafik roman sanatının baş yapıtlarından biri kabul edilen ünlü eserinden uyarlanan film, iç içe geçen üç hikayeden oluşuyor. İlkinde, Elijah Wood tarafından canlandırılan vahşi bir katilin işlediği cinayete kurban giden bir fahişeye aşık olan sokak savaşçısı Marv'ın (Mickey Rourke) hikayesi anlatılıyor; ikincisinde, çeşitli sebeplerle teşkilattan dışlanmış bir polis olan ve küçüklüğünden tanıdığı bir striptizciyi tecavüzcü bir katilin elinden kurtarabilmek için canını dişine takan Hartigan'ın (Bruce Willis); üçüncüsündeyse, Günah Şehri'nin fahişelerini bir meslektaşının zulmünden kurtarmaya çalışan polis detektifi Dwight McCarthy'nin (Clive Owen) hikayesi anlatılıyor.
Notlar: Frank Miller'ın çizgi romanda yarattığı dünyayı perdeye yansıtabilmek için sinemanın bütün olanaklarını kullanarak kendine özgü bir dil yarattığı söylenen Robert Rodriguez'in her daim karanlık, soğuk ve yağmurlu sokaklarında ölümün kol gezdiği Günah Şehri'nde geçen yeni filmi Amerika'da Nisan ayında gösterime girdi ve çok iyi elestiriler aldı. Konuk yönetmenler olarak projeye destek veren Frank Miller'la Quentin Tarantino'nun adını duyan sinemaseverleri özellikle heyecanlandıran film, ülkemizde de merakla bekleniyor.

DOMINO

Yön: Tony Scott
Oyuncular: Keira Knightley, Mickey Rourke, Christopher Walken, Lucy Liu, Mena Suvari
Gösterim tarihi: Henüz belli değil.
Konu: Ford model ajansının ünlü isimlerinden olan Domino Harvey'in, her şeyi geride bırakarak ödül avcısı olmasını anlatan, yaşanmış olaylardan esinlenen bir hikaye.
Notlar: "Room at the Top" (1959) ile Oscar'a aday gösterilen ve "The Manchurian Candidate"in (1962) başrolünde bulunan ünlü aktör Laurence Harvey'nin kızı Domino'nun seçtiği kariyer, eğlence dünyasını şok etmişti. Beverly Hills'in konforunu elinin tersiyle itip suçluları avlamaya karar veren güzeller güzeli bir model. Elde bir Hollywood materyali olduğu su götürmez. Gelgelelim, son 10 yıldır bu projeyi hayata geçirmek için çalışan yönetmen Tony Scott, okuduğu senaryolarda bir türlü istediği tonu bulamamış. Her şeyi değiştiren, "Donnie Darko"nun yönetmeni ve senaristi Richard Kelly'nin, gerçek olaylara olağandışı öğeler ekleyerek yazdığı senaryo olmuş. Aradığı Domino'yu, "Karayip Korsanları"nda güzelliğini geniş kitlelere tescilleten Keira Knightley'de bulan Tony Scott, kendisini oldukça heyecanlandıran bir filme imza attığını söylüyor. Ağustos ayında Amerika'da gösterime çıkacak olan film, kendine has bir aksiyon olma vaadini veriyor.

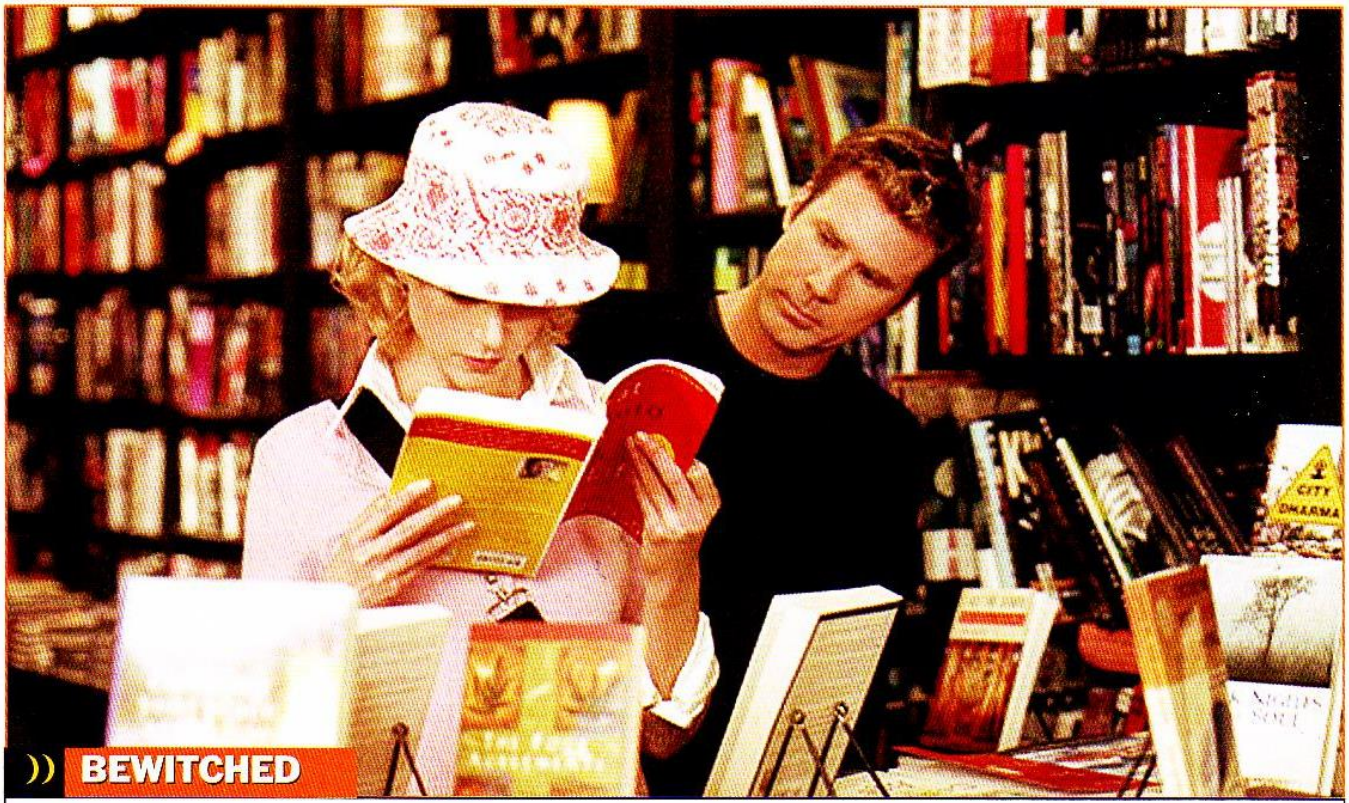

BEWITCHED

Yön: Nora Ephron
Oyuncular: Nicole Kidman, Will Ferrell, Shirley MacLaine, Michael Caine, Jason Schwartzman
Gösterim tarihi: 26.Ağustos.2005
Konu: Jack Wyatt (Ferrell) kariyerinin gidişatı sarpa sarmaya başlayan ünlü bir aktördür. İşleri rayına oturtabilmek için son şansı, "Tatlı Cadı" dizisinin film versiyonunda kendini kanıtlayabilmektir. Dizinin baş karakteri Samantha'yı filmde tanınmamış birinin canlandırmasını talep eden Jack, gerçekte de bir cadı olan Isabel'i (Kidman) rolü alması için ikna eder. Ancak yeteneklerini saklayan Isabel, kibirli Jack'e hayatı boyunca unutmayacağı bir ders verecektir.
Notlar: 1964 ile 1972 yılları arasında yayınlanmış olan "Tatlı Cadı", burnunu oynatarak büyü yapan Samantha ve kocası Darren'ın macera-alanıyla dünya çapındaki seyircilerin kalplerine taht kurmuştu. "Seattle'da Uykusuz" ve "Mesajınız Var" gibi romantik komedilerle başarı elde eden senarist ve yönetmen Nora Ephron, diziyi aynen perdeye aktarmak yerine film içinde film formülünü izliyor. Sandra Bullock'la rol aldığı "Practical Magic"den (1998) sonra bir kez daha cadı rolünde izleyeceğimiz Nicole Kidman'a filmde komedinin yeni krallarından Will Ferrell eşlik ediyor. Isabel'in anne ve babasını canlandıran Shirley MacLaine ve Michael Caine ise 1967 yapımı "Gambit"ten beri ilk kez perdede birlikte görünecekler.

DARK WATER

Yön: Walter Salles

Oyuncular: Jennifer Connelly, Ariel Gade, Shelley Duvall, John C. Reilly, Pete Postlethwaite, Dougray Scott

Gösterim Tarihi: 22.Temmuz.2005

Konu: Esinden bosanan Dahlia Williams (Connelly), yeni bir ise baslayıp yeni bir apartman dairesine tasınarak kızı Ceci'yle (Gade) her seye yeniden baslamaya çalısmaktadır. Kötü ayrıldığı eski esiyle, kızının velayeti için savasmaya baslayınca, isler istediğinin aksi yönde gitmeye baslar. Bunlar yetmezmis gibi, yeni tasındıkları küçücük apartman dairesi de aslında kendi basına bir gizem kaynağı haline gelir. Tuhaf gürültüler, evin her yerinden sürekli sızmakta olan çamurlu sular ve apartmanda gelisen garip olaylar sonucunda Dahlia bu olayların ardında neyin yattığını bulmaya karar verir. Delirmis halde bu gizemi çözmeye çalısırken, evin her yerinden sızmakta olan kirli sular da yavas yavas Dahlia'nın hayatını ele gecirmektedir.

Notlar: "Halka" serisi gibi "Karanlık Sular" da, Japon yönetmen Hideo Nakata'nın bizde de gösterime giren 2002 tarihli gerilim filminden uyarlanmıs. Film, "Merkez İstasyonu" ve "Motorsiklet Günlükleri"nin Brezilyalı yönetmeni Walter Salles'ın, İngilizce dilinde çektiği ilk yapım olma özelliğini tasıyor. "Bence bu hikaye, sehir hayatının yalnızlığını ve içimizde tasıdığımız seytanları anlatıyor" diyor Salles. "Filmin bir anne ve kızının iliskisi hakkında olması ise kisisel sebeplerden dolayı ilgimi çekti."

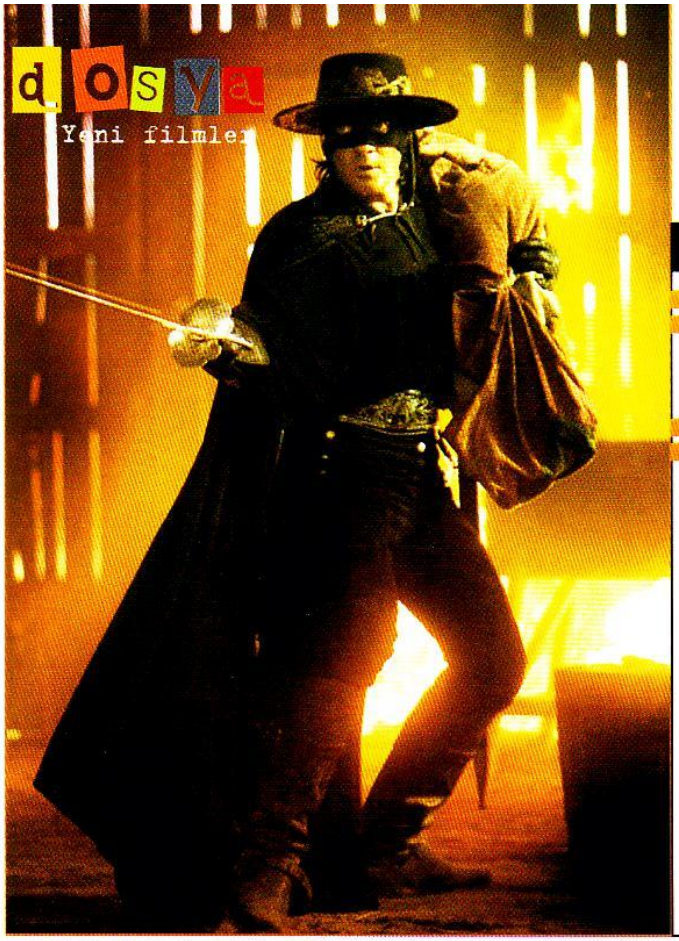

LEGEND OF ZORRO

Yön: Martin Campbell
Oyuncular: Antonio Banderas, Catherine Zeta Jones, Giovanna Zacarias, Rufus Sewell, Anthony Hopkins.
Gösterim Tarihi: 28.Ekim.2005
Konu: Bundan altı yıl önce gösterime giren "The Mask of Zorro"da, Anthony Hopkins tarafından canlandırılan Don Diego de la Vega, kendi yerine geçerek efsanevi kahraman Zorro ünvanını alacak bir genç seçmiş ve onu yetiştirmişti hatırlarsanız. Devam filminde anlatılacak hikayenin ayrıntılarıyla ilgili pek fazla bilgi yok elimizde henüz ama Antonio Banderas'ın canlandırdığı yeni Zorro'nun bir kahraman olarak daha da yükselişine tanık olacağımızı ve Zorro'nun kendisi gibi maskeli bir partnerle (Elena) birlikte çalışmaya başlayacağını biliyoruz.
Notlar: 1998 yapımı "The Mask of Zorro", bütün dünyada çok iyi gişe yapmış ve başrol oyuncularının profilini yükselten bir film olmuştu. İlk filmin de yönetmeni olan Martin Campbell, uzun zamandır bir devam filmi çekmeyi planlıyordu ancak başrol oyuncuları Antonio Banderas ve Catherine Zeta Jones'un astronomik ücretler talep etmeleri sebebiyle proje bu zamana kadar ertelendi. Hatta bir ara Zorro rolü için yeni bir oyuncu aranıyordu ama sonunda eski oyuncularla anlaşmanın bir yolu bulunmuş görünüyor. Campbell, ilk filmdeki üçlüyü yeniden biraraya getirmeyi başardı. Banderas'ın devam filminden 20 milyon dolar aldığı söyleniyor. Kadroya devam filminde katılan Rufus Sewell, Zorro'nun yeni düşmanlarından birisini oynuyor.

AEON FLUX

Yön: Karyn Kusama
Oyuncular: Charlize Theron, Marton Csokas, Frances McDormand, Sophie Okonedo
Gösterim Tarihi: 30.Eylül.2005
Konu: Endüstriyel bir hastalık nüfusun %99'unu ortadan kaldırmıştır ve 25. yüzyılda insanlık, bilimadamlarından oluşan bir kongre tarafından yönetilen, duvarlarla çevrili Bregna kentinde yaşamaktadır. Gidisattan memnun olmayan Monican adlı asi bir grubun başındaki The Handler (McDormand), en iyi suikastçilerinden Aeon Flux'u (Theron) bir hükümet yetkilisini öldürmekle görevlendirir. Görevini yerine getirmek üzere avının peşine düşen Aeon Flux, yaşadığı dünya hakkında hayal bile edemeyeceği bir dolu sırrı gün yüzüne çıkarır.
Notlar: 1995'te MTV'de yayınlanan ve anime etkileri taşıyan yaratıcılığıyla dikkat çeken "Aeon Flux" animasyon serisi, ateşli hayranları sayesinde kült statüsüne ulaşmıştı. Kadın bir boksörü merkezine alan ilk filmi "Girlfight" (2000) ile övgü toplayan Karyn Kusama'nın yönettiği sinema uyarlaması, Aeon Flux'un karizmasını tüm dünyaya yayacak gibi görünüyor. Angelina Jolie ve Halle Berry gibi Oscar'ı kazandıktan sonra kadın aksiyon kahramanlarını canlandıran aktrisler kervanına katılan Charlize Theron, birçok yerde projeye olan inancını belirtti. Umut veren bir yönetmen ve güçlü oyuncu kadrosu, "Aeon Flux"un bir "Catwoman" ya da "Tomb Raider" gibi hayal kırıklığı yaratmayacağı vaadini veriyor. Çekimler esnasında belini ciddi şekilde inciten Theron ise bir dahaki sefere tehlikeli sahneleri dublörlere bırakması gerektiğini öğrenmiş.

FANTASTIC FOUR

Yön: Tim Story
Oyuncular: Ioan Gruffudd, Michael Chiklis, Jessica Alba, Chris Evans, Julian McMahon
Gösterim Tarihi: 15.Temmuz.2005
Konu: Bir deney için uzaya çıkan dört astronot kozmik ışınlara maruz kalınca süper güçler kazanırlar. Parlayan zekasıyla gruba liderlik eden Reed Richards (Gruffudd) artık elastik hale gelen vucudunu uzatabilmekte, kız arkadaşı Susan Storm (Alba) görünmez olabilmekte ve Susan'ın kardeşi Johnny (Evans) alevlere bürünebilmektedir. Reed'in en yakın arkadaşı Ben Grimm (Chiklis) ise dev bir taş yığınına dönüşerek olağanüstü bir güvenlik kazanmıştır. Yeni güçlerini insanlığın hizmetine sunan dörtlünün ilk görevi, hain planlarıyla büyük bir tehdit oluşturan Victor Von Doom'u (McMahon) durdurmak olacaktır.
Notlar: Stan Lee ve Jack Kirby tarafından yaratılan "Fantastic Four", Marvel'ın en uzun süredir yayınlanan çizgi romanı olma ünvanına sahip. Kırk yıldır çekiciliğinden bir şey kaybetmeyen ve her şeyden önce bir aile olmayı anlatan çizgi roman, sinema için büyük potansiyeli olan bir materyal sağlıyor. Uzun süredir geliştirilmekte olan ancak yasal nedenlerden dolayı bir türlü hayata geçirelemeyen projenin kamera arkasında, "Barbershop" ve "Taxi" gibi komedi ağırlıklı filmlerin yönetmeni Tim Story mevcut. Senaryo yazarı, "Mr. And Mrs. Smith"i ve yapım aşamasındaki "X-Men 3"ü kaleme alan Simon Kinberg. 100 milyon dolara mal olan film, hayranlarının karşısına Temmuz ayında çıkacak.

WAR OF THE WORLDS

Yön: Steven Spielberg
Oyuncular: Tom Cruise, Dakota Fanning, Tim Robbins, Miranda Otto
Gösterim Tarihi: 1.Temmuz.2005
Konu: Dış tehditlerden habersiz gündelik yaşamlarına devam eden Dünyalılar, uzaylıların istilasına hazırlıksız yakalanırlar. İnsanlığın kurtulma mücadelesi, Amerikalı bir ailenin gözünden perdeye yansıyor.
Notlar: Yaklaşık 50 yıl önce sinemaya uyarlanan H.G. Wells'in modern klasiği "War of the Worlds", janra fazlasıyla aşina olan usta yönetmen Steven Spielberg tarafından bir kez daha perdeye aktarılıyor.
"Yetişkin hayatımın büyük bir kısmında aklımda bu filmi çekmenin olduğunu söyleyebilirim" diyor Spielberg. "Daha gençken ilk filmi televizyonda seyretmiştim ve üniversitedeyken de kitabı okudum. Son 15 yılda uzaylı istilasını konu alan birçok film yapılınca artık şansım kalmadığını düşünmüştüm ancak kitabı yeniden okumak ve ne kadar zengin bir materyal sunduğunu hatırlamak bana yeniden ilham verdi."
Yönetmenin söylediklerine bakılırsa ikinci bir "Independence Day" bekleyenler büyük bir sürprizle karşılaşacak. Çekimleri 8 ay süren ve 128 milyon dolara mal olan yapım, aynı zamanda daha önceki Spielberg filmlerinden çok daha fazla sayıda görsel efekt içeriyormuş. Merakla beklenen "War of the Worlds", dünya ile aynı anda ülkemizde de gösterime girecek.

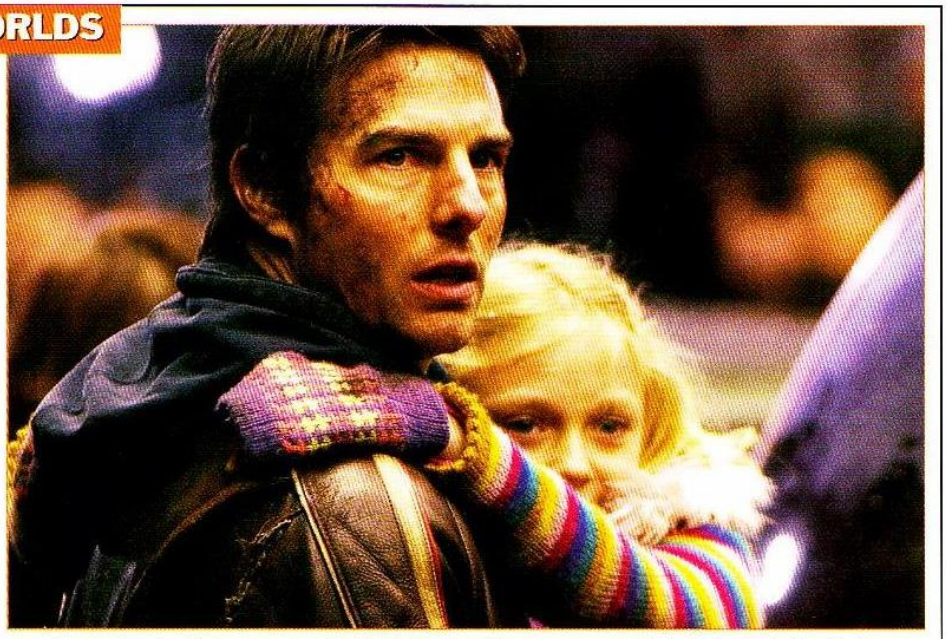

THE BROTHERS GRIMM

Yön: Terry Gilliam
Oyuncular: Matt Damon, Heath Ledger, Jonathan Pryce, Monica Belluci, Peter Stormare
Gösterim tarihi: Henüz belli değil.
Konu: Köyden köye gezerek seytan çıkarma numarasıyla halktan para toplayan Jake (Ledger) ve Will Grimm'den (Damon) gerçek bir gizemi çözmeleri istenince, sahtekar kardesler ne yapacaklarını bilemezler. Bir köyün yakınlarındaki ormana giden kızlar kaybolmakta, bir daha da kendilerinden haber alınamamaktadır. Çaresizce birlestirmeye basladıkları ipuçları kardesleri bir büyücüye götürecek ve ileride yazacakları masallara esin kaynağı olacak bir maceraya sürükleyecektir.
Notlar: 1998'de gösterime giren "Fear and Loathing in Las Vegas"dan beri ortalarda görünmeyen Terry Gilliam, suya düsen "Don Kişot" ve "Good Omens" projelerinden sonra "The Brothers Grimm" üstünde çalışmaya başlamış. 80 milyon dolara mal olan ve bütünüyle Prag'da çekilen film, Gilliam'dan alışa geldiğimiz enteresan bir görsel dünya ve mitolojik açılımlarının yanısıra, oyuncu kadrosuyla da adından söz ettirdi. Yönetmen, özellikle iki bas aktöründen oldukça memnun kalmış. "Matt kariyerinde daha çok sessiz karakterlere bürünürken, Heath çoğunlukla jön kahramanları canlandırıyordu" diyor Gilliam. "Bu filmde kıyafetleri değiştirdiler ve karakterleri ikisinin de üzerine cuk diye oturdu." Yapımı 2003'te tamamlanan ve aslında geçtiğimiz sene gösterime girmeye hazır olan filmin çıkışı, Miramax stüdyosunun isteği üzerine 2005'e ertelenmişti. "The Brothers Grimm", Temmuz ayı sonunda Amerika'da gösterime giriyor.

CINDERELLA MAN

Yön: Ron Howard
Oyuncular: Russell Crowe, Renée Zellweger, Paul Giamatti, Craig Bierko
Gösterim Tarihi: 16.Eylül.2005
Konu: Vaktiyle ümit vaad eden bir boksör olan Jim Braddock (Crowe), kaybettiği bir dizi maçtan sonra ringlere veda etmek zorunda kalmıştır. Amerika'nın Büyük Bunalım dönemine girmek üzere olduğu yıllarda hangi işi bulursa yapmaya başlayan Braddock'ın aklındaki tek şey, karısı Mae'yi (Zellweger) ve oğlunu geçindirebilmektir. Bir şans eseri boksa geri dönme hayali gerçeklesen Braddock, dünya klasmanında ikinci sırada olan rakibini yenince herkesi şaşırtır. Evine para götürebilmek için ringe çıkmaya devam eden boksör, rakiplerinden daha düşük siklette olmasına rağmen tüm maçlarını kazanmaya başlar. Daha önce iki boksörün ölümüne sebep olan dünya ağırsiklet şampiyonu Max Baer (Bierko), Braddock'ın en güçlü rakibi olacaktır.
Notlar: "A Beautiful Mind"ın Oscar'lı yönetmeni Ron Howard'ı ve senaristi Akiva Goldsman'ı, yıldız oyuncu Russell Crowe ile tekrar biraraya getiren "Cinderella Man", uzun yıllardır ön prodüksiyon aşamasında bekleyen bir projeydi. Crowe'un önce sakatlanması, sonra "Master & Commander"da rol alması ve en sonunda baba olması nedeniyle çekimleri sürekli ertelenen yapım, Haziran ayında Amerika'da gösterime girecek. Universal stüdyosu, hikayenin bir hayli seyirci çekmesini bekliyor. Kadrosunda bunca Oscar'lı isim varken filmin altın heykelcik için de adı geçmeye başlamadı değil. Bir aksilik olmazsa Eylül ayında biz de "Cinderella Man"i sinemalarımızda ağırlayacağız.

RED EYE

Yön: Wes Craven
Oyuncular: Rachel McAdams, Cillian Murphy, Brian Cox
Gösterim Tarihi: 25.Kasım.2005
Konu: Uçağa binmekten nefret eden Lisa Reisert'i (McAdams) Miami'ye uçacağı gece bekleyen, uçma korkusundan bambaşka bir terördür. Havaalanında tanıştığı ve cazibesinden etkilendiği Jackson (Murphy) uçakta da yan koltuğuna düşünce, Lisa onun gerçek niyetini öğrenir. Jackson, uçaktaki zengin bir adamı öldürmekle görevlendirilmiştir ve başarmasının yolu Lisa'dan geçmektedir. Lisa yardım etmeyi reddedecek olursa Jackson'ın sinyaliyle babası öldürülecektir. Yerden 30.000 fit yükseklikte bir uçakta savunmasız kalan Lisa'nın ne kaçacak bir yeri ne de yardım isteyebileceği biri vardır. Zamanı daralmaya başlayan genç kız, kimsenin hayatını tehlikeye atmayacak bir çıkış yolu bulmak zorundadır.
Notlar: "Çığlık" serisinden beri elle tutulur bir başarı elde edemeyen yönetmen Wes Craven için "Red Eye" eski günlerine dönme fırsatını sunan bir yapım. "Mean Girls" (2004) ile yıldızı parlayan yetenekli genç aktris Rachel McAdams'ın ve "28 Gün Sonra"nın (2003) baş aktörü Cillian Murphy'nin sürüklediği filmin, kapana kısılmışlık duygusunu iyi aktardığı söyleniyor. Amerika'da Ağustos ayında gösterimde.

THE LONGEST YARD

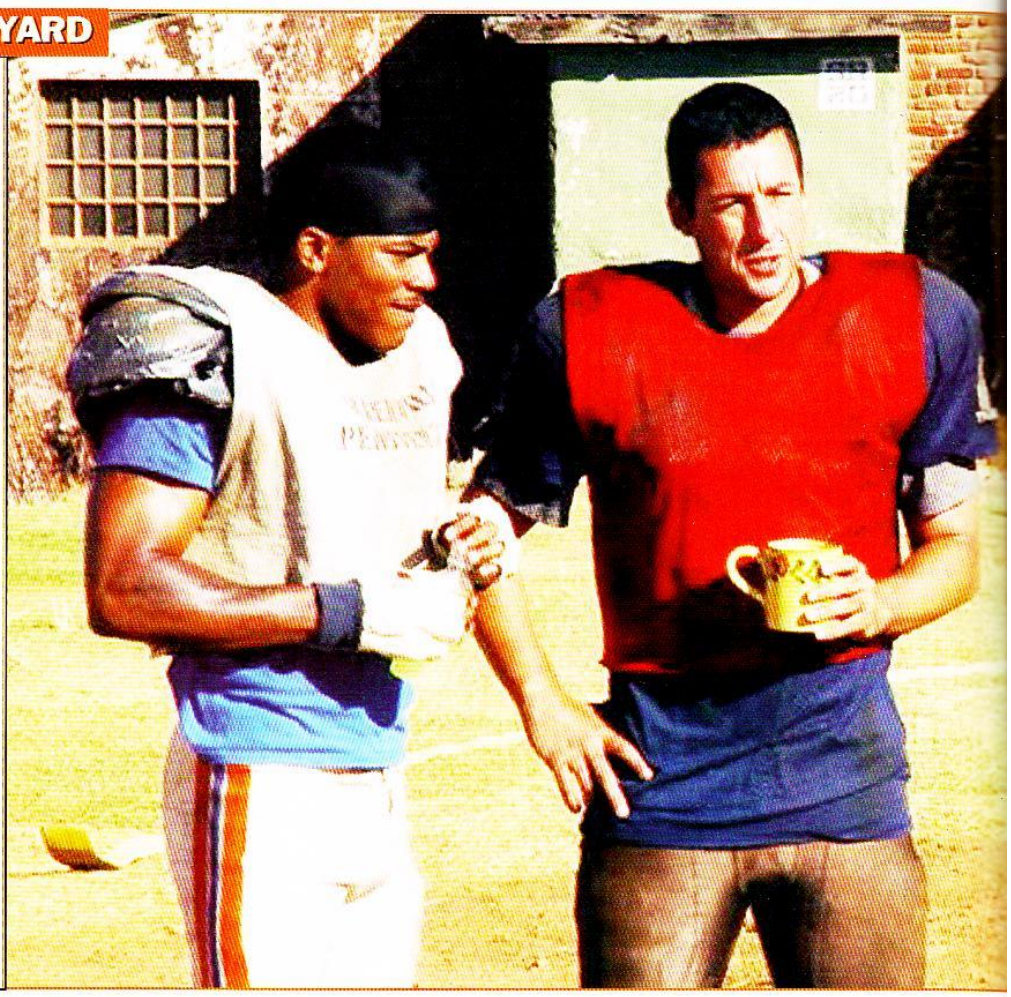

Yön: Peter Segal
Oyuncular: Adam Sandler, Chris Rock, James Cromwell, Burt Reynolds
Gösterim Tarihi: 12.Ağustos.2005
Konu: Eski bir Amerikan futbolu oyuncusu olan Paul (Sandler), her yıl mahkumlarla gardiyanlar arasında eğlence niyetine maçların düzenlendiği bir hapishaneye düşer. Normalde dayak yememek için gardiyanların maçları kazanmalarına göz yuman mahkumlar, sanına gölge düşürmek istemeyen Paul'ün aralarına katılmasıyla birlikte başlarına büyük bir bela alır.
Notlar: Mahkumlar takımının koçu rolünde izleyeceğimiz Burt Reynolds'ın başrolünde olduğu aynı adlı 1974 tarihli filmin yeniden çevrimi olan "The Longest Yard", iyi hasılat getirmesi beklenen yaz filmlerinden. "Bir filmi yeniden çekmek için onun güncellenmeye ihtiyacı olup olmadığını iyice tartmak gerek" diyor yönetmen Paul Segal. "Artık klasikleşmiş filmlere dokunmanın bir gereği olmadığını düşünüyorum. Ama "The Longest Yard" gibi yeni nesil tarafından pek bilinmeyen bir film, yeniden çevrim için ideal." "Asabiyim" (2003) ve "50 İlk Öpücük" (2004) ile elde ettiği gişe başarısıyla eski aydınlık günlerine dönen Adam Sandler'a, filmde rol alması için 25 milyon dolar ödenmiş.

CRASH

Yön: Paul Haggis
Oyuncular: Don Cheadle, Sandra Bullock, Thandie Newton, Matt Dillon, Jennifer Esposito, Brendan Fraser, Ryan Phillippe
Gösterim Tarihi: Henüz belli değil.
Konu: Bir ev kadını ve bölge savcısı olan kocası, İranlı bir esnaf, iki polis, siyahi bir televizyon yönetmeni ve karısı, Meksikalı bir çilingir, iki araba hırsızı ve Koreli orta yaşlı bir çift... Hepsi Los Angeles'da yaşayan bu insanların hikayesi, önlerindeki 36 saat içinde birbiriyle çarpışacak ve hiçbiri için kolay bir çıkış yolu olmayacaktır.
Notlar: "21 Gram" misali değişik hikayeleri dramatik bir yapı çerçevesinde buluşturan "Crash", "Gizemli Nehir" ile en iyi uyarlama senaryo Oscar'ına aday gösterilen Paul Haggis'in ilk yüksek profilli yönetmenlik denemesi. 11 Eylül saldırısından sonraki Los Angeles'ın etnik olarak karışık nüfusunu merkezine alan film, önyargılar, stereotipler ve ırkçılık ile ilgili cesur söylemlere sahipmiş. İlk gösteriminin yapıldığı Toronto Film Festivali'nde de oldukça sağlam bulunan "Crash", bu ay Amerika'da gösterime giriyor. Don Cheadle, Sandra Bullock ve Thandie Newton'ın etkileyici olduğu söylenen performansları, Akademi Üyeleri'nin de dikkatini çekebilir.

CHARLIE AND THE CHOCOLATE FACTORY

Yön: Tim Burton
Oyuncular: Johnny Depp, Freddie Highmore, Helena Bonham Carter
Gösterim Tarihi: 19.Agustos.2005
Konu: Çikolata fabrikası sahibi Willy Wonka'nın (Depp) leziz ürünlerinin beşinde altın biletler gizlidir. Bu beş bileti bulan çocuklar fabrikanın kapısından geçerek içerdeki harikaları keşfedecek, Willy Wonka ve fabrika işçileri Oompa-Loompalar'la tanışacaklardır. Fakir bir çocuk olan Charlie Bucket'ın bulduğu beşinci bilet, onun için hayatı boyunca unutamayacağı bir maceranın başlangıcı olur.
Notlar: Roald Dahl'ın çocuk edebi yatının klasikleri arasına girmiş romanından uyarlanan hikaye daha önce de filme alınmış ve bir sinema klasiği olmuştu. Gene Wilder'ın başrolünde olduğu "Willy Wonka & The Chocolat Factory" (1971) nesillerin hafızasına çoktan kazındığı için, karşılaştırmalara maruz kalması muhtemel olan Burton'ın işi zor. Ancak son yılların en gözde aktörlerinden biri haline gelen ve risk almaktan çekinmediği için egzantrik karakterlere hayat vermekte ustalaşan Johnny Depp'in varlığı, hem kitabın hem de ilk filmin hayranlarını rahatlatmışa benziyor. "Finding Neverland"den sonra bir kez daha genç yetenek Freddie Higmore'la kamera karşısına geçen Depp, yıl sonunda gösterime girecek bir diğer Tim Burton yapımı "The Corpse Bride"da da başrollerden birini seslendirecek.

ELIZABETHTOWN

Yön: Cameron Crowe
Oyuncular: Orlando Bloom, Kirsten Dunst, Susan Sarandon, Jessica Biel, Alec Baldwin.
Gösterim tarihi: 4.Kasım.2005
Konu: Çalıştığı şirketi milyonlarca dolar zarara uğratan bir hata yapınca işinden kovulan Drew Baylor, aynı dönemde kız arkadaşı tarafından da terk edilince sık bir intihar planı yapmaya başlar. Ancak tam bu planı hayata geçirmek üzereyken babasının ölüm haberiyle sarsılır. Cenaze için doğduğu kasabaya dönen genç adam bu yolculuk sırasında yaşamak için yeni sebepler bulacaktır.
Notlar: En son "Vanilla Sky"ı çeken yönetmen Cameron Crowe, yeni filminde yaşama arzusunun gücüne, bunun toplumla ve aileyle ilişkisine dair bir hikaye anlatmak istediğini söylemiş. Adını, hikayenin kahramanı Drew Baylor'ın babasının cenazesi için döndüğü kasabadan alan film, konusuna bakınca pek öyle görünmese de bir komedi. Son zamanlarda profili bir hayli yükselen oyuncuların da yer aldığı zengin bir oyuncu kadrosu var. Başrolde Orlando Bloom ve bu film için "The Village"taki başrolü reddeden Kirsten Dunst var. Drew Baylor'ın annesi rolünde Susan Sarandon'ı, babası rolünde Alec Baldwin'i izleyeceğiz.

FLIGHT PLAN

Yön: Robert Schwentke
Oyuncular: Jodie Foster, Peter Sarsgaard, Erica Christensen, Sean Bean.
Gösterim tarihi: 14.Ekim.2005
Konu: Berlin'den New York'a uzun bir uçak seyahati sırasında küçük kızı Julia'yı birdenbire gözden kaybeden Kyle Pratt (Foster), bir annenin başına gelebilecek en kötü kabusu yasamaya başlar. Kocasının beklenmedik ölümü nedeniyle zaten zor günler geçiren genç kadın, uçak mürettebatını kızının aniden ortadan kaybolduğuna inandırmakta güçlük çekmektedir. Zira bütün kanıtlar küçük kızın uçağa hiç binmemiş olduğunu göstermektedir. Bir yandan kızını ararken bir yandan da gerçekten aklını kaybediyor olabileceğinden süphelenmeye başlar, oysa koca bir uçağın içinde kendisine inanmayan insanların arasında yapayalnızdır ve kızını bulabilmek için kendisinden başka güvenecek kimsesi yoktur.
Notlar: "Panik Odası"ndan beri doğru dürüst izleme fırsatı bulamadığımız Jodie Foster, üç yıl sonra yine klostrofobi duygusu uyandıran benzer bir psikolojik gerilim filminin başrolünde çıkıyor karşımıza. Yapımcılığını "A Beautiful Mind" ve "Apollo 13" filmlerinin yapımcısı Brian Grazer'ın üstlendiği "Flight Plan", Alman yönetmen Robert Schwentke'nin ("Eierdiebe", "Tattoo") Hollywood'da çektiği ilk film.

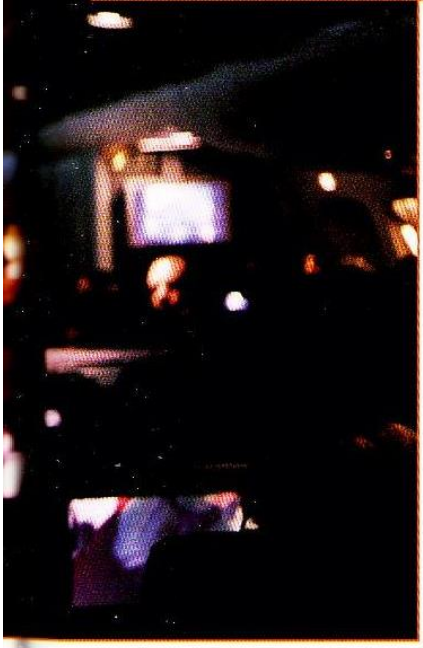

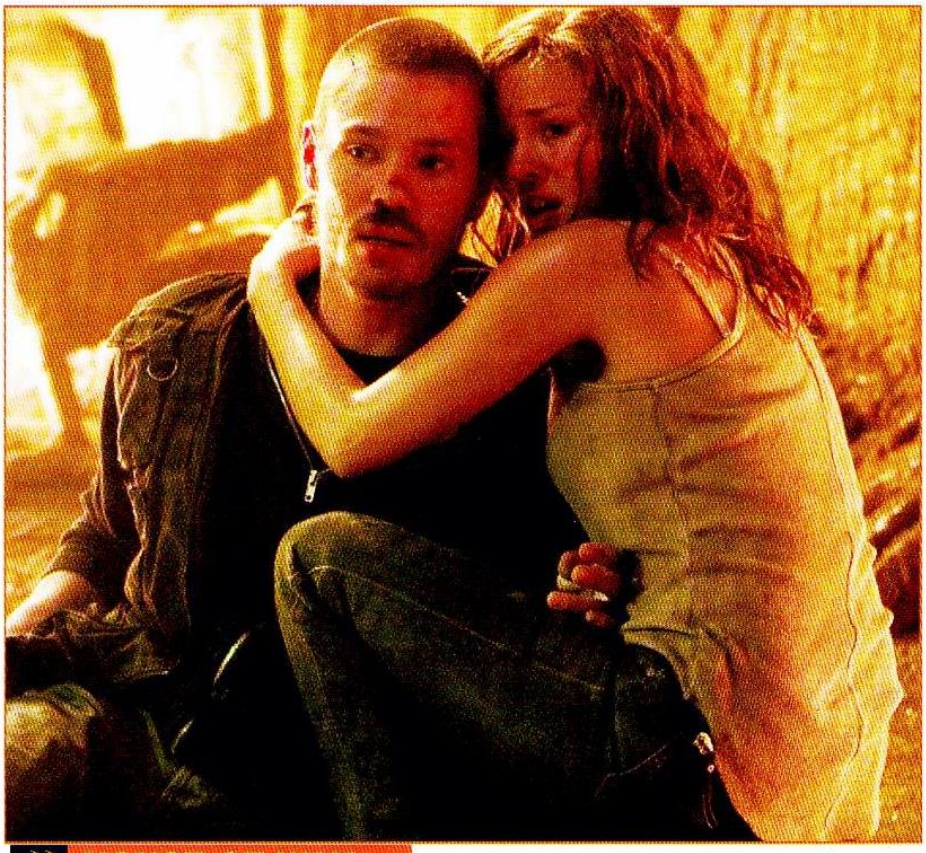

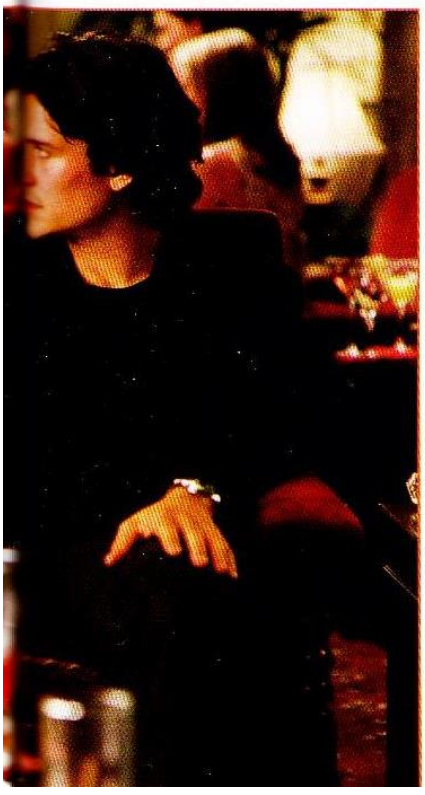

HOUSE OF WAX

Yön: Jaume Collet-Serra
Oyuncular: Elisha Cuthbert, Chad Michael Murray, Brian Van Holt, Paris Hilton, Jon Abrahams.
Gösterim tarihi: 8.Temmuz.2005
Konu: Bir okul maçına gitmek üzere şehir dışına çıkan üniversite öğrencileri, maçtan önceki geceyi kamp yaparak geçirmeye karar verirler. Bu arada yolları yakın civardaki terk edilmiş bir kasabaya düşer. Bu tuhaf kasabanın en ilgi çekici yeri, balmumundan heykellerle dolu müzesidir. Şaşırtıcı derecede gerçekçi görünen insan heykellerinin sırrını öğrendiklerinde dehşete düşerler, ancak artık iş işten geçmiştir. Kasabadan geçen yolcuları, müzenin daimi birer parçası haline getirmeyi adet edinmiş iki katilin tuzağına düşen gençler, kendilerini kanlı ve korkunç bir ölüm kalım mücadelesinin içinde bulurlar.
Notlar: 1999'da, klasik korku filmleri geleneğini yaşatan filmler üretmek üzere, Joel Silver ve Robert Zemeckis tarafından kurulan Dark Castle Entertainment'ın, "House on Haunted Hill", "Thirteen Ghosts", "Ghost Ship" ve "Gotika"nın ardından çıkardığı yeni filmi "House of Wax", 1953 tarihli aynı adlı filmin yeniden çevrimi. Andre de Toth'un çektiği bu film, sinema tarihinin 3 boyutlu ilk filmlerinden biriydi ve o da yönetmenliğini Michael Curtiz'in yaptığı 1933 yapımı "Mystery of the Wax Museum"dan uyarlanmıştı. Önümüzdeki ay gösterime girmesi beklenen "House of Wax", yapımcısı Joel Silver'ın sözleriyle "İnsanoğlunun en temel korkularının üzerine giden '70'li ve 80'li yıllara özgü gençlik filmlerinin modern bir yorumu."

PRIDE AND PREJUDICE

Yön: Joe Wright
Oyuncular: Keira Knightley, Matthew MacFadyen, Rosamund Pike, Jena Malone, Donald Sutherland, Judi Dench
Gösterim tarihi: 7.Ekim.2005
Konu: Jane Austen'ın, defalarca sinemaya ve televizyona uyarlanmış olan klasik romanı "Pride and Prejudice" (Aşk ve Gurur), yeni bir kadroyla bir kez daha beyazperdede. Konusunu hepimiz aşağı yukarı biliyoruz herhalde. George dönemi İngiltere'sinde geçen roman, yasadıkları kasabaya yerleşen iki genç adamın etkisiyle yaşamları altüst olan beş kız kardeşin hikayesini anlatır. Babalarının ölümünden sonra yaşadıkları evi uzak bir akrabaya terk etmek zorunda olan Bennet ailesi, güvenli bir gelecekle ilgili bütün umutlarını kızlarının yapacakları evliliklere bağlamış durumdadır. Yazı geçirmek için kasabaya yerleşen zengin ve soylu bir genç olan Bay Bingley ve yakın arkadaşı Bay Darcy'nin gelişi genç kızların sakin ve olaysız yaşamını hareketlendirir. Zeki ve dik kafalı bir genç kız olan Elizabeth'le, son derece gururlu ve kibirli bir adam olan Bay Darcy arasındaki sevgi nefret ilişkisinin büyük bir aşka dönüşmesi ancak iki gencin önyargılarından kurtulmaları ve aralarındaki sosyal engelleri aşabilmeleriyle mümkün olacaktır.
Notlar: "Pride and Prejudice", Greer Garson ve Laurence Olivier'nin rol aldıkları 1940 yapımı filmden beri ilk kez büyük boyutlu bir prodüksiyonla perdeye uyarlanıyor. "Love Actually", "Dört Nikah Bir Cenaze" ve "Bridget Jones'un Günlüğü" gibi İngiliz sinemasının son yıllardaki en başarılı örneklerinden bazılarına imza atan yapım şirketi Working Title'a ait bir proje olan yeni Jane Austen uyarlamasında başroller, İngiltere'nin Catherine Zeta Jones'tan sonraki en pahalı aktrisi haline gelen Keira Knightley ile İngiltere'de daha çok televizyondan tanınan İskoç oyuncu Matthew MacFadyen'e ait. "Pride and Prejudice", İngiltere'de televizyon çalışmalarıyla tanınan Joe Wright'ın ilk sinema filmi.

THE PINK PANTHER

Yön: Shawn Levy
Oyuncular: Steve Martin, Kevin Kline, Jean Reno, Beyonce Knowles, Emily Mortimer
Gösterim tarihi: 14.Ekim.2005
Konu: Dünyaca ünlü bir futbol koçu öldürülmüs ve Pembe Panter olarak bilinen paha bicilmez elmas yüzük seti çalınmıştır. Fransız hükümeti, cinayetin gizemini çözmek için usta bir detektife ihtiyaç duymaktadır. Ancak ellerinde öyle biri olmadığı için Detektif Jacques Clouseau'yu (Martin) ise almak durumunda kalırlar. Clouseau ve partneri Ponton (Reno), katilin maskesini düsürmek ve patronları Dreyfus'un (Kline) her seyi kendisi basarmıs gibi göstermesini engellemek zorundadırlar.

Notlar: Blake Edwards'ın yönettiği ve Peter Sellers'ın başrolünde olduğu ilk Pembe Panter filminin 40. yılının kutlanmasından bir sene sonra, sakarlıklarıyla ünlü Detektif Clouseau 21. yüzyıl için güncelleniyor. Rolüyle efsane yaratan Sellers'ın doldurulması zor olan koltuğuna oturacak isme uzun süre karar veremeyen yapımcılar, "Bringing Down the House" ve "Cheaper by the Dozen" ile altın günlerini yasayan ünlü komedyen Steve Martin'de karar kıldılar. Yönetmen, Martin'in "Cheaper by the Dozen"da birlikte çalıstığı Shawn Levy. Çekimleri 2004 sonunda tamamlanan film Amerika'da Ağustos ayında gösterime giriyor.

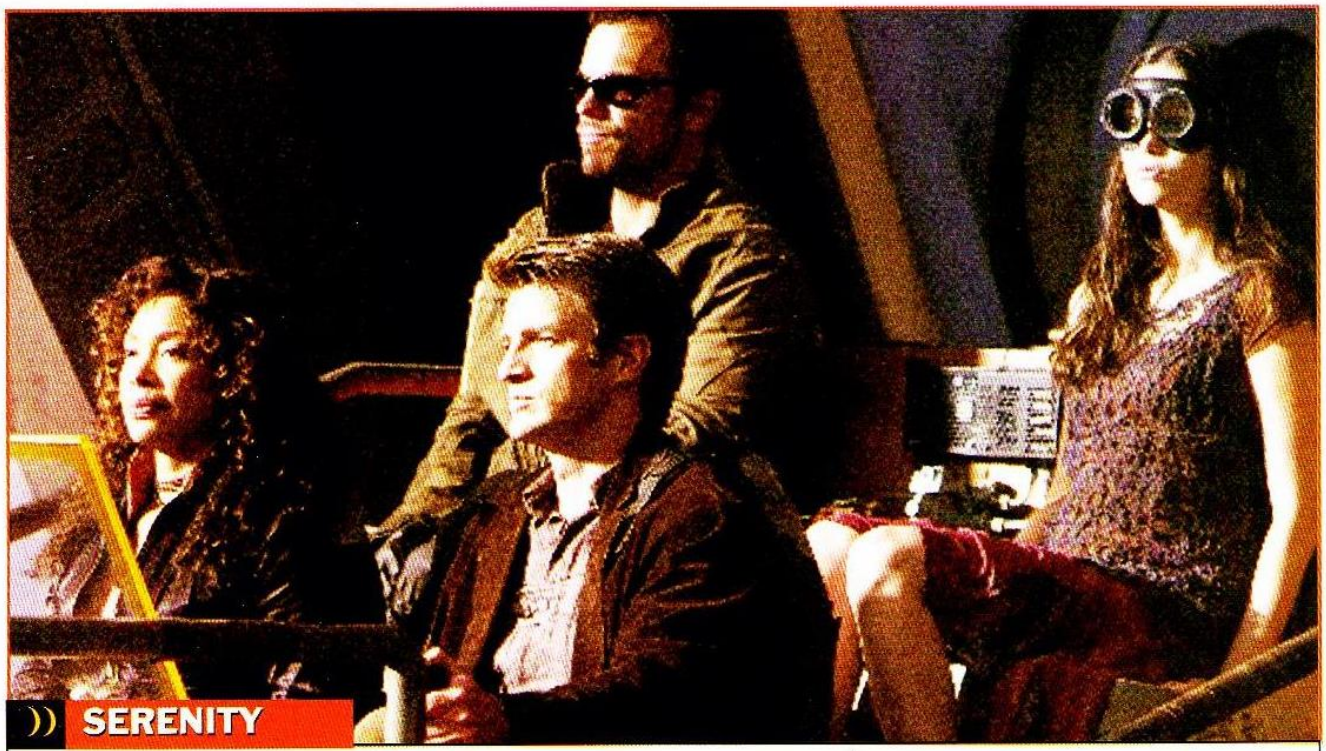

SERENITY

Yön: Joss Whedon
Oyuncular: Nathan Fillion, Gina Torres, Chiwetel Ejiofor, Alan Tudyk, Adam Baldwin
Gösterim Tarihi: Aralık.2005
Konu: 500 yıllık bir gelecekte geçen film, galaktik bir savas sonrasında "Serenity" adlı gemisiyle kargoculuk yapmaya baslayan Kaptan Malcolm Reynolds (Fillion) ve ekibinin maceralarını konu alıyor. Genç bir doktoru ve onun telepatik güçleri olan dengesiz kız kardesini gemiye kabul eden Malcolm, başına ne isler açtığının farkında değildir. İki misafir, evreni yöneten koalisyondan kaçmaktadır ve koalisyon kızı ele geçirmek için her seyi yapmaya hazırdır. Bu entrikaya bulaşan başka düsmanlar tarafından da avlanmaya çalısılan ekip, asıl tehlikeyi gemileri Serenity'nin oluşturduğunu eninde sonunda fark edecektir.

Notlar: "Buffy: The Vampire Slayer" ve "Angel"ın yaratıcısı Joss Whedon'un senaryosunu yazdığı ve büyük perdede ilk yönetmenlik denemesini yaptığı filmin temelleri, Fox kanalında yayınlanmaya baslayan ancak birkaç bölümden sonra iptal edilen "Firefly" adlı diziye dayanıyor. Futuristik bir western olarak tanımlanan dizinin yayından kaldırılmasına hayranları büyük tepki gösterince, Whedon'un yaratıcılığına ve vizyonuna güvenen prodüktörler, karakterleri bir filmde geri getirme fikrine yesil ısık yakmakta gecikmemisler. "Firefly"ın bıraktığı yerden devam eden ancak diziyi seyretmemis olanlara da iyi bir baslangıç noktası sunan post-prodüksiyon aşamasındaki film, yılın sürpriz hitlerinden biri olabilir.

SAHARA

Yön: Breck Eisner
Oyuncular: Matthew McConaughey, Penelope Cruz, Steve Zahn, William H. Macy.
Gösterim tarihi: 9. Eylül. 2005
Konu: Dirk Pitt, Ulusal Sualtı ve Deniz Araştırmaları Kurumu'na bağlı çalışan deneyimli bir araştırmacıdır. Afrika'da yürüttüğü bir araştırma sırasında, Kuzey Afrika'da birdenbire binlerce insanını ölümüne neden olan bir hastalığı araştırmak üzere Dünya Sağlık Örgütü tarafından gönderilen Eva'yla karşılaşır ve onu öldürülmekten kurtarır. Ekolojik sistemi bütünüyle harap edecek kadar büyük bir tehlike saçtığı anlaşılan ve hızla yayılan salgının arkasında Fransız bir işadamıyla kana susamış Afrikalı bir diktatörün olduğu ortaya çıkınca, Eva'yı da yanlarına alan Dirk ve ekibi, dünyayı büyük bir çevre felaketinden kurtarmak için amansız bir mücadeleye girişir.
Notlar: Yeni Indiana Jones filmini beklemekten yorulan macera tutkunlarının nefsini köreltmesi beklenen "Sahara", sürat motorlarının, helikopterlerin, tozu dumana katan ciplerin ve deve kervanlarının cirit attığı, egzotik mekanlarda geçen eski usul bir macera filmi. Clive Cussler'ın romanından uyarlanan filmde, aynı zamanda çok centilmen bir erkek olan maceraperest kahramanımız Dirk Pitt'i McConaughey, yol arkadaşı Al'ı Steve Zahn, özgür ruhlu bilim kadını Eva'yı ise Penelope Cruz oynuyor.

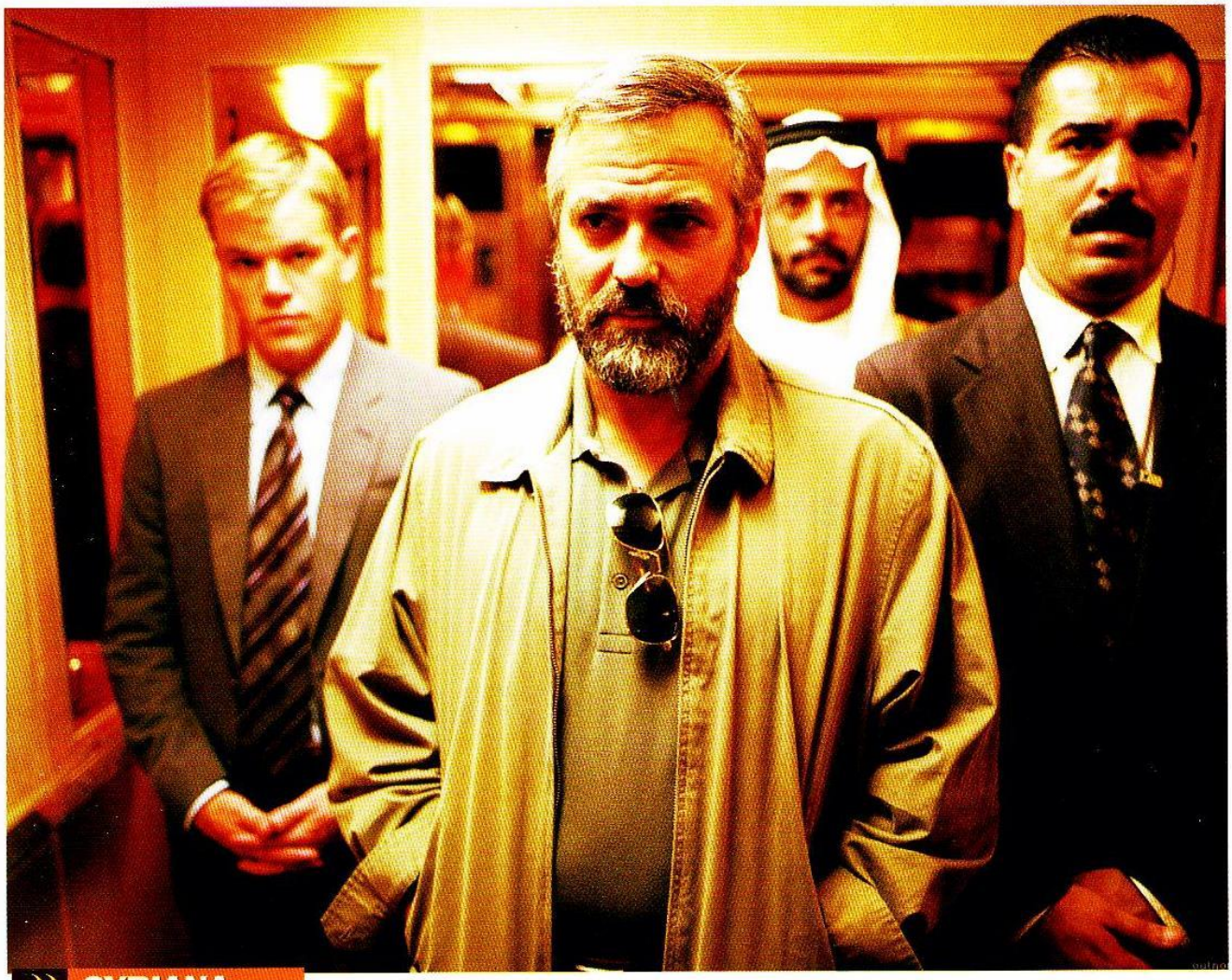

SYRIANA

Yön: Stephen Gaghan
Oyuncular: George Clooney, Matt Damon, Amanda Peet, Michelle Monaghan, Max Minghella.
Gösterim Tarihi: 14.Ekim.2005
Konu: Robert Baer (Clooney), 21 yıldır dünyanın dört bir tarafında teröristlerin izini sürmüs deneyimli bir CIA ajanıdır. Terörizmin tırmanısa gectiği bir dönemde bütçe kısıntıları ve teskilat içindeki politik çekişmeler yüzünden tehlike sinyalleri gözden kaçınılmakta, bu arada Baer bütün gelismeleri soğukkanlılıkla izlemektedir. Ancak Orta Doğu'da yatırımları olan bir petrol sirketinin yöneticisiyle (Matt Damon) karısının (Amanda Peet) basına gelen trajedi, meseleye Baer'in de isin icine girmesine sebep olacak kisisel bir boyut kazandırır.
Notlar: Eski bir CIA ajanı olan Robert Baer'in anılarını topladığı kitabı "See No Evil: The True Story of a Ground Soldier in the CIA's War on Terrorism"den uyarlanan "Syriana", George Clooney'le Steven Soderbergh'in ortak oldukları yapım şirketi Section Eight'in gelistirdiği bir proje. Robert Baer rolü için 20 kg aldığı söylenen George Clooney'nin beyazperdede görmeye alıstığımız afili ajanlardan farklı, daha gerçekçi bir ajan portresi çizdiği söyleniyor. "Jeopolitik bir gerilim" diye tarif edilen filmin yönetmeni, "Traffic"in senaryo yazarı Stephen Gaghan. Gaghan, ilk filmi "Abandon"ın ardından ikinci filmiyle seyirci karsısına çıkıyor.

LAND OF THE DEAD

Yön: George A. Romero
Oyuncular: Simon Baker, Dennis Hopper, John Leguizamo, Asia Argento, Robert Joy.
Gösterim tarihi: 12.Agustos.2005
Konu: Bütün dünya zombilerin istilası altındadır. Hayatta kalan insanlar, yaşayan ölüleri dışarıda tutmak için etrafı duvarlarla çevrilmis bir şehre sığınmıştır. Zenginlerin gökdelenlerde yoksulların kargaşanın hüküm sürdüğü sokaklarda yasadığı şehirde çelişkiler keskinleşmekte, bu arada zombiler, şehrin kapılarını giderek daha büyük bir güçle zorlamaktadır.
Notlar: George Romero'nun, 1968'de "Night of the Living Dead" ile başlayan "Dawn of the Dead" (1978) ve "Day of the Dead"le (1985) devam eden ünlü zombi serisinin uzun zamandır beklenen dördüncü filmi "Land of the Dead", önümüzdeki aylarda nihayet gösterime girecek. "Çektiğim zombi filmleri bana toplumda olup bitenleri gözleme fırsatı veriyor" diyen Romero, son filmini terörle mücadele eden Amerika'nın bir allegorisi olarak yorumlayanların tahminlerini doğruluyor: "Şehri yönetenlerin 'Bush Amerikası'nı temsil ettiğini söyleyebiliriz, onlar da durumdan yararlanmaya çalışan fırsatçılar."

dosya

Beyazperdenin 10 ünlü robotu

Robot, sinemanın çok sevdiği ve sıkça yer verdiği figürlerden biridir. Sinema tarihi, sevdiğimiz, korktuğumuz, nefret ettiğimiz, aşık olduğumuz ve asla unutamadığımız robotlarla dolu. Dolayısıyla, içlerinden 10 tanesini belirlemek hiç de kolay olmadı. Neyse, Astalavista! MURAT ERŞAHİN

Bu başlık, yazarını tedirgin eden, iddialı, dolayısıyla tehlikeli kelimelerin yan yana gelmesinden oluşan bir başlık. Sinema tarihinde o kadar çok robot, hatta ünlü robot var ki, insan böyle bir başlık atarken "birini yazmazsam, diğerine ayıp olur, üçüncüye daha çok ayıp olur, ya o son anda aklıma gelen robot..." gibilerinden vahim, bir sinefilin sonunu getirebilecek, onu sinema serüveninde duygusal bir felakete sürükleyebilecek düşüncelere kapılabiliyor. Aşağıda adı geçen robotlar, yazarının ilk anda aklına gelmiş, onu çok etkilemiş isimlerdir. Yazar, bu yüzden sinema tarihinde yer alan ve bu yazıda adları geçmeyen tüm robotlardan (dolayısıyla cyborg ve androidlerden), onların yaratıcılarından ve okurlardan özür diler.

Tabii, Fritz Lang'ın ünlü klasiği ve bütün bilimkurguların "ilk"i olan "Metropolis"i ve bir başka unutulmaz kült olan Ridley Scott'un "Blade Runner / Bıçak Sırtı"nı ayrı bir önem ve öncelik tanıyarak burada anmak anlamlı olacaktır. Lang'ın bundan tam 78 yıl önce benzersiz bir atmosfer yaratmayı başardığı duygusal bilimkurgusu 1927 yapımı "Metropolis"inde yer alan Maria / Robotkız karakterlerini unutmak mümkün değil. Aynı şekilde Rutger Hauer'in kelimelerin ötesinde bir başarıyla canlandırdığı "Blade Runner"ın tarifi zor android'i Roy Batty'yi de öyle. Sinemaları yeni ziyaret eden 2005 yapımı taze animasyon "Robots / Robotlar"ın da beyazperdenin unutamayacağı karakterler barındırdığını söylemekte fayda var.

Yazar, bu önemli açıklamayı yaptıktan sonra herkese keyifli okumalar diler. Ve yazar, siz aşağıdakileri okumaya başladıktan beş saniye sonra kendini imha edecektir...

1. THE TERMINATOR

Yer aldığı film: The Terminator
Canlandıran oyuncu: Arnold Schwarzenegger
Filmin yönetmeni: James Cameron
Senaryo yazarı: James Cameron, Gale Anne Hurd
Filmin önemli oyuncuları: Michael Biehn, Linda Hamilton
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 1984 / 108 dk. / ABD

İnsan görünümlü ve durdurulması hemen hemen imkansız cyborg, Sarah Connor adlı sıradan bir kadını öldürmek için Skynet bilgisayar sistemi tarafından gelecekten günümüze gönderilir. Sarah Connor, gelecekte insan ırkının kurtarıcısı olacak henüz doğmamış olan John Connor'un annesidir. Cyborg'un geçmişe ziyaretini izleyen saatlerde, acımasız robotu yok etmek için gelecekten bir ziyaretçi daha çıkagelir. Kyle Reese adlı "standart insan" olan bu asker ile bilgisayar dilinde "sonlandırıcı" anlamı içeren Terminator arasında büyük bir mücadele yaşanacaktır.

Arnold Schwarzenegger'in üstün bir performansla canlandırdığı, adeta rolüyle özdeşleştiği, az ve öz konuşan, sadece hedefe odaklı

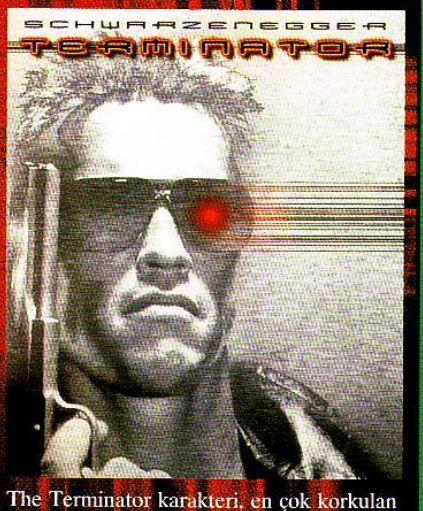

The Terminator karakteri, en çok korkulan ama aynı anda en çok sevilen film kahramanlarından biri haline gelmişti. Yok etmeye programlanmış makinenin, kanlı karakol baskını filmin akılda kalıcı sahnelerinden biriydi. James Cameron'un büyük bir ustalıkla kotardığı yapım, modern bilimkurgu filmlerinin "en nefes kesicisi" ve aksiyonu bilimkurguya aşılayan en önemli yapım olarak nitelendirilmişti. Kısacası sinemada bir devrimdi.

2. T-1000

Yer aldığı film: Terminator 2: Judgment Day / Mahşer Günü
Canlandıran oyuncu: Robert Patrick
Filmin yönetmeni: James Cameron
Senaryo yazarı: James Cameron, William Wisher Jr.
Filmin önemli oyuncuları: Arnold Schwarzenegger, Linda Hamilton, Edward Furlong
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 1991 / 137 dk. / ABD

Sarah Conor'un Terminator'ın elinden kurtulmasından on yıl sonra bu kez yeni bir ölüm makinesi olan T-1000, direnişçilerin lideri olacak Sarah'ın oğlu John Connor'u

4. ROBOT GUNSLINGER

Yer aldığı film: Westworld / Batı Dünyası
Canlandıran oyuncu: Yul Brynner
Filmin yönetmeni: Michael Crichton
Senaryo yazarı: Michael Crichton
Filmin önemli oyuncuları: James Brolin, Richard Benjamin
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 1973 / 88 dk. / ABD

Bazılarının gerçek bir klasik olarak adlandırdığı film, Terminator efsanesi doğmadan yıllar önce Yul Brynner'ın canlandırdığı silahşör Gunslinger'ı siyahlar içinde bir "kovboy yok edici" olarak sinemaya armağan etmişti. Çok satan kitaplarıyla sürekli gündemde kalmayı başaran ve özellikle Jurassic Park ile büyük ün kazanmış "tekno-gerilim" üstadı olarak tanınan usta bilimkurgu yazarı Michael Crichton'un yazıp yönettiği filmde, Brynner'ın oyunu gerçekten mükemmele yakındı. Bilgisayar uygulamalı özel efektlerin ilk kez kullanıldığı filmde Futuristic bir oyun parkı ve fantezilerini yaşamak üzere o parka gelen misafirlerle tanışmıştık. Kimi, Roma İmparatorluğu döneminde gladyatörlerle dövüşmek isterken, kimi Vahşi Batı'da düelloya katılmak istiyor, kimi uzay boşluğunda gezinmek, kimileri de Birinci Dünya Savaşı yıllarında romantik bir casusluk macerası yaşamak istiyordu. Fakat bilgisayar sisteminde ve oyuncu olarak kullanılan robotlarda açıklanamaz bir değişiklik ortaya çıkınca bütün hayaller yıkılıyor, büyük bir can pazarı kuruluyordu.

Bilimkurguya aksiyon ve gerilim katan yapım, kötü başkahramanı "kovboy robot" yüzünden western türünden de besleniyor ve gişede büyük başarı elde ediyordu. 1976'da filmin kahramanının yanına Peter Fonda eklenerek "Futureworld" adlı bir devam filmi de çekildi ancak ilk filmin gösterdiği başarıyı yakalayamadı.

yok etmek üzere gelecekten gönderilir. Direnişçiler ise geçmişe T-800 model bir Terminator göndermeyi başarırlar. Sarah'ın yakından tanıdığı T-800, onları yok etmek değil, kurtarmak için harekete geçer. Sıvı metal özelliğiyle istediği şekle dönüşen ve yok edilmesi çok güç T-1000 (cıva adam) ile "eski toprak" T-800 arasında insan neslini ilgilendiren büyük bir savaş başlar.

"Terminator 2", bol miktarda bilgisayar animasyonuyla, kamera görüntülerini kusursuzca birarada kullanıyor, özellikle T-1000'in biçim değiştirdiği sahnelerde kullanılan "morphing" tekniğiyle özel bir statü kazanıyordu. Altı dalda Oscar'a aday gösterilen teknoloji harikası, En İyi Ses, En İyi Ses Efekti, En İyi Görsel Efekt ve En İyi Makyaj dallarında dört Oscar heykelciğinin sahibi oluyordu. T-1000'in asansörü açma girişimini ve T-800'ün (Arnold'un), "Astalavista baby" ve "I'll be back"ini günlük konuşma diline armağan eden yapım, "yaşamak istiyorsan benimle gel Sarah" özlü cümlesiyle hep akıllarda kaldı.

3. T-X

Yer aldığı film: Terminator 3: Rise of the Machines / Makinelerin Yükselişi
Canlandıran oyuncu: Kristanna Loken
Filmin yönetmeni: Jonathan Mostow
Senaryo yazarı: James Cameron, Gale Anne Hurd, Michael Ferris
Filmin önemli oyuncuları: Arnold Schwarzenegger, Nick Stahl, Claire Danes
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 2003 / 109 dk. / ABD

T2'nin bıraktığı yerden on yıl sonra başlar T3'ün öyküsü. John Connor sıradan bir işçi olarak çalışmaktadır ve annesi Sarah Connor, geçen sürede ölmüştür. Anne-oğlun çabaları, Skynet yapay zeka sisteminin kurulmasına engel olamamıştır. İnsan ırkının gelecekteki lideri olmasına az kala John'u yok etmek için gelecekten yeni bir Terminator gönderilir. Dişi yok edici T-X, şimdiye dek dünyaya gönderilenlerin hepsinden daha güçlü ve özelliklidir. (Terminator 2'de T-1000 şekil değiştirebiliyor ancak mekanik ve elektronik maddelere dönüşemiyordu. T-X ise kendini istediği zaman bir silaha ya da bombaya çevirebilecek bir cyborg).

Eski dost T-800, John'a yardım etmek üzere geçmişe döner ve daha önceki ziyaretleri gibi "gerekeni yapar". T3, Terminator efsanesinin yaratıcısı James Cameron'un katkısı olmadan gerçekleşen bir iş. Filmin yönetmeni "U-571" adlı, denizaltı macerasından hatırlayacağınız Jonathan Mostow. Filmde T-X'i canlandıran Kristanna Loken, yüzlerce aday arasından seçilmiş; TV dizileri dışında beyazperde deneyimi olmasa da, role uygun fiziği ve performansıyla oldukça başarılı bulunmuştu.

5. ANDREW MARTIN

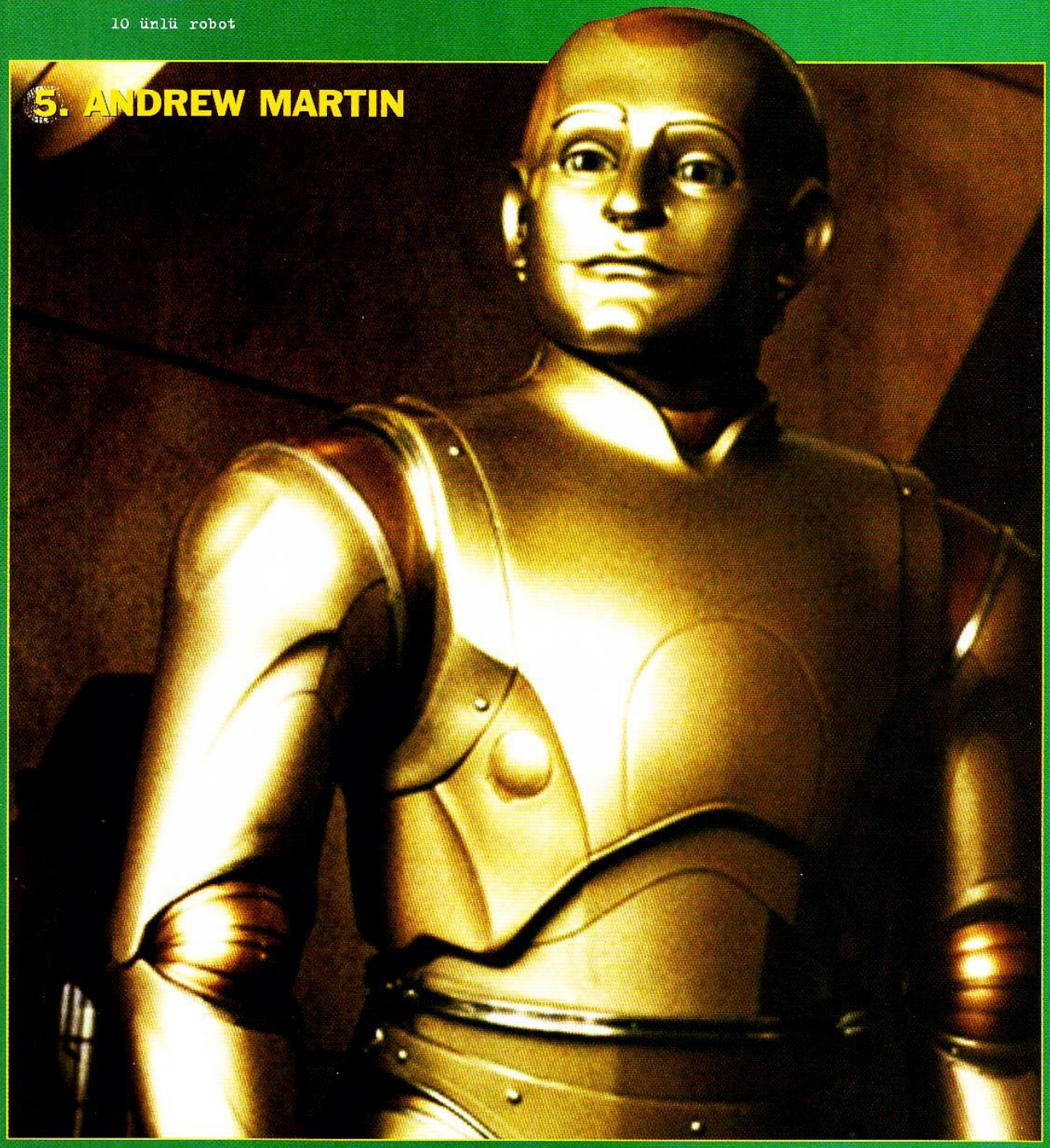

Yer aldığı film: Bicentennial Man / Robot Adam
Canlandıran oyuncu: Robin Williams
Filmin yönetmeni: Chris Columbus
Senaryo yazarı: Nicholas Kazan (Isaac Asimov'un aynı adlı öyküsünden ve "The Positronic Man" adlı romanından)
Filmin önemli oyuncuları: Embeth Davidtz, Sam Neill, Oliver Platt
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 1999 / 132 dk. / ABD-Almanya ortak yapımı
Yaşam, ölüm, ölümsüzlük ve insan olmanın anlamı üzerine duygu dolu bir film. Bilimkurgu ile duygusallığı harmanlayan modern bir Pinokyo öyküsü. İnsanlaşan bir robot. Asimov ustanın "Complete Robot" adlı antolojisinin kapanış öyküsü.
2005 yılında ev işlerine yardımcı olması amacıyla alınan NDR-114 kodlu robot, evin babası tarafından aile fertleriyle tanıştırılır. Robota üç önemli talimat verilmiştir: 1. Asla bir insana zarar vermemelidir. 2. İnsanlardan gelen tüm emirlere uymalıdır. 3. Kendini korumalıdır. Zaman içinde Andrew diye çağrılan robotla evin küçük kızı arasında sağlam bir arkadaşlık oluşur. Aradan geçen uzun yıllar sonucu, Andrew'e yapılan eklemeler, onun insana daha fazla benzemesini sağlar. İnsanlaşan Andrew, sevgi ve üzüntü gibi duygulara karşı koyamaz ve hayat onun için oldukça zor bir hale gelir. Robin Williams'ın etkileyici bir oyun sergilediği filmde rol arkadaşı Embeth Davidtz iki karakter birden canlandırmış ve filmin en iyi oyuncusu olarak gösterilmişti. En İyi Makyaj dalında Oscar adayı olan filmin yapımcılarından birinin, ünlü "Das Boot" ve "Troy / Truva" filmlerinin yönetmeni Wolfgang Petersen olduğunu hatırlatalım.

6. GIGOLO JOE

Yer aldığı film: Artificial Intelligence: AI / Yapay Zeka
Canlandıran oyuncu: Jude Law
Filmin yönetmeni: Steven Spielberg
Senaryo yazarı: Brian Aldiss ("Supertoys Last All Summer Long" adlı kısa öyküsünden), Ian Watson, Steven Spielberg
Filmin önemli oyuncuları: Haley Joel Osment, Frances O'Connor, William Hurt
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 2001 / 146 dk. / ABD

Stanley Kubrick'in üzerinde yirmi yıl çalıştığı ancak ömrü yetmediği için tamamlayamadığı projesi, Steven Spielberg imzasıyla hayat bulmuştu. Yaşamın sürekliliği için gerekli kaynakların tükenmeye yüz tuttuğu gelecekte, ileri teknoloji robotlar üretilmekte, sanayiden ev işlerine, eğlence sektöründen, spora birçok alanda kullanılmaktadırlar. Gündelik hayat, "yapay zekalar"ın katkısıyla sürmektedir. Bir bilgisayar şirketi, çocuk sahibi olamayan aileler için gerçekten insanları karşılıksız sevebilen bir çocuk robot tasarlar. On bir yaşındaki bu robotun adı David'dir.

David, insanlar ve robotlar arasındaki ince çizgiyi fark edeceği ve insanları yakından tanıyacağı mecburi yolculukta en büyük desteği "eğlence sektörü" için hizmet veren Gigolo Joe adlı robottan görür. Filmde Jude Law'ın canlandırdığı bir zevk robotu olan Gigolo Joe, aslında "Yapay Zeka"nın en ilginç karakteridir. Gigolo Joe, güzel dans etmekte, şarkı söylemekte, ideal bir çapkın, yakışıklı bir aşık rolünü üstlenmektedir. Aslında felsefi yanı olan ve her şeyin farkında asi bir robottur o. David için "baba figürü" anlamı taşıyan, bir ağabey, bir yol gösterici olarak en zor anlarda küçük çocuğun yanında olan Gigolo Joe, "sistem" tarafından yakalanır ve yok edilir. Yok edilmeden önce, "vardım" ve "varım" der Joe, "var olacağım" demeye gücü ve zamanı yetmez. Spielberg'in sağ kolu olan görüntü yönetmeni Janusz Kaminski'nin üstün görüntüleriyle bezeli film, Jude Law'a birçok olumlu eleştirinin yanında, Altın Küre adaylığı getirmişti.

7. C-3PO / R2-D2

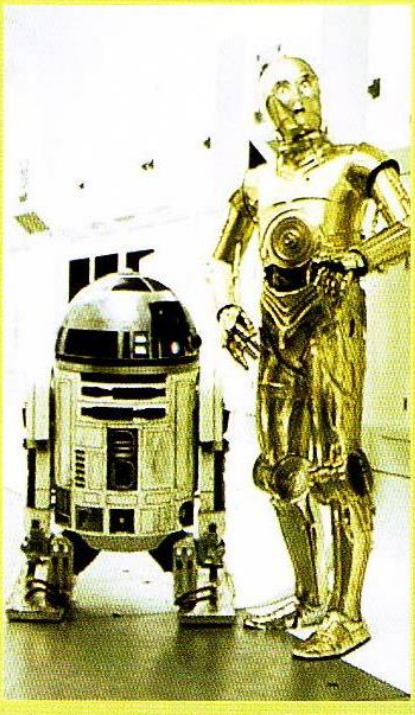

Yer aldıkları film: Star Wars / Yıldız Savaşları
Canlandıran oyuncular: Anthony Daniels (C-3PO), Kenny Baker (R2-D2)
Filmin yönetmeni: George Lucas
Senaryo yazarı: George Lucas
Filmin önemli oyuncuları: Mark Hamill, Harrison Ford, Carrie Fisher
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 1977 / 121 dk. /ABD

Bilimkurgu-macera sinemasının babası sayılan ve sinema tarihinin en önemli yapımlarından biri olarak gösterilen George Lucas filmi, bizlere Luke Skywalker, Han Solo, Prenses Leia, Chewbacca, Ben Obi ve Darth Vader gibi unutulmaz karakterlerin yanında iki sevimli robotu da tanıştırmıştı: C-3PO ve R2-D2. C-3PO, altı milyon dili konuşup anlayan, gevezc, ürkek, kötümser, zırt pırt dağılıp kırılan, yerinde duramayan, telaşlı, tercüman bir robot olup, Luke'un ve R2-D2'nin sıkı dostudur. Çocukluğunu yetmişli yıllarda yaşamış olanların robot deyince aklına ilk gelen sarı renkteki metal adam, sakarlığı ve boşboğazlığıyla filme komedi unsurları eklemeyi de unutmuyordu. Sürekli yakın dostunu arayan ve "R2-D2 Where are you" kafiyeli soru cümlesini kullanan ve asla sözlerini bitirmesine fırsat tanınmayan altın kaplama C-3PO, aktör Anthony Daniels tarafından canlandırılmıştı.

R2-D2 ise, çöp tenekesini veya elektrikli süpürgeyi andıran yapısıyla C-3PO'nun sürekli didiştiği dostu ve bütün "Star Wars" filmlerinin belki de en sevilen kahramanıdır. Her durum ve şart için bünyesinde gerekli donanımı bulunduran sevimli robot, bütün zor şifreleri kırıp çözmekte ve küfürlü konuşmakta uzmandır. Düdük ve sinyal seslerini andıran 'Bip bip' nidalarıyla öterek dolaşan C-3PO, hemen her filmde kainatı kurtarmasının yanında, film için üretilen oyuncakların en çok satanları arasında yer almaktadır. Kenny Baker tarafından canlandırılan küçük kahraman, gerçek bir "karakter"dir.

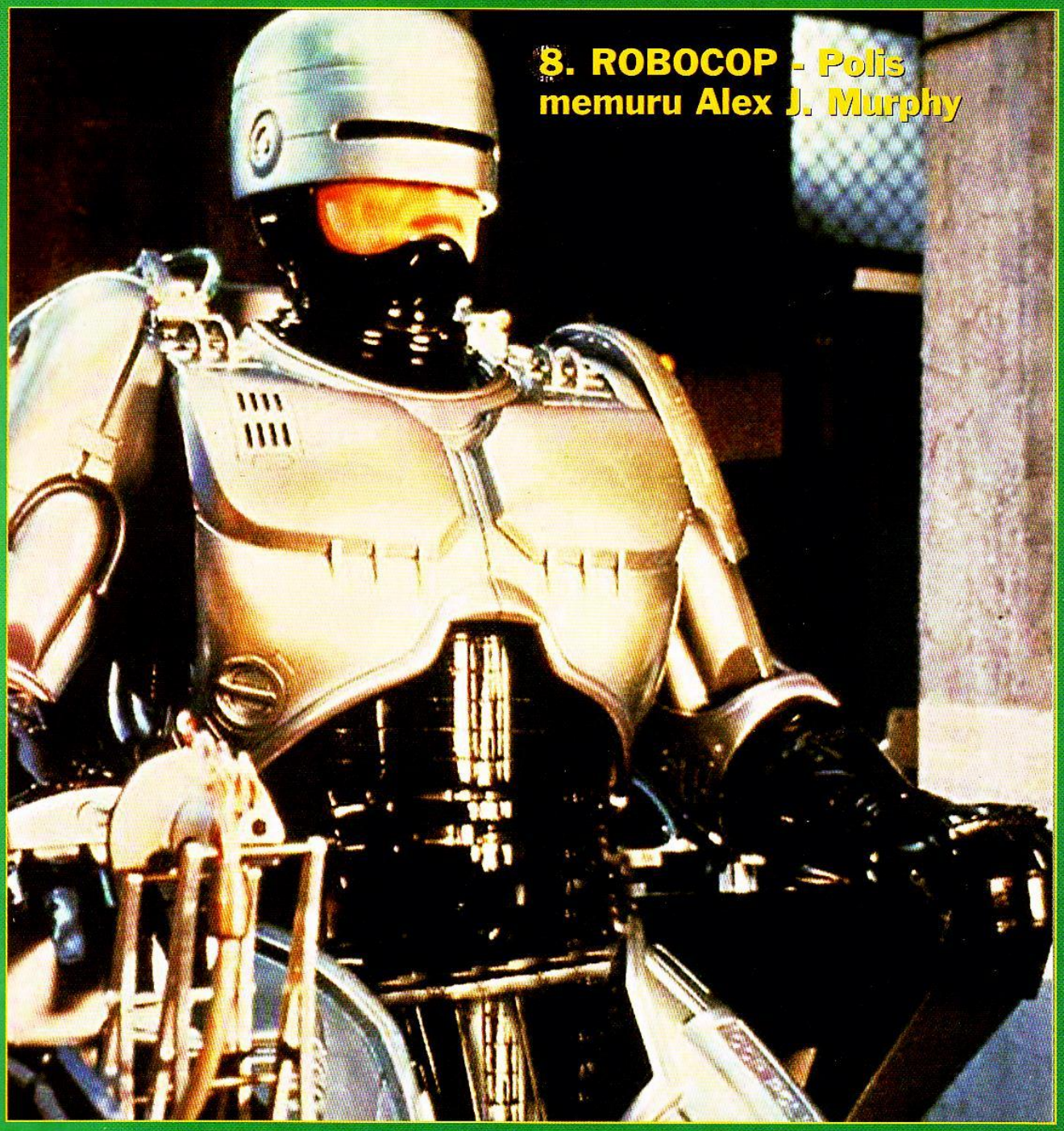

8. ROBOCOP - Polis memuru Alex J. Murphy

Yer aldığı film: RoboCop
Canlandıran oyuncu: Peter Weller
Filmin yönetmeni: Paul Verhoeven
Senaryo yazarı: Michael Miner, Edward Neumeier
Filmin önemli oyuncuları: Nancy Allen, Ronny Cox, Kurtwood Smith
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 1987 / 102 dk. / ABD

Yarı insan yarı makine ama bütünüyle bir kanun adamı. Bir çatışmada "yok edilen" Detroit Polis Teşkilatı'na bağlı polis memuru Alex Murphy'nin bedeni, çelikten bir robotla birleştirilir. Şehrin ve yasaların yeni ve güçlü koruyucusu Robocop, suç lordlarıyla karşı karşıyadır artık.

Robocop'un, suç çetesi lideri "gerçek bir kötü adam olan" Clarence Boddicker (Kurtwood Smith) ile olan müthiş mücadelesiyle akıllara kazınan ve 80'lerin ikinci yarısının kült filmlerinden olan yapımın devam filmleri de çekilmişti. Hollandalı yönetmen Paul Verhoeven'in daha sonra çekeceği ünlü filmlere ısındığının müjdecisi olan (90'da "Total Recall / Gerçeğe Çağrı", 92'de "Basic Instinct / Temel İçgüdü", 97'de "Starship Troopers / Yıldız Gemisi Askerleri" 2000'de "Hollowman / Görünmeyen Tehlike") yapımda, Robocop'u canlandıran aktör Peter Weller'in yüz hatlarını ustaca kullanması, kendisini rolüyle özdeşleştirmiş ve 91'de çevirdiği kült film "Naked Lunch"a (David Cronenberg'in Beat kuşağının usta kalemi William S. Burroughs'un kitabından beyazperdeye aktardığı fantastik dram) rağmen sürekli "Robocop" ile akıllara gelmesine neden olmuştu.

9. SONNY

Yer aldığı film: I, Robot / Ben, Robot
Canlandıran oyuncu: Alan Tudyk
Filmin yönetmeni: Alex Proyas
Senaryo yazarı: Jeff Vintar, Akiva Goldsman (Isaac Asimov'un öyküsünden)
Filmin önemli oyuncuları: Will Smith, Bridget Moynahan, James Cromwell
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 2004 / 115dk. / ABD

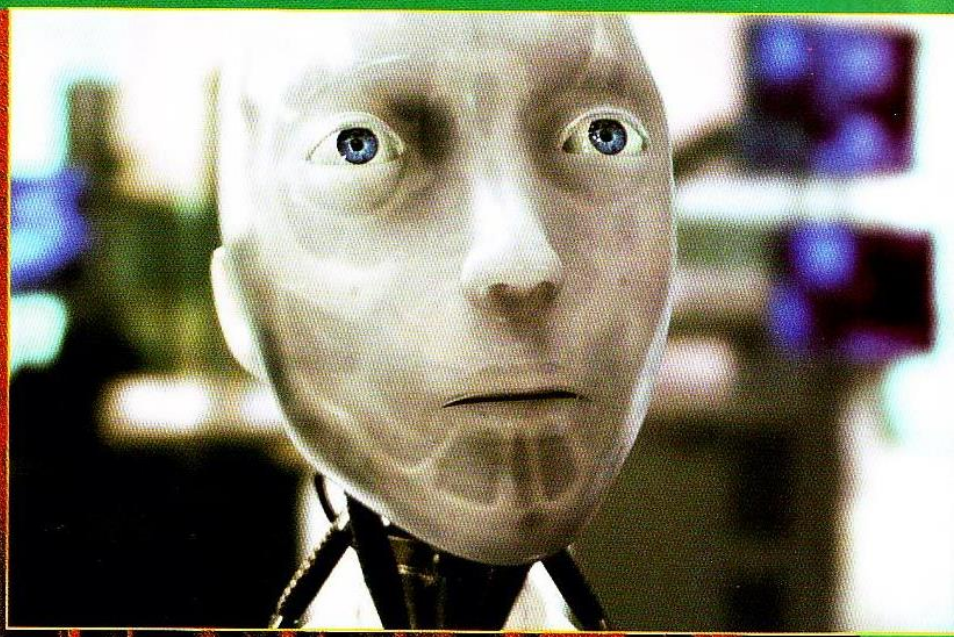

"The Crow" (1994) ve kült olarak nitelenen bilimkurgu "Dark City / Gizemli Şehir"in (1998) yönetmeni olarak tanıdığımız Alex Proyas'ın, Isaac Asimov'un kitabından Akiva Goldsman'ın da katkısıyla beyazperdeye aktardığı "I Robot / Ben Robot", 2035 yılında insanların gündelik hayatın her alanında rastlayacağınız robotlarla birlikte yaşadığı günleri öykülüyor.

Geleceğin Chicago'sunda dedektif Del Spooner, robot davranışları konusunda uzman Dr. Susan Calvin ile birlikte US Robotics çalışanlarından saygın bilim adamı Dr. Miles Hogenmiler'in intihar gibi görünen ölümünü araştırmaktadırlar. Başından geçen trajik bir olay yüzünden robotlara karşı her zaman temkinli, hatta düşmanca yaklaşan ve bir gün kötücül ve işe yaramaz olarak düşündüğü gerçek yüzlerinin ortaya çıkacağını umut eden dedektif Del Spooner, intiharın ardında başka bir gerçeğin yattığından şüphelenmektedir. Araştırmalar, Hogenmiller'in ölümünden kısa süre önce sine dek gizli bir proje üzerinde çalıştığını ve bir robot tarafından öldürüldüğünü ortaya çıkarır. Fakat ortadaki durum karmaşıktır; robotların suç işlemesi kanunlarca yasaklanmış durumdadır. Bütün ipuçları, doktorun tasarladığı canlı bir beyne sahip Sonny adlı robotu işaret etmektedir.

İnsani duygulara sahip robot Sonny, görkemli görsel efektlerle süslü filmde, Will Smith'in canlandırdığı dedektif Del Spooner karakterinden daha çok akıllarda kalmış, sempatik hatları ve insancıl yüreğiyle kendisini çok sevdirmişti. Sonny, Del Spooner'ı masumiyetine inandırmanın yanısıra, insanlığın yok olmasını da önlemişti. Bir de ilginç not: Filmin en önemli "siması" olan (belki de filmin ortaya çıkış nedeni) fütüristik Audi modeli RSQ, robot Sonny'yi andırıyordu. Araba ve Sonny az köseli, yumuşak temaslarla hareket eden ve duygularını mimiklerle ifade edebilen bir benzerlik içindeydiler.

10. ASH

Yer aldığı film: Alien / Yaratık
Canlandıran oyuncu: Ian Holm
Filmin yönetmeni: Ridley Scott
Senaryo yazarı: Dan O'Bannon, Ronald Shusett
Filmin önemli oyuncuları: Sigourney Weaver, Tom Skerritt, John Hurt, Harry Dean Stanton, Yaphet Kotto
Yapım yılı, süresi ve ülkesi: 1979 / 117 dk. / İngiltere

Bilimkurgu sinemasını korku ve gerilim türüyle tanıştıran ve yeni bir "janr" doğmasına neden olan "Alien / Yaratık", usta İngiliz sinemacı Ridley Scott'un imzasını taşıyordu. Dan O'Bannon ve Robert Shusett'in ürkütücü öyküsü, kazandığı birçok ödülün yanında iki dalda Oscar adayı olup, En İyi Görsel Efekt dalında Oscar kazanırken, Sigourney Weaver'ın muhteşem bir performansla canlandırdığı filmin "dişi" kahramanı Teğmen Ripley'i sinema tarihine armağan ediyordu.

"Alien vs. Predator"ı saymazsak üç devam filmi daha çekilen ve her bölümüyle gişede büyük başarı yakalayıp gündem yaratan "yaratık", doğumunu ve ününü, orijinal filme borçlu olduğunu gayet iyi biliyor aslında. Bir madencilik şirketine bağlı ticari arama gemisi Nostromo, dünyaya dönerken bilinmeyen bir gezegenden bir yardım sinyali alır. Gezegene indiklerinde ne olduğunu bilmedikleri yumurta benzeri organizmalarla karşılaşırlar. Bir süre sonra, daha önce görmedikleri bir yaratıkla daha doğrusu inanılmaz bir vahşetle tanışacaklardır.

Teğmen Ripley dışında filmin birçok önemli siması arasından sıyrılan ve sinefillerin unutamadığı "kritik" bir karakteri vardır filmin. Hatta beyazperdenin gelmiş geçmiş en önemli tiplemelerinden birisidir o: Usta İngiliz aktör Ian Holm'un canlandırdığı Ash. Kariyerine şimdilik 108 film sığdırmış Holm, filmde; Nostromo'nun bilimsel araştırma subayını canlandırıyordu. Geminin sahibi olan madencilik şirketinin adamı olan Ash, aslında gemidekilerin tanıdığı adam değildi, hatta bir insan bile değildi. Şirket tarafından yaratılan son derece gelişmiş bir android'ti. Ve tabii gemide bulunması da bir tesadüf değildi. Teğmen Ellen Ripley'in acımasız yaratıkla savaşırken bir de Ash'le uğraşması gerekmişti ve Ripley, iki yüzlü, kötü niyetli Ash yüzünden androidlere bir daha asla güvenmeyecekti. Hatta 1986 tarihli James Cameron imzalı "Aliens"ın iyi kalpli ve yardımsever android'i Bishop'un (Lance Henriksen), Ripley'in güvenini kazanması epey uzun sürmüş, zavallı Bishop çok zorlu sınamalardan geçmek zorunda kalmıştı.

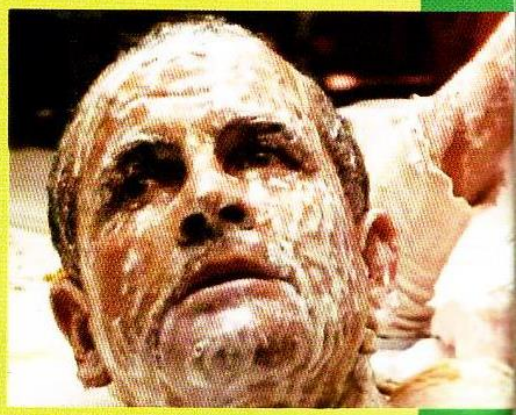

Kırda hüzünlü bir yolculuk

Başrroldeki iki gözde genç oyuncusu nedeniyle çoğu kişi farklı bir film bekliyordu. Sonuç elbette pek çok seyirci ve eleştirmeni şaşırttı.

Gus Van Sant'in adını bir B-52's şarkısından alan başyapıtı "MY OWN PRIVATE IDAHO" son derece özgün, can yakacak derecede acıklı ve benzersiz bir film. ABD'de piyasaya sürülen DVD kopyası bu modern klasiği keşfetmemiş sinemaseverlere yeni bir fırsat sunuyor. ENGİN ERTAN

Doksanlı yılların başlarındayız. Artık "brat pack" dönemi geride kalmış. Gençlik dergilerinin pazarladıkları idollerin, yeniyetmelerin odalarındaki posterleri süsleyen isimlerin başlarında River Phoenix ve Keanu Reeves geliyorlar. Her ikisinin de kariyerleri '80'lere uzanıyor, hatta çoğu kişi Phoenix'i "Stand By Me"de veya "Küçük Nikita"da sevmiş ama kesinlikle "brat pack" değiller. Reeves iyi resim veriyor ama "Çılgın Aile" (Parenthood) veya "Bill ve Ted'in Maceraları" gibi filmlerdeki performanslarını göz önüne alınca, oyuncu olarak pek saygı görecek gibi bir hali yok. Ne yazık ki "Tehlikeli İlişkiler"deki rolü de durumu kurtarmıyor. River Phoenix'in yeriyse başka. O bir bakıma yeni James Dean, Hollywood'un yeni antikahramanı. İşte tam da bu zamanlarda söz konusu ikilinin beraber rol alacakları bir filmin haberi ortalığı sarıyor. İsmi "My Own Private Idaho", yönetmen koltuğundaysa Bağımsız Amerikan sinemasının yeni gözdesi, "Drugstore Cowboy" (ülkemizde dört yıllık bir gecikmeyle ve orijinal adıyla gösterime girmişti) ile 1989 yılında pek çok ödül toplamış Gus Van Sant oturuyor. Herkes bir heyecan bu bağımsız filmi beklemeye başlıyor. Gösterim tarihi geldiğinde eleştiriler çeşitlilik gösteriyor, hasılat ise beklenenin altında kalıyor. Dolayısıyla film bizim buralara uğramazken, yurt dışında kimilerinin yere göğe koyamadığını, kimilerininse burun kıvırdığını takip ediyoruz. Çok sonraları bazılarımız video kasetlerden bu filmi keşfederken, "My Own Private Idaho" çoktan kendi hayran kitlesini kazanmış, kimi akademik makalelere konu olmuş, essiz bir filme dönüşmüş oluyor.

Elbette filmin kült niteliği kazanmasında Phoenix'in büyük rolü var. 1993 yılında, henüz yirmiüç yaşındayken hayata veda eden (aşırı dozda uyuşturucu sebepli bir kalp krizi sonucu) aktörle, bu filmde canlandırdığı Mike arasında paralellikler bulmak bir bakıma mümkün. Mike'ın hayat karşısındaki kırılganlığı, olur olmaz yerlerde düşüp uyuya kalmasıyla, Phoenix'in bir gece kulübünü terk ederken yere yığılması aslında ne kadar da benzeşiyorlar. Sinemanın bir diğer unutulmaz ismiyle, Federico Fellini ile aynı gün ölen bu genç aktörün son sözlerinin "paparazziler gelmesin, tanınmak istemiyorum" olmasıysa ölümündeki hüznü biraz daha arttırıyor.

"My Own Private Idaho"ya dönersek, film iki genç erkek fahişenin dostluğu etrafında gelişiyor. Portland'da caddeleri turlayan bu gençlerden Mike (River Phoenix) aile duygusunu yitirmiş bir narkoleptik. Yani olur olmaz

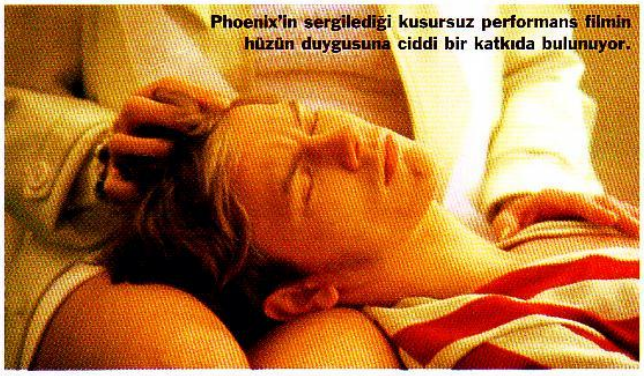

Phoenix'in sergilediği kusursuz performans filmin hüzün duygusuna ciddi bir katkıda bulunuyor.

engin_ertan@yahoo.com

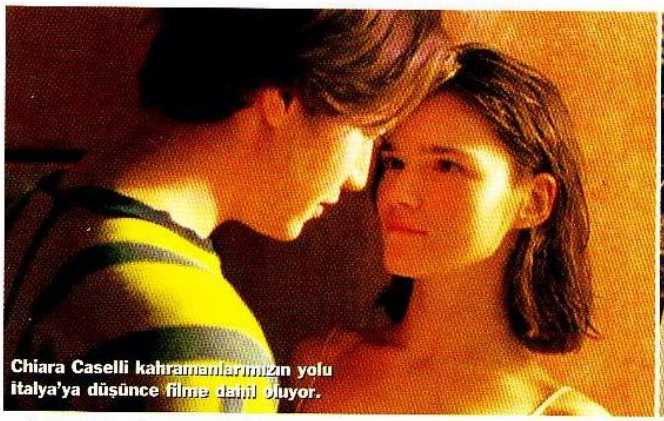
Chiara Caselli kahramanlarımızın yolu İtalya'ya düşünce filme dahil oluyor.

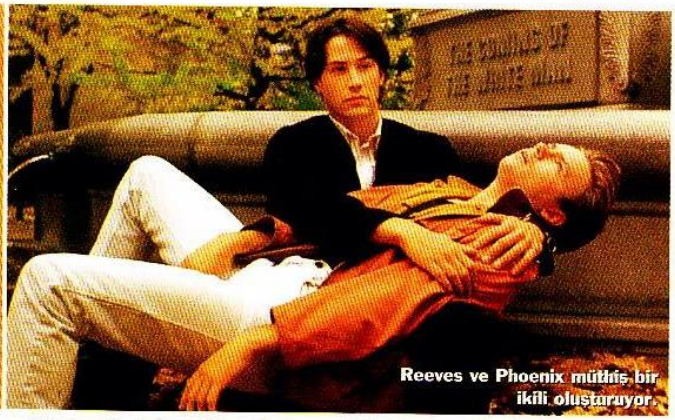
Reeves ve Phoenix müthiş bir ikili oluşturuyor.

yerlerde, birdenbire uyuyakalabiliyor. Annesinin izini çok önce kaybetmiş, gerçek babasının kim olduğuyla ilgili olaraksa şüpheleri var. Rüyalarında sürekli dalgalarla boğuşan balıklar, 8mm. çekilmiş aile görüntüleri, boş bir arazide yalnız bir ev ve o evin gökten düşüp yere çarpması sonucu parçalanmasını görüyor. Başka bir deyişle ya yollarda sürüklenen, ya da müşterilerinin otel odalarına yol alan Mike, asla sahip olmadığı ev duygusunu ve onun da ötesinde kendi geçmişini arıyor. Scott (Keanu Reeves) ise ünlü bir senatörün oğlu. Evden kaçıp sokaklara yerleşmiş. Bir bakıma babasının temsil ettiği şeylere karşı durmaya çalışıyor. Bulduğu yol para karşılığı bedenini erkeklere satmak veya porno dergilere modellik yapmak.

Benzer hikâyelere sahip pek çok gence kucak açan ve onları kendince kollamaya çalışan Bob (William Richert), Mike ve Scott'un da takıldıkları çetenin önderi. Bob düpedüz Scott'a aşık, Scott da onu baba figürü yerine koyuyor. Mike ise kendisini yakın hissettiği tek kişi olan Scott'a gönülden bağlı. Ailesini son bir kez aramaya çıkarken de yol arkadaşı olarak onu seçiyor. İki genç külüstür bir motosikletle yollara düşüyor ve Idaho'ya doğru yol alıyorlar. Beklenmedik şekilde Avrupa'ya meyleden rotaları dahilinde birbirinden ilginç tiplere de rastlıyorlar. Konusundan da anlaşılacağı üzere "My Own Private Idaho" için bir yol filmi demek mümkün. Ancak Van Sant filminde pek çok beklentiyle oynadığı gibi, yol filmi türünü de ters yüz ediyor. Filmin tanıtım cümlelerinden birisi "Nereye gittiğin değil, oraya nasıl vardığın önemlidir". Ancak Van Sant filmini mekânların isimlerine (Portland, Seattle, Idaho, Roma, vs.) göre parçalara ayırırken, bir bakıma karakterlerinin hareketini ve yolculuk hissini de parçalıyor. Filmde yer yer karşımıza çıkan ve Chris Marker'ın "La Jetée"sini anımsatan peş peşe eklenmiş durağan resimler de bunun bir uzantısı. Başka bir deyişle yoldaki hareketin kendisiyle değil, yolculuk hissiyle uğraşan bir film "My Own Private Idaho".

Elbette yol filmi deyince aklımıza "kanka filmleri" de geliyor. Özellikle de Wim Wenders'in, iki erkeğin nedensiz gelişen dostluğunu ve beraber Batı Almanya'yı (başka bir açıdan da sinemayı ve görüntünün gücünü) kesfetmelerini konu alan "Zamanın Akışında"sı. Nasıl "Zamanın Akışında"nın karakterleri Batı Almanya'nın kıyılarında dolaşıyor ve kendi tarihlerini yeniden kesfediyorlarsa, Mike ve Scott da Amerika'nın kırsalını turluyor ve kesfediyorlar. Ancak onlarınki ülkenin tarihine kapı açan bir yolculuk değil, olsa olsa kendi kisisel tarihleriyle ilgili. Ne de olsa yolculuğun amacı Mike'ın ailesini bulmak ve geçmişindeki boşlukları doldurmak. "Zamanın Akışında"nın finalinden aklımıza "her şey değişmeli" sözü kazınırken, "My Own Private Idaho" bir bakıma başladığı noktaya dönüyor. En azından Mike açısından. Ne de olsa geçmisiyle beraber zaman ve mekân duygusunu da yitirmis olan bu genç erkek için ne gidecek bir yer, ne de bütünüyle algılanacak bir an var. En iyi ihtimalle düşüp uykuya dalıyor.

Van Sant bu essiz filminde sadece türlerle değil, anlatım yollarıyla da oynuyor. Başrol oyuncuları ve ufak rollerde bas gösteren kimi ünlü konuklar (özellikle bir abajur desteğiyle yaptığı "performans" unutulmaz olan Udo Kier'e dikkat) haricinde, filmin kadrosu amatörlerden oluşuyor. Van Sant, belki de kendilerini canlandıran erkek fahiseleri kameraya konusturduğu sahnelerde belgesele yakın bir ton yakalıyor. Ancak Mike'ın halüsinasyonları ve rüya sahneleri bu gerçekcilikle ciddi bir tezat oluşturuyor. Mike'ın bilincinden yansıyan bu sahneler dışında da Van Sant yer yer gerçeküstücülüğe göz kırpan imgeler sunabiliyor. Örneğin tezgâhta dizili porno dergilerin kapaklarındaki erkeklerin (kapak fotoğrafları Bruce Weber'e ait) muhabbete dalmaları gibi.

Van Sant'in hem anlatım, hem de anlatıda yaptığı bir diğer oyunsa, "My Own Private Idaho"nun Shakespeare'in "IV. Henry"sinin serbest bir uyarlaması olması. Oyunun birinci perdesini baz alan senaryoda, Prens Hal karakteri Scott'a, Falstaff ise Bob'a dönüşüyor. Falstaff'ın sürekâsıyla yaptığı alemlerin yerinyse para karşılığı seks ve uyuşturucu almış durumda. Karşımızdaki uyarlama son derece serbest olsa bile, Van Sant yer yer karakterlerini tragedyalardaki gibi konusturmakta ve abartılı bir oyunculuktan yana tercih kullanmakta beis görmüyor. Bu anlarda sasırtıcı olmayacak şekilde mizansen de teatral bir hava alıyor. Yakalanan özgünlükse surada, "My Own Private Idaho" sokak ağzıyla tiratları, escinsel argosuyla tragedyayı, belki de Jean Genet ile Shakespeare'i bulusturuyor. Filmi beğenmeyen çoğu kisinin itirazları da bu yapıyı ve filmin aşırı plastik halini kaldıramamalarından ileri geliyor zaten. Bu arada filmin finalinde

Filmde Red Hot Chili Peppers'tan Flea'nın da rolü var.

Bu sahnedeki fotoğraflar Bruce Weber'e ait.

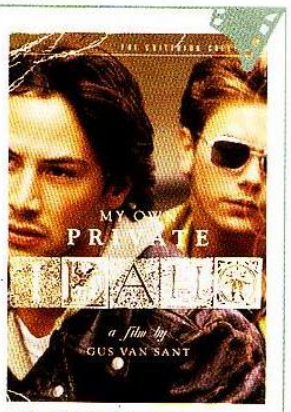

MY OWN PRIVATE IDAHO

Yönetmen: Gus Van Sant. **Yapımcı:** Laurie Parker. **Senaryo:** Gus Van Sant (Shakespeare'in "IV. Henry" isimli oyunundan). **Görüntü Yönetmeni:** John J. Campbell ve Eric Alan Edwards. **Kurgu:** Curtiss Clayton. **Prodüksiyon Tasarımı:** David Brisbin. **Sanat Yönetimi:** Ken Hardy. **Müzik:** Bill Stafford. **Kostüm Tasarımı:** Beatrix Aruna Pasztor. **Oyuncular:** River Phoenix (Mike Waters), Keanu Reeves (Scott Favor), William Richert (Bob Pigeon), James Russo (Richard Waters), Chiara Caselli (Carmella), Rodney Harvey (Gary), Udo Kier (Hans), Tom Troupe (Jack Favor), Sally Curtice (Jane Lightwork), Flea (Budd), Grace Zabriskie (Alena), Mickey Cottrell (Carroll). 1991 ABD yapımı, 102 dakika.

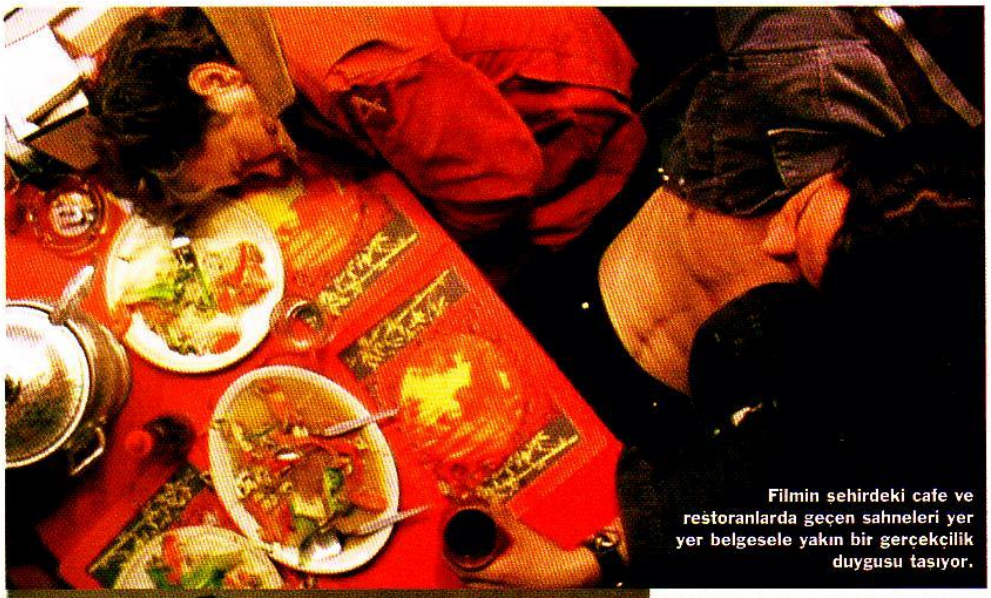

Filmin şehirdeki cafe ve restoranlarda geçen sahneleri yer yer belgesele yakın bir gerçekçilik duygusu taşıyor.

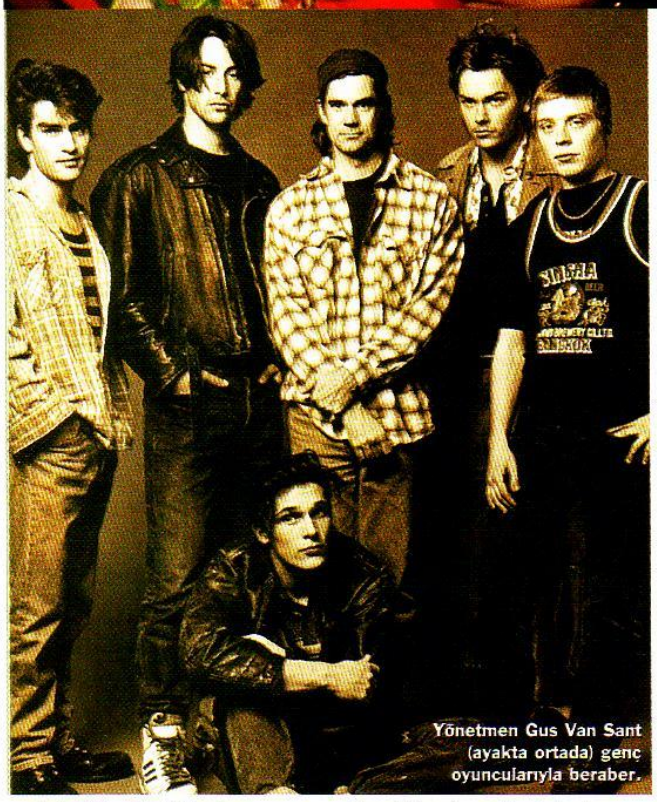

Yönetmen Gus Van Sant (ayakta ortada) genç oyuncularıyla beraber.

punk ile folk müziği birleştiren, ağzı bozuk, sarhoş, serkeş ve derbeder şair Shane MacGowan'ın grubu The Pogues'tan "The Old Main Drag"in çalmasının da bu yapı bağlamında son derece yerinde olduğunu eklemekte yarar var.

Tam da bu noktada "My Own Private Idaho"nun akademik çevrelerde uyandırdığı ilgiye dönmek lazım belki de. Yetmişli yıllarda feminist teoriyi takip eden gay ve lezbiyen film teorisi, doksanlı yıllarda yerini kısmen "Queer Theory"ye bırakmıştı. "Queer Theory"nin çıkış noktası için, sinemanın alışık olduğu escinsel ve lezbiyen imgelerin ötesinde bir yapı sunan filmleri gösterebiliriz. Seksenli yıllardaki AIDS paranoyasını ve muhafazakâr ortamı takiben, doksanlarla beraber kimi yönetmenler, bir bakıma tavır alarak, toplumca kabul edilebilir olarak görülen, "pozitif" escinsel ve lezbiyen imgelerle değil, karşı kültürle ilgilenmeye başlamışlardı. Grafik seks sahneleri, uyuşturucu kullanımı, fuhuş, tek gecelik ilişkiler veya AIDS ile kendince baş eden,

Scott Favor: (Erkeklerle para karşlığı seks yapmaktan bahsediyor) Bu işleri bedava yapmaya başlarsan kanatların çıkar. Değil mi Mike?
Mike Waters: Ne?
Scott Favor: Kanatlar Michael. Kanatların çıkar ve bir periye ("fairy" İngiliz argosunda aynı zamanda "i.ne" anlamına geliyor) dönüşürsün.

politik açıdan doğru olmaya çalışmayan bu filmler, dolayısıyla film teorisinde yeni bir perspektifi de gerekli kılmıştı (elbette '70'li ve '80'li yıllarda çekilmiş, bu dalgaya öncülük eden kimi filmleri görmezden gelmek hata olur). Adeta bazı şeyleri toplumun yüzüne çarpmak amacı taşıyan bu dalganın, escinselden ziyade daha argo bir terim olan "queer" (i.ne) üzerinden isimlendirilmesi de bu açıdan anlamlı. "Drugstore Cowboy" ile uyuşturucu kullanımına hiç de ders verici olmayan ve ahlakçılığa soyunmayan bir noktadan yaklaşan Van Sant'in, "My Own Private Idaho" ile bu dalganın öncüleri arasında yer alması da elbette şaşırtıcı değil. Ayrıca gerek klasik edebiyattan, gerekse popüler kültürden bunca imgeyi bohçasına katması da geleneksel olanı ters yüz etmekteki etkisini iyice arttırıyor. Diğer yandan "My Own Private Idaho"nun birçok başka filmin (örneğin geçtiğimiz yılın en iyileri arasında gözümüz kapalı sayacağımız "Kahrolası/Tarnation") yanısıra, kendisinden bir yıl sonra çekilecek Gregg Araki'nin yol filmi "The Living End"e de esin kaynağı olduğunu iddia etmek yanlış olmaz. Ufak bir not, doksanlı yıllar boyunca "queer cinema"nın en gözde yönetmenine dönüşecek Gregg Araki, "The Living End"de karakterlerinden birisine "Drugstore Cowboy" tişörtü giydirerek zaten Van Sant'e hali hazırda bir gönderme de yapmıştı. Hazır laf göndermelere gelmiş ve "queer cinema"nın yolunu açan daha eski bazı örnekleri göz ardı etmek yanlış olur demişken, Van Sant "My Own Private Idaho"da kâh karakterlerini İtalya'nın kırsal bölgelerine göndererek Pasolini'ye, kâh yol ortasında uyayakalan Mike'ın soyulmasıyla Fassbinder'in "Özgürlüğün Zorbalık Hakkı"na, kâh filmindeki punk ruhuyla Derek Jarman'ın "Kutlama"sına, kâh motosiklet üzerindeki erkek fahiseleriyle Kenneth Anger'ın "Scorpio Rising"ine selam çakıyor. Tüm bunlar sinemaseverler için "My Own Private Idaho"yu bir kat daha sevilesi kılan unsurlar.

Son noktada şöyle diyelim, "My Own Private Idaho" her zevke hitap etmeyen ancak sinemayı seven herkesin en azından bir kez izlemesinde yarar olan bir film. Sadece özgün yapısı ve rüya gibi görselliği için değil, aynı zamanda River Phoenix'in trajik ve muazzam performansı sebebiyle. Üstelik karşımızdaki bitiminde bize iyi günler dileyen bir film ancak bu da filmin kendi anlatısı içerisinde başka bir espriye tekabül ediyor. Neye mi? İsterseniz filmi izleyip kendiniz keşfedin. Uzun yıllar kötü VHS kopyalarıyla piyasada dolaşan bu filme ulaşmak artık çok kolay. The Criterion Collection bünyesinde piyasaya sürülen 1. Bölge DVD kopyası hem çok iyi bir transfer, hem de müthiş ekstralar barındırıyor. Bu kopyayı ***www.amazon.com*** adresi üzerinden sipariş edebilirsiniz. İyi günler...

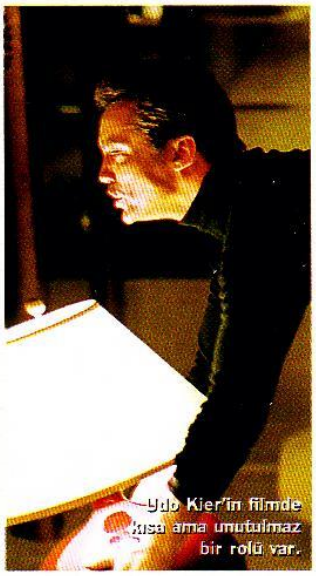

Udo Kier'in filmde kısa ama unutulmaz bir rolü var.

Ruhunuzu

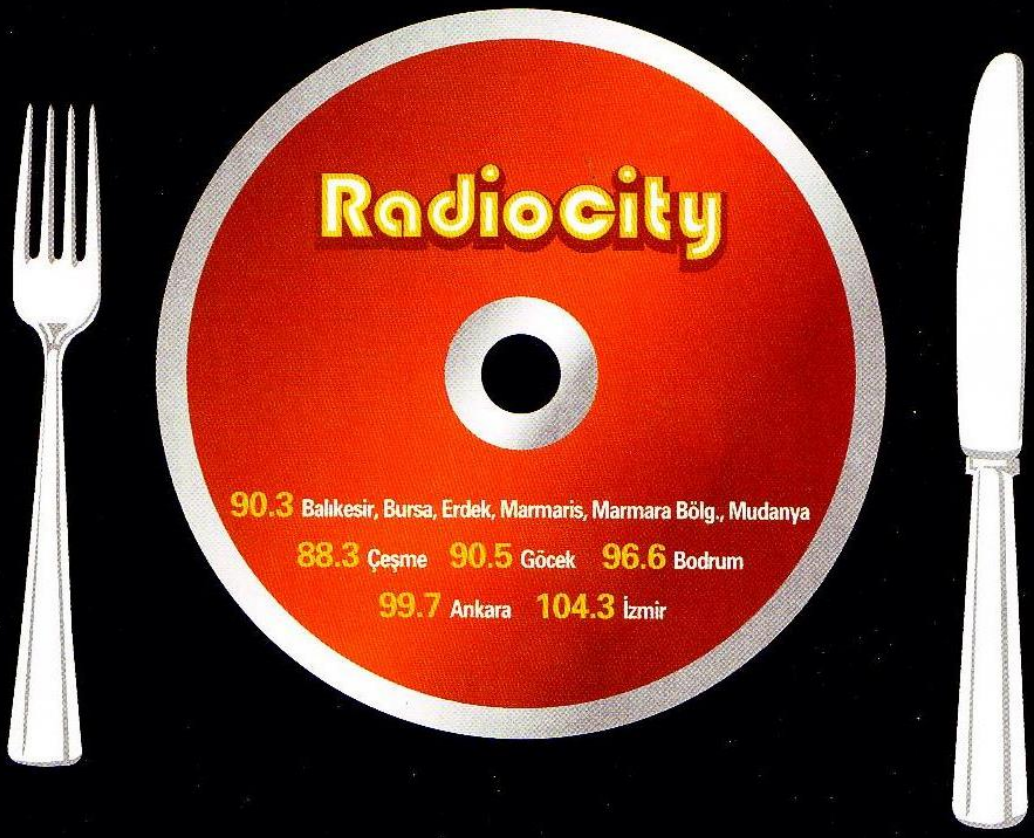

doyurmak için

90.3 Radiocity
Sadece hit müzik!

Aynı zamanda ATV'nin bulunduğu Türksat 1C Uydusundan RadioCity'i
7.02.7.20 frekanslarından tüm Türkiye ve Avrupa'da dinleyebilirsiniz.

müzik

Hazırlayan: Tolga Yiğit
ostolga@hotmail.com

İskender

Ülkemiz sinemalarında, 2004 yılı sonuna doğru vizyona giren ve büyük ses getiren "Büyük İskender" filmi müzikleriyle de dikkat çekiyor. Oscar ödüllü Yunan kompozitör Vangelis imzası taşıyan soundtrack albümü, filmin vizyona girişinin ardından müzik marketlerdeki yerini aldı. Colin Farell (Alexander), Sir Anthony Hopkins (Ptoleny), Angelina Jolie (Olympias) ve Val Kilmer'ın (Kral Phillip II) başrollerini paylaştığı ve Büyük İskender'in etkileyici ama kısa hayat hikâyesinin anlatıldığı filmin, film ile özdeşleşen müzikleri de ilgiyi hak ediyor. Oliver Stone daha önce başrolünde Kevin Costner'ın yer aldığı "JFK", Charlie Sheen'in yer aldığı "Platoon - Müfreze" ve Tom Cruise'lu "Born on the 4th of July - Doğum Günü 4 Temmuz" gibi büyük bütçeli filmlere imza atmıştı. Stone ile Vangelis'i biraraya getiren bu büyük proje, usta kompozitörün yaklaşık son 10 yılı kapsayan dönemde imza attığı en yüksek bütçeli film oldu. Henüz 4 yaşındayken müzik ile ilgilenmeye başlayan ve 6 yaşındayken hiçbir eğitim almadan kendi yarattığı kompozisyonlarından oluşan ilk konserini veren usta kompozitör, 1982 yılında "Chariots of Fire" isimli filme yaptığı müzikle hem uluslararası başarı hem de Oscar ödülü kazandı. Ardından her biri çok başarılı olan The Bounty (soundtrack), Direct, Mask, Themes, The City, Bitter Moon (soundtrack), Blade Runner (soundtrack) albümleri yayınlandı. "Alexander" film müziği albümünde Vangelis tam on sekiz müziğin kompozitörlüğünü, aranjörlüğünü ve prodüktörlüğünü yapmış. Ayrıca bu eserlerin seslendirilmesinde de performansı ile yer almış. 1989 yılında film endüstrisinin en başarılı ve efsanevi kompozitörü olarak, Max Steiner Ödülü'nü alan Vangelis, Alexander soundtrack albümünde ihtişam içeren müziğini filmin önemli sahnelerine özel hazırladığı çalışmaları da ekleyerek zenginleştirmiş. "Roxane's Veil", "Gardens Of Delight" adlı çalışmalarda sözsüz vokalleri ile Konstantinos Paliatsaras ve Irina Valentinova-Karpouchina yer almış. "Roxane's Veil"de kemanı ile ünlü kemancı Vanessa Mae de var. Bir başka dikkat çekici vokal çalışması da "Gardens of Delight"daki Epirus Grubuna ait. Vurmalıların ön plana çıktığı albümde Harp ve Duduk enstrümanları da

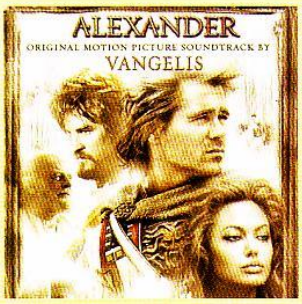

müziklerin başarısını artırıyor. "1492" için yaptığı albüm ile tam 17 ayrı ülkede çok iyi satış rakamlarına ulaşan sanatçı, bugüne dek 40'dan fazla albüme imza attı. Yaptığı tüm film müzikleri 10 milyondan fazla bir satışa ulaşan Vangelis bakalım bu albümle nasıl bir başarı elde edecek?

Alexander / Sony Müzik

Ötenazi

Ramon Sampedro'nun yaşam hikâyesinin anlatıldığı "İçimdeki Deniz," ödüllü yönetmen Alejandro Amenabar'ın imza attığı ve ülkemizde de gösterime giren son yapımı. Venedik'te bu filmle Altın Aslan için yarışan ve ikincilik ödülünü alan yönetmen, daha önce de Nicole Kidman'lı "Diğerleri / The Others" filminin yönetmenliğini ve senaristliğini yapmış, aynı zamanda da müziklerine imza atmıştı. Yönettiği filmlerin müziklerini de yapan Amenabar, 1996 yılında çektiği filmi "Tesis / Tez"de de tıpkı bu filmde ve "Diğerleri"nde olduğu gibi "bir koltuğa üç karpuz" sığdırmayı başarmış bir isimdir. 30 yılını talihsiz bir kaza sonrası felç olarak yatakta geçiren Ramon Sampedro'nun hayatla tek bağlantısı deniz manzaralı penceresidir. Sampedro bu hayata son vermek istemektedir. Yakınındaki iki kadın ise onunla sevgilerini paylaşmaya çalışmaktadır. Sampedro'nun ötenazi hakkını aradığı filmin müzikleri genelde huzur veren melodiler içeriyor. Yirmi çalışmanın yer aldığı albüm, "Poema" adlı eser ve bu eser üzerine filmden bir diyalog ile başlıyor. Ünlü İspanyol gitarist Carlos Nunez de düzenlemesini yaptığı ve gitarıyla eşlik ettiği "Negra Sombra" adlı bir şarkıyla bu soundtrack çalışmasında yerini almış. Pedro Almodovar filmlerindeki müzikleri ile tanıdığımız büyüleyici bir sese sahip olan Luz Casal da "Negra Sombra" adlı şarkıdaki yakıcı vokali ile Nunez'e eşlik ediyor. Tenor Jose Manuel Zapata'nın seslendirdiği ünlü Nessun Dorma"nın da yer aldığı albümün müzikleri başarılı ve keyif verici.

Mar Adentro / Sony Müzik

Çanakkale zaferi

Çanakkale savaşının 90. yılında merakla beklenen belgesel yapım "Gelibolu" zaferin yıldönümünde vizyona girdi. Belgesel olmasına rağmen oldukça büyük ilgi gören filmin müzikleri de Türk müziğinin önemli bir ismine teslim edilmiş. Rock müzik grubu Pentagram ile geniş kitlelere adını duyuran Demir Demirkan sonrasında solo kariyerine adım attı. Ardından Türkiye'ye Eurovision şarkı yarışmasında rüya gibi bir birincilik yaşatan "Everyway That I Can"in yaratıcısı olarak adını Türk müzik tarihine yazdırdı. Deneyimli müzisyenin elinden çıkan ve kariyerinin ilk film müziği albümü olma özelliği taşıyan "Gelibolu," kayıtlarının yurtdışında yapılması ile de dikkat çekiyor. Demirkan hazırladığı bestelerin kaydını kayıt stüdyoları ve orkestraları ile ün sahibi Prag kentinde gerçekleştirmiş. Adam Klemens yönetimindeki 34 kişilik Prag Şehir Filarmoni Orkestrası ve bu orkestraya eşlik eden 16 kişilik Kuhn Prag Korosu ile destanın müziği hayat bulmuş. Açılışta yer alan "Intro 1st" ve "18 Mart" ile hüznü ve dramı yansıtan albümde destanın yazılmasını anlatan güçlü çalışmalar ile kader, talihsizlik ve insan dramını anlatan hüzünlü eserler mevcut. Duduk, ney ve ud gibi daha geleneksel Türk müziği öğesi taşıyan enstrümanların da yer aldığı görülüyor. Albümde koro dışında Demir Demirkan ve Özlem Kaveller'in vokalleri de yer alıyor. Ek vokalde Sertap Erener ismi görülürken "Eternity" adlı eserde Aslı Omag, Güneş Gürle, Sebnem Ağırdağ ve Ümit Tasdöğen ek koro olarak yer almış. Demirkan'ın iki ayda tamamladığı eserinde yerli enstrümanların yer aldığı bölümler İstanbul'da kaydedilmiş.

Gelibolu / Simya Müzik

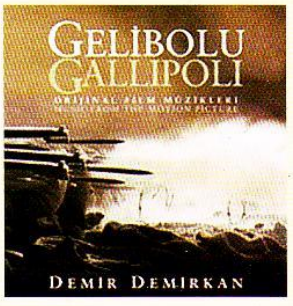

Hayalet operası

Tim Rice'ın sözlerini yazdığı, Andrew Lloyd Webber'in müziklerini yaptığı unutulmaz müzikal "The Phantom of the Opera" (Operadaki Hayalet), bu kez beyazperdede karşımıza çıkmaya hazırlanıyor. Yönetmenliğini Joel Schumacher'in yaptığı film, ülkemizde bu yıl gösterime girecek. Film için ilk kez bestelenen "Learn to be Lonely"nin de yer aldığı filmin soundtrack albümü, Sony Müzik'ten piyasaya çıktı. Filmin en büyük sürprizi başrol oyuncuları... Gerard Butler'ın Phantom'u canlandırdığı filmde, Christine rolünü 18 yaşındaki genç oyuncu Emmy Rossum canlandırıyor. Müzikalin New York prodüksiyonu bugüne kadar 10 milyondan fazla kişi tarafından izlendi ve 530 milyon dolar hasılat elde etti. Filmin de aynı başarıyı tekrarlayarak, hasılat rekorları kırması bekleniyor. Albüm artık klasikleşen ve adını müzikalden alan "The Phantom of the Opera"nın uvertürü ile başlıyor. On dört eserin yer aldığı çalışmada beşinci sırada ise Christine ve Emmy Rossum ile Gerard Butler tarafından seslendirilen "The Phantom of the Opera" var. Aslında albümün büyük bölümünde de bu iki ismin hikâye gereği karşılıklı seslendirdikleri birçok eseri dinliyorsunuz. "The Phantom of the Opera" yani "Operadaki Hayalet" filminin albümü, bu müzikali seven ve müziklerini bilenlerle opera tutkunları için ideal bir yapım olma özelliğini taşıyor. Albüme ve filme eklenen yeni çalışma "Learn to be Lonely" ise Minnie Driver'ın canlandırdığı Carlotta karakteri için Margaret Preece tarafından seslendirilmiş. Preece filmde ayrıca aşk konusunda sırdaşlık yapan bir karakteri canlandırıyor. Kaliteli ve bildik eserlerin yer aldığı bir çalışma.

Phantom Of The Opera / Sony Müzik

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@yahoo.com

Quiet Days in Clichy
(Jens Jorgen Thorsen, 1970)

Geçtiğimiz yüzyılın en önemli Amerikalı yazarlarından biri olan Henry Miller, 1960'lar sonuna doğru kitaplarının filme çekilmesine izin verince kollarını sıvayanlardan biri de Jens Jorgen Thorsen olmuştu. Öyle ki Danimarkalı ressam Thorsen, Paris'te "Quiet Days in Clichy"i çekmeye başladığı sırada aynı semtlerde Joseph Strick de Miller'ın en ünlü kitabı "Tropic of Cancer"ı çekiyordu. 1970 yılında tamamlanan Thorsen'in filminin Henry Miller uyarlamaları arasında Miller'ın tarzını en iyi anlayan olduğu söylenir. Hatırlanacağı gibi "Quiet Days in Clichy" 1989 yılında Claude Chabrol tarafından da beyazperdeye uyarlanmıştı. Filmin Chabrol'un filmografisindeki en zayıf halkalardan birini oluşturduğunu söylemek pek acımasız olmaz. Thorsen'in "Quiet Days in Clichy"si de sinemasal anlamda tatmin edici olmaktan uzak olsa da, birçok açıdan meraklı sinemaseverler için bir cevher niteliğinde. Gerek Miller'ın üslubunun ve felsefesinin sinemasallaştırılma çabasını merak edenlerin, gerek de bir ucu pornografiye doğru uzanan '60lar sonu ve '70ler başının Euro-sex diye tabir edilen provokatif filmleriyle ilgilenenlerin iştahı kabarabilir.

1970 yılında film tamamlandığında filmin Amerika dağıtımı için Barney Rosset devredeydi. Bir dipnot düşmek gerekirse Barney Rosset, Amerika'da tartışmaya yol açan birçok eserin yayımlanması için mücadele etmiş bir isim. Henry Miller'ın "Tropic of Cancer"ının Rosset yayımlayana kadar kitap, 25 yıla yakın bir süre boyunca sadece illegal yöntemlerle elden satılıyordu. Rosset, Miller'dan William Burroghs'a, Jack Kerouac'tan Malcolm X'e kadar birçok ismin kitaplarını yayımlamanın yanısıra, "I am Curious (Yellow)" gibi sıradışı Avrupa filmlerine Amerika'da gösterim şansını vermeye çalışmıştı. Tıpkı "I am Curious (Yellow)" gibi "Quiet Days in Clichy" için de filmin iki kopyası ülkeye girer girmez hakkında müstehcen olması nedeniyle dava açıldı. Ancak mahkeme film hakkındaki suçlamaları reddetti.

"Quiet Days in Clichy" bugün hala yeraltının tozlu filmleri arasında yer alsa da Amerika'da Blue Underground'un İngiltere'de Arrow Films'in filmin DVD'sini basması, onu biraz daha ulaşılabilir bir hale getirdi. Film, Thorsen'in kariyerindeki hala en çok bilinen işi. Amatör oyuncularla çekilen ve siyah beyaz olan film, düşük bütçesini adeta bir avantaj haline getiriyor. Mekan olarak zaten Miller'ın kitapta da belirttiği yerlerde çekim yapan Thorsen, filmi kendi hayat felsefesi ile Miller'ın üslubu arasında kesişecek bir noktaya sürüklüyor. Paris'te küçük bir semt olan Clichy'de Amerikalı yazar Joey ile ev arkadaşı Carl'ın beş kurussuz geçirdiği bohem yaşama odaklanan film, açık ve net olarak çok sayıda pornografik sahneye sahip. Zira filmin zamanında Amerika dışında İngiltere ve İsveç'te de yıllar boyu yasak kaldığı, eleştirmenler tarafından yerin dibine sokulduğu, sadece özgür seks devrimini destekleyen öğrenciler ve hippi topluluklar tarafından beğenildiği de hatırlatılmalı. Aslında Miller'ın eserinin içeriği kadar Thorsen'in hayatına da bakmak gerekir. 1932 yılında Danimarka'da doğmuş olan Thorsen, bir yandan ressam olmaya çalışıyor bir yandan da avangard ve deneysel filmlere ilgi besliyordu. 16mm formatında çektiği ilk deneysel filmi "Fotorama"yı 1960 yılında tamamladı. Sonraki 5 yılda 8 kısa film daha çeken Thorsen, bu sıralarda bazı Fransız ve İskandinav öğrencilerle beraber "situationism" felsefesine bağlanmıştı. Thorsen, yaratıcılığın yalnızca özgür ifade ile sosyal bir devrim yaratabileceğine inanıyordu. Mevcut toplumun kültürel kodlarını toptan yok sayan bu düşünceler, cinsel özgürlükten vandalizme kadar her şeyi destekleyerek modern toplumun gerekliliklerini topa tutuyordu. Kendi ifadesiyle Thorsen'in Miller'ın kitabında bulduğu şey de tam buydu; tamamen böyle yaşayan bir adam. "Quiet Days in Clichy" pornografik olarak ne kadarını gösterdiğini önemsemediği gibi bu düşüncelere uygun da bir sinemasal anlatım tavrına sahip. Hikaye anlatımını reddeden filmde sallanmaktan, açısını düzeltmemekten çekinmeyen bir kameradan dış-sese; altyazı olarak verilen yorumlardan, baloncuk içinde karakterlerin düşüncelerini vermesine kadar birçok şey mevcut. Bu tür denemelerin filme özensiz bir şekilde yerleştirildiği bariz olsa da, resimle ilgilenişinin avantajını kullanan Thorsen'in görselliğe biraz daha özen gösterdiği kesin. Zaten bu denemeleri arasından en başarılı olan foto-montaj tekniğini kullanışı. Sonuç olarak "Quiet Days in Clichy" tüm eksilerini, uyarladığı romanın içeriği çerçevesinde artıya dönüştürmeyi bilen bir film.

Gösterime girdiği tarihten bu yana DVD'si basılana kadar kayıplara karışan film gibi Thorsen'in de uzun bir süre kayıplara karıştığı söylenebilir. Yönetmen hemen bu filmden sonra İsa'nın seks hayatını konu alan bir film çekme projesine başlamıştı. Ancak 1976 yılındaki bu çabaları bütçe sıkıntısı ve gördüğü büyük tepkiler yüzünden tamamlanamadı. 1970'ler sonuna doğru tüm dünyada muhafazakarlık çıkıştayken Thorsen gibi birisinin ayakta kalması zorlaşmıştı. Thorsen'in İngiltere'ye girişinde yasal zorluklar yaratılırken, Amerika'nın ünlü papazlarından biri olan Billy Graham prime-time'da satın aldığı bir saatlik bir programı saygısız ve zararlı olduğunu düşündüğü filmlere saldırmak için kullanmıştı. Billy Graham'in haliyle en çok ağzına aldığı isimlerden biri Thorsen'di. 2000 yılında hayata gözlerini yuman Thorsen, 1992'de İsa'nın dünyaya dönüp bir terörist gruba katılışını konu alan "The Return" adında bir film çekebilmişti ancak kariyeri boyunca yaptığı hiçbir şey "Quiet Days in Clichy" kadar etkili olamadı.

Eleştirmenlerin de nefret ettiği bir film olmuştu

Basit sansürle sürekli derde giren bir filmdi.

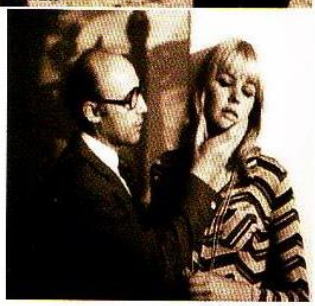

DVD Filmin sansürsüz versiyonunun bulunduğu DVD'sini www.amazon.com'dan alabilirsiniz. DVD'nin ekstralarında Henry Miller'ın yayıncısı ve editörü Barney Rosset ile yapılan bir röportaj ve Country Joe McDonald ile filmin müzikleri üzerine yapılan bir söyleşi mevcut. Ekstralarda bulunan en ilginç şey ise film hakkında açılan davanın mahkeme belgeleri. Türkçe altyazı yok.

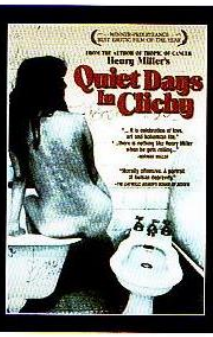

Hazırlayan: Müjde Işıl
mujde.isil@superonline.com

Ewan McGregor

Sean Connery'den beri İskoçya'nın Hollywood'a armağan ettiği en popüler film yıldızı olan Ewan McGregor (tam adıyla Ewan Gordon McGregor) 31 Mart 1971'de Edinburgh yakınlarındaki Crieff kasabasında dünyaya geldi. Soyu Rob Roy MacGregor'a (Rob Roy adıyla filmi yapılan ve Liam Neeson'ın canlandırdığı, İskoçların ünlü halk kahramanı) dayanan Ewan'ın anne ve babası öğretmen. Erkek kardeşi Colin ise hava kuvvetlerinde pilot.
Ailesinde sov dünyasında yer edinmiş iki isim daha var: Televizyon yıldızı ve folk sarkıcısı Jimmy MacGregor ile aktör Denis Lawson. Ewan McGregor'un dayısı olan Denis Lawson, ilk Star Wars üçlemesinde rol almış ve asilerin ordusunda görev yapan bir pilotu canlandırmıştı.
Çocukluğunda yüzmekten hoslanan, davul ve gitar çalmayı öğrenen Ewan McGregor'un en büyük hobisi şarkı söylemekti. Okul gösterilerinde şiir okur ve solist olarak sahneye çıkardı. Yıllar sonra müzik tutkusunu gerçeğe dönüştürecek; "Brassed Off"da bandoda çalarken, "Velvet Goldmine" ve "Moulin Rouge"da şarkı söyleyecekti. Koyu bir James Stewart hayranı olan McGregor, dayısı Denis Lawson'dan etkilenerek bir yıl Kirkaldy Drama Okulu'nda okudu ve Perth Repertory Theatre'de çalıştı. 18 yaşında ise Londra'ya gitti ve üç yıl boyunca Guildhall Müzik ve Drama Okulu'nda eğitim gördü. O yıllarda Jude Law ile oda arkadaşlığıyla başlayan dostluğunu zaman içinde iş hayatına da taşıyacaktı. Ewan McGregor oyunculuğa 1993'de Lipstick on Your Collar adlı televizyon dizisi ile başladı.
Başrollerden birindeydi ancak hayal ettiği atılımı gerçekleştiremedi. Yine bir televizyon projesi olan Family Style'da rol aldı. Ardından da ilk sinema filmi "Being Human" geldi. Başrolünde Robin Williams'ın oynadığı film her ne kadar beğenilmediyse de Ewan McGregor kendini beyazperdede göstermeyi başarmıştı. BBC'nin televizyon draması "The Scarlet and the Black"de Rachel Weisz, "Doggin' Around"da da Elliott Gould ile birlikte rol aldı. Catherine Zeta-Jones'lu "Blue Juice" adlı sinema filminde bir uyuşturucu satıcısını oynadı.
Ewan McGregor, beyazperdedeki şöhretini İngiliz yönetmen Danny Boyle ile işbirliğine borçlu. Boyle'un ilk üç sinema filminde de McGregor rol aldı. "Shallow Grave"de ölen ev arkadaşlarının parasına konan gençlerden en uyanığını canlandırdı. Diğer iki arkadası daha ön planda gibi görünse de McGregor onları faka bastırıyor ve meslektaşlarından rol çalmayı başarıyordu.
"Trainspotting"deki performansı ise ona şöhretin kapılarını açtı. Filmin başındaki tuvalet sahnesi ile seyircilerin midesini ağzına getiren genç oyuncu, baskın karakter olarak filme damgasını vurdu. Uğruna bir hayli kilo verdiği, izleyicinin karşısına bir deri bir kemik çıktığı "Trainspotting" ona MTV Movie Awards adaylığı, London Film Critics' Circle'ın En İyi İngiliz Aktörü ve BAFTA Scotland ödülünü getirdi. Danny Boyle ile üçüncü çalışması "A Life Less Ordinary" oldu. Filmde işinden olunca patronunun kızını kaçıran bir bir temizlik görevlisini yani uçuk kaçık bir 'loser'ı canlandırdı. Bu filmle MTV Movie Awards'da bir adaylık daha kazandı. Danny Boyle ile sağladığı müthiş uyumun ne yazık ki devamı gelmedi. "The Beach"de de McGregor ile çalışmak isteyen Boyle, stüdyonun Leonardo DiCaprio'yu tercihine karşı çıkmayınca ikilinin arası açıldı ve bir daha bir araya gelmediler.

"Trainspotting" ile yıldızı parladı.

"Trainspotting"den sonra onu irili ufaklı rollerde izledik. Peter Greenaway'in yönettiği "The Pillow Book"ta üzerinde kaligrafi yapılan vücudunu sergilemekten çekinmedi. Aslında Ewan McGregor'un vücudunu sergilemekten kaçınmadığını ve "Trainspotting"ten beri bu geleneği sürdürdüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz. "The Pillow Book"tan sonra Jane Austen uyarlaması, Gwyneth Paltrow'lu "Emma"da yakışıklı, bekâr bir İngiliz erkeğini canlandırdı. "Brassed Off"da maden ocağı kapatılan ve ümitlerini yarışmada kazanacakları ödüle bağlayan bir kasabanın bandosunda çalıyordu. "The Serpent's Kiss"de genç bir mimarı, "Nightwatch" adlı gerilim filminde ise morgda gece bekçiliği yapan bir hukuk öğrencisini canlandırdı. "Brassed Off"tan sonra yönetmen Mark Herman ile ikinci kez bir araya geldiği "Little Voice"da herkesin şarkıcı yapmaya çalıştığı asosyal bir kızla iletişim kuran bir güvercin yetiştiricisi olarak çıktı karşımıza. "Trainspotting"ten sonraki en marjinal karakteri ise "Velvet Goldmine"da oynadı. Çılgın şarkıcı Curt Wild'ı canlandırırken içindeki müzik tutkusunu da sergileme fırsatı yakalamış oldu. Ardından Star Wars efsanesi geldi. İlk üçlemede Alec Guinness'in canlandırdığı Obi-Wan Kenobi'nin gençliğini Ewan McGregor oynayacaktı. "Star Wars: Episode I - The Phantom Menace" ile başlayan macera, "Star Wars: Episode II - Attack of the Clones" ve "Star Wars: Episode III - Revenge of the Sith" ile devam etti. Episode II ve Episode III'de onu olgun Obi-Wan olarak sakallı haliyle izledik.
90'ların başında adım attığı oyunculuk kariyerinde, 90'ların sonunda "yıldız" mertebesine yükselmeyi başardı. "Matrix"te Neo'yu canlandırması için ilk düşünülen isimlerden biri de o oldu. Ancak bu rolü kendine uygun bulmayarak reddetti. 1998'de meslektaşları Jude Law, Sadie Frost, Jonny Lee Miller ve Sean Pertwee ile birlikte Natural Nylon adlı prodüksiyon şirketini kuran Ewan McGregor, "Rogue Trader" ve "Eye of the Beholder"da rol aldıktan sonra Nora'nın hem yapımcılarından biri oldu hem de filmin başrolünde oynadı. James Joyce ve Nora Barnacle arasındaki ilişkiyi anlatan filmde McGregor, ünlü yazar Joyce'u canlandırıyordu. Buz Luhrmann'ın türüne yepyeni bir soluk getiren müzikali "Moulin Rouge"da hem kendi şarkı söyledi hem de Nicole Kidman'la düet yaptı. Fakir yazar Christian rolüyle Golden Globe'a aday gösterildi. Ridley Scott'ın yönettiği "Black Hawk Down"da ise Somali'nin başkenti Mogadişu'ya gönderilen özel Amerikan timinde düşmana karşı savaştı. Ancak asker kıyafetleri içinde ve filmin kapkaranlık atmosferinde kendisini ön plana çıkarması pek mümkün olmadı. Renée Zellweger ile Rock Hudson-Doris Day benzeri bir ikili oluşturdukları ve onların filmlerine selam niteliği taşıyan "Down with Love"da kız tavlamada kendine güvenen bir gazeteci rolündeydi. Ülkemizde vizyona girmeyen David Mackenzie'nin yönettiği "Young Adam" ve Tim Burton'un "Big Fish"inde başrolde oynadı. Özellikle Albert Finney'in gençliğini canlandırdığı "Big Fish" yurt dışında büyük beğeni topladı. Pierce Brosnan'dan bosalan James Bond rolü için Jude Law, Hugh Jackman ve Eric Bana'nın yanında onun da adı geçti; ancak rol, Daniel Craig'e gitti. Valiant" ve "Robots" adlı animasyonlarda seslendirme yapan yakışıklı oyuncuyu "Star Wars: Episode III - Revenge of the Sith"ten sonra yine merakla beklenen yapımlarda izleyeceğiz. Bunlar arasında Marc Foster'ın yönettiği "Stay", Michael Bay'in yönettiği "The Island" ve Jodie Foster'ın "Flora Plum"ı dikkat çekiyor. Aktörün özel yaşamını merak edenler için söyleyelim; 1994'de Kavanagh QC adlı dizinin çekimlerinde tanıştığı, kendinden 5 yaş büyük, Fransız yapım tasarımcısı Eve Mavrakis ile 22 Temmuz 1995'de evlenen Ewan McGregor'un Clara Mathilde ve Esther Rose adında iki kızı var.

1993'ten beri sinemada

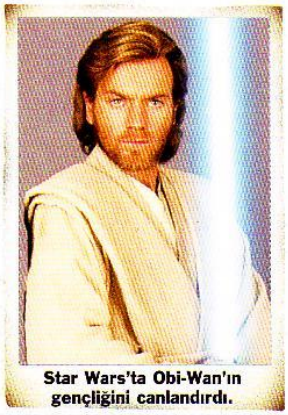
Star Wars'ta Obi-Wan'ın gençliğini canlandırdı.

1993	BEING HUMAN
1994	SHALLOW GRAVE
1995	BLUE JUICE
1996	TRAINSPOTTING
1996	THE PILLOW BOOK
1996	EMMA
1996	BRASSED OFF
1997	NIGHTWATCH
1997	THE SERPENT'S KISS
1997	A LIFE LESS ORDINARY
1998	VELVET GOLDMINE
1998	LITTLE VOICE
1999	STAR WARS: EPISODE I – THE PHANTOM MENACE
1999	ROUGE TRADER
1999	EYE OF THE BEHOLDER
2000	NORA
2001	MOULIN ROUGE!
2001	BLACK HAWK DOWN
2002	STAR WARS: EPISODE II – ATTACK OF THE CLONES
2003	DOWN WITH LOVE
2003	YOUNG ADAM
2003	BIG FISH
2005	STAY
2005	STAR WARS: EPISODE III – REVENGE OF THE SITH
2005	THE ISLAND
2005	FLORA PLUM

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@yahoo.com

Before Sunrise

Richard Linklater, 1990'ların başında iyiden iyiye hareketlenen Amerikan bağımsızlarının en önemli isimlerinden biriydi. "Slacker" ve "Dazed and Confused"tan sonra çektiği 1995 tarihli "Before Sunrise" tıpkı önceki filmleri gibi sadece bir günlük bir sürede geçiyordu. Önceki filmlerine göre "Before Sunrise"da daha fazla karakter üzerine yoğunlaşan yönetmen, filme yine ince, zeki, zengin detaylar yerlestirmisti. Diyaloglarla sürüklenen "Before Sunrise"ın empresyonist üslubu genç kuşağı yakalamakta zorlanmadı. Linklater'ın Avusturya'da çektiği film, trende tanışan 20'li yaslardaki iki insan arasında oluşan masalsı bir romantizm sunuyordu izleyiciye. Avrupa'yı seyahat etmekte olan Amerikalı Jesse, Viyana treninde Fransız bir öğrenci, Celine ile tanışır. Ufak bir sohbetten sonra Jesse, bir günlüğüne Viyana'yı dolaşmaya eşlik etmek için Celine'i ikna eder. Jesse ve Celine, sokaklarda dolaşırken geçmişleri ve geleceklerine dair birçok şey paylaştıkça birbirlerine gitgide daha yakınlaşır. Ancak ne var ki Jesse, ertesi sabah uçakla Amerika'ya dönecektir.

Ethan Hawke ve Julie Delpy'nin unutulmaz performansları filmi akıllardan çıkmayan türde gerçekçi bir masala dönüştürüyordu. Kim Krizan ve Linklater'ın yazdığı senaryo sakince akıyor, fakat film ilerledikçe ikilinin konuşmaları bitmesini hiç istemeyeceğimiz bir derinliğe ulaşıyordu. Delpy ve Hawke'ın dozunda bir doğaçlamaya sahip oyunculuklarından yarattıkları romantizm tatlı ve eğlenceli olsa da zamanın ağırlığı, gün doğusunun yaklaşması gizlice diyaloglara siniyor. Hatırlanacağı gibi Linklater, geçtiğimiz sene devam niteliğindeki "Before Sunset" ile araya gerçek hayatta geçen zamanı (9 seneyi) sokarak çiftin hikayesine devam etmişti. "Before Sunrise", beyaz perdenin gördüğü en gerçekçi romantizm örneklerinden biri olsa da, büyülü tadı damaktan kolay kolay çıkmıyor.

Aşağıdaki seçtiğimiz sahne filmin bir saati geride bırakıldığında, gece sehre çöktüğünde karşımıza çıkıyor. Jesse ve Celine bütün günü beraber geçirmiş, birbirlerine karşı yakınlaşmıştır fakat ayrılacakları anın acısını da artık üzerlerinde taşımaya başlamışlardır. Bu sahne tam iki durumun ortasında, çift bir bardan çıkıp sokakta yürürken geçiyor. Linklater'ın kamerası ve biz, onlarla beraber yürüyoruz.

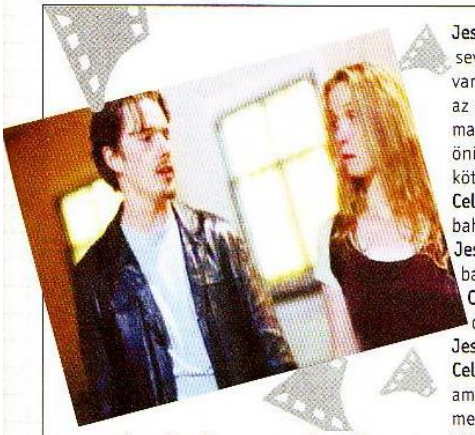

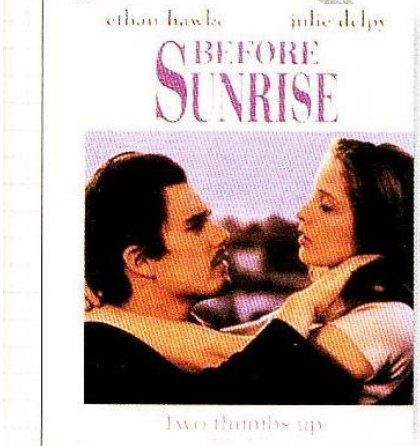

"Before Sunrise"ın 2. Bölge DVD'sini ülkemizdeki mağazalardan temin edebilirsiniz.

Jesse: Bütün yaptıkları sürekli sevişmek olan bir maymun türü var... Biliyor musun, şiddete en az eğilimli, en huzurlu, en mutlu maymun türü onlarmış. Belki de önüne gelenle yatmak o kadar kötü bir şey değildir.
Celine: Maymunlardan mı bahsediyorsun?
Jesse: Evet, onlardan bahsediyorum.
Celine: Ah ben de öyle düşünmüştüm.
Jesse: Niye?
Celine: Bunu hiç duymamıştım ama önüne gelenle yatmalarını mesrulaştırmaya yarayan mükemmel bir erkek söylemine benziyor.
Jesse: Dişi maymunlar da önüne gelenle yatıyor. Herkes önüne gelenle yatıyor.
Celine: (Gülerek) Evet, çok hoş... Feminizmin, önüne gelenle daha rahat yatabilmek için erkekler tarafından icat edildiği gibi korkunç, paranoyak bir görüşüm var. (Ses tonunu kalınlaştırarak) "Kadın, kafanı özgürleştir, bedenini özgürleştir. Benimle yat.. İstediğim kadar sevisebildiğim sürece hepimiz mutlu ve özgürüz."
Jesse: Pekala. Ama belki de işin içinde bazı biyolojik olgular vardır. İçinde 99 kadın ve sadece bir erkeğin yaşadığı bir ada düşün. Bir yıl içinde 99 bebeğin doğma olasılığı var. Ama bir adada 99 erkek ve sadece bir kadın yaşasa bir yıl içinde sadece bir bebeğin doğma olasılığı var.
Celine: Biliyor musun?
Jesse: Ne?
Celine: O adada sadece 43 kadar erkek hayatta kalır bence. O zavallı kadınla yatabilmek için birbirlerini öldürürler. Öbür adada ise 99 kadın, 99 bebek olur ve hiç erkek kalmaz. Çünkü hepsi bir araya gelip erkeği canlı canlı yerler.
Jesse: Öyle mi?
Celine: Evet.
Jesse: Bunda doğruluk payı var. Aslına bakarsan, kadınlar rahatlıkla bir erkeği mahvedebilir. Bir keresinde eski sevgilimle sokakta yürüyorduk. Camaro marka bir arabanın yanında duran kabadayı kılıklı 4 adam gördük. Adamlardan biri "Yavrum, ne güzel popo!" dedi. Ben de "Önemli bir şey değil. Şimdi buna sinirlenemem" dedim kendime.
Celine: Zaten 4 kişiydiler.
Jesse: Kesinlikle... Sevgilim dönüp "S...rin ayılar!" dedi. Ben de "Tamam. Bir dakika" diyecek oldum. Gelip onu dövmeyecekler sonucta. Onun söyledikleri için kimden hesap soracaklar? Kadınlar, koruyup kollayan erkeklerden nefret eder. Ama işlerine gelince de bizi korkak ve mızmız olmakla suçlarlar.
Celine: Biliyor musun, bence kadınlar gerçekten erkekleri yok etmek istemez. İsteseler bile bunu başaramazlar. Hatta eminim ki erkekler kadınları yok ediyor. Ya da kadınlardan daha fazla yok etme kapasitesine sahiptirler... Neyse çok bunaltıcı. Yani anlıyor musun?
Jesse: Bu konuda konuşmasak ha?
Celine: Evet, nefret ediyorum. Erkek kadın meselesi... Sonu gelmez bu konunun.
Jesse: Bozuk plak gibi bir şey.
Celine: Evet.
Jesse: Dünya kurulduğunda beri her çift bu konuşmayı yapmıştır.
Celine: Ve kimse bir sonuca varamamıştır.

Sine DVD

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanatel@superonline.com

THX 1138: Yönetmenin Kurgusu / 1970

Y: George Lucas
O: Robert Duvall, Donald Pleasence Don Pedro Colley, Maggie McOmie
Bölge: 2 85 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Warner Bros / Tiglon

Ayşe teyzenin test etmek istemeyeceği beyazlık!

THX (Duvall), kilise otomatından çıkarken tekdüze bir ses arkasından hep aynı sözü tekrarlar: "Tüket, daha çok satın al, daha çok mutlu ol." Cinselliğin ve aşkın yasak olduğu, düşüncelerin kontrol edildiği, insanlığın tekörneklestirildiği bu totaliter rejim düzeninde megafonlardan bu tür mesajlar asılanıp durur insanlara. Filmdeki bu tüyler ürpertici anın daha sonra Hollywood'un en isbilir tüccarının düsturu haline geleceğini kaç kişi tahmin edebilmiştir dersiniz?

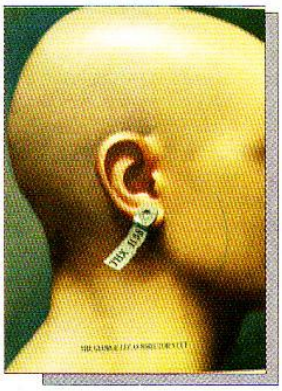

Onun, USC film akademisindeki kısa filmini görenlerin, en fazla, parlak ve yaratıcı bir sinemacının geldiğini öngördüklerini düşünürseniz, belki de hiç kimse. O dönemde Lucas; yaşlı stüdyo patronları, yapımcılar ve teknisyenlerle çevrili yerleşik Hollywood düzenini silkelemeye niyetli genç sinemacıların dikkatini çeken isimlerin başında geliyordu. Francis Ford Coppola'nın basını çektiği bu grup, "Easy Rider" örneğinde olduğu gibi yaratıcısını özgür bırakan projeler geliştirmek ve modern Amerikan sinemasının yeni dalga hareketini kurmak niyetindeydi. "THX 1138", epey heyecanlı Coppola'nın henüz ortada hiçbir senaryo yokken Warner Bros'a sattığı yedi projeden birisiydi. Daha önce onun yönetmen asistanlığını yapan Lucas, ödüllü kısa filmini ilk uzun metrajlı filmine dönüştürmek üzere bağımsız American Zoetrope stüdyosundan ilk başlama izni alan kişi olmustu. Coppola'nın uğurlu 7 rakamına takıntısı nedeniyle, 777.000 dolar 77 sentlik bütçeyle...Ne var ki George Orwell'in 1984'ünden izler taşıyan bu sıradışı, klostrofobik bilimkurgudan stüdyo yetkilileri öylesine nefret etti ki kurguya müdahale ederek filmi neredeyse görev savar gibi sınırlı sayıda kopyayla gösterime soktular. Daha da kötüsü, Zoetrope'un (aralarında "Apocalypse Now"ın da bulunduğu) gelecekteki 6 filmini kapsayan sözleşmeyi iptal ederek Coppola'yı ezici bir maddi sıkıntının içine ittiler. Bundan sonrası, efsanevi "Baba" filminin ortaya çıkışına da neden olan apayrı bir hikaye.

Her iki sanatçının da üvey evlat muamelesi gören yapıtlarının acısını sonradan kat kat çıkardığı, bugün herkesçe bilinen bir gerçek. "THX 1138", öncelikle çarpıcı geniş açılı planlarıyla ve yalınlığına rağmen etkileyen yaratıcı set tasarımlarıyla dikkat çeken bir film. Eğer finale doğru yeraltı tünellerinde gerçekleşen dinamik kaçış sahnelerini saymazsanız Kubrick'in 2001'inin ayak izlerini takip ettiği rahatlıkla söylenebilir. Evet, Lucas bugün alabildiğine renkli filmlerle, filme çektiği her görüntüyü ve fikri ticari mal haline dönüştürme becerisiyle o ayak izlerinden çok uzaklaşmış durumda. Bu da ilk filmini çok daha ilginç ve dikkate değer kılıyor. "Indiana Jones" ve "Yıldız Savaşları" üçlemesinin DVD'lerinin görüntü yenilemelerini büyük başarıyla gerçekleştiren Lowry Dijital firmasının mükemmel işçiliği ise onu ölümsüzleştiriyor. Beyaz rengin hakim olduğu sahnelerde en küçük bir dijital kalıntıya rastlanmaması bile yeterince dikkat çekici. Keza, oyuncuların çillerini bile sayabildiğiniz keskin ayrıntılar veya yenilenen görsel efektlerin filmle uyumu da öyle. Ses kusağı genellikle ön kanallarda odaklanıyor; ancak bazı hareketlilikler sağlanmış.

Ekstralar: 60 dakikalık "Zoetrope'un İlk Yılları" neredeyse küçük bir Hollywood tarihi belgeseli niteliğinde. Arşiv görüntüleri ve söyleşilerle dopdolu. Söyleşilere katılanlar arasında Martin Scorsese, John Milius, Coppola ve Spielberg gibi isimler bulunuyor. Hatta arşiv görüntüleri arasında Lucas'ın kolaj niteliğindeki 1 dakikalık ilk kısa film çalışması da bulunuyor. Bu zengin ve aydınlatıcı belgeselin en önemli eksiği, Türkçe altyazı içermeyişi. Filmin yapım sürecini ele alan diğer ekte yine DVD'ye özel hazırlanmış güncel söyleşiler yer alıyor. Lucas, filmde yenilenen görüntülerle ya da kurguyla ilgili bir açıklamada bulunmuyor ne yazık ki. (31 dk.) Filme kaynaklık eden ödüllü kısa film "Elektronik Labirent: THX 1138 4EB" diskte yerini almış. (15 dk.) 1970 tarihli yapım belgeseli, neredeyse günümüzün espirili DVD yapım eklerinin bir öncülü gibi. (8 dk.) Ayrıca birinci diskteki seçenekler sayesinde, filmi yönetmenin ve ses tasarımcısı Walter Munch'ın yorumlarıyla ya da diyaloglardan yalıtarak sadece müzik ve ses efekti kusağıyla izleyebiliyorsunuz.

FİLM: ✪✪✪✪
GÖRÜNTÜ: ✪✪✪✪✪
SES: ✪✪✪✪
EKSTRA: ✪✪✪✪✪
GENEL: ✪✪✪✪✪

DVD SÜRPRİZLERİ

1970 tarihli yapım belgeseli, genç Zoetrope sinemacılarının anlayışını yansıtacak biçimde deneysel ve espirili bir üslupla çekilmiş. Herkesin uzun saçlarıyla ortalıkta salına salına gezdiği bir dönemde, bir oyuncunun saçlarının sıfıra vurması epey acıklı olabilir. Belgeselde, bu "tarihi an"lar özel mekanlarda ölümsüzleştirilmiş. Saçları sıfıra vurulurken kafayı "üşüten" bir iki oyuncu bile var!

USC film akademisi kısa filmler festivalinin büyük ödül kazanan filmi "Elektronik Labirent", ilk gösterime katılan Spielberg'in deyimiyle "olaya son noktayı koyan" film olmuş ve herkesi yere sermiş.

Lucas'ın ilk kısa film denemesi bir dizi durağan görüntünün art arda eklenmesiyle oluşturulmuş bir "toplumsal duyarlık" kolajı sunuyor. Ticari sinemanın üstadı olmadan önce alabildiğine anlaşılmaz işler kotarmak bir gereklilik mi?

Yeni kurguya eklenmiş dijital görüntülerden biri, tüneldeki takip sahnesinde epey belirgin. İskele üzerindeki işçilerden biri can havliyle kendisini kurtarıyor. Filmin ilk gösterimlerinde ve daha önceki kopyalarında yer almayan dinamik ve sık bir rötuş.

The Amityville Horror - Kuşku (1979)

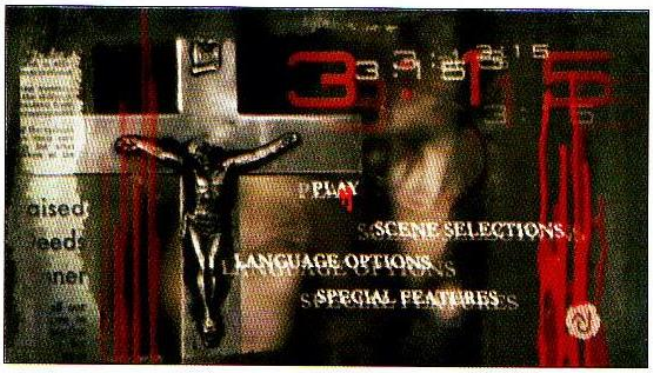

Y: Stuart Rosenberg
O: James Brolin, Margot Kidder, Rod Steiger
Bölge: 2 114 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
MGM / Tiglon
Sevgilim, yukardan acayip sesler geliyor!

Bu yıl içinde gösterime girecek yeniden çevrimi nedeniyle gündeme gelen "Amityville" tipik bir perili ev öyküsü ve 1974 yılında Long Island'ın aynı adlı küçük sahil kasabasını sarsan, doğruluğu bugün bile hâlâ tartışılan bir dizi korkunç olayı konu alıyor. 13 Kasım 1974 gecesi, beş çocuklu DeFeo ailesi, en büyük oğul Ronnie "Butch" DeFeo'nun tüfeğinden çıkan kurşunlarla uykularında katledilir. Gece sessizliğinde hiç kimsenin silah sesi duymaması gariptir; keza farklı odalarda uyuyan aile fertlerinin gürültüden uyanmaması da öyle. Faili meçhul bir mafya cinayeti gibi görülen bu olay, Ronnie'nin ertesi sabah suçunu itiraf etmesiyle daha da sarsıcı bir boyut kazanır. Ronnie, bu katliamı evin içindeki bazı buyurgan seslere dayanarak gerçekleştirdiğini iddia etmektedir. Tipik bir sizofren katil tablosu çizdiği için savunması bu yönde yapılır ama jüri ikna olmaz. Buraya kadarki olayların somut gerçekliğinden kimsenin şüphesi yok. Ortada vahşice öldürülen dördü çocuk altı masum insanın cesedi ve hapiste çürüyen bir katil var. Ronnie'nin mahkumiyetinden yaklaşık bir yıl sonra, "112 Ocean Avenue" adresindeki ev satışa çıkarılır ve üç çocuklu yeni evli çift (kadının ikinci evliliğidir) George ve Katy Lutz, binanın makus geçmişini bile bile eve yerleşir. Lutz ailesi üyeleri, bu evde korku dolu 28 gece geçirecek ve bu sürenin sonunda hiçbir eşyalarını almadan, arkalarına bile bakmadan kaçacaklardır. Lutz çiftinin korkunç deneyimleri, DeFeo cinayetlerinden bile daha büyük yankı uyandırmış, sayısız kitaba ve filme konu olmuş bir muamma. Kimilerine göre, DeFeo cinayetleri üzerinden para kazanmak amacıyla çok incelikli tasarlanmış bir aldatmaca. 112 nolu eve akın eden medyum ve parapsikologlara göreyse doğruluk payı yüksek. Kesin olan bir diğer şey ise, bu malzemeyi kullanan yazar ve yayıncıların Lutz'lardan daha fazla para kazanmış olmaları. Film, bu olayları Lutz'ların onayıyla resmi biçimde belgeleyen ilk yazar Jay Anson'ın aynı adlı kitabından senaryolaştırılmış.

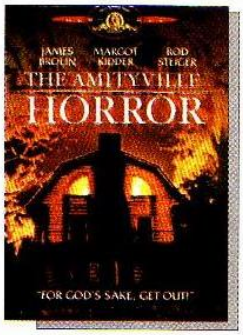

Dönemine göre çok ürkütücü sayılabilecek unsurları bugün çoğu izleyiciye gülünç ve abartılı gelebilir. Perili ev filmlerinin en iyi örneklerinden biri değil ama yeni çevrimi ufuktayken göz atmak faydalı olabilir.

Görüntü: 1.85:1 Genis Ekran. Kumlu ve grenli görünüme bakınca yenileme işleminin çok başarılı olmadığı dikkat çekiyor. Dijital kalıntılara da rastlanabiliyor. Neyse ki karanlık sahnelerde puslanmaların olmaması bunu biraz telafi ediyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Fırtına sahnelerinde gök gürültüsü efektlerine yapay çevreleme hissi verilmesi dışında ses kusağına ciddi bir müdahale söz konusu değil. Diyaloglar temiz ve anlaşılır; ancak metalik tonlarını koruyor. Ses efektlerinin üst üste binme eğilimi belirgin. Bazı sahnelere (gaipten gelen sesler) derin bas eklentileri yapılmış. Filmin klasik atmosferini koruyan bir ses miksi denebilir.

Ekstralar: DVD için özel olarak hazırlanmış 21 dakikalık söylesiye Kidder ve Brolin katılıyor. Oyuncular projeye dahil olma süreçlerine değinirken setteki deneyimlerinden ve çalışma yöntemlerinden de bahsediyorlar. Filmden kliplerle sık sık bölünüyor. 1994 yılında "History Channel"ın nesnel bir bakış açısıyla hazırladığı ve Amityville olaylarının gerçekliğini sorgulayan kırkar dakikalık iki belgesel, diskin ağır topları. Bu belgesellerde olaylara birinci elden tanıklık eden parapsikologların, medyumların, avukatların, gazetecilerin demeçleri ve en önemlisi Lutz çiftiyle yapılmış nadide bir söylesi yer alıyor. Ronnie DeFeo'nun mahkemedeki ses kayıtları dahil olmak üzere filmden çok daha ürkütücü ayrıntılara sahip; ama ne yazık ki Türkçe altyazı içermiyor. 112 nolu evde yaptığı araştırmalarla tanınan ve Lutzların destekçilerinden birisi olan parapsikolog Hans Holzer'in filme eşlik eden sesli yorumunda ise Hollywood'un çarpıttığı gerçeklere dair tespitlerini ve onun - doğruluğu şüpheli - ürkütücü tecrübelerini dinlemek yine başlı başına ilginç bir deneyim. Diskte yeniden çevrimin setine konuk olan kısa bir ön bakış videosu da bulunuyor. (5 dk.)

Diğer: Fragmanlar ve radyo tanıtımları.

FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Poltergeist" (1982)
Gece yarısı TV'yi açık unutmayın!

Amnèsia - Mavi Yalanlar / 2001

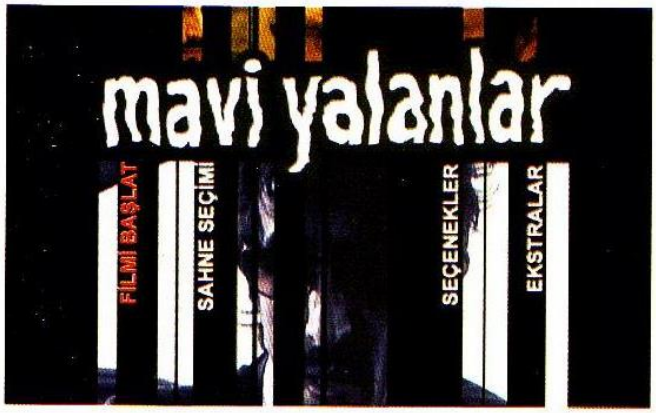

Y: Gabriele Salvatores
O: Diego Abatantuono, Sergio Rubini, Martina Stella, Maria Jurado, Alessandra Martines
Bölge: 0 110 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Sır Film / Esen
Anlatmayı unuttuğum bir şey daha vardı!

Uyuşturucu dolu bir çantanın sıradan bir adamın eline geçmesiyle doğan komik olayları anlatan filminde Gabriele Salvatores; ters kurgu, ekran bölme gibi sinema teknikleriyle adeta yeni oyuncak bulmuş bir çocuk heyecanıyla oynuyor. Filmin adı Ibiza'nın en meşhur kulübünden geliyor ve hikayenin büyük kısmı bu mekanın çevresinde dönüyor. Öykü, dev malikanesinde porno filmler çeken bir yönetmen (kızı onu tekstilci sanıyor), karısının ölümünden sonra sımarık oğluna baskı kuran saygın bir polis müfettişi (geceleri genç oğlanlarla aşk yaşıyor) ve kayıp uyuşturucu çantasından kazanç sağlamaya çalışan sıradan bir bar işletmecisi var. Olaylar, eğlence treni vagonları gibi birbirini kovalarken dönüp dolaşıp kesişiyor. Son birkaç yılda seyirci nabzını ve zaafını yakalamış bütün teknik numaraları, bütün malzemeleri bir karıştırıcıya koyup üzerimize boca eden film, fındık kabuğunu doldurmayacak kadar önemsiz hikayelerin anlatım cambazlıklarıyla cazip hale getirilmeye çalışılmasının tipik örneklerinden biri. Salvatores'in genç ruhuna güveniyorsanız...

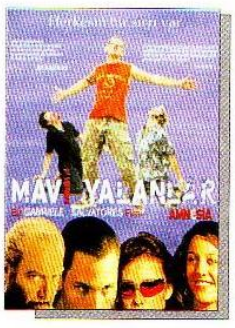

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Canlı ve sıcak renklere sahip görüntülerde bazen dijital kalıntılara rastlanabiliyor. Genel olarak çok rahatsız edici bir kusuru olduğu söylenemez.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Müzikler dışında filmin ses kusağı pek hareketli değil. Çevreleme etkisi biraz zayıf. Diyaloglar bazen uzaklaşma eğilimi gösterebiliyor.

Ekstralar: Sette çekilmiş video görüntülerinden oluşan bir derleme. (10 dk.) Yönetmenle söylesi. (7 dk.) Ibiza ve Amnesia klübünün geçmişine ait metin tabanlı bir ek. Biyografiler. Fragmanlar.

FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Casomai" (2002)
İtalya'dan "deneysel" romantik komedi.

Les Rivières Pourpres 2: Les Anges de l'Apocalypse
Kıyamet Melekleri / 2003

Y: Oliver Dahan
O: Jean Reno, Benoit Magimel, Comille Natta, Christopher Lee
Bölge: 0 95 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı / dublaj
Avsar / Esen

Ortada mermi islemeyen bir kesis varsa, damdan dama konuyorsa; kıyamet yakın demektir!

Sessizlik yemini etmis rahiplerin bulundugu özel bir tarikata ait manastırda ortaya cıkan cesedin kimligini arastıran komiser Niemans (Reno) genç bir polisin yürüttügü arastırmayla bu bulgu arasında paralellikler kesfeder. İkisi birlikte calısmaya baslarlarken gizemli ölüm olayları ve insanüstü güçlere sahip birtakım cüppeli katillerle (Yüzük Tayfalarını anımsatmamaları için bodurlastırılıp kahverengi cüppe giydirilmis, yüzü gözükmeyen, ilginç tipler) yüz yüze gelirler. İpuçları, kıyametin gelisini hızlandıracak bir tarikata isaret etmektedir. Ölüm listesindeki diger insanların öldürülmesini engellemek için önlerinde çok fazla bilinmeyen ve çok az zaman vardır. Yapımcılıgını ve senaryo yazarlıgını Luc Besson'un üstlendigi "Kıyamet Melekleri", Jean Christophe-Grangé'ın "Kızıl Nehirler" romanının ve aynı adlı filminin bas karakteri komiser Pierre Niemans'ı konuk ettiginden "Kızıl Nehirler 2" alt baslıgını da tasıyor. Ancak bu iki filmin, gizemli cinayetler isleyen bir tarikatın varlıgı dısında, baska ortak yanı bulunmuyor. Grangé'ın karmasık ve genellikle doyurucu bir sonuca baglanmayan entrikalarına kıyasla Besson, daha enerjik ve tempolu bir öykü kaleme almıs. Bu yüzden film, uzun soluklu kovalamaca ve çatısma sahneleriyle dolu.

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Renkler canlı ancak keskin geçislere sahip degil. Kumlu görünüm bazen dikkat çekebiliyor. Siyah derinliginde grilesmeler yok. Dijital izlere bazen rastlansa da kirlenmeler söz konusu degil. Alt yazı uygulaması ise genis ekran (16:9) TV uyumluluğu göstermiyor, kesintilere uğruyor. Genel olarak filmin orijinal formatına ihanet etmedigi söylenebilir; ama keske paket tasarımına gösterilen özen görüntü transferine gösterilseydi. Orijinal paket tasarımı satışları olumlu etkileyen bir unsur, elbette. İçerigin çok daha önemli oldugunu unutmadan...

Ses: Dolby Dijital 5.1. / DTS. Son derece aktif ve dinamik bir ses miksi. Efektlerin kanallarda konumlandırılısı, alt frekans doygunlugu ve dogallıgı mükemmel. Daha az hareketli sahnelerdeki dogal çevreleme etkisi ihmal edilmemis. Diyaloglar uzaklasma egilimi göstermiyor. Kusursuz.

Ekstralar: Genis ekran formatında ve bu formatın avantajlarından yararlanacak biçimde hazırlanan 72 dakikalık yapım belgeselinde 81 sahnenin set görüntüleri, çok az söylesi esliğinde kurgulanmıs. Monotonlugu ve ilginç hiçbir ayrıntı içermeyisi açısından Hollywood'un standart TV yapım belgeselleriyle boy ölçüsebilir. Set ayrıntılarının filmin büyüsünü kaçırdıgını düsünenlerin asla görmek istemeyeceği bir belgesel. Yapım sürecinin farklı katmanlarına ısık tutan, görsel açıdan sık tasarlanmıs kısa belgesellerin basılıkları ise söyle: Set tasarımı (5 dk.); Plastik efektler (4 dk.); Silahlar (7 dk.); Isık (5 dk.); Ses tasarımı (5 dk.) Ayrıca mahzen sahnesini ses kanallarına ayırarak izleme seçeneği de var. Ancak "Var-Yok" seklinde etkileşimli hazırlanan arayüz dogru islemiyor. Bu yüzden kumandanızdaki ses seçeneği tusuyla geçis yapmanız gerek. Yönetmen Dahan'ın seçtiği üç kısa film ise DVD'yi almak için baslı basına bir sebep olabilir. Özellikle Peter McDonald'ın siyah beyaz kısası "Harvey", yaratıcı ve ürkütücü bir dijital kabus. (10 dk.) Diger kısa filmler arasında yine sık bir dijital film olan Aude Nguyen Ngoc imzalı "Lonely Child's Dream" (2 dk.) ve Erika Haglund'un çektiği sıcak "Tarte aux Pommes" yer alıyor. (7 dk.) Eklerin tümünde Türkçe altyazı var.
Diger: Striptiz barında geçen bir silinmis sahne. (1 dk.) Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Les Rivières Pourpres" (2000) Niemans'ın ilk macerası.

The Clearing - Tehdit / 2004

Y: Peter Jan Brugge
O: Robert Redford, Helen Mirren, Willem Dafoe
Bölge: 2 95 dk.
Türkçe altyazı
20th Fox / Tiglon

Basarı, hedef olmaya yeter.

Sıfırdan yükselerek kurdugu oto kiralama sirketiyle rakiplerinin kıskandığı basarılı bir is adamına dönüsen Wayne Hayes (Redford), otuz yıldır hayatını paylastığı gençlik askı Eileen (Mirren) ile oturaklı bir hayat sürmektedir. Wayne bir sabah evden ayrıldıktan sonra geri dönmez. Bir süre sonra ilk kötü haber ulasır. Wayne kaçırılmıstır. FBI, Hayes'lerin evinde acilen üs kurup fidyeci ya da fidyecilerin profilini çıkarmaya calısırken, Wayne, götürüldüğü koruda kendisini kaçıran adamla (Dafoe) bir hesaplasmaya girisir. Bu adam, görünüse göre sadece bir emir kuludur ve görevi, olayın asıl sorumlusu birtakım adamlara Wayne'i sag salim götürmektir. Bu arada dedektifler, fidyecilerin kül yutmazlığı karsısında iyice köseye sıkısmıstır. Zaman daralmakta, Wayne'in sag olup olmadığı belirsizliğini korumaktadır. Bu acımasız oyunun sonunda herkes kendi sürpriziyle karsılasacaktır...Daha önce "Heat", "Insider" ve "Glory" gibi filmlerin yapımcılığını üstlenen Danimarka asıllı yönetmen Brugge, adam kaçırma mevzusuna dramatik açıdan yaklasırken aksiyonu geri plana itiyor. Karakterlerin çözülüsü, onun için "kim öldü, kim kaldı" geriliminden çok daha mühim bir mesele. Öykünün finali de Hollywood standartlarına göre farklı sayılabilir. Dafoe ise orta sınıfa mensup "mecburen kötü" karakterinde hayli ikna edici bir portre çiziyor.

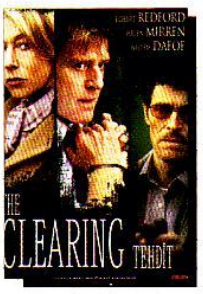

Görüntü: 1.85:1 Genis Ekran. Rahatsız edici hiçbir kusuru bulunmayan temiz bir transfer. Çok karanlık sahnelerde bile derin siyahlarda grilesmeler olmuyor. Renk geçisleri yumusak. Bazı sahnelerde kumlanma ve puslanmalar olsa da rahatsız etmiyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Müzik çalısması dısında etkili bir çevreleme hissi söz konusu degil. Diyaloglar temiz, dogal ayrıntılar ıskalanmamıs. Filmin geneli gibi mazbut ve makul.
Ekstralar: Dilenirse yazar/yönetmenin yorumuyla izlenebilen 6 silinmis sahne, mevcut sahnelerin farklı kurgulanmıs versiyonlarını da içeriyor. Altyazı desteği yok. (15 dk.)
Diger: Senarist ve yönetmenin sesli yorumları. Ön bakıs: Hide & Seek, Sideways.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Proof of Life" (2000) Adam kaçırma gerilimi üzerine pembe dizi tonlamaları.

Dawn Of The Dead - Ölülerin Şafağı / 2003

Y: Zack Snyder
O: Sarah Polley, Ving Rhames, Jake Weber, Mekhi Phifer
Bölge: 2 96 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Palermo

Cehennemde yer kalmamış! Alışveriş merkezine gidelim bari...

George A. Romero'nun aynı adlı kült zombi filmi, tüketim toplumuna ve kapitalizme yöneltilmiş sinsi bir eleştiriydi. Kan revan sahneleri açısından meydan okuyucu yanlar taşırken atmsoferini başarıyla kuruyor, ancak zombilerini pek fazla ciddiye almıyor, kesif bir dehşet duygusu yaratmak yerine mizahı ön plana çıkartıyordu. Bu yeni uyarlama ise dijital kurgu tekniklerinin nimetlerinden de faydalanarak kinetiği yüksek bir deneme sunuyor. Danny Boyle, "28 Gün Sonra"nın bir zombi filmi olmadığında ısrar ededursun, onun yeni nesil zombi filmlerinin standartlarını nasıl belirlediği "Ölülerin Safağı"nda iyice pekişiyor. Örneğin Romero'nun hantal zombilerinin yerini bir kez daha çok hızlı hareket eden, yorulmak bilmez enfekte yaratıklar alıyor. Keza kesmekesi arttıran kesik kurgu, özellikle zombi saldırısı sahnelerinde bahsi geçen filmin izinden gidiyor. Gayet başarılı ve etkin biçimde derhal konuya girilmesi de filmin olumlu yanları arasında. (Nefes kesici bir açılışa sahip.) Kuşbakışı çekimleri de mükemmel bir zamanlamayla kullanan Snyder'ı türde yeni bir umut vaat eden ilan etmek mümkün. Kendisinin stüdyo baskılarına fazla direnememekten kaynaklanan bazı kusurları var, elbette. Özellikle MPAA'nın (bizdeki RTÜK'ün Hollywood versiyonu) sabrını zorlamamak için - büyük stüdyo isi korkuların pek çoğunda rastlandığı üzere - atmosfer boğucu hale getirilmemeye çalışılmış. Son zamanlarda rastladığımız en çarpıcı jeneriklerden biri Lou Reed'in lay lay lay lom şarkısıyla baltalanıyor örneğin. Aynı sekilde gerilimin tırmandığı birçok bölüm (karakterlerin sığınma amaçlı olarak markete ilk kez girdikleri sahnede olduğu gibi) bu tür yumuşatma eğilimleriyle törpüleniyor. Şükür ki kötümser finale dokunulmamış, irkiltici kan revan efektleri de yerli yerinde. Son yıllarda yeniden çevrimlere ağırlık vermeleri nedeniyle türdeki karakteristik özelliklerini iyice yitiren Hollywood, "Ölülerin Şafağı" sayesinde klasik korku ögelerine hâlâ yakın durduğunu göstererek sevindirici bir umut ışığı yakıyor. Bu kavram çok geniş ve tartışmaya açık ama, ufak tefek kusurlarına rağmen, korku filmi gibi korku filmi izliyoruz en azından.

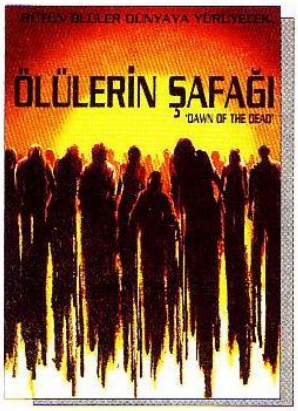

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Kusursuz. Karanlık sahnelerde ayrıntı kayıpları yok. Yüksek kontrastın hakim olduğu sahnelerde renk geçişleri keskin. Dijital kalıntılara kesinlikle rastlanmıyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Yeterince hareketli ve tatmin edici. Alt frekans efektlerinden yana zengin. Diyaloglar temiz ve net.
Ekstralar: 23 dakikalık standart yapım belgeselinde söyleşiler ve makyaj çalışmalarından görüntüler var. Diskin en ilginç eki 16 dakikalık Kayıp Kaset. Silah dükkanının çatısında mahsur kalan adamı hatırlıyor musunuz? İşte o adamın zombi istilasının başlangıcından itibaren video kamerasıyla kaydettiği görüntüler sonradan bulunmuş ve kurgulanmış. Karakterin ruh haline inen bir "güya video günce"si. 11 silinmiş sahne arasında iki üç tane ek zombi sahnesi var; ancak çoğunluğu diyalog ağırlıklı önemsiz sahneler. (12 dk.) Eklerin hepsi Türkçe altyazılı izlenebiliyor.
Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"28 Gün Sonra" (2003)
Öfkeden kuduranlar İngiltere'yi cehenneme çeviriyor.

MİNİ EXTRA

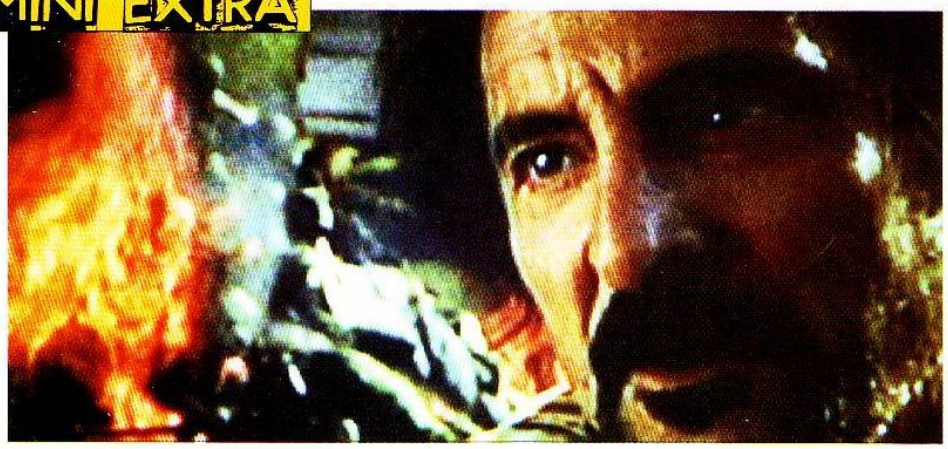

Dawn of the Dead (2004)

Yeniden çevrimlerde asıl filme saygı durusunda bulunmak adettendir. "Ölülerin Safağı"nda da pek çok gönderme var. 1978 tarihli filmin kadrosundan seçilmiş konuk oyuncuları ise en dikkat çekenleri . Asıl filmin makyajlarını yapan Tom Savini'yle birlikte aktör Ken Foree, TV'deki haber bültenlerinde görülebilir. Savini, zombileri alt etmenin püf noktasını açıklarken Foree kıyamet tellalı vaiz rolünde meşhur "cehennemde yer kalmayınca..." repliğini sarfediyor.

Ed Gein / 2000

Y: Chuck Parello
O: Steve Railsback, Carrie Snodgress, Carol Mansell, Sally Champlin
Bölge: 2 85 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
ANS / Palermo
Uyarı: Sinirleriniz sağlam değilse, bu incelemeyi lütfen okumayınız!

Resmi tarihçilere göre Amerikan toplumunun masumiyetini kaybedişinin miladı Kennedy suikasti kabul edilirken, içinde sosyologların da bulunduğu bir diğer kesim buna Ed Gein'in 1957'de yakalandığı günü de ekler. Ed Gein'e Amerika'nın ilk seri katili demek birçok bakımdan güçtür, tartışılabilecek bir konudur. Profesör Harold Schechter, seri katiller üzerine bir diğer uzman isim David Everitt'le birlikte yazdığı - ülkemizde de yayımlanan - seri katiller ansiklopedisinde, sadece iki kişiyi öldürdüğü için onun seri katilden sayılamayacağını belirtiyor. Ancak çevresindeki kişilerce sessiz, sakin bir adam diye tanınan Gain'in evinde keşfedilen dehşetin boyutu öylesine büyüktür ki, sonraki kırk yıla damgasını vuracaktır. Annesinin ölümünden sonra akli dengesini büsbütün yitiren Gain, mütakip on iki yıl zarfında evini insan kalıntılarıyla dolu bir mabede çevirecek; ölü sevici olduğu için genellikle mezarları eselemesine rağmen annesinin yaşlarında iki kadını öldürecek, sapkınlıklarına yamyamlığı da ekleyecek ve bu iki cinayet yakalanmasını sağlayacaktır. Polisler, komşuların dahi o güne dek adım atmadıkları (içeri buyur edilmedikleri) eve girdiklerinde kafataslarından yapılmış çorba kaseleri, insan derisinden giysiler ve sandalyeler, bir kutu dolusu üreme organı, bir tavada pişirilmeyi bekleyen bir insan beyni ve sayısız obje bulacaktır. Alfred Hitchcock'un "Sapık"ından, "Teksas Elektrikli Testere Katliamı"na, oradan da "Kuzuların Sessizliği"ne kadar sayısız filme ve kitaba konu olan Gain vakası, öldürülen insan sayısından ziyade, o güne dek kendi yağında kavrulmuş Amerikan taşrasından çıkacağı hiç kimsenin aklına gelmeyecek bir deliliği açığa vurmasıyla derin izler bırakacaktı. Sömürge döneminde çok daha korkunç seri cinayetlere tanık olan Amerikan tarihine kıyasla, Gain, ilk değilse de kuşkusuz en tüyler ürpertici katildir. Parello'nun yan dökümanter niteliğindeki mazbut filmi, kayıtlara geçmiş resmi olaylara sadık kalıyor; ancak katilin iç dünyası hakkında ipucu vermeye, güdülerinin ardında yatan nedenleri açıklamaya giriştiği için nesnel bakış açısını sonuna dek koruyamıyor. Bu nedenle, metin üzerinde okuduğunuzda ya da Gain üzerine yapılmış nadide belgesellere rastladığınızda kapıldığınız katıksız dehşet duygusunu yakalamada başarılı olduğu söylenemez. Filmin başında ve sonunda 1957 yılına ait arşiv görüntülerine yer verilmesi ilginç ayrıntılardan biri.

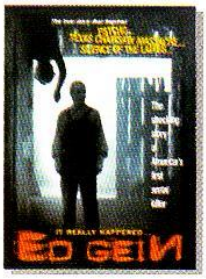

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Rahatsız edici bir kusuru olmayan temiz bir transfer.
Ses: Dolby Stereo. Disk orijinal ses miksine sahip. Diyaloglar temiz ve net. Ses kusağı çok hareketli değil. Çarpıcı ses efektlerine başvurulmuyor; müzik kullanımı asgari düzeyde.
Ekstralar: İki çıkarılmış sahne. (10 dk.) Fragmanlar.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Deranged" (1974) Gein vakası üzerine yapılmış en çarpıcı filmlerden.

Daredevil: Director's Cut - Korkusuz: Yönetmenin Kurgusu / 2003

Y: Mark Steven Johnson
O: Ben Affleck, Jennifer Garner, Michael Clarke Duncan, Colin Farrel
Bölge: 2 128 dk.
Türkçe altyazı
20th Fox / Tiglon
Ticaretin gözü kördür. Pazarla pazarlayabildiğin kadar.

Günümüzde "yönetmenin kurgusu" çok farklı anlamlara gelebiliyor. Filmlere yatırımcı gözüyle bakan ve bu nedenle kurgu masasında yönetmenlere müdahale eden stüdyo patronları, projede yaratıcı kimliğiyle yer alan kişilerle fikir çatışmaları yaşarlar. Kaybedenler de, eğer Spielberg gibi ağırlığını koyabilen bir isim değillerse, genellikle yönetmenler olur. Yönetmen daha sonra kafasındaki "asıl" filmi kurgulama fırsatı yakalar. (Blade Runner, THX 1138, Exorcist ya da Abyss'de olduğu gibi.) Bazen sebep sadece süre kısıtlamalarıdır. Sinema salonlarında daha fazla seans gösterebilmek, gün başına düşen seyirci sayısını arttırmak onlar için önemlidir. Filmler yine kırpılır, çok önemli sahneler heba edilir, daha sonra yine kurgulanır. (Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi'nin tüm bölümlerinin genişletilmiş versiyonları.) Bazen de çocuklu aileleri çok önemseyen birileri filmdeki sakıncalı sahneleri törpüler, bunlar da filmi "daha kanlı, daha vahşi" izlemek isteyen gürûh için yeniden biraraya getirilir. (Kral Arthur) Bu "yeni kurgu" teranesinin DVD'nin ortaya çıkışıyla hız kazandığı bir gerçek. Yukarıda saydıklarımız içinde ilk gruba giren filmler gösterim şansı da elde ederken diğerlerinin çoğu bir filmi "yeniden pazarlanabilir" kılmaktan başka bir amaca hizmet etmiyor. Bu nedenle bahsi geçen ibareye DVD kutuları üzerinde rastlıyorsak ince dokuyup sık elemekte fayda var. Kör süper kahraman Matt Murdock'un yeni kurgusunda yaklaşık 15 dakikalık eklenti var. Öte yandan, Elektra'yla Matt arasındaki yatak sahnesi ve günah çıkarma bölümleri çıkarılmış. Yerlerine konan bölümler arasında mahkeme sahneleri, Kingpin'in muhafızlarının kafasını kırdığı bir bölüm, Pantoliano ve Favreu'nun rollerini genişleten eklentiler ve -kaçınılmaz biçimde- daha kanlı, daha kasvetli anlar bulunuyor. Yapımcılara göre bu kurgu, geçiş yapılabilen etkileşimli izleme seçeneği olarak daha önceki DVD baskısında yer alacakmış; ancak diskteki veri alanı yetersizliği yüzünden bu fikir rafa kaldırılmış. (Böyle bir mazaretleri de var. Mavi ışın teknolojisiyle birlikte disk alanı mazaret olmaktan çıkınca bakalım neler diyecekler.) Filmi sevmeyi başarmış tatminkar kitleye göre bu kurgu, sinema kurgusundan daha doyurucu, hikayenin entrikası açısından da daha açıklayıcı. Ama diğer gruba dahil olanların fikrini değiştirecek ciddi bir değişiklik içerdiği söylenemez. Sinema tarihinin en gülünç kötüsü Bullseye'ın ve Ben Affleck'in yer aldığı tüm sahneler olduğu gibi duruyor örneğin... Keyifli seyirler.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Daha önceki baskının üstün nitelikleri aynen geçerli denebilir. Ek sahnelerin bağlantı noktaları arasında geçişler fark edilmiyor bile; o sahnelerin de yenileme işlemleri başarılı bu nedenle. Hafif kumlu görünüm bazı sahnelerde belirgin. Yine de şikayet edilecek bir kusuru olduğunu söylemek imkansız.
Ses: DTS. Piyasadaki en hareketli ses miksinden biri. Ortalığı sarsan, komşu delirten DVD'leri sevenler için birebir.
Ekstralar: Yeni versiyonun ayrıntılarını söyleşiler eşliğinde açıklayan yapım belgeselinde yapımcılar ve yönetmen fikir ayrılığına düşüyor. Yapımcılara göre sinema kurgusu hâlâ en iyisi. (15 dk.) Türkçe altyazı yok.
Diğer: Yönetmenin yorumu.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Elektra" (2004) O dirildi ve çok yakında DVD'de.

Freddy vs. Jason - Freddy, Jason'a Karşı / 2003

Y: Ronny Yu
O: Monica Keena, Robert Englund, Kelly Rowland, Jason Ritter
Bölge: 2 93 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
New Films / Palermo
Cehennemde derler ki; Jason'ın palası Freddy'nin beş kahvaltı bıçağına bedeldir!

Çizgi romanların "kim kimi yener" esprisinin beyazperdedeki ilk büyük bütçeli uygulaması, korku sinemasının iki ikonik umacısını biraraya getiriyor; genel gidişata bakılırsa benzerleri de gelecek gibi. Adı anılmadığı, dolayısıyla hiç kimsede korku uyandırmadığı için gücünü iyice yitiren Freddy Kruger, kendi ifadesiyle cehennemin derinliklerini araştırıyor ve bu korkuyu diriltecek bir piyon buluyor kendisine; yani Kristal Gölü'nün durdurulamaz azman katili Jason'ı. Amacı ise Jason'ın Elm Sokağı'nda işleyeceği cinayetlerin ardından hakimiyeti tekrar ele geçirmek. Ne var ki başladı mı durmak bilmeyen Jason üzerindeki denetimini kaybeden Freddy, onunla şiddetli bir çatışmaya giriyor. Bu esnada iki dehşet arasında sıkışan gençler, taraf tutmayı ihmal etmiyorlar...Hem Elm Sokağı hem de 13.Cuma serilerini takip edenler, her iki serinin mantığını aynı filmde izlemekten keyif alacaktır muhtemelen. Tüm kabus görme sahneleri, kan revan efektleri bakımından diğer Elm Sokağı serilerinden hiç de geri kalmıyor. Keza Jason'ın palasıyla ortalığı kasıp kavurduğu bölümler de - orijinal ilk bölümü saymazsanız - kendi filmlerinden daha şiddetli ve kanlı. Ancak filmde genel olarak, bu iki anti-kahramanı tekme tokat birbirlerine giiştirmenin ya da aynı filmde gözükmelerinin yeterli bir eğlence sunacağı görüşü hakim. Muhtemelen her iki serinin hayranları, arkadaş toplantılarında çok daha parlak espriler yaratma becerisine sahiptir. Ortalığın en hareketlendiği anlarda tempoyu zınk diye aşağı çeken bazı kusurlu senaryo hamleleri de var. Ayrıntı düşkünleri ise Jason rolünde Kane Hodder'ın yer almamasını hayal kırıklığıyla karşılayabilir. Merak etmeyin, büyük ihtimalle "devamı var" nasıl olsa.

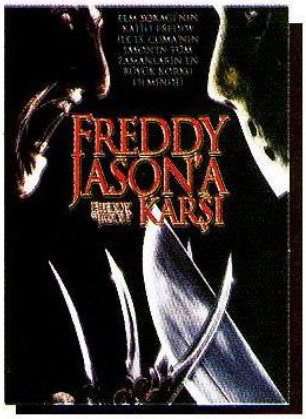

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Karanlık veya kırmızı, mavi gibi tek rengin hakim olduğu zorlayıcı sahnelerde bile kusursuz. Dijital kalıntılara ya da tırtıklı görünüme rastlanmıyor, bu açıdan renkler doğal ve yumuşak geçişlere sahip. Son derece başarılı bir transfer.
Ses: DTS. Arka kanallar film boyunca aktif. Derin basların biraz zayıf kaldığı dikkat çekiyor. Dolby Dijital 5.1 ses kuşağı, keskin ayrıntılar ve kanallara dengeli dağılım açısından her nedense daha başarılı. Diyaloglar uzaklaşma eğilimi göstermiyor. Özellikle Freddy'nin cehennemin derinliklerinden gelen sesine verilmiş derinlik hissi, ses kuşağının öne çıkan özelliklerinden. Sonuç olarak hayal kırıklığına uğratan ciddi bir kusur taşıdığını söylemek zor.
Ekstralar: Yaklaşık birer dakikalık 6 silinmiş sahnenin yamsıra ilk kez - ülkemizde yayımlanmayan - "Jason X" DVD'sinde kullanılmış "Ölüm Sahnelerine Doğrudan Geçiş" seçeneği de bulunuyor. Silinmiş sahneler Türkçe altyazılı izlenebiliyor ve görüntü transferleri filmle aynı kalitede.
Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Jason X" (2001)
Jason, uzayda.

YENİLER

1.BÖLGE

www.amazon.com

The Sopranos: 5.Sezon - 7 Haziran
Sling Blade - 7 Haziran
Untold Scandal - 7 Haziran
Dead Ringers - 7 Haziran
A Dirty Shame - 14 Haziran
Edward II - 14 Haziran
Immortal: Ad Vitam - 21 Haziran
Ring Virus - 21 Haziran

TÜRKİYE

Freaks
Stephen King's Tommyknockers
Rebel Without A Cause:SE
Ladder 49
Sideways
Braveheart
Meet the Fockers
Conan The Barbarian:SE
Casino: SE
Jackass: The Movie
The House of Sand & Fog
Dumb & Dumberer
Hollywood Ending
Tais toi!
Deadbirds
Ike
Taxi
White Chicks
Barabbas
Money Pit
La Dolce Vita
8 1/2
I Vitelloni
Old Men in New Cars
Powaqqatsi
Avrupa Yakası: 1.Sezon

GELECEK SAYIDA:

Born On The 4th of July
National Treasure

Kill Bill Vol.2 / 2003

Y: Quentin Tarantino
O: Uma Thurman, David Carradine, Daryl Hannah, Michael Madsen
Bölge: 0 131 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Miramax / Esen

Afişlerde yazdığı gibi: Gelin, Bill'i gerçekten öldürecek!

Erken efsanenin ikinci bölümüne DVD formatında ulaşmamız epey uzun sürdü. Onu "gözümüz yollarda kaldı" listesine eklememiz an meselesiydi. Neyse, geç olsun güç olmasın diyelim. Karnı burnundayken öfkesi burnunda bir intikam meleğine dönüşen Gelin, infaz emrini veren Bill'in adamlarını tek tek haklayarak emin adımlarla yürürken birkaç kez feci tökezliyor (korku filmlerine taş çıkartan bir diri diri gömülme sahnesi var) arada da onun geçmişine dair aydınlatıcı bilgilere ulaşıyoruz. Zaten yönetmenin de belirttiği gibi ilk filmde sorular vardı; ikinci film ise yanıtlar üzerine kurulu. Tarantino'ya göre, filmin ortasına denk düşen kung-fu eğitim sahnelerini görmezden gelirseniz, ikinci bölüm aynı zamanda bir western. İlk bölümden daha ağır tempoya sahip (filmin en çok eleştirilen yönüydü) ama sürprizler açısından selefinden geri kalmıyor. Ta ilk filmden bu yana beklediğimiz Hannah-Thurman kapışması, ekranı sallama açısından Fox-Thurman kapışmasına eşdeğer. Yönetmen, ilk filmde kullandığı ve her bölümü o sahnenin ruhuna uygun bir renk kullanımıyla çektiği görsel stilini de devam ettiriyor. İkinci etapta kafamıza iyice dank eden bir şey daha var. Kill Bill filmleri, insanın gözünü kulağını dört açarak tam ve koşulsuz bir katılımla izlemesini gerektiren, bunu da seyircisine hiç zorlamadan sağlayabilen nadide filmlerden. Laf olsun metraj dolsun diye çekilmiş tek bir sahne yok. Tam aksine, laf kalabalığı gibi görünen herhangi bir repliği kaçırdığınız anda hikayenin can alıcı düğüm noktalarını kaçırma riskiniz var. Zaten film senaryo yazarlarının örnek alması gereken ince bir hesaplılık taşımakta. Hikayenin nasıl anlatıldığı kaygısı, inandırıcılığa ağır basıyor. Bu da filmimi ciddiye almayın diyen bir yönetmen için en önemli kıstas olsa gerek.

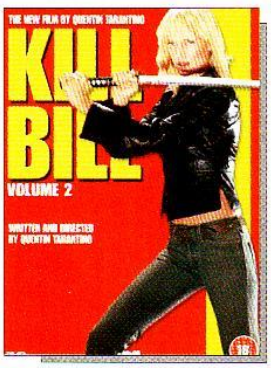

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Kusursuz.
Ses: Dolby Dijital 5.1 / DTS. Özel eklerin yetersizliği dışında Kill Bill DVD'lerinin teknik açıdan hiçbir kusuru bulunmuyor. Ses miksi bu kez daha az hareketli ancak gerekli yerlerde gerçek bir sölen sunmaktan geri kalmıyor.
Ekstralar: 25 dakikalık yapım belgeseli Tarantino'nun neşeli demeçleri sayesinde monotonluktan sıyrılıyor. Yine de filmden kliplerle sık sık bölündüğü için doyurucu ve pek aydınlatıcı değil. Robert Rodriguez'in film için bestelediği müziğiyle canlı performans sovuna katıldığı Los Angeles gala görüntüleri de izlenebiliyor. (22 dk.) Bu kez diskte bir de silinmiş sahne yer alıyor. Beatrix ve Bill'i mutlu günlerinde gösteren bu sahne, "Spawn" filminden hatırlayacağınız Michael Jai White ile kanlı bir kapışmayla sonuçlanıyor. (4 dk.)
Diğer: Fragman.
FİLM: ✪✪✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Kung-Fu: 1.Sezon" (1972) Doğudan batıya, batıdan doğuya.

TEKNİK SERVİS

Video kulüpler dönemine denk gelenler Betamax ve VHS arasındaki savaşı anımsayacaklardır. Teknoloji devlerinin kararsızlıkları ve rekabeti çok sevmelerinin etkisiyle ortaya çıkan bu savaş, kullanıcıların kafasını karıştırmaktan, ceplerini delmekten başka bir işe yaramamıştı aslında. Benzer bir çatışma çok yakında DVD piyasasını vurmaya hazırlanıyor: HD-DVD, Blue-Ray'e karşı! DVD veri kapasitesini, buna bağlı olarak da görüntü ve ses kalitesini doruk noktasına çıkarmayı hedefleyen her iki format temelde aynı teknolojiyi kullanıyor. Ama savaş bu ya, herkes cephesini belirlemiş durumda. Warner, New Line, HBO, Universal ve Paramount HD-DVD'den yana saflarını belirlerken 2006 ortaları için ilk çıkış programlarını belirlemişler bile. (İlk çıkarılacak filmler arasında Blade, Matrix üçlemesi, Se7en, Troy, Sopranos, Braveheart, Bourne Supremacy, Chronicles of Riddick ve 12 Monkeys yer alıyor.) Blue-Ray safını tutan kuruluş ise Sony.
Peki aldığımız bunca DVD ve elektronik donanım çöpü mü boylayacak? Tabii ki hayır. Şirketler çok heyecanlı davransalar da her iki teknoloji de gelişme aşamasında ve hem ortalama tüketiciye hitap etmesi hem de sağlıklı fiyat politikaları belirlenerek rayın oturması için daha çok zaman var. Ayrıca pazara giren DVD oynatıcı sayısı, stüdyoların müşterilerini bir çırpıda gözden çıkaramayacakları kadar ciddi rakamlara işaret ediyor. O yüzden, ölesiye tatminsizleri dışarıda tutarsak, DVD keyfimize mani olacak herhangi bir gelişme söz konusu değil. Şu anda yapılacak en akıllıca şey, piyasaya sürülecek ilk HD-DVD veya Blue-Ray oynatıcı cihazların üzerine görgüsüzlükle hemen atlamamak ve üç formata uyumlu evrensel bir cihaz çıkarılana kadar sabırla beklemek. Aksi takdirde kazanan kim olursa olsun, biz tüketiciler kaybedeceğiz.

John Constantine, 12 Temmuz'da raflarda yerini alacak. Francis Lawrence'ın kıymeti bilinmeyen sık ÇR uyarlamasının DVD'si, ilk haberlere bakılırsa, içerik açısından pek zengin değil. Alternatif sonun da yer aldığı 18 silinmiş sahne arasında ilginç birseylere rastlamayı umuyoruz en azından. (Warner Bros / Tiglon)

Önümüzdeki aylar özellikle iki disklik Özel Versiyonlar açısından hayli verimli geçecek. "Conan The Barbarian" ve "Rebel Without A Cause"un ardından Temmuz ayında iki Scorsese yapıtıyla şımartılacağız. "Casino" ve "New York, New York". New York'un ayrıntıları şöyle: Anamorfik olmayan 1.66:1 geniş ekran görüntü formatı; DD 5.1 ses; yönetmenin yorumu; 40 dk.'lık alternatif ve çıkarılmış sahneler; yapım belgeselleri; alternatif son; beş ayrı fotoğraf galerisi ve resimli taslaklar. "Casino" ise anamorfik görüntü transferinin yanı sıra 4 kamera arkası belgeseli ve çıkarılmış sahnelerle yayımlanacak. Sesli yorum seçeneğinin bulunmama ihtimali yüksek.

Rambo Trilogy - Rambo Üçlemesi (1982-1988)

Y: Ted Kotcheff, George P.Cosmatos, Peter Macdonald
O: Sylvester Stallone, Richard Crenna, Brian Dennehy, Charles Napier
Bölge: 2 278 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Studio Canal / Palermo
Vatan, millet, sakarya; kan revan içinde PROPAGANDA!

Zamana karşı direnme konusunda Rambo üçlemesi kadar çabuk pes etmiş, hızla eskimiş çok az film vardır, herhalde. Gelin, bu az konuşan, çok tepişen, haksızlığa uğramış mazbut savaş gazisinin fasist ölüm makinesine adım adım nasıl dönüştüğüne hep birlikte hızlıca bakalım. David Morrell'in aynı adlı romanında uyarlanan "İlk Kan" koskoca polis teşkilatını gerilla taktikleriyle haklayan bir "süper kahraman" modeliyle döneminin moral yükseltme amaçlı filmlerinden biriydi. Ülkelerine döndüklerinde horlanan, uyum sorunları yaşayan Vietnam gazileri için bir tür dışa vurum hikayesi. Bu yüzdendir ki içinde çok az insan ölmesine rağmen olduğundan çok daha vahşi bir film şeklinde algılandı, eleştirildi. (Tıpkı "Teksas Katliamı"nın çok kanlı bir film olarak hatırlanması gibi.) Vietnam savaşı sorunlarıyla pek ilgilenmeyen diğer ülkelerdeki izleyiciler ise bu "haksızlığa uğrayan, son gülen adam" öyküsünü fazlasıyla benimsedi, onu bir gişe canavarına dönüştürdü. Bu, aynı zamanda Stallone'nin aksiyon yıldızlığına geçişinin tesciliydi. "İlk Kan" ne yazık ki değiştirilmiş orijinal sonuna rağmen (özgün metinde Rambo intihar eder) 70'ler sinemasının rengini taşımasıyla bir dereceye kadar makul bir filmdir. Bugün göze gülünç ve abartılı gelse de birçoklarınca (Türkiye'deki 1982 yılındaki gösteriminde kuyruğa girenler, örneğin) kült kabul edilir. Hikayenin bundan sonrası için makul tanımını kullanmak epey güç. Asıl metnin değiştirilmesinden ve gişe rakamlarından cesaret alan yapımcılar ikinci Rambo filmi için - daha sonra 80'ler video piyasasında bir "karbon kopyalar" furyası yaratacak - bir hikaye kotarverdiler. Rambo, mahkumiyetini sürdürdüğü taş ocağından çıkıp Vietnam'daki savaş kayıplarını kurtaracaktır. İlk senaryosunu James Cameron'un yazdığı film "üstün insan" temasının iyice suyunun çıktığı, Amerikan propagandasının en çığ örneklerinden biri haline gelecek; o dönemin Soğuk Savaş paranoyalarını işine geldiği gibi kullanırken bu kez gerçekten kanın gövdeyi götürdüğü bir şiddet sovenizmine dönüşecektir. Üçüncü filmde Rambo artık hiç de masum değildir. Guiness Rekorlar Kitabı'na "En Çok Şiddet İçeren Film" ünvanıyla kazınan yapım, densizliğe varan abuk subukluğuna karşın, bugün ilginç bir tarihi belge niteliği de taşır. Afganistan'da Rus askerlerine direnen Afgan asilere destek veren ABD ordusunun hikayesidir bu, ki aynı ABD yaklaşık on beş yıl sonra bu ülkeye başka nedenlerle saldıracaktır. Amerikan milliyetçiliğini en fasist söylemiyle kullanarak Reagan döneminin gerçek olaylarını filmin hikayesine fon yapan Hollywood sinemasının politik yönünü tüm çıplaklığıyla ortaya seren bir filmdir Rambo III. Bu yüzden geçen aylarda Beyaz Saray sözcüsü Rice'ın sarfettiği "Hollywood'a bizim sözümüz geçmez" savsturmasını çürütmek için rahatlıkla örnek gösterilebilir. Her ne kadar günümüzün büyük çaplı diğer "sinsi" aksiyonlarının yanında eğreti dursa da Rambo üçlemesini "mahcup zevkler" kategorisine sokup, sırf gürültü patırtısından keyif alarak izlemek de mümkün elbette.

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Üç filmin görüntü transferi de aynı niteliklere sahip. Yenileme işlemiyle renklerin biraz daha canlı görünmesi sağlanmışsa da dijital kalıntıların ve puslu görünümün önüne geçilememiş. Karanlık sahnelerde buğulu görünümle birlikte derin siyahlarda grileşmelere de rastlanabiliyor. Mükemmel değil, ancak büyük hayal kırıklığına uğrattığı söylenemez.

Ses: Dolby Dijital 5.1 / DTS. İlk filmin yapay beş artı bir ses miksinde diyaloglarda senkron kaymaları dikkat çekiyor. Filmin orijinal iki kanal (stereo) ses miksi, ev sinema sisteminizin yapay çevreleme etkisi sayesinde, daha iyi sonuç veriyor. Her iki ses miksinde de hareket ön kanallarda odaklanmış durumda. Diğer iki film DTS içerse de çevreleme etkisi çok zayıf. Büyük çaplı patlama sahnelerinde eklenen alt frekans efekti, zayıf bir uğultudan ibaret. Genel olarak tüm ses efektleri metalik tonlarında ve keskin detaylar içermiyor. Bu iki filmde DTS'in en büyük faydası Jerry Goldsmith'in elektronik müziğine dokunmuş. Müziğin kanallara dağılımı ve derinliği başarılı. Keza diyalogların uzaklaşmaması ve anlaşılır düzeyde olması olumlu yanları arasında. DVD'leri üzerlerinde sırf DTS ibaresi yer alıyor diye arşivimize katmayı bıraktığımız an, ümit ediyoruz, bu garip DTS miksleri de yavaş yavaş ortadan kalkacaktır.

Ekstralar: Rambo II ve III disklerinde yapım belgesellerinden ikiser dakikalık kısa kliplere yer verilmiş. Tüm kliplerin toplam süresi 15 dakikayı geçmiyor. Gelişigüzel derlendikleri ve çok kısa oldukları için aydınlatıcı değiller.

Diğer: Fragmanlar.

KOLLEKSİYON: ✪✪

DVD: ✪✪

Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Missing in Action" (1984) Chuck Norris'den kayıp aranıyor macerası.

site DVD

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanat@ixir.com

They Live - Yaşıyorlar / 1988

Y: John Carpenter
O: Roddy Piper, Keith David, Meg Foster
Bölge: 2 90 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Studio Canal / Palermo
Tüket! Uyu! İtaat Et! Gözlük takma!

Kafamızı cevirdiğimiz her yerde reklam panoları görüyorsak, açtığımız her kanalda "tüket" diye bağıran reklam filmlerine rastlıyor; hatta cep telefonumuza elimizi attığımızda bile bir reklam mesajıyla karşılasıyorsak, Carpenter'ın varsayımı üzerinde düsünmekte fayda var; her ne kadar biraz naif olsa da... Cünkü o reklamlar, John Nada'nın hikayesindeki gibi, dünyamızı insan suretinde isgal etmis uzaylıların bilinç altımızı islemek için kullandıkları araçlar olabilir. Sıradan inşaat işçisi John, bu yaratıkları gerçek yüzleriyle gösteren özel gözlüğü ve o gözlüğü üreten gizli direnis örgütünü tesadüfen buluyor. Uyandıktan sonra da direnişçilerin saflarına katılması kaçınılmaz hale geliyor, tabii. Carpenter usulü bir "Ziyaretçiler" bölümünü andıran film, epey keyifli olsa da, usta yönetmenin düsüse geçisinin ilk sinyallerini veren film olarak da anımsanıyor. Kariyerinin ilk ve tek "fasist" suçlamasını bu yapımla almasının söz konusu düsüse etkisi var denemez pek. Yapımın ilginç ayrıntıları bununla sınırlı değil. Örneğin, uzaylıların gerçek yüzlerinin göründüğü sahnelerin siyah-beyaz çekilme sebebi, üslup kaygısından ziyade, düsük bütçeli makyajların sıntmasını engelleme çabasından kaynaklanıyor. Yönetmenin söyleşilerinde sıklıkla değindiği bir diğer ayrıntı ise, bugün kült kabul edilen ve Piper'la David arasında geçen "sinema tarihinin en uzun soluklu" kavga sahnesi. Yaklasık on dakika süren bu sahnede yönetmen, hem insanoğlunun inatçılığını vurgulamak istemis hem de beyazperdede defalarca izlenmis bir eylemi sıradışı biçimde nasıl aktarabilirim kaygısıyla hareket etmis. Roddy Piper'ın aslen pankreas güresçisi olması da bu sahnelerde faydasını göstermis. Studio Canal'ın Türkiye DVD piyasasına girmesiyle Carpenter basyapıtlarından "Karanlıklar Prensi"nin de bu topraklara uğrayacağını ümit ediyoruz.

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Yenileme islemi oldukca basarılı. Renkler çok temiz ve keskin geçislere sahip. Özellikle açık hava çekimlerinde filmin 17 yıl önce çekildiğine inanmak güç. Karanlık sahnelerde puslanma ve grileşmelere rastlanmıyor. Asgari miktardaki dijital kalıntılar ve kumlanmalar ise ancak siyah-beyaz bölümlerde görülüyor.
Ses: Dolby Dijital 2.0 Disk, özgün ses miksine sahip. Carpenter'ın elektronik müziği tam kıvamında. Ses efektleri, iki kanalın sınırlamaları nedeniyle keskin ayrıntılardan yoksun ve metalik tonlarda. Diyaloglar ise temiz ve uzaklasma egilimi göstermiyor.
Ekstralar: TV için hazırlanmıs 10 dakikalık yapım belgeselinde Carpenter, karakterleri anlatırken kendisine oyuncuların söyleşileri ve setten görüntüler eslik ediyor. Türkçe altyazı var.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"I Come in Peace" (1990)
Her barıs içinde gelene inanmayın.

Wrong Turn - Korku Kapanı / 2003

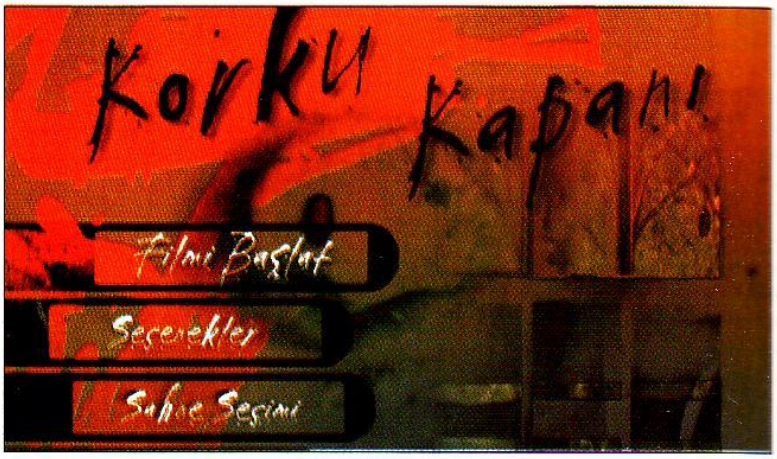

Y: Rob Schmidt
O: Eliza Dushku, Desmond Harrington, Jeremy Sisto, Emmanuelle Chrioui
Bölge: 0 80 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Avsar / Esen
Yola çıkmadan önce yanına harita ve ketçap almayı unutma!

Açıkca "Teksas Elektrikli Testere Katliamı" geleneğinden gelen ve o dönemin ruhunu anımsatan "Korku Kapanı", türün klişelerini eğlence malzemesi haline getirmek yerine onları doğrudan kullanmayı tercih eden klasik bir korku filmi. Aile içi üremeyle genetik bakımdan deforme olmus kan obur bir ailenin son av partisinin hedefi, ormanda yolunu kaybeden altı genç. Bu gençler "en gıcık karakter ilk basta ölür" kuralına uygun olarak tek tek mıhlanırlarken dişli çıkan birkaçı canlarını kurtarmak için akla karayı seçiyor. Buraya kadar her sey klasik kurallar dahilinde ilerliyor. Gerilim sahneleri sık sık yumusak bir tema müziği ve zevzek diyaloglarla bölünse de, abartılı ses efektlerinden destek alan bayat hoplat-sıçrat numaralarına sık sık basvurulup tipik Hollywood kaygılarına yenik düsülse de, gençlerin eve girdikleri sahneyle birlikte dehset atmosferi silkinip kendisine geliyor, antolojilere geçmeye layık "divan altında gizlenme" ve "evden çaktırmadan sıvışma" sahneleri de bu noktada cereyan ediyor. Eğer biraz daha zorlanırsa ağaç dallarındaki - bazılarınca alabildiğine saçma bulunan - takip sahnesi de sıradışı ve özgün bulunabilir. Stan Winston imzalı makyaj çalışmaları bir hayli basarılı. Bazen etkisini kaybeden dehset duygusunu sağlamlastırmakta da büyük rol oynuyor. Pürüzlerine rağmen sizi koltuğunuzda büzülttürmeye muktedir.

Görüntü: 1.85:1 Genis Ekran. Az sayıdaki karanlık sahnede ayrıntı duygusu çok iyi değil; derin siyahlarda puslanmalar da olabiliyor. Görüntü transferinin genelinde kumlanmalar; hatta dijital kalıntılar göze çarpabiliyor. Simdiye dek gördüğümüz en kötü transfer değil; ancak çok yakın tarihli bir filmden beklendiği gibi iddialı ve basarılı da değil.
Ses: Dolby Dijital 5.1. İrkiltici ses efektlerinin dinamiği, uygulaması ve kanallara dağılımı basarılı. Müziklerin kanallara dağılımı da keza öyle. Filmin gereklerini yerine getiriyor.
Ekstralar: Aslında standart 20 dakikalık tek bir yapım belgeseli halinde çekildiği belirgin söyleşiler ve set görüntüleri derlemesi üç ayrı başlığa bölünmüs. Bu söyleşilerde genellikle filmin konusunu bir daha dinliyorsunuz ya da ekip üyelerinin birbirlerini övmelerine tanık oluyorsunuz. Set görüntülerinde ise makyaj çalışmalarından ve cinayet sahnelerinin tasarımlarından ilginç ayrıntılar yakalamak mümkün. Stan Winston kendisine ayrılmış özel söyleşisinde kariyer basamaklarına değiniyor. (5 dk.)
Diğer: İki silinmis sahne. (4 dk.) Afis çalışmalarından örnekler (4 örnek). Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Zero Boys" (1986)
Ormanda sağ kalma savası.

Shattered Glass - Paramparça / 2003

Paramparça

01-Genç Cumhuriyetçi

01-06

07-12

03-Gazeteci Güvenilirliği

02-Politik Sahne

04-Ciddi İthamlar

Y: Billy Ray
O: Hayden Christensen, Peter Sarsgaard, Chlöe Sevigny, Steve Zahn
Bölge: 0 90 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Avideo / Esen

Ya okuduğumuz her şey bir uydurmaysa? Ya böyle bir DVD bile yoksa? Amerikada köklü geçmişe sahip siyasi yorum dergisi The New Republic'in genç ve başarılı yazarlarından Stephen Glass'ın gerçek olaylara dayalı öyküsü, etkileyici bir "yatsıya kadar yanan mum" örneği sunuyor. Politik çevreleri etkileyen bu prestijli ve ciddi dergideki Glass imzalı makalelerin uydurma olduğunun ortaya çıkmasıyla derginin tüm saygınlığı tehlikeye giriyor. Film ise Glass'ın o güne dek tıkır tıkır işleyen uydurma haber yaratma mekanizmasının çatırdadığı andan itibaren gelişen olayları eksen alıyor. Bilgisayar korsanları üzerine yazdığı makaledeki boşluklar, önce rakip dergideki gazetecilerin dikkatini çekiyor, sonra da Glass'ın genç yazı işleri müdürünün. Glass, uydurma olduğu iddia edilen ayrıntıları ısrarla savunarak boşlukları dolduruyor; ama nereye kadar? Siyasi gerilim temposuna sahip film, basın güvenilirliği ve gerçekliği üzerine bir kez daha düşündüren ayrıntılara sahip. Eğer Hayden Christensen'in yetersiz bir oyuncu olduğu fikrine sahipseniz fikrinizin bu filmle değişmesi biraz zor. Peter Sarsgaard ise açık arayla öne çıkıyor. Filmin yapımcı künyesinde dikkat çeken isim Tom Cruise. Belki de sırf bu yüzden, filmde "Jerry Maguire"a küçük bir gönderme var.

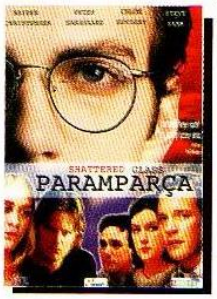

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Özellikle parlaklık düzeyi iyi bir transfer. Puslanmalara ve ayrıntı kayıplarına rastlanmıyor. Artalanda dalgalanmalar ve dijital kalıntılar göze çarpsa da rahatsız edici değil.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Seyrek kullanılan Mychael Danna imzalı müzik dışında çevreleme etkisi yok denebilir. Diyaloglar bazen uzaklaşma eğiliminde. Ses kuşağı, filmin yapısı gereği dinamik çıkışlar ve hareketlilikler göstermiyor.
Ekstralar: ABD televizyonundaki "60 Dakika" programında Stephen Glass ve derginin editörleri ile yapılmış söyleşileri içeren 12 dakikalık bölüm kısalığına rağmen bir hayli dikkat çekici. Türkçe altyazı var. Gazete sayfaları şeklinde tasarlanmış menüler de hoş. İçerik zayıf, tabii.
Diğer: Yönetmenin yorumları. Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "The Paper" (1994) Kalburüstü oyuncu kadrosundan gazete kosturmacası.

KEŞİF SANDIĞI

Dünyada yankı uyandıran, ancak çoğu bağımsız yapımlar olduğu ya da ülkemizde resmi ithalatçısı bulunmadığı için buralara uğraması pek ihtimal dahilinde gözükmeyen DVD'leri bu aydan itibaren bu köşeye konuk edeceğiz. Belli mi olur, belki dağıtımcı firmalar bizi şaşırtır; ama o vakte kadar dikkatleri bu yapımlara çekmekte fayda var. Kore sinemasının yükselişine bu yılki İstanbul Film Festivali'nde bir kez daha tanık olmuşken, izleri de henüz tazeyken, iki uzakdoğu yapımı filmi konuk ederek başlayalım. Casshern, yüksek oktanlı bir bilim-kurgu şeklinde anılıyor. Hikayesini takip etmek güç olsa da herkesin hemfikir olduğu nokta aynı: baş döndürücü bir görsel ziyafet. Tae Guk Gi için yapılan benzetme ise "Er Ryan'ı Kurtarmak"ın Uzakdoğu versiyonu olduğu yönünde. Kafayı takttığı meselenin çok daha gerçekçi olduğu vurgulanıyor. Korku severler içinse keşfedilecek gerçekten çok şey var. Sıradışı kurt adam filmi "Ginger Snaps"in ikinci bölümü Ginger Snaps Back aslını aratmayan başarılı bir devam filmi. Fransa'dan gelen Switchblade Romance ise kanlı bıçaklı seri katil gerilimlerini sevenleri irkiltebilecek kapasitede. Finali gereksiz ölçüde karmaşık olsa da, yeterince tatmin edici ve beklenmedik. Bir korku filmi olmamasına karşın seri katil filmlerinin şablonlarını oyunbazca kurcalayan intikam filmi "Dead Man's Shoes", bu yılın en çok konuşulan İngiliz yapımlarından biri. Gerçekten keşfe değer. Paddy Considine'in performansı öve öve bitirilemiyor. Sıradışı belgeselleri sevenlerin keşfine açık Project Grizzly, hem "Jackass" tadında hem komik hem de hüzünlü. Boz ayılar üzerine inceleme yapan Troy Hurtubise, karadaki en ürkütücü ve ölümcül yaratıkla yüz yüze gelmeden önce kendisini koruyacak bir zırh geliştiriyor. Film, bu giysinin dayanıklılığını ölçen deneylerden başlayarak ölümcül (!) karşılaşmaya kadar uzanıyor. HBO'nun yeni dizisi Carnivàle, bir sirkte geçen olayları konu alıyor ve 2000'li yılların İkiz Tepeler'i şeklinde anılıyor. Ülkemize uğraması kuvvetle ihtimal; ama epey karanlık ve sıradışı olması bir yana dizi filmlerin DVD set satış rakamlarının pek parlak olmayışı yüzünden sans tanınmayabilir. Bahsi geçen filmleri, internet üzerinden satış yapan güvenli alışveriş sitelerinden temin edebilirsiniz.

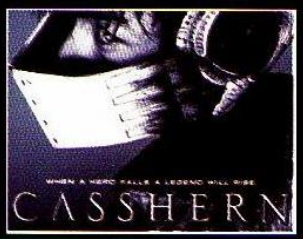

GÖZÜMÜZ YOLLARDA

DVD'lerin çıkış hızına yetisememekten yakınıyorsanız haklısınız. Bu yoğun trafiğe rağmen ülkemizde hâlâ raf yüzü görmemiş filmler var. Aşağıdaki listeyi siz okurlarımızdan gelen "DVD'si Türkiye'de ne zaman yayımlanacak?" başlıklı e-postalardan derledik. Umarız birilerinin dikkatini çekmeyi başarırız da yabancı dil engeli yaşayan koleksiyonerlerin bekleyişleri mutlu sonla noktalanır. Evet, aşağıdaki filmlerin Türkçe altyazılı DVD'leri (dublaj da olsa fena olmaz diyenler var) dört gözle bekleniyor. Öncelik sırası gözetmeksizin hazırladığınız kendi listelerinizi, sanatel@superonline.com adresine gönderebilirsiniz. Konu başlığına "en çok istenenler" yazmayı lütfen unutmayınız.

1. Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi Genişletilmiş Versiyonlar
2. Terminator 2
3. John Carpenter's The Fog
4. Se7en
5. Shawshank Redemption
6. 7. Texas Chainsaw Massacre
7. The Fifth Element
8. Halloween
9. Psycho (1960)
10. Night of the Living Dead
11. Evil Dead
12. Nightmare Before Christmas
13. Citizen Kane
14. Trainspotting
15. Magnolia
16. Reservoir Dogs
17. This is Spinal Tap
18. Dark City
19. Akira
20. A Nightmare on Elm Street
21. Futurama
22. Spirited Away

sine DVD

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanat@ixir.com

The Forgotten - Gizemli Parçalar / 2004

Y: Joseph Ruben
O: Julianne Moore, Dominic West, Gary Sinise, Alfre Woodard, Linus Roache
Bölge: 2 87 dk.
Türkçe altyazı
Sony HE Türkiye
Galaksiler arası çocuk esirgetme kurumu.

Uçak kazasında kaybettiği 9 yasındaki oğlunun acısıyla başetmeye çalışan Telly, tedavisinin yolunda gittiğini düşündüğü bir zamanda garip olaylar yaşamaya başlar. Önce, çocuğuna ait hatıraları - resimleri, videoları - ortadan kaldıran kocasıyla sürtüşmeler yaşar. Ancak bu unutturma çabası, çok daha büyük çaplı bir hal alınca, Telly, oğlunun aslında yasadığını düşünmeye başlar. Kurbanı olduğu komplo, aklının alamayacağı kadar büyük boyuttadır... Şaşırtıcı sürpriz gelişmelerle seyirciyi kendisine bağlamakta zorlanmayan bu dramatik gerilim filmi, finalde açılan naif düğüm noktasıyla gerçek anlamda çözülüp dağılıyor, elinizde sağlam ve tutarlı bir film kalmamış oluyor. Uzun süredir sinemalara konuk olmasını beklediğiniz ikinci X-Files filminin epey geciktiğini düşünüyorsanız, aynı tadı büyük ihtimalle buradan alabilirsiniz.

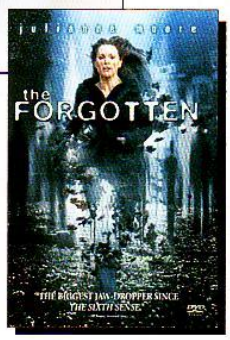

Görüntü: 1.85:1 Genis Ekran. Kurşuni ve soğuk renklerin hakim olduğu görüntüler biraz kumlu. Buna karşın karanlık sahnelerin derin siyahlarında grilesme ve puslanma gibi pürüzlere rastlanmıyor. Artalan dalgalanmaları yok denecek düzeyde, ancak nadir de olsa göze çarpabiliyor. Dijital izler ve kirlenmeler ise hiç yok. Genel olarak birinci sınıf değilse de izleme keyfini zedelemiyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Hem seyircileri hem de oyuncuları "zıplatan" sahnelerdeki alt frekans uygulaması etkili. Doğal çevreleme etkisi biraz zayıf. Müziklerin kanallara dağılımı iyi, diyaloglar ise uzaklaşma eğilimi göstermiyor.
Ekstralar: Senaryonun yazım sürecini söyleşiler eşliğinde ele alan yapım ekinde kamera arkası görüntüler de izlenebiliyor. (19 dk.) Bunun dışında TV için hazırlanmış standart bir tanıtım belgeseli (14 dk.) ve toplam 3 dakikayı bulan iki silinmiş sahne bulunuyor. Alternatif son ise, görsel efektlerin daha yoğun kullanıldığı elektrikli bir final içeriyor. (10 dk.) Eklerde Türkçe altyazı yok.
Diğer: Yönetmen ve yazarın yorumları. Fragmanlar.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Taken" (2002) Spielberg'in yapımcılığında "götürülenler" öyküsü.

In The Cut - Tutku Esirleri / 2003

Y: Jane Campion
O: Meg Ryan, Mark Ruffalo, Jennifer Jason Leigh
Bölge: 2 114 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
New Films / Palermo
G noktasıyla uğraşma dedektif, bana kanlı birşeyler anlat!

Kelimelere tutkuyla bağlı İngilizce öğretmeni Frannie (Ryan) hazırladığı argo kitabına yardımcı olacak öğrencisiyle bir barda bulustuğunda bir seri katilin hedefi olacağından habersizdir. Banın tuvaletinde uygunsuz bir durumu tanık olan, fakat röntgenlemekten geri kalmayan Frannie, karanlıkta sadece dövmesini gördüğü adama karşı saplantılı bir merak geliştirir; ne var ki olay mahalinde yer alan diğer kadının öldürülmesi, üstelik cesedinin parçalarından birinin Frannie'nin bahçesinde bulunması onu daha sonra muhtemel bir görgü tanığı haline getirir. Olayı soruşturan genç dedektif Malloy'la aralarındaki cinsel elektrik giderek tırmanırken, Frannie, onun katilin ta kendisi olabileceği süphesine kapılacaktır...Campion kendisi için çok farklı bir türe ilk defa el atarken bir hayli stilize bir görsel üslup benimsiyor. Susanne Moore'un aynı adlı romanını yazarla birlikte senaryolaştıran Campion, elindeki malzemenin çok iddialı olmayışının altını şu sözleriyle çiziyor: "Yaptıklarımın hiçbiri yeni değil; daha önce uygulanmış, denenmiş seyler. Ben sadece onları farklı bir dönemde, başka bir hikayede yeniden biraraya getiriyorum." Demek ki "9,5 Hafta" formülleri yönetmenlere hâlâ ilham vermeye devam edebiliyor. Şaka bir yana, Campion, filminde maçoluğu kadına yönelik bir tehdit, bir gerilim unsuru olarak yansıtmakta başarılı; ama kendisinin de dediği gibi çok şey beklememek gerekiyor. Sonuçta, polisiye kalıplarının tümünü, U-dönüşleri dahil, en bildik biçimleriyle kullanan bir film bu. Meg Ryan ise, kendi standartlarında, hiç alışık olmadığınız bir karakteri canlandırıyor.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Kumlu ve grenli görünüm, özellikle artalanlarda, belirgin. Bazen dalgalanmalara da rastlanabiliyor. Ekranın köşelerinde beliren bulanıklaşmalar ise yönetmenin görsel tercihlerinden kaynaklanan bir durum. Görüp görebileceğiniz en aydınlık ve iç açıcı filmlerden değil; transfer ise bu zorlayıcı durumun yarattığı olumsuzlukları yansıtıyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Ses kusağı dikkat çekici hareketlilikler taşımıyor. Müzikler dışında çevreleme etkisi zayıf. Diyaloglar ise uzaklaşma eğilimi gösterebiliyor.
Ekstralar: Söyleşilerin ve set görüntülerin yer aldığı ekte, Campion, daha çok oyuncu secimlerinden bahsediyor. (15 dk) Altı çıkarılmış sahne, genellikle mevcut sahnelerin birkaç saniyelik uzun versiyonlarından derlenmiş. (9 dk.) Eklerde Türkçe altyazı var.
Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Color of Night" (1994) Willis, cinayet davasıyla boğusan, sevisgen psikiyatrist. Müstehcen gerilimlerden biri daha.

Ocean's Twelve / 2004

Y: Steven Soderbergh
O: Georger Clooney, Brad Pitt, Matt Damon, Catherine Zeta-Jones, Andy Garcia, Julia Roberts
Bölge: 2 120 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Warner Bros / Tiglon
Calınan para geri verilmez!

Upuzun bir devrik cümle! Eğer, Ebert ve Roeper kumkumalarının birkaç dolara satın alınmış "baş parmaklar havaya" sloganlarını saymazsak, filme yapılabilecek muhtemel yakıştırmalardan biri de bu olur herhalde. İlk filmin kadrosu, bir iki eksik dışında yerli yerinde ve soydukları kumarhanenin patronu parasını onlardan geri istiyor! Tehdit pek öyle ikna edici değil ama etekleri yine de tutusuyor ve Avrupa'da gerçekleştirecekleri bir dizi soygunla parayı denklestirmeye çalışıyorlar. Bu "bir dizi" ifadesi bir dizi karışıklığı da beraberinde getiriyor. Çok fazla karakter, çok fazla mekan, çok fazla diyalog, çok fazla olay / entrika ve çok az açıklama. Çoğu kez havadan sudan konuşan, hatta daha ileri gidip şifreli anlaşan karakterler; 5N 1K'dan yana belirsizliklerle dolu öykü akışı. Öyle tıkır tıkır işleyen, su gibi akan bir film de değil. Alabildiğine heyecansız ve yavan bir soygun filmi kabul edilemez bir şey. Filme ivme kazandıran iki bölüm var. Biri, Julia Roberts'ın Julia Roberts kılığına girdiği sahne (yazım yanlısı yoktur!); diğeri de Vincent Cassel'in lazer dans gösterisi. Gönül, filmin tamamının bu iki bölüm kadar dinamik ve keyifli olmasını dilerdi. "Ocean", gösterimden kalktıktan çok kısa bir süre sonra DVD piyasasına sürülen filmlerden biri. Buna artık alışmak gerekiyor. Çünkü stüdyolar gösterimden sonra en kısa sürede DVD'si yayımlanan film rekoru kırma çabasından ziyade, özellikle internet üzerinden yayılan korsanla mücadelenin derdinde. Çıkış tarihleri arasındaki zaman dilimini daraltarak "kaçağı" bir nebze azaltabileceklerini umuyor, böylece korsancıların "filmler çok geç geliyor, bense bir an önce sahip olmak istiyorum" bahanesini bertaraf etmeyi hedefliyorlar.

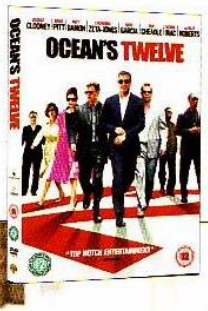

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Mükemmele çok yakın. Soderbergh'in görsel tercihleri nedeniyle artalanlarda kumlanmalar nadiren göze çarpabiliyor. Onu da kusurdan saymak imkansız.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Ses miksindeki en büyük avantaj, keyifli müzik kuşağı. Kanallara dağılımı ve derinlik duygusu çok iyi. Bunun dışında dikkat çekici hareketlilikler içermiyor. Diyaloglar temiz ve net.
Ekstralar: İzledikten sonra hiçbir seyi merak etmeyeceğimizi anlamış olmalılar. Fragman dışında hiçbir ekstranın bulunmadığı vanilya baskıyla çıktı film.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Topkapi" (1964)
İstanbul'da geçen otantik soygun filmi.

Scanners II - Tarayıcılar II (1991)

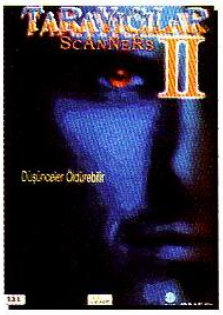

100 dk. - Avsar
4:3 - DD 2.0 - TR
David Cronenberg'in psisik güçlerle donatılmış insanların çatismalarını konu edindiği bilim-kurgu/korku kültü kesfedildikten sonra benzer konuyu isleyen pek çok benzeri pesinden gelmisti. Düpedüz bir devam filmi olmaya soyunan bu film ise pek çok ülkede dogrudan video piyasasına sürüldü. İç bulandırıcı sahnelerde ilkinden geri kalmayan film, tipik bir çöp video örneği ve Christian Duguay imzasını tasıyor. Bazılarımızın yasal video kiralama döneminin baslangıcından hatırlayacağı yapım, suçlu zevkler nostaljisine uygun bir seçim olabilirdi, tabii orijinal görüntü formatını tasısaydı.
Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

Los Amantes Del Circulo Polar - Kutup Çizgisi Aşıkları (1998)

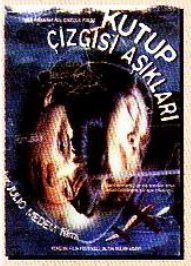

112 dk. - Sır Film
2.35:1 - DD 5.1 - TR
Kaderleri çocuk yasta kesisen Ana ve Otto, tanısmalarını kaçınılmaz bir yazgı olarak yorumlar. Ana için Otto, ölen babasının yeniden vücutlasmıs halidir. Otto, Ana'yla tanısmasını dedesinin savas yıllarında ölümden kurtardığı Alman pilota kadar uzanan bir dizi olaya baglamaktadır. Her iki çocuk, dul ebeveynlerini de kaderlerine ortak ederler. Büyüdüklerinde ise ortak bir amaca ulasmak için bagımsız hareket edeceklerdir. Günesin hiç batmadığı yerdeki ebedi bulusmaları gerçekten kaçınılmaz mıdır? İspanyol yönetmen Julio Medem, masalsı ask ve kader temasını kah naif kah zarif metaforlarla süsleyerek isliyor. Büyüleyici bulabilirsiniz.
Ekstralar: Standart yapım belgeseli. (19 dk.) Biyografiler.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪

Naqoyqatsi (2002)

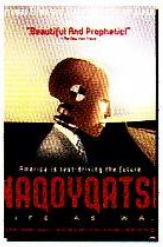

85 dk. - Avsar
1.85:1 - DTS - Diyalogsuz
Godfrey Reggio'nun görsel ve isitsel mecazlarla dünya halini özetlediği üçlemesinin son halkası, "teknoloji esiri, siddeti mesrulastıran insan" temasını isliyor. Yönetmenin proje ortağı Philip Glass, müzikleriyle kadroda yerini almıs; Reggio'ya üçlemenin son bölümünü öneren de kendisi zaten. Bu kez dijital video tekniklerinden de faydalanan Reggio, üçlemenin diğer filmleri "Koyaanisqatsi" ve "Powaqqatsi" de olduğu gibi, filminin dogrusal bir anlam içermediğini, anlamı seyircinin gözleri ve kulaklarıyla kendisinin sekillendireceğini belirtiyor. Diğer ilk iki filmi kadar kavrayıcı ve büyüleyici degil yine de. Öncelikle deneysel filmleri takip edenlere...
Ekstralar: New York Üniversitesinde yapımcıların katılımıyla gerçekleştirilmis konferansın görüntüleri. (54 dk.) Yo-Yo Ma ve Glass söylesisi. (7 dk.) Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪✪

Ricordati di Me - Beni Unutma (2003)

119 dk. - Chantier
2.35:1 - DD 5.1 - TR
Carlo (Bentovoglio), yazarlık hayalleri kuran bir finans uzmanı. Karısı Giulia (Morante) ise tiyatro oyuncusu olma hayalini gerçeklestirmek üzere. Hayallerden yana zengin bir aileye sahipler çünkü 18 yasındaki kızları Valentina sov dünyasına, 19 yasındaki oğul Paolo ise okul arkadasına göz dikmis durumda. Carlo, bir gün gençlik askı Alessia'ya (Bellucci) rastlayınca ev hayatı iyice hareketleniyor... "Son Öpücük / L'Ultimo Baccio" dan anımsayacağınız yönetmen Gabriele Muccino bir hayli ağzı kalabalık, yerinde rahat duramayan bu dramla İtalyan Oscar'ları kabul edilen David di Donatello ödüllerinde geçen sene 11 dalda aday gösterilerek Ferzan Özpetek'in "Karsı Pencere"siyle yarısmıstı.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Species III - Tehlikeli Tür III (2004)

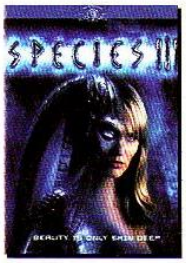

107 dk. - Tiglon
1.78:1 - DD 5.1. - TR
Dünyayı kendi ırkıyla istila etmeye niyetli Eve'in son kalıntısı bir bilim adamı tarafından kaçırılıyor. Bu arada melez ırklar da onun pesinde...İlk ikisi sinemalara uğrayan "Tehlikeli Tür" filmlerinin sonuncusu, doğrudan video piyasasına sürülecek sekilde tasarlanmıs. Bunun anlamı su: plastik olukları belli, mide sinirlerini uyarmayı hedefleyen ucuz plastik efektler, ucuz istismar numaraları, ucuz oyunculuklar ve pespaye bir hikayenin bilesimi. Ne var ki DVD henüz aynı ölçüde ucuz bir format degil, o yüzden paramızı daha degerli filmlere saklamamızda fayda var.
Ekstralar: Yapım belgeselleri. (32 dk.) Fotoğraf galerisi. Fragman.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪

Coupling : 1. Sezon (2001)

168 dk. - Tiglon
1.85:1 - DD 2.0 - TR
İngilizlerin hınzır cinsel taslama dizisini basarılı kılan en önemli unsur, hiç kuskusuz, her iki cinsi de taraf tutmaksızın iğnelemesi. "Coupling"in değisik birlesimlerle eslesen çiftleri; cinsiyetler arasındaki kafa karısıklığını, yanlıs bilinen gerçekleri, doğru sanılan yanlısları, hurafeleri, efsaneleri ve güya bilinmeyenleri, kısacası aklımıza gelebilecek tüm meseleleri hallaç pamuğu gibi darma duman ediyor. Amerikayı yeniden kesfetmeye kalkısan cinsiyetçi, beyaz Amerikan, ümitsiz ev kadınları ya da frijit avukat dizilerinden çok daha hakiki ve keyifli. TV'de mutlaka defalarca izlemissinizdir ama DVD'nin genis ekran TV formatına mükemmel uyum saglayan görüntü transferi sayesinde dizinin keyfi ikiye katlanıyor diyebiliriz. Reklam bombardımanından kurtulmak da cabası.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Trixie (2000)

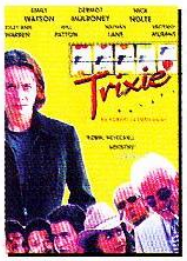

111 dk. - Avsar
1.85:1 - DD 5.1 - TR
Güvenlik memuru olarak çalısan Trixie(Watson), yeni görevinde küçük bir kumarhaneye atanır. Hırçın tavırlı, bes yasındaki kız çocuğu gibi konusan Trixie, barın bıçkın serserisi Dex'in (Mulroney) asılmalarını tersleyip durur. Karsı koyamadığı bir gün, eyalet senatörünün (Nolte) karıstığı bir seks ve cinayet skandalının içinde bulur kendisini. Bundan sonra dedektiflik yeteneklerini kullanarak senatörü faka bastırmaya çabalar. Bu arada katil zanlısı addedildiği için herkes pesindedir...DVD incelemelerinde filmin konusunu yazmamız adetten. Yukarıda okuduğunuz özet de cımbızla ayıklandı. Aksi takdirde filme derin bir mevzusuzluk hakim. Robert Altman (yapımcı), Alan Rudolph (yönetmen) gibi isimlerden ve renkli oyuncu kadrosundan bu denli yavan bir seyin ortaya çıkması sasırtıcı. Diskin ses miksinin sorunlu olması da (İngilizce ve Türkçe dublaj birbirine karısıyor) onu iyice sanssız kılıyor.
Ekstralar: Yönetmenin yorumu. Biyografiler. Filmografiler. Fragmanlar.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪
Ses: ✪ **Ekstra:** ✪✪

Idioterne - Geri Zekalılar (1998)

109 dk. - 1 Film
4:3 - DD 2.0 - TR
Tüm yapay anlatım tekniklerini reddeden Dogma manifestosunun ikinci filmi, Lars von Trier'in diğer yapıtlarından çok uzakta duran, zorlayıcı bir biçim denemesi. Genç bir kadın, geri zekalıymıs gibi davranan insanların katıldığı garip bir gruba dahil oluyor. Bu sekilde davranarak bir tür ruhsal saglama yasadıklarını iddia eden bu insanlar, deneyi bir adım daha ileri götürmek istiyor ve Karen'i de yanlarına alıp sehir dısındaki bir eve kapamıyorlar. Grubun lideri Stoffer'ın verdiği ev ödevleri gittikçe daha zorlayıcı bir hal alırken ortam da gerginlesiyor. Trier, Dogma'nın çok tartısmalı temel prensipleri bir yana, bu kez bir filmi sanat yapıtı kılıp izlenebilirliğini arttıran tüm unsurları da bir kenara iterek seyiriciyi hasım gibi karsısına alıyor. Trier'in burada tanımladığı "sinema" pek öyle herkesin hazmedebileceği, hos görebileceği türden degil.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

Max - Genç Hitler (2003)

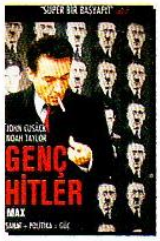

104 dk. - New Films
1.85:1 - DD 5.1 - TR
Adolf Hitler, içinde kopan fırtınaları herkes gibi sanatıyla ifade edebilseydi milyonlarca insan ölmüs olur muydu? Film, kabataslak bu sorunun yanıtını arıyor.
II.Dünya savasının patlak vermesine yol açacak olayların arifesinde geçen öykü, bir sanat galerisi isleten savas gazisi Max Rotham'in, çiçeği burnunda ancak öfkeli bir onbası kimliğiyle tanıdığı Adolf Hitler'le iliskisini konu alıyor. Böylesine nefret duyulası bir kisiliğe kimseyi kızdırmadan ancak bu kadar dısarıdan bakılabilir. İncelikli diyaloglar üzerinde ilerleyen bu ağır kanlı filmin lokomotifi ise genç Adolf rolündeki Noah Taylor. Yine de bu rol için onun çok yanlıs bir seçim olduğunu düsünenler olmustu.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Bridget Jones: The Edge Of Reason - Mantığın Sınırı (2004)

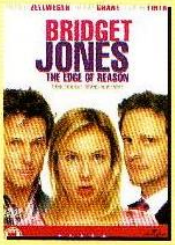

103 dk. - Tiglon
2.40:1 - DD 5.1 - TR
Bridget Jones, erkeğini elde etmiş, kusurlarına rağmen işinde başarılı ve gayet mutlu. Ne var ki öğretilmiş davranışların (bazıları buna mantık diyor) sınırını zorlayınca kıskançlık krizleri, kötü zamanlamalar, gaflar ve bilumum densizliklerle Mark Darcy'nin hayatını zindan etmeye başlıyor. Hiç bitmeyen bir papatya falını andıran öykü, egzotik mekanlardan Tayland hapishanelerine sürekli coğrafya ve mekan değiştiriyor. İlk filmi çok sevmiş olsanız dahi zorlama ve yavan gelebilir.
Ekstralar: Set görüntüleri, söylesiler ve sahne tasarımları. (5 başlık - 22 dk.) 4 silinmis sahne. (13 dk.) Bridget Jones, Colin Firth ile söylesiyor. (5 dk.) Yönetmenin yorumu. "Erkegin Kim?" etkilesimli test. (Filmi bu test esliginde izleme seceneği de konulmus.) Eklerde Türkçe altyazı var ama test metni İngilizce. Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪✪

The Sicilian - Sicilyalı (1987)

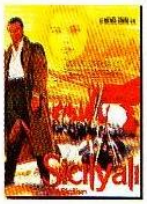

140 dk. - Palermo
2.35:1 - DD 2.0 - TR
1940'ların sonunda mafyayı, kiliseyi ve polisi karşısına alarak ekmek derdindeki yoksul halkın kahramanı haline dönüşen Salvatore Giuliano'nun gerçek olaylara dayalı öz yaşamöyküsü için Mario Puzo'nun aynı adlı romanı temel alınmış. Giuliano (Lambert) kuzeni Aspanu (Turturro) dışında kimseye güvenmeyen ama ölümden de korkmayan bir Akdeniz Robin Hood'u. Zenginden çalıp fakire vererek başlattığı isyankarlığı mafya patronlarının simsekelerini üzerine çekiyor ve ölüm fermanı imzalanıyor. Giuliano'nun yol açtığı zincirleme olaylar sonrasında İtalya'da ilk gerçek mafya soruşturmasının önü açılmıştı. Lambert'i bu filmden sonra dosdoğru video mahzenine yollayan oyunculuğu da dahil olmak üzere pek hos eleştirilerle karşılanmayan filmin senaryosuna Gore Vidal katkıda bulunmus. Diskte yönetmenin kurgusu yer alıyor.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪ **Ses:** ✪✪ **Ekstra:** ✪

Rouge Trader - Büyük Kumar (1999)

97 dk. - Atlas 1.85:1 - DD 2.0 - TR
Bearings Bankası hesap uzmanı Nick Leeson (McGregor) Singapur borsasına gönderildiğinde herkes ondan daha önce Jakarta'da gösterdiği başarıyı tekrarlamasını bekler. Leeson, ilk dönemdeki kayıpları kapatmak için zararsız gibi görünen bir hileye başvurur ve müşteri paralarını gayri resmi yöntemlerle borsada oynayarak açıkları telafi etmeye çalışır. Bu hile, ilk baslarda iyi isliyor gibidir. Leeson, hem müfettişlerin denetimlerinden hem de üstlerinin merakı sorularından sıyırılmayı da başarır. Ancak borsadaki ani bir düsüs, müşteri hesapları üzerine oynanan kumarı birdenbire İngiliz ekonomi tarihinin en büyük çaplı finans felaketine dönüştürecektir. Leeson'ın öz yaşamöyküsel romanını temel alan ve bastan sona borsa terimleriyle dolu yapım, TV'deki ekonomi kanallarında borsa bantlarını nefes nefese takip edenler için yapılmış bir "gerilim" filmi.
Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪ **Ses:** ✪✪ **Ekstra:** ✪

Büyü (2004)

95 dk. - Özen 1.85:1 - DTS
Korku türünü gülünç bulan ve onu sadece para getiren bir araç olarak gören bir yönetmen (Orhan Oğuz) ve bir yapımcı (Faruk Aksoy). Herkesin begendiği bir film yapmak ne kadar imkansız ise herkesin berbat bulduğu bir film yapmak da o kadar zor. Otantik bir korku filmi olma iddiası tasıyan "Büyü", iste bu ikinci gruba girmeyi basardı; yapımcılarına para kazandırarak hem de...Peki sonrası? Oğuz ve Aksoy isimlerinin film afislerinde seyirci çekme potansiyelini koruyup koruyamayacağı sorusu bir yana, bundan sonra izleyiciler "Türk işi" korku filmlerine o denli hevesle yaklasacak mı? Daha "Halloween"lerimiz, "Halka"larımız - haydi hepsini bir kalemde geçelim - daha "Evil Dead"lerimiz bile yokken, türü bu denli hoyratça ve ciddiyetsizce yağmalamak, seyircinin ümidini kırmak, Türk sineması için bir lüks değil midir? Tüm bu soruların yanıtlarını belki bulabilmek ve kötünün ne menem bir sey olduğunu bir de kendi gözlerinizle görmek isterseniz buradan buyrun.
Ekstralar: Söylesiler (24 dk.). Kubat, müzik videosu. Fragman. Setten görüntüler. (5 dk.)
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪

The Battle of Shaker Heights - Hayal Savaşları (2003)

74 dk. - Avsar
1.85:1 - DD 5.1 - TR
HBO'nun Matt Damon, Ben Affleck ve Chris Moore (American Pie) öncülüğünde baslattığı "Yesil Isık Projesi" müstakbel genç sinemacılarla stüdyo patronlarını karsı karsıya getiren ilginç bir yarışma. İnternet üzerinden gönderilmis 7000 başvuru arasından ipi göğüslemeyi başaran senaryo, 1 milyon dolar bütçeyle, başvuran adayların kendi filmlerini yönetecekleri uzun metrajlı bir filme dönüstürülüyor, HBO da tüm bu süreci adım adım ekranlara yansıtıyor. "Hayal Savaslan" bu projenin ortaya çıkardığı ikinci film. Lise son sınıf öğrencisi Kelly (LaBeouf) tam bir laf ebesi ve etrafıyla sürekli didisiyor. İlgi alanı ise savaş oyunları. Film ortaya çıkarılana kadar senaryo yazarlarının Miramax patronlarıyla en çok tartıstığı sey, filmin hangi türe gireceği olmus. Komedi mi, gençlik dramı mı? Sonunda senaristler yelkenleri indirip komedi de uzlasmış. Ne var ki çoğu kişi, TV sovunun ortaya çıkan sonuçtan daha eğlenceli olduğu hususunda hemfikir.
Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Al Sur de Granada - Granada'da Bir Yaz (2003)

107 dk. - Chantier 2.35:1 - DD 2.0 - TR
Aristokrat bir ailenin oğlu olan İngiliz Gerald Brenan, yeni kitabını yazmak üzere Granada'ya gelir. Buradaki köylülerle kurduğu dostluk, hayatını öylesine haraeketlendirecektir ki aşk ve evlilik çekişmeleri arasında kitabını unutacaktır. Köyün zengin hanımı, kuzeniyle evlenmesini ister, tüm servetini miras bırakacağına söz verir. Ama Gerald'ın gönlü, evin temizlikçisi, fakir aile kızı Maria'dadır. Aralarındaki sınıf farkı İngiltere'de yuva kurmalarına da engeldir. Maria ise Gerald'dan bir çocuk sahibi olmak istemektedir. Gerald mantığını mı yoksa yüreğini mi dinleyecektir? Bu İspanyol melodramının temel sorusu bu iste. Jonathan Gathorne-Hardy'nin kitabından uyarlanan filmin yönetmeni Fernando Colomo.
Ekstralar: Yapım belgeseli. (11 dk) Çekim hataları. (4 dk.) 4 silinmis sahne. (3 dk.) Eklerde Türkçe altyazı yok.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪

Ses: ✪✪✪
Ekstra: ✪✪

Bobby Jones: Stroke of Genius (2003)

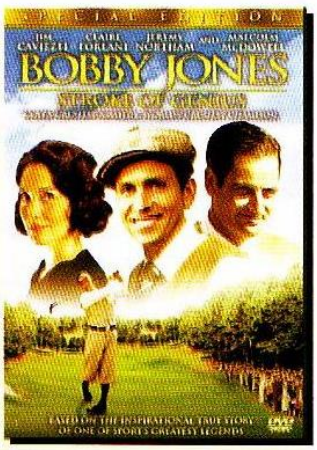

123 dk. - Sony
2.40:1 - DD 5.1. - TR
Öz yaşamöykülerinden yana verimli bir aydayız. Sinemalarımıza uğramadan doğrudan video piyasasına sürülen yakın tarihli filmlerden Bobby Jones , 1920'lerin ilk yarısında Grand Slam golf turnuvasını kazanan en genç amatör oyuncusunun yaşam öyküsünü konu alıyor. Hastalıklarla geçirdiği çocukluğunda golfe ilgi duyan Bobby (Caviezel), ailesinin desteğiyle önce parlak bir genç yetenek, ardından da golf tarihinin en zarif oyuncusu ünvanını kazanıyor. Ancak en büyük sampiyonluğu elde etmek için gösterdiği hırs sağlığına mal oluyor. Raflara uğrayan DVD'lerin zengin çesitliliği dahilinde, golf severlerin ilgisine layık, mütevazi bir film. Yönetmen Rowdy Herrington.
Ekstralar: Yapım belgeseli. (17 dk.) Bobby Jones arsiv görüntüleri. (3 dk.) Çekim hataları (5 dk) 4 silinmis sahne. (5 dk.) Konuyla ilgili kulüp ve derneklerin tanıtım filmleri. (11 dk.) Sesli yorumlar. Fragmanlar. Eklerde Türkçe altyazı yok.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪✪

Cotton Mary - Farklı Dünyalar (1999)

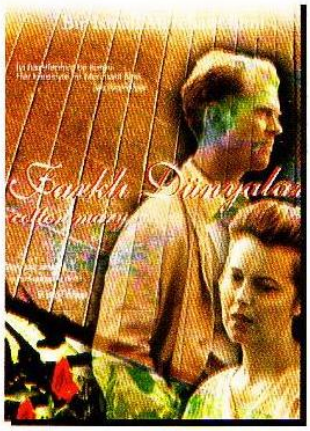

118 dk. - Atlas
1.85:1 - DD 2.0 - TR
90'larda sinemaları vuran psikolojik gerilim furyasından yönetmen İsmail Merchant'ın da nasibini almış olması gerçekten ilginç. 1954 yılında Hindistan'daki bir İngiliz kolonisinde geçen öykü her ne kadar aile dramına yakın dursa da, kutsal aileye melek yüzüyle sızan, sonra da ezici bir tehdit oluşturan karakteriyle söz konusu furyayı çağrıstırıyor. Pamuk Mary diye anılan Anglo-Hindu hemsire Mary, zor bir doğum yapan Lily'e gösterdiği yakınlıkla onu etkiler. Lily'nin emziremediği bebeği gizlice kendi kızkardesine götürür ve ona süt annelik yaptırır. Mary, bebeğe gösterdiği aşırı düşkünlükle yetinmeyecek, malikaneye hizmetçi sıfatıyla kapağı atacak ve burada bir süre sonra dengesini iyice yitirecektir. Lily ise ilgisiz kocasının derdinden kontrolü tümüyle Mary'e kaptıracaktır.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

Söylesi: Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr

Engin Günaydın

Önce Zeki Demirkubuz'un "Yazgı"sında sonra da Uğur Yücel'in "Yazı Tura"sındaki oyunculuk performanslarıyla dikkat çeken aktör bugünlerde yıllardır hayalini kurduğu sinema projelerini hayata geçirmeye hazırlanıyor.

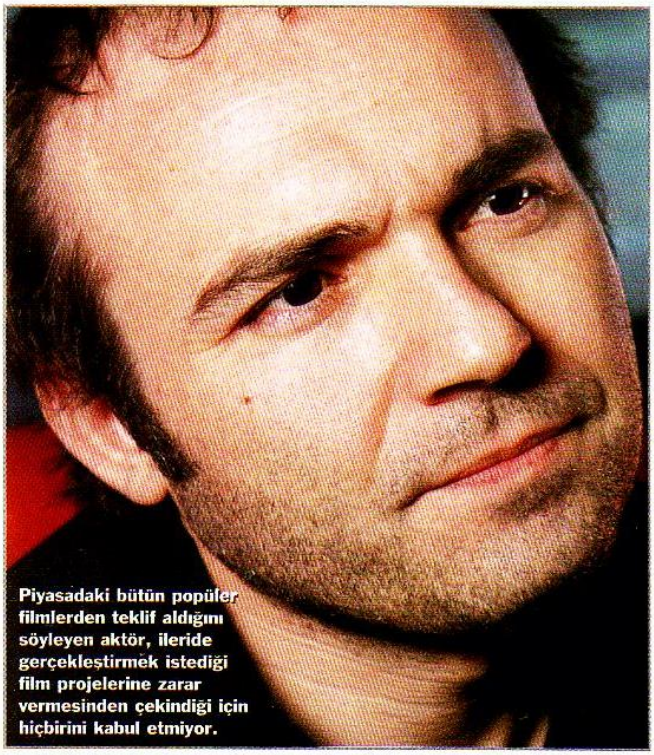

Piyasadaki bütün popüler filmlerden teklif aldığını söyleyen aktör, ileride gerçekleştirmek istediği film projelerine zarar vermesinden çekindiği için hiçbirini kabul etmiyor.

Unutamadığınız filmler...
Manchevski'nin filmi "Before the Rain" beni çok etkilemistir. Niye olduğunu bilmiyorum ama iç dünyamla ilgili bir seye çok denk düstü herhalde. "Kramer Kramer'a Karsı" çok begendiğim, harika bulduğum bir filmdir. Kubrick'in neredeyse bütün filmlerini çok severim. Coen'lerin filmlerini de çok severim. Bir de Jean Pierre Jeunet'nin filmleri, "Amelie", "Kayıp Kentin Cocukları" ve "Şarküteri".

Hangi oyuncuları beğenirsiniz?
Sean Penn'i çok beğenirim. Aslında beğenme nedenim hayattaki durusuyla ilgili biraz da. İyi bir insan. Ayrıca çok samimi, çok duygusal oynuyor. Nicole Kidman'ı bir kadın olarak çok seviyorum. Çok tutkulu bir kadın. İsini çok tertemiz yapıyor. Türkiye'den Uğur Yücel'i çok beğenirim. Settar Tanrıöğen'i, Erkan Can'ı, Olgun Şimşek'i beğenirim. Şener Şen'ler falan var tabii ama onlar tescilli zaten, söylemeye gerek yok, ama Settar Tanrıöğen dünya çapında bir aktör bence. Gelecek zaman içinde de öyle olacağını düsünüyorum. Bu adını söylediklerim harika oyuncular gerçekten.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Dediğim gibi Coen'leri severim, Jean Pierre Jeunet'yi severim, Kubrick'i severim. Türkiye'den Uğur Yücel'i, Nuri Bilge Ceylan'ı, Zeki Demirkubuz'u seviyorum. Başka da yok.

Bunlar arasında yalnızca Nuri Bilge Ceylan'la çalışmadınız öyle değil mi?
Evet, o oyunculara bir uyuz herhalde. Oyuncuları çok kütük buluyor, ama oyuncular da kendilerini geliştiriyorlar. Belki zamanla uyusuruz.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Oldu tabii, ilk bes dakikada çıktığım da olmustur. Mesela "Komiser Şekspir"den onuncu dakikasında çıktım. Bu halimle gurur duyuyorum aslında. Bir de "Pearl Harbour" mıydı neydi, o filme de sarhos gitmistim. Sarhoşken o efektleri falan dinlerim, diye düsündüm ama sonra bir de çıkısı bulamadım. Çıkarım yani, hiç öyle sonuna kadar bekleme gibi bir adetim yok.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Yok herhalde. Belki de vardı ama hatırlamıyorum.

Yalnızlığı mı kalabalığı mı tercih ediyorsunuz genellikle?
Kalabalık daha güvende hissettiriyor. Kalabalık bir ailenin çocuğuyum ben, onun için de kalabalık olmayı severim. Zaten o yüzden tiyatro kurmak istiyorum, biraz kalabalık olmak istiyorum.

Küsüp somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
Kavga etmem, sadece neden sinirlendiğimi tarif ederim. Öyle, çok fazla ne dediği bilinmeyen, birdenbire aklını kaybeden bir adam olmam. Öyle bir durumla da karşılasmadım belki. Öyle ortamların içine sokmamaya çalısıyorum kendimi. Hata yapmamaya çalısıyorum, çünkü özür dilemeyi pek sevmem.

Çalışmadığınız akşamlarınız nasıl geçer?
Canlı müzik dinlemeyi severim. O beni çok rahatlatıyor. Bara giderim. Gündüz çalıstıysam orada dinlenirim. İçki içerim, müzik dinlerim, rahatlarım.

Ne tür müzik dinliyorsunuz genellikle?
Rock insanın içindeki bir duyguyu tamamlıyor. Canlı müziğin ruhuna daha uygun zaten. Genelde rock oluyor. Şu sıralar en ilginç bulduğum Efsun diye bir grup. Çok kendi iç dünyalarından gelen bir sesleri var, o anlamda çok doğru buluyorum onları ve her Pazar dinlemeye gidiyorum.

Sabah ilk iş ne yaparsınız?
Bir kahve yapıyorum kendime ve kahveyle bir sigara içiyorum. Sabahları bir geçis dönemim oluyor. İnsan çok mal uyanıyor ama iste kahvenin sonuna doğru o halim geçiyor.

Hangi konuda zayıfsınız?
Bunu bilmiyorum ya... Zayıf hissettiğim o kadar çok zaman var ki... Öyle her istediğini alan birisi değilim ben. Bunun için çok çaba gösteririm ama her zaman olmuyor. O zaman da mızıldanmam, hemen o bölgeyi terk ederim. Söylensem de kendi kendime söylenirim, giderken.

Hangi konuda güçlüsünüz?
Böyle sorulara cevap veremiyorum ben. Kendimle ilgili netlediğim bir bölgem yok çünkü galiba. Hep antenlerimi açık tutuyorum. Yeni duruma adapte olmaya çalısıyorum. Kesin kurallarım yoktur, nefret ederim kurallardan.

Ölümden sonra ne var?
Hiçbir sey yok bence.

Neden korkarsınız?
Bir aralar ölümden korkuyordum; 30 yas sendromu da olabilir. Sonra, "Amaaan" dedim, "Yapacak bir sey yok". Asıl korkumun yapacaklarımı yapmadan ölmek olduğunu anladım. Şimdi yavas yavas yapıyorum ve giderek rahatlıyorum; içim aydınlanıyor. Yaparken ölmek daha iyi çünkü... Hiçbir sey yapmaya baslamadan ölmek düsüncesi çok zavallı hissettiriyor insana kendisini.

Hayal kurar mısınız?
Çocukluğumdan beri hep hayal kurarım. Zaten su andaki bütün çalısmalarım hayallerimi gerçekleştirebilmek için. Projelerimin hepsi benim için birer hayaldi, şimdi yavas yavas onları gerçekleştirme yolundayım. En büyük hayalim çok büyük bir tiyatro kurmak. Büyük derken, Fransa'daki tiyatrolar gibi, mimarisiyle, çalısma yöntemiyle falan çok sağlam bir tiyatro. Sonra da, tiyatronun o sakinliğiyle sinema yapmak istiyorum, ama popüler sinemayı sevmiyorum. Karakterlerin dolastığı, insanların ter koktuğu, hissedilen filmler çekmek istiyorum. Bunun için de aktör kadromuz var zaten. Şimdi sistemi kurmaya çalısıyoruz. Tiyatromuza bir gecelim ondan sonrasını yavas yavas yapacağız.

Mutlu aşk var mı?
Asklarının hepsi mutludur zaten, ask bittiği zaman insanlar cılmaya baslar. Ask bitince mutluluk da bitiyor iste. Gerisi bosuna gevezelik oluyor yani.

Hayatınız filme çekilecek olsa adı ne olurdu?
Bilmiyorum ya. Çok kendimle ilgili bir sey bu. Düsünmek bile istemiyorum. Birileri çekerse çeksin. Hiçbir zaman kendim böyle bir sey yapmayacağım. Kendim çok önemli değilim. Kendinden bahseden birisi olmak istemiyorum, gördüklerinden bahseden birisi olmak istiyorum.

Yeni bir sinema projesi var mı?
Benim yazdığım projelerim var. Zaten bütün bu stand-up sovları falan yapma nedenim bunları hayata geçirebilmek. "Sırlar ve Kararlar" diye bir film projem var. Altı karakterin hikayesi; nerede çalısıyor, ne is yapıyor, kiminle iliskisi var, ne tür bir sır saklıyor ve sonrasında neye karar veriyor gibi... "Babam ve Ben" diye bir proje var. Hayatın boyunca babanla hiç iliski kurmamıssın, sonra ölümüne yakın, üç ay bir iliski kuruyorsun. Bu iki film üzerinde duruyorum en çok. İyi bir ekiple bu filmleri çekebilirim diye düsünüyorum ama projeyi çok iyi anlayan bir yönetmene de emanet edebilirim.

Başkalarından gelen oyunculuk teklifleri var mı?
Piyasadaki bütün popüler filmlerden teklif gelir bana ama kabul etmiyorum. O filmlerde görünmek istemiyorum çünkü ben biraz daha duygularla alakalı bir yerden gireceğim sinemaya ve bu popüler filmlerin o projelerime zarar verebileceğini düsünüyorum.

Oyuncu olarak çalışmak istediğiniz bir yönetmen var mı?
Daha önce adını söylediğim, sevdiğim bütün yönetmenlerle çalısmak isterim.

Şu anda doların kaç YTL olduğunu biliyor musunuz?
1500 civarında herhalde. Dolar eskiden severdim ama bir sekilde karakteri gitti. Euro var şimdi ama onun da süsünü sevmiyorum; bir de avro diyorlar iyice soğuyorum.

sinema KOLEKSİYON

KAYIP NİŞANLI

(Un long dimanche de fiançailles) "Şarküteri" ve "Kayıp Çocuklar Şehri"nde Marc Caro ile birlikteydi. "Alien 4", Hollywood'a gidip eğlenmek için iyi bir fırsattı. "Amelie" ise tek başına kotardığı ilk başyapıtı oldu... "Kayıp Nişanlı" ise Fransız yönetmen Jean-Pierre Jeunet'nin artık bir ekol olmak üzere olduğunun somut bir kanıtı olarak belleklerimizde yerini aldı. Başroldeki Mathilde karakterinde izlediğimiz Audrey Tautou ise Amelie'den sonra bir kez daha Jeunet sinemasının vazgeçilmez öğesi olarak filmin ruhuna özel bir katkı yapıyordu.

What doesn't kill you makes you stronger
A WES CRAVEN FILM
CURSED
DIRECTED BY WES CRAVEN WRITTEN BY KEVIN WILLIAMSON

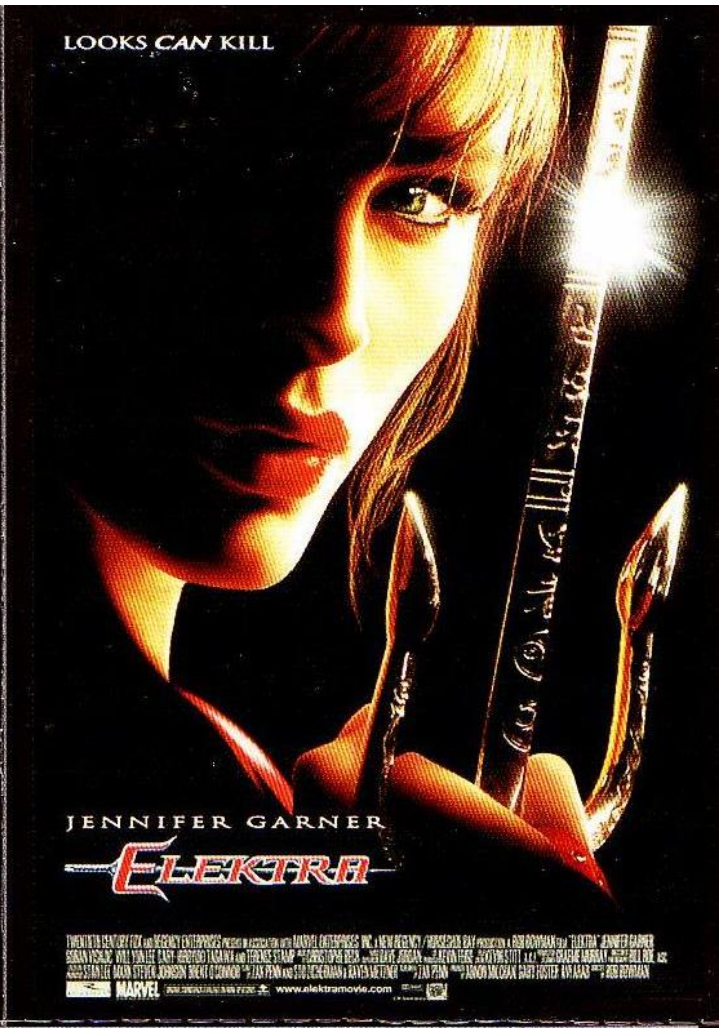
LOOKS CAN KILL
JENNIFER GARNER
ELEKTRA
MARVEL
www.elektramovie.com

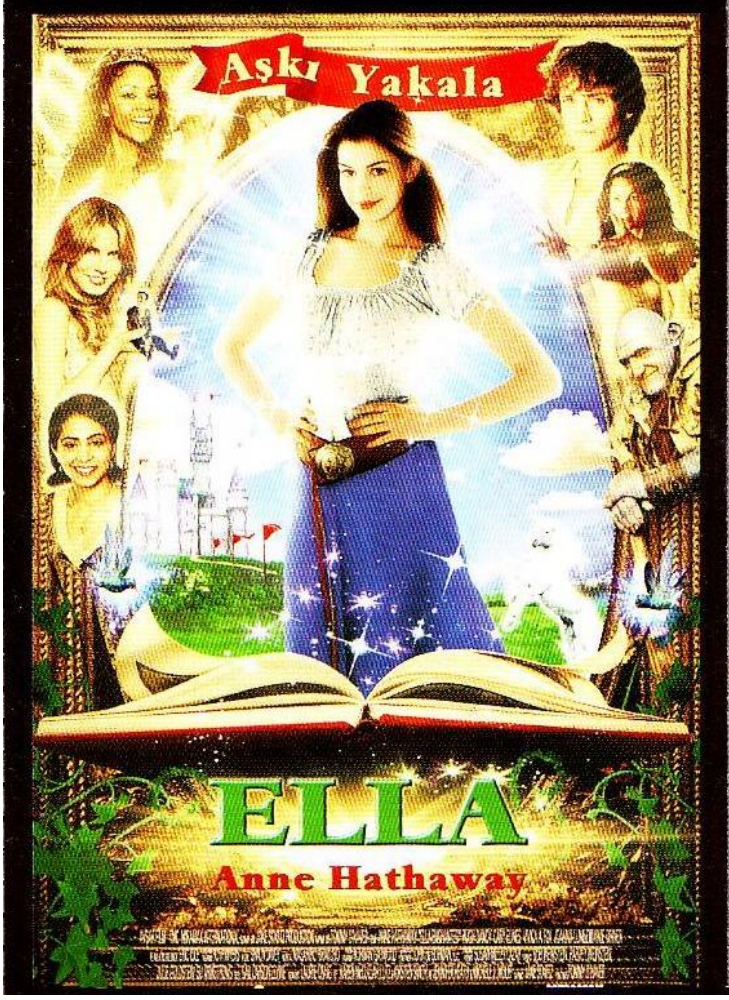
Aşkı Yakala
ELLA
Anne Hathaway

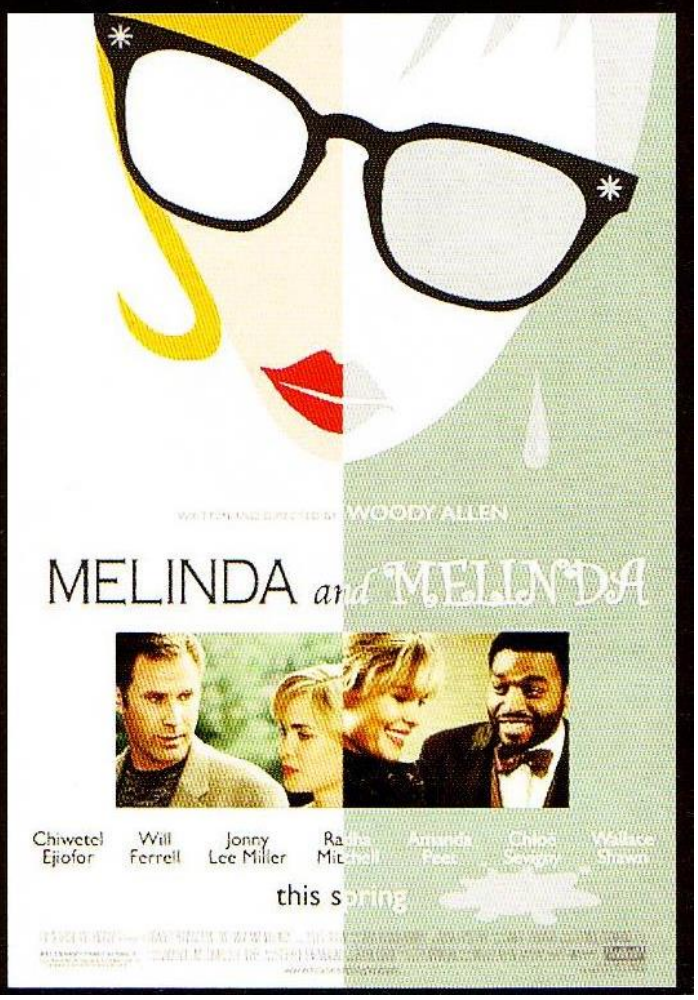
WOODY ALLEN
MELINDA and MELINDA
Chiwetel Ejiofor
Will Ferrell
Jonny Lee Miller
this spring

Elektra

Yönetmen: Rob Bowman. **Oyuncular:** Jennifer Garner,Goran Visnjic, Kirsten Prout, Will Yun Lee, Cary-Hiroyuki Tagawa, Terence Stamp, Natassia Malthe, Bob Sapp,Chris Ackerman, Edson T. Ribeiro. **Senaryo:** Zak Penn, Stu Zicherman, Raven Metzner. **Görüntü Yönetmeni:** Bill Roe. **Müzik:** Christophe Beck. **Kurgu:** Kevin Stitt. **Yapım Tasarımcısı:** Graeme Murray. **Yapımcı:** Avi Arad,Gary Foster, Arnon Milcha. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Konu: Ölüme terk edilen Elektra, kendini yeniden canlanmış bulur. Öğretmeninin onu katı bir disiplinle eğitmesine rağmen ailesinin acımasızca katledilişi yüzünden hissettiği yakıcı öfkenin üstesinden gelemez. Kendini ve ruhunu korumak adına Elektra'nın öldürmek için bir sebepten daha fazlasına ihtiyacı vardır. Bunu 13 yaşındaki küçük kız Abby'de bulur. Elektra küçük kızı korumak için girdiği mücadelede, öldürücü doğa üstü güçleri olan saldırgan bir ordu ile karşılaşacaktır.

Yönetmen: The X Files dizisinin bazı bölümlerini de yöneten Rob Bowman'ın sinema filmleri "Airborne", "The X Files" ve "Reign of Fire".

Oyuncular: Jennifer Garner; "Deconstructing Harry","Washington Square", "Mr. Magoo", "1999", "Dude, Where's My Car?", "Pearl Harbor", "Rennie's Landing", "Catch Me If You Can", "Daredevil" ve "13 Going On 30"de rol aldı.

sinema

Cursed
Lanet

Yönetmen: Wes Craven. **Oyuncular:** Christina Ricci, Joshua Jackson, Judy Greer, Brooke Mueller, Kristina Anapau, Scott Baio, Shannon Elizabeth, Robert Forster, James Brolin, Michelle Krusiec. **Senaryo:** Kevin Williamson. **Görüntü Yönetmeni:** Robert McLachlan. **Müzik:** Marco Beltrami. **Kurgu:** Patrick Lussier, Lisa Romaniw. **Yapım Tasarımcısı:** Chris Cornwell, Bruce Alan Miller. **Yapımcı:** Kevin Williamson, Marianne Maddalena. **Süre:** 97 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Avsar Film.

Gösterim Tarihi: 6 Mayıs.

Konu: Mehtaplı bir Los Angeles gecesinde karanlıklardan fırlayan bir şey, Ellie ve Jimmy kardeşlerin arabasının yoldan çıkarak şarampole yuvarlanmasına sebep olur. İkisi de kurtulmuş fakat geçirdikleri kaza sebebiyle hayatları sonsuza dek değişmiştir. Ellie ve Jimmy, bir anda kendilerini yükselen fiziksel güç, hassasiyet ve karşı konulmaz çekicilikle donatılmış bulurlar. Fakat sahip oldukları güçleri kontrol edemezler. Bu laneti, yoluna çıkan her şeyi tamamen yok etmeden önce sona erdirmeleri gerekmektedir.

Yönetmen: Wes Craven; "Together", "The Last House on the Left", "The Hills Have Eyes", "Deadly Blessing", "Swamp Thing", "A Nightmare On Elm Street", "The Hills Have Eyes Part II", "Deadly Friend", "The Serpent and the Rainbow", "Shocker", "New Nightmare", "Vampire in Brooklyn", "Scream", "Scream 2", "Music of the Heart" ve "Scream 3"i yönetti.

Oyuncular: Christina Ricci; "Mermaids", "The Hard Way", "The Addams Family", "The Cemetery Club", "Addams Family Values", "Casper", "Now and Then", "Gold Diggers: The Secret of Bear Mountain", "Bastard Out of Carolina", "The Last of the High Kings", "Little Red Riding Hood", "That Darn Cat", "The Ice Storm", "Buffalo '66", "Fear and Loathing in Las Vegas", "The Opposite of Sex", "Pecker", "Desert Blue", "I Woke Up Early the Day I Died", "200 Cigarettes","No Vacancy", "Sleepy Hollow","Bless the Child", "The Man Who Cried", "All Over the Guy", "Prozac Nation", "The Gathering", "The Laramie Project", "Pumpkin", "Miranda", "Anything Else", "I Love Your Work" ve "Monster" da rol aldı.

sinema

Melinda ve Melinda
Melinda and Melinda

Yönetmen: Woody Allen. **Oyuncular:** Will Ferrel, Radha Mitchell, Neil Pepe, Stephanie Roth Haberle, Chloë Sevigny, Chiwetel Ejiofor, Michael J. Farina, Josh Brolin, Jonny Lee Miller, Amanda Peet. **Senaryo:** Woody Allen. **Görüntü Yönetmeni:** Vilmos Zsigmond. **Kurgu:** Alisa Lepselter. **Yapım Tasarımcısı:** Santo Loquasto. **Yapımcı:** Letty Aronson. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Konu: Melinda, hayatının son derece trajik bir dönemecindedir. Arkadaşlarına sürekli şikayet eder. Susmaksızın konuşur ve hayatının ne sefil bir şekilde gittiğinden dem vurur. Ev sahipleri onun bu uzun şikayet listesinin başlarında yer almaktadır. Lee ve karısı Laurel, ev sahibi olarak onun istediğinin çok uzağında özelliklere sahiplerdir. Yan zamanlı olarak müzik öğretmenliği yapan Laurel'ın aksine Lee sürekli işsiz dolaşan bir aktördür ve ikisinin evliliklerinde artık uzatmalar oynanmaktadır.

Yönetmen: Woody Allen; "What's Up, Tiger Lily?", "Take the Money and Run", "Bananas", "Everything You Always Wanted to Know About Sex", "Sleeper, "Love and Death", "Annie Hall", "Interiors", "Manhattan", "Stardust Memories", "A Midsummer Night's Sex Comedy", "Zelig", "Broadway Danny Rose", "The Purple Rose of Cairo", "Hannah and Her Sisters", "Radio Days", "September", "Another Woman", "New York Stories (Oedipus Wrecks)", "Crimes and Misdemeanors", "Alice", "Shadows and Fog", "Husbands and Wives", "Manhattan Murder Mystery", "Bullets Over Broadway", "Mighty Aphrodite", "Everyone Says I Love You", "Deconstructing Harry", "Celebrity", "Sweet and Lowdown", "Small Time Crooks", "The Curse of the Jade Scorpion", "Hollywood Ending" ve "Anything Else"i yönetti.

Oyuncular: Radha Mitchell; "Love and Other Catastrophes", "High Art", "Cleopatra's Second Husband", "Sleeping Beauties", "Kick", "Everything Put Together", "Pitch Black", "Cowboys and Angels", "Ten Tiny Love Stories", "Nobody's Baby", "When Strangers Appear", "Dead Heat", "Phone Booth", "Four Reasons", "Visitors", "Man on Fire", "Finding Neverland", "Mozart and the Whale"'de rol aldı.

sinema

Ella
Ella Enchanted

Yönetmen: Tommy O'Haver. **Oyuncular:** Anne Hathaway, Hugh Dancy, Cary Elwes, Aidan McArdle, Joanna Lumley, Lucy Punch, Jennifer Higham, Minnie Drive,Eric Idle, Jimi Mistry. **Senaryo:** Laurie Craig, Karen McCullah Lutz, Kirsten Smith, Jennifer Heath,Michele J. Wolff (Gail Carson Levine'in aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** John de Borman. **Müzik:** Nick Glennie-Smith, Bryan Adams. **Kurgu:** Masahiro Hirakubo. **Yapım Tasarımcısı:** Norman Garwood. **Yapımcı:** Jane Startz. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** ABD, İngiltere, İrlanda. **Dağıtımcı:** Avşar Film.

Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Konu: Annesini kaybeden Ella'nın hayatı, babasının yeniden evlenmesi ve cadaloz üvey anne yetmezmiş gibi onun kötü kalpli iki çocuğunu da eve getirmesi ile kâbusa döner. Buna rağmen şansı yaver gider ve Ella rüyalarının beyaz atlı prensiyle yani Prens Char ile tanışır; ona aşık olur. Ancak kötü kalpli Prens Edgar, öz kardeşini öldürmüştür. Şimdi de tacın varisi olan yeğeni Prens Char'ı öldürmeye çalışmaktadır.

Yönetmen: Tommy O'Haver; "Billy's Hollywood Screen Kiss" ve "Get Over It"i yönetti.

Oyuncular: Anne Hathaway; "The Princess Diaries", "The Other Side of Heaven", "Nicholas Nickleby", "The Princess Diaries 2: Royal Engagement" ve "Havoc"ta rol aldı.

sinema

Konakladıkça kazanın!

Dedeman'dan kazandıran bir kart;
Dedeman Loyal Club Card

Dedeman Loyal Club Card ile Dedeman Otelleri'nde kaldığınız sürece puan toplayacak, topladığınız puanlarla çeşitli hediyeler kazanacaksınız.

Dedeman Loyal Club Card Hediyeleri

- Tüm Dedeman Otelleri'nde konaklama ve rüya tatil paketleri
- Oto kiralama
- Uçak biletleri
- Zengin hediye seçenekleri

Ücretsiz bilgi ve rezervasyon hattı:

0800 211 44 44

www.dedemanloyalclub.com
info@dedemanloyalclub.com
Tel: (+90 212) 337 39 00 Faks: (+90 212) 356 19 50

DEDEMAN
HOTELS & RESORTS
INTERNATIONAL

Sesini yükselt!

↑

— 128 MB / 256 MB / 512 MB

- MP3/WMA desteği
- CD veya kaset çalardan direkt kayıt imkanı (line-in function)
- FM Radyodan direkt kayıt imkanı
- Otomatik kanal arama özelliği
- AAA pil (12 saat playback süresi)
- 128 x 64 OLED 2 Renkli LCD ekran
- 5 EQ Mode(Normal, Jazz, Classic, Rock, Pop)
- Kayıt sırasında, kayıt programını ve kalan kayıt süresini gösterme özelliği
- Otomatik kapanma özelliği
- USB 2.0 özelliği
- Win2000 ve üstü ile Tak&Çalıştır özelliği
- Düşük güç tüketimi

KEYSMART MP3 Player

KMP3-B →

444 57 57 www.keysmart.com.tr

keysmart

sonsuz teknoloji, herkese

Koç